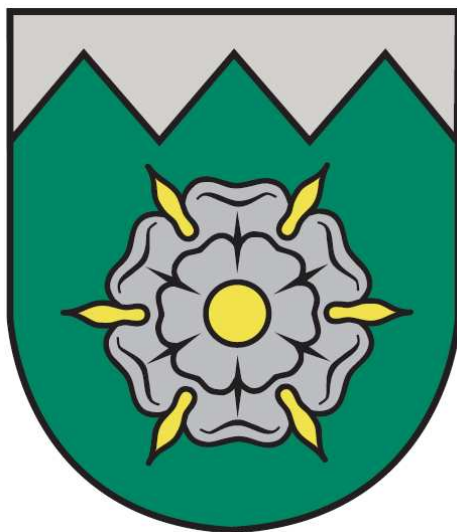

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Tukuma novada integrētās attīstības programma 2011.-2017.gadam

Gala redakcija

Tukuma novada Dome

2011.gads

Saturs

Terminu skaidrojumi	4
Saīsinājumi	5
Ievads	7
Metodoloģija	11
1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE	12
1.1. Vispārīga informācija	12
1.2. Tukuma novada attīstībai nozīmīgie pieejamie resursi	13
1.2.1. Cilvēkresursi	13
1.2.2. Dabas resursi	23
1.2.3. Tehniskā infrastruktūra un pakalpojumi	29
1.2.4. Pašvaldības pārvaldes resursi	46
1.2.5. Finanšu resursi un investīcijas	47
1.3. Uzņēmējdarbības vide	57
1.3.1. Uzņēmējdarbības aktivitāte	57
1.3.2. Uzņēmējdarbības nozares	60
1.3.3. Uzņēmējdarbību veicinošie un bremzējošie faktori	68
1.3.4. Pašvaldības atbalsts uzņēmējdarbības vecināšanai	74
1.3.5. Uzņēmējdarbības vides novērtējums	76
1.4. Iedzīvotāju dzīves vide	78
1.4.1. Izglītības iespējas un izglītības iestāžu pieejamība	78
1.4.2. Veselības aprūpe un sociālā aizsardzība	90
1.4.3. Kultūrvide, kultūras iestāžu un pasākumu pieejamība	102
1.4.4. Sporta un aktīvās atpūtas iespējas	112
1.4.5. Tukuma novada nevalstisko organizāciju darbība	114
1.4.6. Sabiedriskā drošība un kārtība	115
1.4.7. Vides kvalitāte	115
1.4.8. Iedzīvotāju dzīves vides novērtējums	117
1.5. SVID analīze	119
1.5.1. Pieejamie un attīstībai nozīmīgie resursi	119
1.5.2. Uzņēmējdarbības vide	120
1.5.3. Iedzīvotāju dzīves vide	121
1.6. Pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes kopsavilkums	124

2.	STRATĒGISKĀ DAĻA.....	126
2.1.	Tukuma novada attīstības vīzija.....	126
2.2.	Specializācija un funkcionālās ietekmes zona	127
2.3.	Tukuma novada attīstības stratēģiskais ietvars.....	129
2.4.	Vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.....	130
2.4.1.	IP1: Pieejama, kvalitatīva izglītība un kultūrvide, nodrošināta sociālā un veselības aizsardzība un aktīva dzīves vide	130
2.4.2.	IP2: Nodrošināta efektīva resursu pārvaldība	131
2.4.3.	IP3: Attīstīta transporta, sakaru, ūdenssaimniecības, vides un enerģētikas infrastruktūra un sakārtotas būves drošai dzīves videi un stabilai uzņēmējdarbībai	132
2.5.	Vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti vidēja termiņa prioritāšu novērtēšanai	133
3.	RĪCĪBAS PLĀNS	137
3.1.	Investīciju plāns	157
4.	PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA.....	175
4.1.	Integrētās attīstības programmas institucionālais ietvars un laika grafiks	175
4.2.	Tukuma novada attīstības pamatrādītāju izvērtējums.....	177
4.3.	Integrētās attīstības programmā noteikto vidējā termiņa prioritāšu sasniegšanas izvērtēšana.....	178
4.4.	Ikgadējā integrētās attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojuma saturs un iekļaujamā informācija	179
5.	PĀRSKATS PAR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PASĀKUMIEM.....	180
	PIELIKUMI	182

Terminu skaidrojumi

Attīstības programma – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.¹

Integrēta pieeja – pieeja attīstības plānošanā, kas paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem un ieinteresētajām pusēm.

Prioritāte – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Rīcības virzieni – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Stratēģiskais mērķis - konkrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

Demogrāfiskās slodzes līmenis – darbības vecumu nenasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1 000 personām darbības vecumā.

Teritorijas attīstības indekss - vispārināts rādītājs, ko aprēķina ar noteiktiem svāra koeficientiem, summējot svarīgāko, attīstību raksturojošo, statistikas pamatrādītāju (izmantojot gan gadā uzkrājušos statistikas rādītājus (IKP, iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmērs, nefinanšu investīcijas), gan momenta statistikas rādītājus (demogrāfiskie rādītāji) saskaņā ar stāvokli apskatāmā gada sākumā) standartizētās vērtības. Tas parāda teritoriju augstāku vai zemāku attīstību no vidējā valsts sociālekonomiskās attīstības līmeņa attiecīgajā gadā.

¹ LR likums „Attīstības plānošanas sistēmas likums”, spēkā no 01.01.2009

Saīsinājumi

AP	Attīstības programma
AS	Akciju sabiedrība
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSP	LR Centrālā statistikas pārvalde
CSS	Centralizētās siltumapgādes sistēma
EK	Eiropas Komisija
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESFL	Eiropas Savienības fondu līdzekļi
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
GMI	Garantētais minimālais ienākums
ha	Hektārs
IAP	Integrētās attīstības programma
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IK	Individuālais komersants
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
JIC	Jauniešu iniciatīvas centrs
KF	Kohēzijas fonds
km	Kilometrs
km ²	Kvadrātkilometrs
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamās zemes
LR	Latvijas Republika
Ls	Lats
LVAEI	Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts
LVAF	Latvijas vides aizsardzības fonds
MK	Ministru kabinets
NFI	Norvēģijas finanšu instruments
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra

PB	Pašvaldības budžets
PFIF	Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PSIA	Pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību
RAL	21.03.2002. LR likums "Reģionālās attīstības likums"
RAPLM	Latvijas Republikas Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
SAK	Sporta un atpūtas komplekss
RPR	Rīgas plānošanas reģions
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TAI	Teritorijas attīstības indekss
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TP	Teritorijas plānojums
UB	Uzņēmumu budžets
UR	Uzņēmumu reģistrs
VA	Valsts aģentūra
VARAM	Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ²
VB	Valsts budžets
VBMD	Valsts budžeta mērķdotācija
VIIS	Valsts izglītības informācijas sistēma
VIP	Valsts investīciju programma
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VPIS	Valsts pārbaudījumu informācijas sistēma
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
ZO	biznesa kontaktu katalogs www.zo.lv

² Saskaņā ar Ministru kabineta 22.11.2010 rīkojumu Nr.676 „Par Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas likvidācijas nodrošināšanu” ar 01.01.2011. Vides ministrijai tiek pievienota Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija un tiek izveidota jauna iestāde Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Ievads

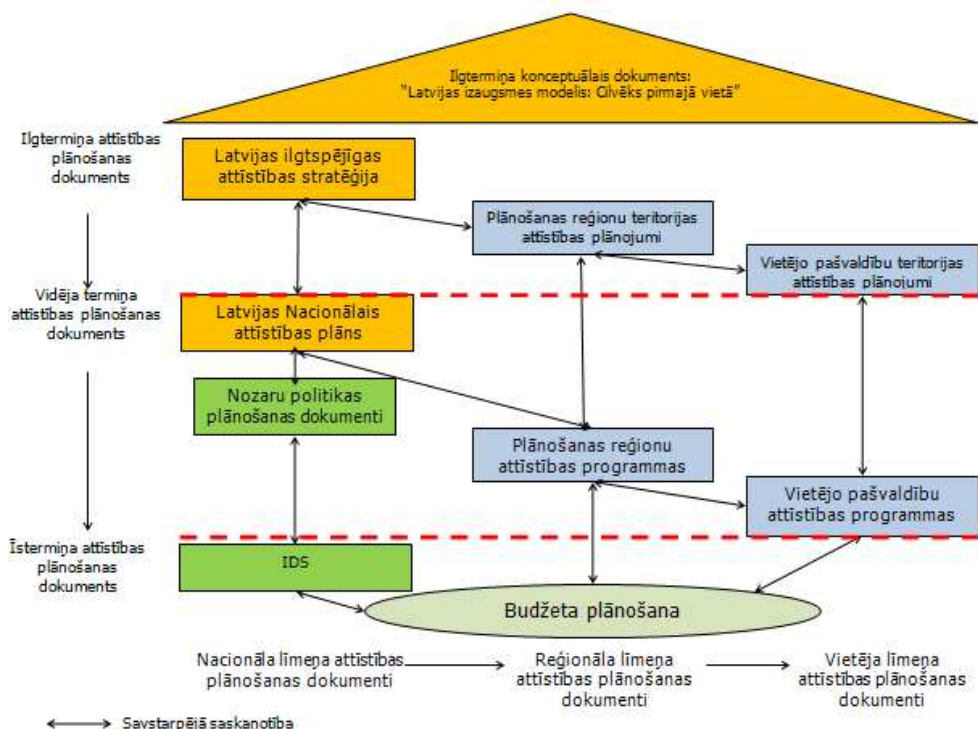
Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā 2009.gada 1.jūlijā tika izveidota Tukuma novada pašvaldība, apvienojot Tukuma pilsētu un 10 pagastus – Zentes, Pūres, Sēmes, Jaunsātu, Tumes, Irlavas, Degoles, Slampes, Lestenes un Džūkstes. Lai novada ietvaros nodrošinātu līdzsvarotu attīstību, ir nepieciešams pārskatīt līdzšinējos novada teritorijā esošo pagastu un Tukuma pilsētas attīstības mērķus un pieejamos resursus un izstrādāt vienotu attīstības plānu jaunizveidotā novada teritorijā, kas veicinātu gan Tukuma pilsētas, gan pārējās novada teritorijas izaugsmi.

Pirms Tukuma novada izveides Tukuma pilsētai, Džūkstes, Irlavas, Pūres, Sēmes, Slampes un Tumes pagastiem bija izstrādātas attīstības programmas, tomēr tās nesniedz vispārēju ieskatu Tukuma novada attīstībai. Savukārt Degoles, Jaunsātu, Lestenes un Zentes pagastiem nekad nav bijušas izstrādātas attīstības programmas. Pirmo reizi vienota teritorijas attīstības stratēģija tika izstrādāta 2008.gadā Tukuma rajona Tukuma pilsētas, Degoles, Džūkstes, Irlavas, Jaunsātu, Lestenes, Pūres, Sēmes, Slampes, Tumes un Zentes pagastu apvienošanās projekta ietvaros. Tomēr neviens no iepriekš minētajiem izstrādātajiem attīstības plānošanas dokumentiem neatbilst visiem integrētas plānošanas pieejas pamatprincipiem un Reģionālās attīstības likuma 13.panta 3.daļā ietvertajām prasībām.

Kopš 2010.gada Tukuma novadā ir vienots budžets, kura izlietošana jāplāno ņemot vērā ekonomisko, sociālo, kultūrvēsturisko un ģeogrāfisko situāciju katrā pašvaldības administratīvi teritoriālajā vienībā. Lai nodrošinātu pamatotu un ilgtspējīgu attīstības plānošanu, novadā ir jāveic resursu izvērtējums, jāizstrādā politikas resursu attīstībai un vairošanai.

Ilgttermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis. Cilvēks pirmajā vietā”, kas apstiprināts LR Saeimā 2005.gada 26.oktobrī, definē, ka par izaugsmes mērķi ir jāizvirza ikviena cilvēka dažādu dzīves kvalitātes aspektu paaugstināšana. Tāpat arī jānodrošina ilgtspējīgas attīstības principu ievērošana, kas paredz sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētu un līdzsvarotu attīstību, lai apmierinātu iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošinātu vides prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu dzīves kvalitāti un nodrošinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

„Tukuma novada integrētās attīstības programma 2011.-2017.gadam” (turpmāk tekstā IAP) ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas izstrādāts ievērojot integrētu pieeju attīstības plānošanā, kas paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (nacionālo, reģionālo, vietējo) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.). Tāpat arī IAP sastāvā esošais finanšu plāns izstrādāts atbilstoši sasniedzamajiem mērķiem un prioritātēm.

1.attēls Attīstības plānošanas dokumentu hierarhija

Avots: RAPLM „Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī”

Atbilstoši RAPLM metodiskajiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei vietējā un reģionālā līmenī un RAL 11. un 13.pantu prasībām, Tukuma novada IAP ir ietvertas sekojošas nodaļas:

1. Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze;
2. Stratēģiskā daļa;
3. Rīcības plāns;
4. Programmas uzraudzības kārtība;
5. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Tukuma novada IAP sagatavota ņemot vērā sekojošus plānošanas dokumentus:

- Valsts līmeņa plānošanas dokumenti:
 - Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam;
 - Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013.gadam;
 - Ilgtspējīga koncepcuālā dokumenta „Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā.”;
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
- Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti:
 - Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.-2020.gadam;
 - Rīgas reģiona attīstības programma 2005.-2011.gadam;
 - Rīgas plānošanas reģiona ekonomikas profils (redakcija uz 15.10.2010);
 - Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2005.-2025.gadam.
- Vietēja līmeņa plānošanas dokumenti (t.sk. pieguļošo pašvaldību spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti):
 - Degoles pagasta teritorijas plānojums, 2005.g.;

- Džūkstes pagasta teritorijas plānojums, 2005.g.;
 - Irlavas pagasta teritorijas attīstības programma 2001.-2013.gadam;
 - Irlavas pagasta teritorijas plānojums, 2004.g.;
 - Jaunsātu pagasta teritorijas plānojums, 2006.g.;
 - Lestenes pagasta teritorijas plānojums, 2008.g.;
 - Pūres pagasta attīstības programma 2008.-2020.gadam;
 - Pūres pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam;
 - Sēmes pagasta attīstības programma, 2004.g.;
 - Sēmes pagasta teritorijas plānojums, 2006.g.;
 - Slampes pagasta teritorijas plānojums, 2007.g.;
 - Tukuma pilsētas attīstības programma 2005.-2012.gadam;
 - Tukuma pilsētas teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam;
 - Tukuma rajona teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam (nav spēkā esošs);
 - Tumes pagasta teritorijas attīstības programma 2002.-2014.gadam;
 - Tumes pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam;
 - Zentenes pagasta teritorijas plānojums 2008.g.;
 - Babītes pagasta attīstības programma 2007.-2019.gadam;
 - Kandavas novada attīstības programma 2010.-2016.gadam;
 - Jūrmalas attīstības plāns.
- Nozaru plānošanas dokumenti:
 - Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam;
 - Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam;
 - Transporta attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam;
 - Tukuma pilsētas satiksmes organizācijas un satiksmes drošības uzlabošanas, transporta infrastruktūras attīstības koncepcija 2006.-2012.gadam;
 - Tukuma rajona tūrisma attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam, u.c.
 - Tukuma novada pašvaldības un tās institūciju sniegtie dati (t.sk. gada pārskati u.c.);
 - LR Centrālās statistikas pārvaldes, Valsts reģionālās attīstības aģentūras, Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts zemes dienesta, LURSOFT, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” u.c. institūciju apkopotie dati;
 - IAP izstrādes sabiedriskajā apspriedē iegūtā informācija, un cita informācija (viedokļi), kas iegūta IAP izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, piemēram, iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti.

1.nodaļa „Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze” ir sagatavota izmantojot resursu un uzņēmējdarbības vides pieeju un tajā ir ietverta informācija, kas raksturo Tukuma novada teritorijā pieejamos un attīstībai būtiskos resursus, uzņēmējdarbības vidi un iedzīvotāju dzīves vidi. Šajā IAP daļā tiek analizētas Tukuma novada attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursi.

Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze ir pamats Tukuma novada pašvaldības specializācijas noteikšanai, attīstības prioritāšu un mērķu definēšanai. Novērtējot Tukuma novada rīcībā esošos resursus, piedāvāts skaidrs redzējums un risinājumi to izmantošanai un attīstībai.

Nodaļa „Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze” ir strukturēta sešās atsevišķās nodaļās:

1.1.nodaļa „Vispārīga informācija” koncentrētā veidā sniedz informāciju par galvenajiem Tukuma novadu raksturojošajiem parametriem.

1.2.nodaļā „Tukuma novada attīstībai nozīmīgie pieejamie resursi” sniegts cilvēkresursu, dabas resursu, tehniskās infrastruktūras un finanšu resursu/investīciju apraksts un analīze. Par katru no

minētajiem resursiem sniegta informācija par tā pieejamību, apjomu, kvalitāti, telpisko izmantojamību, kā arī tā izmantošanas ierobežojumi un iespējas.

1.3.nodaļā „Uzņēmējdarbības vide” novērtēta šī brīža uzņēmējdarbības aktivitāte Tukuma novadā un apskatīti galvenie uzņēmējdarbību veicinošie un bremsējošie faktori.

1.4.nodaļa „Iedzīvotāju dzīves vide” apskata jomas, kas nodrošina kvalitatīvu dzīves vidi – izglītība, veselība un sociālā aprūpe, kultūra u.c. Nodaļā uzsvars likts uz pieejamo pakalpojumu klāstu un to pieejamību Tukuma novada teritorijas iedzīvotājiem.

1.5.nodaļā „SVID” analīze ir apkopota informācija par stiprajām un vājajām pusēm, iespējām un draudiem trīs kategorijās – pieejamie un attīstībai nozīmīgie resursi, uzņēmējdarbības vide un iedzīvotāju dzīves vide. SVID analīzes rezultāti atspoguļoti tabulās un papildināti ar nelieliem aprakstiem.

1.6.nodaļa „Pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes kopsavilkums” sniedz vispārīgu pārskatu par nodaļā ietverto informāciju, uzsverot galvenos attīstības resursus, nozaru savstarpējo mijiedarbību, funkcionālās saites ar apkārtējām teritorijām, kā arī nozīmīgākos iepriekš īstenotos projektus.

2.nodaļā „Stratēģiskā daļa” ir ietvertas Tukuma novada vidēja termiņa attīstības prioritātes, mērķi, un to īstenošanai nepieciešamie rīcības virzieni un uzdevumi, kuru izpildes novērtēšanai norādīti arī vēlamie vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti. Tukuma novada stratēģija atbilst Tukuma novada attīstības resursu iespējām un atbilstoši integrētās pieejas pamatnosacījumiem, tajā ņemtas vērā visu Tukuma novada teritorijā ietilpstošo pagastu vajadzības, kā arī Tukuma novada loma kopējā reģiona un valsts attīstībā.

3.nodaļa „Rīcības plāns” ietver Tukuma novada rīcību un investīciju projektu kopumu trīs gadu periodam, norādot to sasaisti ar atbildīgajiem izpildītājiem un finanšu resursiem.

4.nodaļā „Programmas īstenošanas uzraudzības kārtība” ir noteikta uzraudzības un ziņojumu sagatavošanas periodiskums un tajā ietveramie uzraudzības rādītāji.

5.nodaļā „Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem” sniegta informācija par iedzīvotāju aptaujas, darba grupu semināru, sabiedriskās apspriešanas sanāksmes procesu un rezultātiem, kā arī ietver citus IAP izstrādei nozīmīgus viedokļus un ieteikumus.

Programma izstrādāta ar Eiropas Sociālā Fonda atbalstu darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, 1.5. prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšanā” 1.5.3. pasākuma „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana 1.5.3.2. aktivitātes „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību plānošanas kapacitātes paaugstināšana” ietvaros un kalpos ne tikai kā pamats turpmāko politiku un rīcību noteikšanai novadā, bet arī kā instruments turpmākai investīciju piesaistei.

Vienlaicīgi ar Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam sagatavošanu, tiek izstrādāts arī Tukuma novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments „Tukuma novada teritorijas plānojums 2011.-2023.gadam”. Abi dokumenti veidos pietiekamu Tukuma novada attīstības plānošanas dokumentu bāzi, kas atbilst LR likumdošanas prasībām.

Tukuma novada integrētās attīstības programma ir izstrādāta ESF finansēta projekta „Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam izstrāde” īstenošanas ietvaros.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Metodoloģija

Tukuma novada integrētās attīstības programma 2011.-2017.gadam izstrādāta vadoties pēc RAPLM Valsts stratēģiskās plānošanas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas izstrādātā dokumenta „Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī”, aktualizētā redakcija (2010.gada 23.septembris) ieteikumiem, ievērojot integrēto pieeju un ekonomisko skatījumu attīstības plānošanai.

Lai sasniegtu IAP mērķi un racionāli izvērtētu Tukuma novada attīstības perspektīvas, dokumenta izstrādē izmantotas sekojošas metodes:

- Saistīto plānošanas dokumentu analīze (vietēja, reģionālā un valsts līmeņa, kā arī teritoriju, ar kurām Tukuma novads robežojas);
- Iedzīvotāju un uzņēmēju anketēšana, anketēšanas rezultātu apkopošana un analīze;
- Statistikas datu un pārskatu apkopošana un analīze;
- Attīstības tendenču novērtējums (pārsvarā izmantoti pieejamie dati par pēdējiem 5 gadiem);
- Novada raksturojošo rādītāju salīdzināšana ar citu teritoriju rādītājiem vai valsts vidējiem rādītājiem;
- SVID analīze;
- Darba grupu semināri;
- Nozaru speciālistu iesaiste dokumenta izstrādes procesā;
- Iedzīvotāju un uzņēmēju aptauju rezultātu analīze, tendences un salīdzinājums.

Pamatojoties uz pieejamo resursu un uzņēmējdarbības vides novērtējumu, izvirzīti perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni jeb specializācija.

Lai nodrošinātu integrētas pieejas izmantošanu attīstības plānošanā, veikta vispusīga plānošanas dokumentu analīze (t.sk. piegulošo teritoriju attīstības dokumentu analīze), kā arī ņemtas vērā ne tikai Tukuma novada pašvaldības, kaimiņu pašvaldību, bet arī iedzīvotāju, uzņēmēju, dažādu nozaru profesionāļu u.c. intereses un izaugsmes perspektīvas. Pētīta jomu un teritoriju savstarpējā mijiedarbība, nodrošinot līdzsvarotu ekonomisko, sociālo un vides attīstību.

Sagatavojot rīcības plānu, ievērots iepriekš jau īstenoto projektu konteksts, tādējādi nodrošinot to īstenošanas pēctecību.

Lai tiktu iespējami plaši aptverti un racionāli izvērtēti visi attīstības riski un iespējas, Tukuma novada IAP izstrādes procesā tika iesaistīti dažādu nozaru speciālisti ar daudzu gadu darba pieredzi savā nozarē (tai skaitā attīstības plānošanas speciālisti).

Iespēju robežās izmantoti dati laika periodā no 2006.-2010.gadam, bet kur jaunākie dati nav pieejami par atbilstošo 5 gadu periodu, izmantoti dati par periodu, par kuru tie ir pieejami. Pārskatāmības nolūkos dati pasniegti diagrammu un attēlu formā, tādējādi norādot galvenās attīstības tendences un iespējamās risināmos problēmjautājumus (negatīvās tendences).

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

1.1. Vispārīga informācija

Administratīvā teritorija: Tukuma novads

Novada administratīvi teritoriālās vienības: Tukuma pilsēta, Degoles pagasts, Džūkstes pagasts, Irlavas pagasts, Jaunsātu pagasts, Lestenes pagasts, Pūres pagasts, Sēmes pagasts, Slampes pagasts, Tumes pagasts, Zentenes pagasts

Novada administratīvais centrs: Tukums

Atrašanās vieta: Rīgas plānošanas reģions

Robežteritorijas: Mērsraga³, Talsu, Kandavas, Jaunpils, Dobeles, Jelgavas, Babītes un Engures novadi, Jūrmalas pilsēta.

Novada kopējā platība: 1194km²⁴

Iedzīvotāju skaits novadā: 33 383⁵

Attālums no novada administratīvā centra līdz Rīgai: 63 km

1.1.attēls. Tukuma novada izvietojums Latvijas kartē

Avots: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tukuma_novada_karte.png

1.2.attēls. Tukuma novada administratīvi teritoriālo vienību izvietojums Tukuma novada kartē

Avots: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/lv/8/88/Tukuma_novads.png

³ 2010.gada 16.septembrī Saeimā pieņemts likums "Par Rojas novada sadalīšanu un jaunizveidoto novadu darbības sākšanu", tomēr dati, kas attiecas uz 2009.gadu ir par Rojas novadu.

⁴ Pēc CSP datiem, 2010.g.

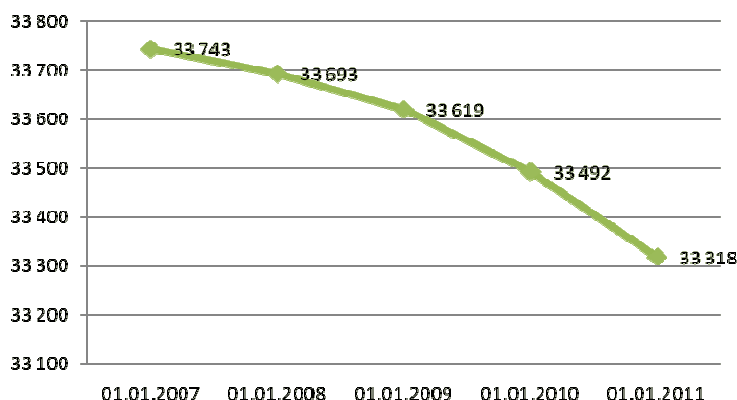
⁵ Pēc CSP datiem uz 01.01.2010

1.2. Tukuma novada attīstībai nozīmīgie pieejamie resursi

1.2.1. Cilvēkresursi

1.2.1.1. Demogrāfijas rādītāji

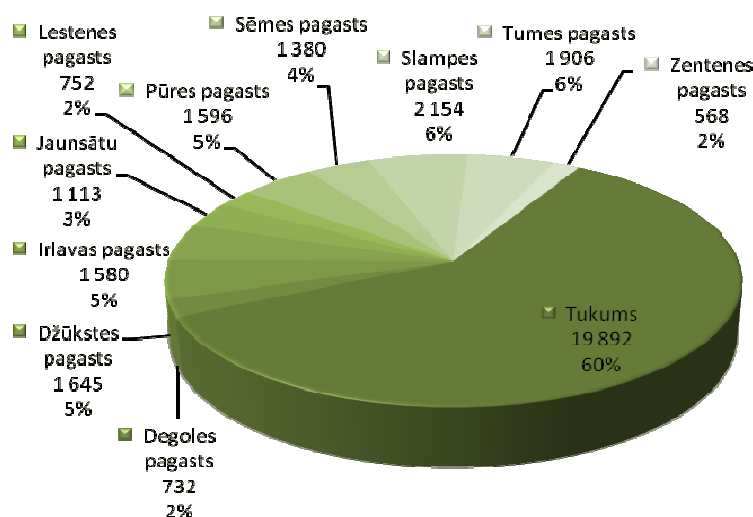
Tukuma novadā pēc PMLP datiem 2011.gada 1.janvārī dzīvo 33 318 iedzīvotāji. Pēdējo piecu gadu laikā iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Kopš 2007.gada iedzīvotāju skaits samazinājies par 425, kas ir par 1,3% mazāk nekā 2007.gadā (skat. 1.3.attēlu).

1.3.attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā 2007.-2011.gadā (dati uz gada sākumu)

Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Lielākais iedzīvotāju skaits Tukuma novadā koncentrējas Tukuma pilsētā – 19 892⁶, jeb gandrīz 60% visu novada iedzīvotāju. Zentes pagasts ir vismazāk apdzīvotais ar tikai 568 iedzīvotājiem, tam seko Degoles un Lestenes pagasti, attiecīgi 732 un 752 iedzīvotāji. Pārējos pagastos iedzīvotāju skaits ir no 1 113 Jaunsātu pagastā līdz 2 154 iedzīvotājiem Slampes pagastā (skat. 1.4.attēlu).

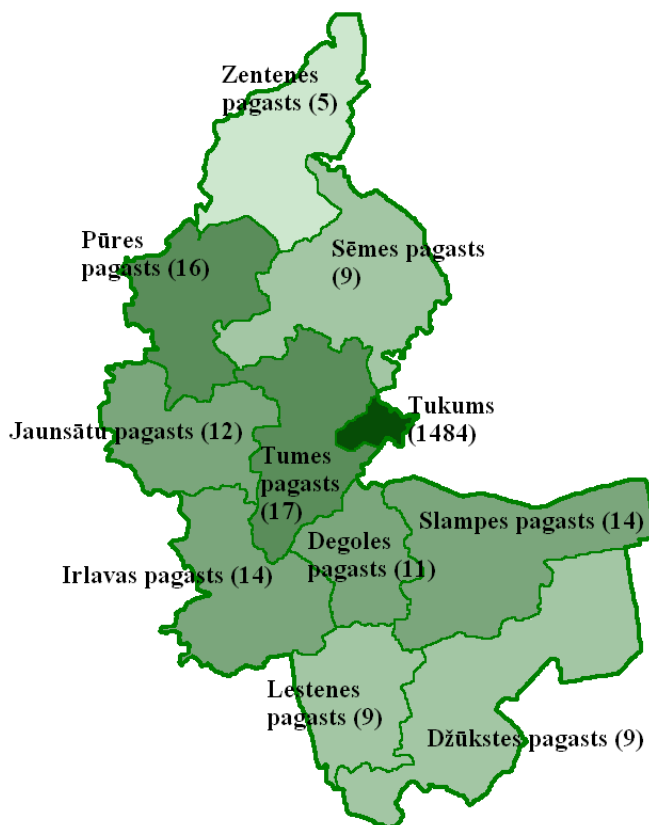

1.4.attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pa teritoriāli administratīvajām vienībām, 2011.gada 1.janvārī.

Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

⁶ PMLP dati par 2011.gada 1.janvāri

Iedzīvotāju blīvums visaugstākais ir Tukuma pilsētā – 1484 iedzīvotāji uz vienu km². Visretāk apdzīvotais, ir Zentenes pagasts ar tikai 5 iedzīvotājiem uz vienu km². Pārējos pagastos iedzīvotāju blīvums ir no 9 līdz 17 iedzīvotājiem uz vienu km², bet Tukuma novada vidējais apdzīvojamības blīvums ir 28 iedzīvotāji uz vienu km². 1.5.attēlā redzams, ka iedzīvotāju blīvums ir salīdzinoši mazāks pagastos, kas atrodas tālāk no Tukuma novada administratīvā centra - Zentenes, Lestenes un Džūkstes. Izņēmums ir Pūres pagasts, kas ar 16 iedzīvotājiem uz vienu km² ir otrs visblīvāk apdzīvotais pagasts Tukuma novadā pēc Tumes pagasta.⁷

1.5.attēls. Tukuma novada iedzīvotāju blīvums sadalījumā pa teritoriāli administratīvajām vienībām, 2011.gada 1.janvārī, cilvēki/km²

Datu avots: Aprēķinu veikšanai izmantoti PMLP dati par iedzīvotāju skaitu uz 01.01.2011

Pēc datiem par 2009.gada 1.janvāri⁸ gandrīz 22% jeb 7 319 no visiem 33 516 Tukuma novada iedzīvotājiem dzīvoja ciemos, kas ir vai nu pagastu centri vai kuros iedzīvotāju skaits lielāks par 200. Ņemot vērā, ka lielākais iedzīvotāju skaits koncentrējas Tukuma pilsētā, tad iedzīvotāju, kas dzīvo lielākajos ciemos/pagastu centros skaits īpatsvars pārsniedz pusi no kopējā pagastu iedzīvotāju skaita Tukuma novadā. Tukuma novada pagastu centros koncentrējas 35,9% līdz 44,7% katra pagasta iedzīvotāju skaita (izņemot Jaunsātu pagastu, kur lielākais ciems ir Abavnieku ciems ar tikai 125 pagasta iedzīvotājiem jeb 11,1%). Detalizētāku informāciju par iedzīvotāju skaitu Tukuma novada lielākajos ciemos skatīt Tabulā 1.1.

⁷ PMLP dati par 2011.gada 1.janvāri

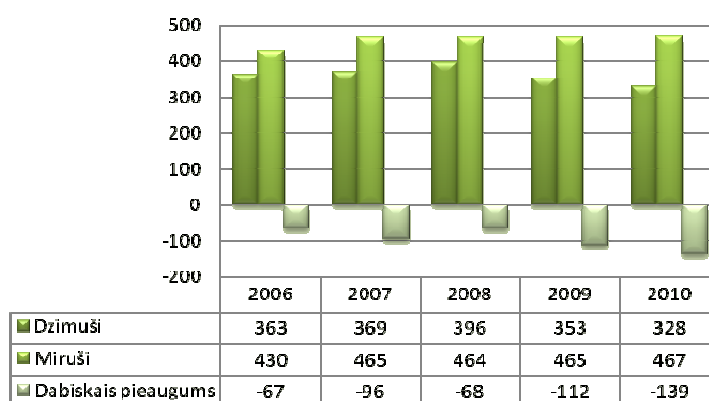
⁸ Tukuma novada domes informācija

Tabula 1.1. Tukuma novada iedzīvotāju skaits un īpatsvars ciemos, kas ir pagastu centri vai kuros iedzīvotāju skaits pārsniedz 200, 2009.gada 1.janvārī

Nr.p. k.	Apdzīvotas vietas nosaukums	Teritoriāli administratīvā vienība	Iedzīvotāju skaits (uz 01.01.2009.)	Iedzīvotāju skaita īpatsvars kopējā pagasta iedzīvotāju skaitā
1	Slampes ciems	Slampes pagasts	911	41.5%
2	Tumes ciems	Tumes pagasts	789	41.9%
3	Pūres ciems	Pūres pagasts	715	44.7%
4	Džūkstes ciems	Džūkstes pagasts	674	40.7%
5	Irlavas ciems	Irlavas pagasts	597	37.2%
6	Sēmes ciems	Sēmes pagasts	497	35.9%
7	Pienava	Džūkstes pagasts	451	27.3%
8	Vaski	Irlavas pagasts	396	24.7%
9	Lancenīku ciems	Džūkstes pagasts	389	23.5%
10	Sātu ciems	Irlavas pagasts	331	20.6%
11	Lestenē ciems	Lestenē pagasts	275	37.4%
12	Vienības ciems	Degoles pagasts	268	36.2%
13	Kaives ciems	Sēmes pagasts	248	17.9%
14	Dzintars	Pūres pagasts	230	14.4%
15	Zentenē ciems	Zentenē pagasts	214	35.9%
16	Ozolnīku ciems	Slampes pagasts	209	9.5%
17	Abavnieku ciems	Jaunsātu pagasts	125	11.1%
Kopā:			7319	54.2%

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

Pēc Tukuma novada Domes datiem 2010.gadā Tukuma novadā iedzīvotāju skaitu papildinājuši 328 jaundzimušie, bet miruši 467 iedzīvotāji, kas nosaka negatīvu dabisko pieaugumu -139. Kā tas redzams 1.6.attēlā Tukuma novadā pēdējo 5 gadu laikā negatīvam dabiskajam pieaugumam ir novērojama tendence palielināties un 2010.gadā, salīdzinājumā ar 2006.gadu tas ir divreiz lielāks, ko galvenokārt ietekmē dzimušo skaita samazināšanās.

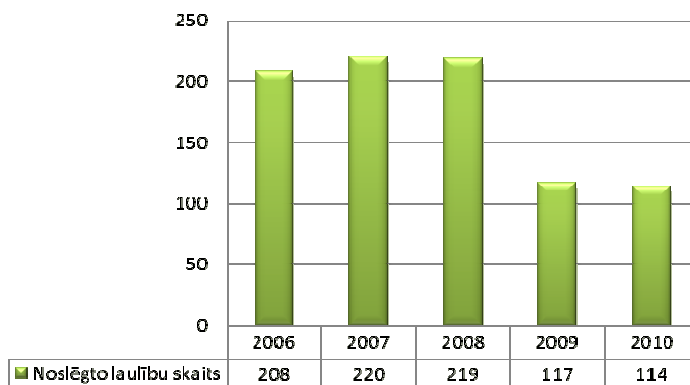
1.6.attēls. Tukuma novada dabiskās kustības rādītāju dinamika, 2006-2010.gads, dati uz gada beigām.

Datu avots: Tukuma novada Dome

Saskaņā ar CSP datiem par 2009.gadu, Tukuma novadā salīdzinot ar vidējo Latvijas rādītāju dabiskais pieaugums rēķinot uz 1 000 iedzīvotājiem ir labvēlīgāks. Latvijā vidēji tas ir -3,7, savukārt Tukuma novadā -1,4. Mirušo zīdaiņu skaits uz 1 000 dzīvi dzimušajiem – 2,7, kamēr

Latvijas vidējais rādītājs ir 7,8, bet Pierīgas reģionā⁹ 4,7. Dzimušo un mirušo iedzīvotāju skaits relatīvās mērvienībās (uz 1000 iedzīvotājiem) būtiski neatšķiras no kopējām Latvijas tendencēm.¹⁰

Pēc Tukuma novada Domes datiem pēdējo divu gadu laikā Tukuma novadā ir strauji samazinājies noslēgto laulību skaits (skat. 1.7.attēlu). Ja laika periodā no 2006.-2008.gadam noslēgto laulību skaits bija virs 208, tad 2009.gadā noslēgtas tika 117 laulības, bet 2010.gadā tikai 114.

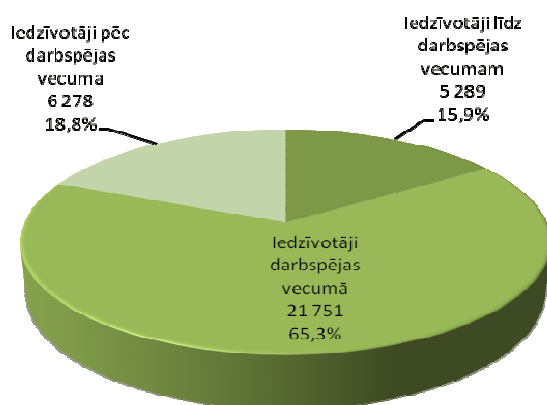

1.7.attēls. Tukuma novadā noslēgto laulību skaita dinamika, 2006-2010.gads, dati uz gada beigām.

Datu avots: Tukuma novada Dome

Mehāniskās migrācijas saldo 2009.gadā bija negatīvs -85. Tukuma novadā uz dzīvi pārcēlušies 504 iedzīvotāji, bet izbraukuši 589.

16% Tukuma novada iedzīvotāju ir vecuma grupā līdz darbības vecumam (jaunāki par 15 gadiem), 65% darbības vecumā (15 – 62 gadi) un 19%¹¹ virs darbības vecuma (vecāki par 62 gadiem). Atbilstoši PMLP datiem par 2011.gada 1.janvāri, demogrāfiskās slodzes līmenis Tukuma novadā ir 532, Lai gan kopumā demogrāfiskās slodzes līmenis ir liels, tomēr pozitīva ir tendence, ka iedzīvotāju skaits līdz darbības vecumam ir tikai nedaudz mazāks par iedzīvotājiem virs darbības vecuma.

1.8.attēls. Tukuma novada iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām, 2010.gada sākums.

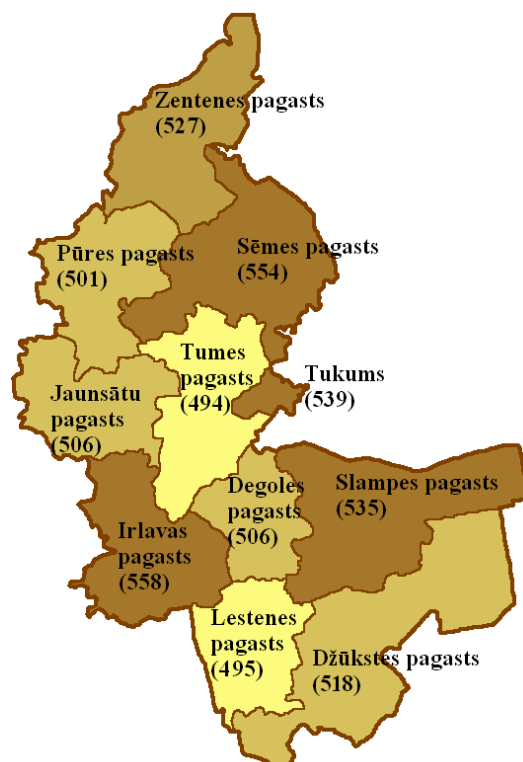
Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

⁹ Pierīgas statistiskais reģions, ko izmanto aprēķinos izslēdzot no Rīgas reģiona Rīgas pilsētu.

¹⁰ LR CSP dati par 2009.gadu

¹¹ PMLP dati par 2011.gada 1.janvāri.

Skatot demogrāfiskās slodzes līmeni Tukuma novada administratīvo teritoriju dalījumā (skat. 1.9.attēlu), redzams, ka situācija pagastos ievērojami atšķiras.

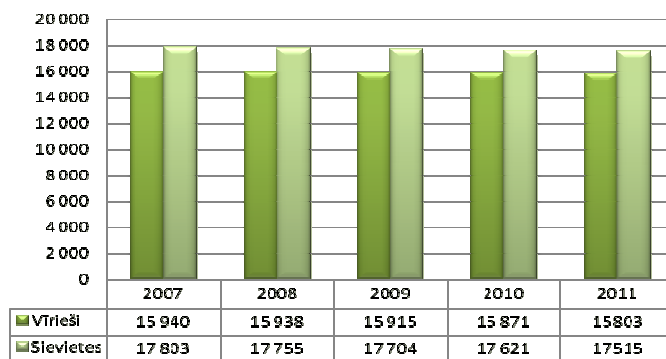

1.9.attēls. Demogrāfiskā slodze Tukuma novadā sadalījumā pa teritoriāli administratīvajām vienībām, 2011.gada 1.janvārī

Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Kā redzams 1.9.attēlā Tumes pagastā demogrāfiskās slodzes līmenis ir tikai 494 un Lestenes pagastā 495, kas ir ievērojami mazāks par Tukuma novada vidējo rādītāju. Pie tam Lestenes pagasts ir vienīgais Tukuma novadā, kurā iedzīvotāju skaits pirms darbības vecuma (132) pārsniedz iedzīvotāju skaitu, kas pārsnieguši darbības vecumu (117). Savukārt visaugstākie un tādējādi arī visnelabvēlīgākie demogrāfiskās slodzes rādītāji ir Sēmes un Irlavas pagastā – attiecīgi 554 un 558.

Pēc LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem 2011.gada 1.janvārī Tukuma novadā dzīvoja 15 803 vīrieši (47%) un 17 515 sievietes (53%).

1.10.attēls. Tukuma novada iedzīvotāju sadalījuma pa dzimumiem dinamika, 2007.-2011.gads, dati uz gada sākumu

Datu avots: LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

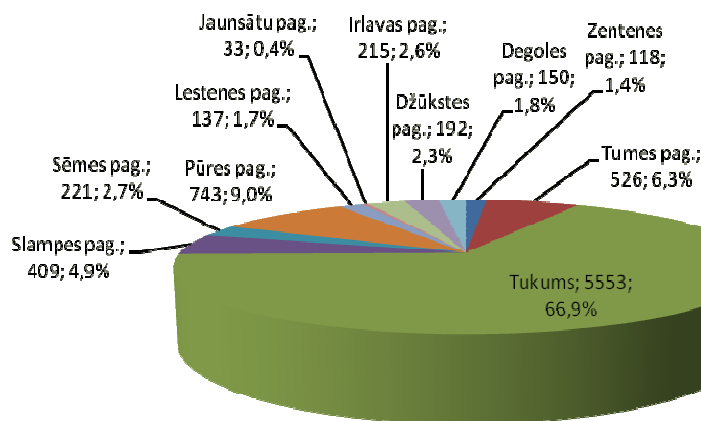
Kā tas redzams 1.10.attēlā, neskatoties uz nelielām izmaiņām kopējā iedzīvotāju skaitā, dzimumu proporcionālā attiecība pēdējos 5 gados palikusi nemainīga.

Vecuma grupā līdz darbības vecumam vīriešu skaits pārsniedz sieviešu skaitu - attiecīgi Tukuma novadā līdz darbības vecumam ir 2 748 vīrieši un 2 541 sieviete. Darbības vecuma grupā dzimumu sadalījums ir līdzīgs - 10 854 vīrieši un 10 897 sievietes, savukārt pēc darbības vecuma vīriešu skaits ir gandrīz divas reizes mazāks par sieviešu skaitu tajā pašā vecuma grupā - tikai 2 201 vīrietis un 4 077 sievietes.

1.2.1.2. Iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs

1.2.1.2.1. Nodarbinātības raksturojums

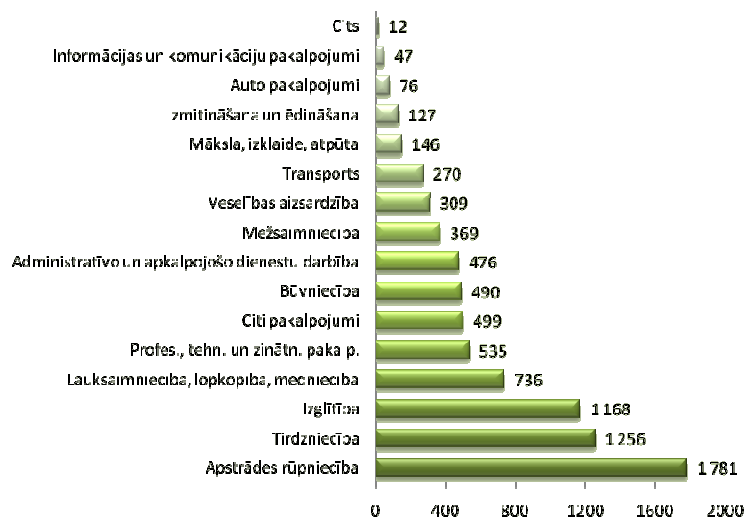
Saskaņā ar VID informāciju uz 01.01.2011 Tukuma novadā ir 8297 darba ņēmēji, kas ir aptuveni 38,1% no visiem Tukuma novada iedzīvotājiem darba spējas vecumā. Kā tas redzams 1.11.attēlā, gandrīz 67% jeb 5553 strādā uzņēmumos un iestādēs, kuru birojs vai pamatdarbība izvietota Tukumā. Tukuma novada pagastos vislielākais darba ņēmēju skaits ir Pūres pagastā (9,0% jeb 743), Tumes pagastā (6,3% jeb 526) un Slampes pagastā (4,9% jeb 409), bet vismazākais - Jaunsātu pagastā (0,4% jeb 33).

1.11.attēls. Tukuma novada darba ņēmēji sadalījumā pa darba devēja biroja vai pamatdarbības atrašanās vietas, 2011.gads, dati uz gada sākumu.

Datu avots: „ Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu”, informācija apkopota uz 13.04.2011.

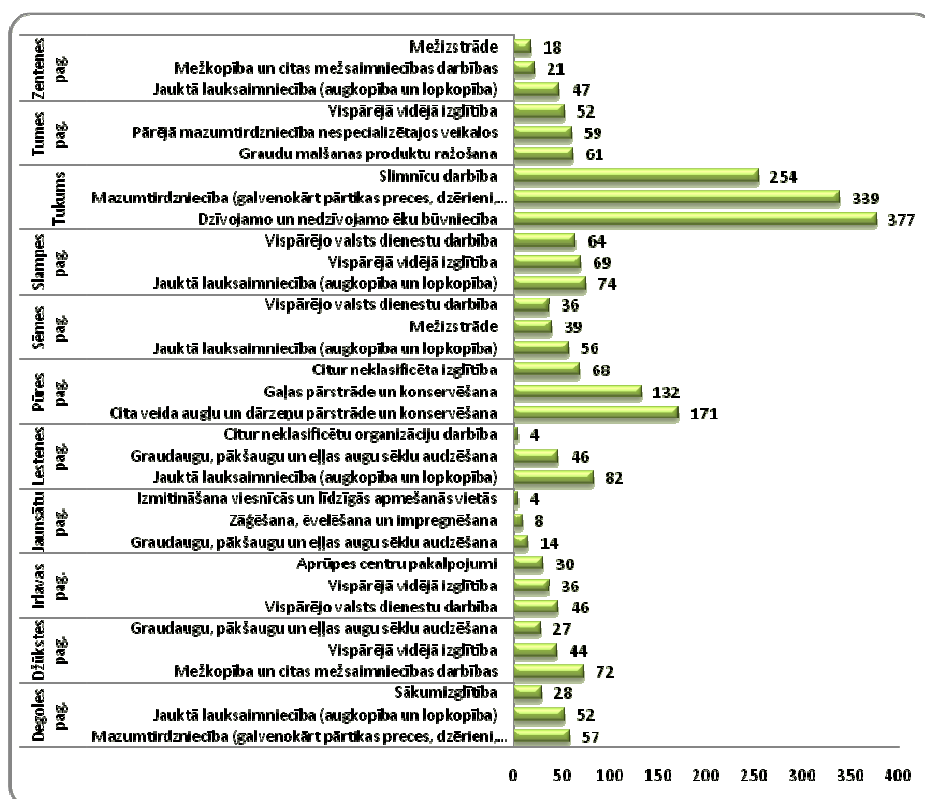
Kā tas redzams 1.12.attēlā, nozīmīgākās jomas (darba ņēmēju skaits lielāks par 500), kurās ir nodarbināti Tukuma novada iedzīvotāji ir apstrādes rūpniecība (21,5% no visiem darba ņēmējiem), tirdzniecība (15,1% no visiem darba ņēmējiem) un izglītība (14,1% no visiem darba ņēmējiem), lauksaimniecība, lopkopība, medniecība (8,9% no visiem darba ņēmējiem) un profesionālie, tehniskie un zinātniskie pakalpojumi (6,4% no visiem darba ņēmējiem). Detalizēta informācija par Tukuma novada darba ņēmējiem pa darbības jomām un novada teritorijām ir dota pielikumā Nr.10.

1.12.attēls. Tukuma novada darba ņēmēju sadalījumā pa darbības veidiem, 2011.gads, dati uz gada sākumu.

Datu avots: „ Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu”, informācija apkopota uz 13.04.2011.

Kā tas redzams 1.13.attēlā, kurā ir dotas 3 nozīmīgākās (ar vislielāko darba ņēmēju skaitu) jomas katrā no Tukuma novada teritoriālajām vienībām, gandrīz katrā no teritorijām (izņemot Zentes, Pūres Lestenes un Jaunsātu pagastus) viena – divas (Irlavā visas 3) no nozīmīgākajām jomām ir tādas, kuru darbība daļēji vai pilnībā tiek finansēta no valsts vai pašvaldības budžeta (izglītība, slimnīcu darbība, vispārējo valsts dienestu darbība, aprūpes centru pakalpojumi).

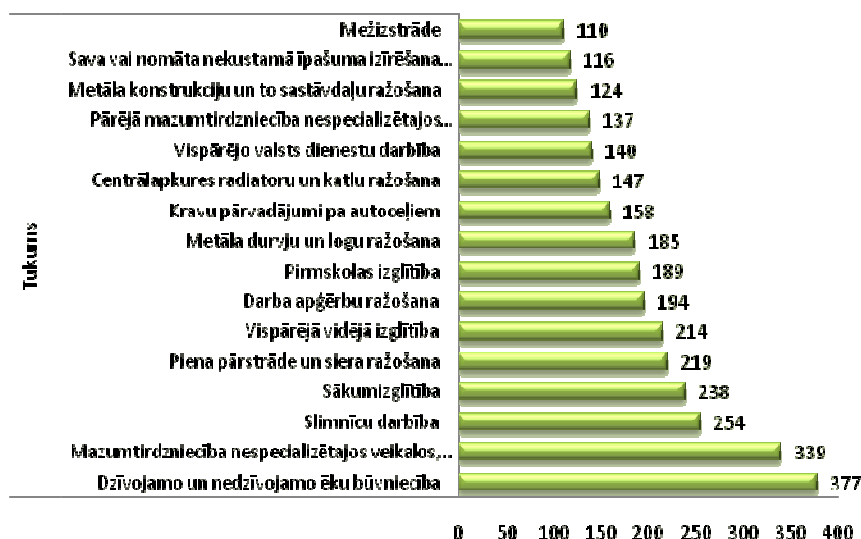

1.13.attēls. Tukuma novada darba ņēmēju sadalījumā pa teritoriālajām vienībām un 3 darbības veidiem ar vislielāko darba ņēmēju skaitu, 2011.gads, dati uz gada sākumu.

Datu avots: „ Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu”, informācija apkopota uz 13.04.2011.

Tāpat no informācijas 1.13.attēlā var secināt, ka gandrīz katrā teritorijā (izņemot, Tukumu, Irlavas pagastu) starp 3 nozīmīgākajām jomām ar vislielāko darba ņēmēju skaitu ir darbības veidi, kas saistīti ar lauksaimniecisko darbību (t.sk. augļu un dārzeņu, gaļas pārstrāde) un mežsaimniecību.

Tukuma pilsētā kopumā darba ņēmēji ir nodarbināti 166 dažādās darbības jomās (detalizēta informācija ir dota pielikumā Nr.10), no kurām 16 ir tādas, kurās ir nodarbināti vairāk nekā 100 strādājošie (skat. 1.14.attēlu). Jomas ar darba ņēmēju skaitu virs 200 Tukuma pilsētā ir izglītība, kurā kopā nodarbināti ir 641 darbinieks, tai seko mazumtirdzniecība – kopā 476 darba ņēmēji, dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība – 377 darba ņēmēji, slimnīcu darbība – 254 darba ņēmēji, kā arī piena pārstrāde un siera ražošana – 219 darba ņēmēji. Citi ražošanas veidi, kuros nodarbināti vairāk nekā 100 strādājošie ir darba apģērbu ražošana (194), metāla logu un durvju ražošana (185), centrālapkures radiatoru un katlu ražošana (147), metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana (124). Kravu pārvadājumus pa autoceļiem nodrošina 158 darba ņēmēji, 110 ir nodarbināti mežsaimniecībā, bet 116 darba ņēmēji nodarbojas ar sava vai nomāta īpašuma izīrēšanu un pārvaldīšanu.

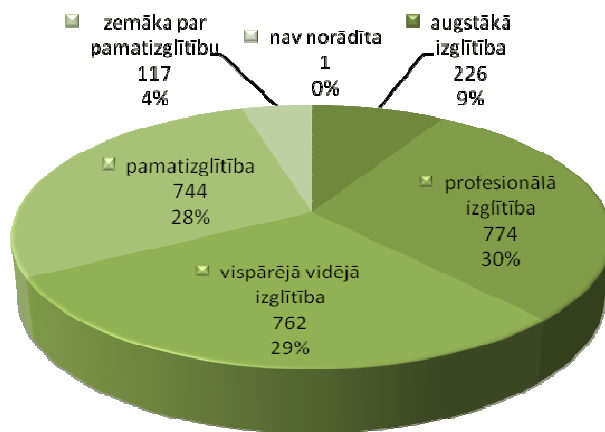

1.14.attēls. Darba ņēmēji Tukuma pilsētā sadalījumā pa darbības veidiem, kuros darba ņēmēju skaits ir lielāks par 100, 2011.gads, dati uz gada sākumu.

Datu avots: „Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu”, informācija apkopota uz 13.04.2011.

1.2.1.2.2. Bezdarba raksturojums

Pēc Tukuma novada Domes sniegtās informācijas 2010.gada 30.jūnijā Tukuma novadā bija reģistrēti 2 624 bezdarbnieki. 774 jeb 30% bezdarbnieku ir ar profesionālo izglītību, 29% ieguvuši vispārējo vidējo izglītību, 28% - pamatzglītību, bet augstākā izglītība ir 9% bezdarbnieku (skat. 1.15.attēlu).

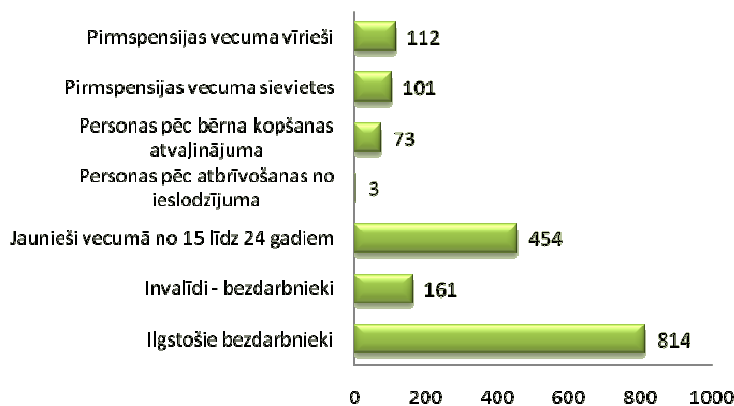

1.15.attēls. Tukuma novada bezdarbnieku iedalījums pēc izglītības līmeņiem, 2010.gada 30.jūnijs

Datu avots: Tukuma novada Dome

Saskaņā ar NVA informāciju uz 2011.gada 31.janvāri Tukuma novada bezdarba līmenis ir 11,1%, kas ir vienāds ar vidējo bezdarba līmeni valstī (11,1%), bet ir augstāks nekā vidējais bezdarba līmenis Rīgas plānošanas reģionā (9,6%).

Pēc NVA datiem uz 2011.gada 31.janvāri Tukuma novadā bija 2 430 bezdarbnieki, no kuriem 54% sievietes un vairāk nekā puse (1410) bezdarbnieku reģistrēta Tukuma pilsētā. Kā redzams 1.16.attēlā no problēmgrupām vislielāko bezdarbnieku īpatsvaru veido ilgstošie bezdarbnieki un jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Vērā ņemams ir arī pirmspensijas vecuma iedzīvotāju un invalīdu – bezdarbnieku skaits bezdarbnieku struktūrā.

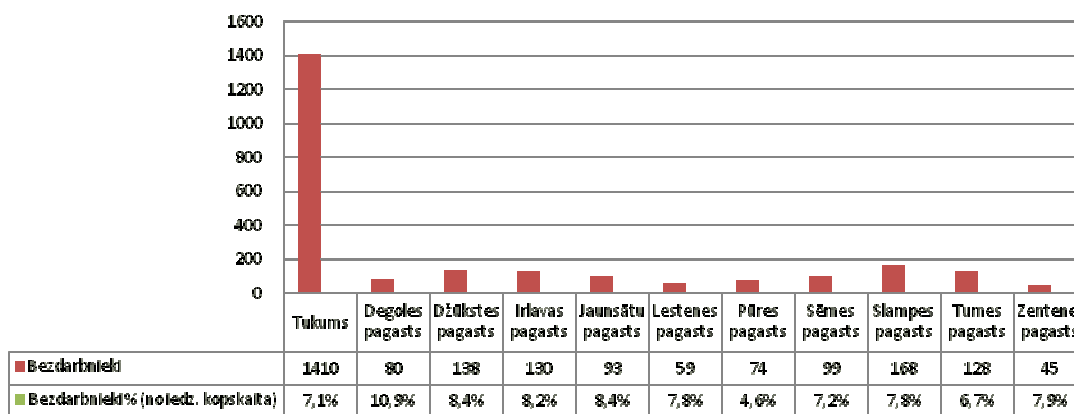

1.16.attēls. Tukuma novada bezdarbnieku struktūra uz 31.12.2010.

Datu avots: Nodarbinātības Valsts aģentūra

Pašvaldībai plānojot bezdarbnieku atbalsta politiku, jāņem vērā šie brīvie darba resursi un politikas mērķi jāvērs tieši uz iepriekšminēto sociālā riska grupu integrēšanu darba tirgū.

Salīdzinot datus par bezdarbnieku īpatsvaru (pret kopējo iedzīvotāju skaitu) katrā no Tukuma novada teritoriālajām vienībām, vislielākais tas ir Degoles pagastā – 10,9%, pārējos pagastos un Tukuma pilsētā tas svārstās no 4,6% (Pūres pagastā) līdz 8,4% (Džūkstes un Jaunsātu pagastos) un ir atbilstošs šībrīža darba tirgus situācijai Latvijā (skat. 1.17.attēlu).

1.17.attēls. Bezdarbnieku īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaitā sadalījumā pa Tukuma novada teritoriālajām vienībām, uz 31.12.2010

Datu avots: Nodarbinātības Valsts aģentūra

1.2.1.3. Cilvēkresursu novērtējums

Tukuma novadā pēc PMLP datiem uz 2011.gada 1.janvāri ir 33 318 iedzīvotāji, no kuriem 21 751 ir vecumā no 15 līdz 62 gadiem, jeb darbspējas vecumā. Kopējam iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties, kā arī pieaug iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma, kā rezultātā Tukuma novadā tāpat kā visā Latvijas teritorijā novērojamas nelabvēlīgās iedzīvotāju novecošanās un depopulācijas tendences.

Raksturīga iedzīvotāju koncentrēšanās Tukuma pilsētā un tās apkārtnē (iedzīvotāju blīvums ir mazāks pagastos, kas izvietoti tālāk no novada administratīvā centra).

Uz 01.01.2011 Tukuma novadā (uzņēmuma/iestādes birojs vai pamatdarbības vieta atrodas Tukuma novada teritorijā) ir 8297 darba ņēmēji, kas ir aptuveni 38,1% no visiem Tukuma novada iedzīvotājiem darba spējas vecumā.

Nozīmīgākās jomas (darba ņēmēju skaits lielāks par 500), kurās ir nodarbināti Tukuma novada iedzīvotāji ir apstrādes rūpniecība (21,5% no visiem darba ņēmējiem), tirdzniecība (15,1% no visiem darba ņēmējiem) un izglītība (14,1% no visiem darba ņēmējiem), lauksaimniecība, lopkopība, medniecība (8,9% no visiem darba ņēmējiem) un profesionālie, tehniskie un zinātniskie pakalpojumi (6,4% no visiem darba ņēmējiem).

Saskaņā ar NVA informāciju uz 2011.gada 31.janvāri Tukuma novada bezdarba līmenis ir 11,1%, kas ir vienāds ar vidējo bezdarba līmeni valstī (11,1%), bet ir augstāks nekā vidējais bezdarba līmenis Rīgas plānošanas reģionā (9,6%).

Pieejamo cilvēkresursu apjoms un kvalitāte ir atkarīga ne tikai no novadā dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Nodrošinot labvēlīgus dzīves apstākļus un augstu transporta pakalpojumu pieejamību ir iespējams piesaistīt resursus arī no tuvākām un tālākām teritorijām. Arī esošo resursu saglabāšanai ir svarīga dzīves kvalitātes nodrošināšana.

Veselīgu dzīvesveidu veicinoša vide ļauj nodrošināt augstāku darbaspēka pievienoto vērtību.

1.2.2. Dabas resursi

1.2.2.1. Zemes

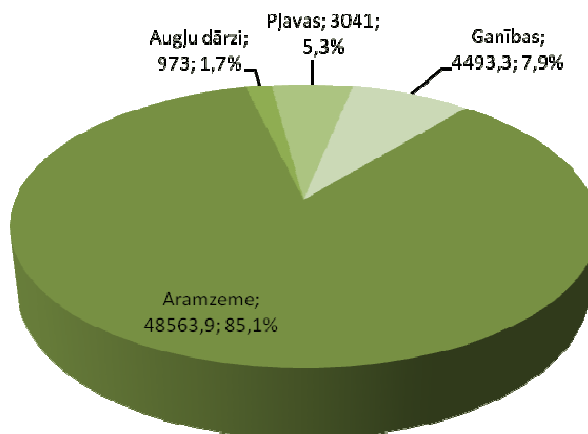
Saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra 2010.gada datiem, iedalījumā pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķa grupām, 65% jeb 77 705,2 ha no visas Tukuma novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zeme, bet gandrīz 30% jeb 35 560,3 ha - mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Pārējās desmit grupas kopā aizņem 5 % sadalījumā kā tas redzams 1.2.tabulā.

Tabula 1.2. Tukuma novada zemju sadalījums, 2010.gads

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķa grupa	Kopplatība, ha	Īpatsvars
Lauksaimniecības zeme	77705,2	65,20%
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	35560,3	29,84%
Ūdens objektu zeme	857	0,72%
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	499,7	0,42%
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	676,9	0,57%
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	653,2	0,55%
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	228,2	0,19%
Komerccarbības objektu apbūves zeme	110,1	0,09%
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	314	0,26%
Ražošanas objektu apbūves zeme	416,5	0,35%
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	2034	1,71%
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	121,5	0,10%
Kopā:	119176,6	100,00%

Datu avots: LR Valsts Zemes dienests

Lauksaimniecības zemes savukārt iedalās aramzemēs, augļu dārzos, pļavās un ganībās. Lielāko daļu lauksaimniecības zemju aizņem tieši aramzeme – 48 564 ha jeb 85,1% no kopējās lauksaimniecības zemju platības. Nākamais izplatītākais lauksaimniecības zemju veids pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa grupām ir ganības – 4 493 ha jeb 7,9%. 3 041 ha (5,3%) Tukuma novadā aizņem pļavas un 973 ha (1,7%) - augļu dārzi (skat. 1.18.attēlu).

1.18.attēls. Tukuma novada lauksaimniecības zemju sadalījums, 2010.gads

Datu avots: LR Valsts Zemes dienests

Pēc Lauku atbalsta dienesta informācijas par Lauksaimniecībā izmantojamo zemju (turpmāk tekstā LIZ) apsekošanas rezultātiem, kas publicēti Lauku atbalsta mājas lapā 2010.gada 30.novembrī, Tukuma novadā tika apsekoti 56 066 ha (apsekotas tika tikai zemes vienības, kuru platība pārsniedz 1 ha). Kā koptas LIZ tika atzītas 87% no apsekotajām teritorijām jeb 49 046, kas ir labs rādītājs salīdzinot ar Latvijas vidējo ~84%. Atlikušās jeb neapstrādātās LIZ ir 7 020 ha, no kurām 6 619 ir nekoptas teritorijas, 348 – aizaugušas, bet 52 noris būvniecība.¹²

1.2.2.2. Meži

Tukuma novadā pēc datiem par 2009.gadu meži aizņem 41 330,58 ha teritorijas (neskaitot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas). No tiem 59% ir valsts meži, 38% ir privātie meži un tikai nedaudz vairāk par 1% ir pašvaldības īpašumā esoši meži. Pārsvarā tie ir skuju koku meži (23 279,79 ha), kuros dominē priedes (15 169,88 ha). Lapu koku mežos savukārt visbiežāk sastopamais ir bērzs (11 498,35 ha), kam seko baltalksnis (2 997,79 ha).

Mežiem bagātākās, ietverot aptuveni pusi no visiem Tukuma novada mežiem ir 3 pagastu teritorijas – Sēmes, Zentes un Džūkstes pagasti, kuros attiecīgi atrodas 19%, 17% un 13% no visiem Tukuma novada mežiem.

Valsts īpašumā esošos mežus Tukuma novadā apsaimnieko AS „Latvijas valsts meži”. Tukuma novada valsts īpašumā esošo mežu teritoriju kopējā platība ir 23 095 ha, no tiem meži ir 20 690 ha. Kā tas redzams 1.19.attēlā valsts īpašumā esošie meži galvenokārt izvietoti Sēmes, Zentes un Tumes pagastos.

¹² Lauku Atbalsta dienests www.lad.gov.lv

1.19.attēls. Tukuma novada valsts īpašumā esošo mežu karte, 2011.gads

Datu avots: A/S „Latvijas valsts meži”

Pēc apsaimniekošanas mērķiem valsts meži tiek iedalīti trīs zonās: dabas zonā, rekreācijas zonā un mežsaimnieciskajos mežos.

Tukuma novada valsts mežu **dabas zonā** ietilpst 15% jeb 3147 ha no kopējās novada valsts meža platības. Dabas zonā galvenais apsaimniekošanas mērķis ir dabas daudzveidības saglabāšana. Pēc A/S „Latvijas valsts meži” datiem tuvākajā laikā šajā zonā pēc ekspertu slēdziena saņemšanas tiks pievienoti vēl 450 ha (2%) stāignāju meži.

Tukuma novada valsts mežu **rekreācijas zonā** ietilpst 1101 ha jeb 5% no Tukuma novada valsts mežiem. To galvenais apsaimniekošanas mērķis ir rekreācija, vides izziņa un ainavu aizsardzība. Šajā zonā ietilpstošās, rekreācijai un sabiedrībai nozīmīgās vietas Tukuma novadā ir: Pūres masīvs, Sivēnu ezera mežs, Lodes meži, Sēmes meži, Sekļa ezera masīvs, Tukuma piepilsētas meži, Lamiņu muižas meži, Zentes muižas meži, Irlavas dabas taka, Vaskara ezera atpūtas vieta. Tajās ir sadarbības līgumi, tiek veidotas takas, uzstādīti stendi, ierīkotas atpūtas vietas.

Tukuma novada valsts mežu **mežsaimnieciskie meži** aizņem 16442 ha jeb 80% no Tukuma novadā esošajiem valsts mežiem un to galvenais apsaimniekošanas mērķis ir augstvērtīgas koksnes audzēšana.

Viens no ieguldījumiem, kuru līdz ar valsts mežu apsaimniekošanu nodrošina A/S „Latvijas valsts meži” ir meža autoceļu izbūvēšana un rekonstruēšana. Pēc A/S „Latvijas valsts meži” datiem uz 2010.gada 1.janvāri, kopumā Tukuma novadā ir uzbūvēti 178 km meža autoceļi. 2009.gadā tika rekonstruēts autoceļš Žubītes-Lamiņi 4,3 km garumā. 2011.gadā paredzēts uzbūvēt un rekonstruēt 3 meža autoceļus 3,5 km garumā (Buiku ceļš, Grīvu ceļš un Senču ceļš). Bez tam 2007. un 2008.gadā Tukuma novadā tika renovēti 3 meža meliorācijas objekti – Melnmežs, Amoliņi un Apšukalni.

1.2.2.3. Ģeoloģiskie resursi

Kopumā Tukuma novada teritorijā ir vairāk nekā 30 dažādu ģeoloģisko resursu atradnes, kurās galvenokārt iegūst granti, smilti, kūdru un mālu.

Kūdra ir viena no Latvijas ievērojamākajām dabas bagātībām, arī Tukuma novadā tās krājumi ir salīdzinoši lieli, jo novadā ir plašas purvu teritorijas, bet liela daļa no šiem resursiem nav izmantojama, jo atrodas aizsargājamās teritorijās. Kūdru Latvijā nelielos apjomos izmanto lauksaimniecībā, bet ~98% iegūtās kūdras tiek eksportēta. Kūdras atradnes Tukuma novadā galvenokārt ir izvietotas purvos, kas atrodas **Sēmes, Tumes, Jaunsātu, Lestenes un Irlavas pagastos**, t.sk.:

- Sēmes pagastā: „Sīļu purvs” – 4689 tūkst.m³
- Tumes un Jaunsātu pagastā: „Stēļu-Ēgeru purvs”, – 11 776 tūkst.m³
- Lestenes, Irlavas pagastā: „Lestenes-Ēnavas purvs” un „Jāņukroga purvs” – 55 120 tūkst.m³

Dolomīts ir tradicionāla izejviela šķembu un kaļķu ražošanai. Atkarībā no dolomītu izturības pakāpes no tiem var ražot būvkaļķus un dolomītmiltus vai arī tos izmantot kā būvakmeņus vai apdares materiāls. Pašreiz dolomītu ieguve Tukuma novadā notiek tikai vienā atradnē „Pūre” (996,9 tūkst.m³), kas atrodas **Pūres pagastā**.

Māla iegulas, kas ir izmantojamas būvmateriālu ražošanai, Tukuma novadā iegūst **Zentes un Sēmes pagastos**, t.sk.:

- Zentes pagastā: „Kalēji” - 51745,0 tūkst.m³, „Priednieki” – 4940 tūkst.m³
- Sēmes pagastā: „Meņģeļi” – 67,9 tūkst.m³, „Saldari” – 804,2 tūkst.m³

Saldūdens kaļķiežu iegulas, kas tiek izmantotas dekoratīvo un apdares materiālu ražošanai, Tukuma novadā tiek iegūtas šādās **Zentes, Tumes un Slampes pagastu** atradnēs:

- Zentene pagastā: „Liekna” – 147,0 tūkst.m³
- Tumes pagastā: „Mazbērziņi” – 2,7 tūkst.m³
- Slampes pagastā: „Tukuma” – 353 tūkst.m³

Smilts un grants atradnes Latvijas teritorijā ir plaši izplatītas. Smilti un granti lieto galvenokārt kā betona pildvielu un autoceļu būvniecībā. Tukuma novadā atradņu skaita ziņā smilts un smilts-grants atradnes ir visvairāk un galvenokārt tās ir izveidotas **Sēmes, Jaunsātu, Džūkstes, Pūres, Slampes, Degoles un Tumes pagastos**, t.sk.:

- Sēmes pagastā: „Akmentiņi” – 81,0 tūkst.m³, „Bieļas” – 431,3 tūkst.m³, „Brizule” – 377,6 tūkst.m³, „Lorenči” – 1674,9 tūkst.m³, „Pāvuļi” – 20 000 tūkst.m³, „Plieņi” – 179,1 tūkst.m³, „Upīte” – 329,2 tūkst.m³
- Jaunsātu pagastā: „Abava” – 1512,9 tūkst.m³, „Jaunsāti” – 383,9 tūkst.m³, „Limbas” – 688,0 tūkst.m³, „Miezāji” – 697,7 tūkst.m³, „Vildiņi-Avotiņi” – 522,8 tūkst.m³
- Degoles pagastā: „Praviņas” – 057,4 tūkst.m³, „Praviņas I” – 1099,6 tūkst.m³, „Praviņas II” – 551,9 tūkst.m³
- Džūkstes pagastā: „Arāji” – 316,8 tūkst.m³, „Draviņi” – 180,0 tūkst.m³
- Pūres pagastā: „Jēgeri” – 515,9 tūkst.m³, „Mežmaļi” – 1964,9 tūkst.m³
- Zentes pagastā: „Jānīši” – 954,4 tūkst.m³
- Slampes pagastā: „Kažoki” – 1118,5 tūkst.m³
- Tumes pagastā: „Zvāre” – 2064,1 tūkst.m³

1.2.2.4. Ūdens resursi

Tukuma novads ir vidēji bagāts ar ūdenstilpnēm un ūdenstecēm. Lielākā no ūdenstilpnēm, kas tikai daļēji atrodas Tukuma novada teritorijā ir Engures ezers. Tomēr kopumā pašvaldībā ir gan ievērojams skaits ezeru, gan upju. Lielākās Tukuma novada ūdenstilpnes ir Tabulā 1.3. minētie 10 ezeri, kas galvenokārt tiek izmantoti rekreācijas nolūkiem, tomēr 4 no tiem tie izmantoti arī zivsaimniecībai un viens – Engures ezers, arī pētniecībai.

Tabula 1.3. Ūdenstilpnes Tukuma novadā

N.p.k.	Nosaukums	Pagasts	Platība, ha	Izmantošana
1.	Sēmes ezers	Sēme	48,6	Rekreācija
2.	Palāsu (Lestenes) ezers	Lestene	36,0	Rekreācija, zivsaimniecība
3.	Rideļu dzirnavezers	Zentene	37,1	Zivsaimniecība
4.	Seklis	Tume	34,2	Rekreācija
5.	Dzirciema ezers	Zentene	27,1	Rekreācija
6.	Vaskaris	Zentene	22,1	Rekreācija
7.	Kliģu ezers	Lestene	21,8	Rekreācija, zivsaimniecība
8.	Kukšu ezers	Jaunsāti	11,6	Rekreācija, zivsaimniecība

N.p.k.	Nosaukums	Pagasts	Platība, ha	Izmantošana
9.	Jumpravas ezers	Tume	8,4	Rekreācija
10.	Engures ezers	Zentene	1010	Rekreācija, pētniecība

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

Nozīmīgas ir arī ūdensteces novadā - Slocones, Abavas, Vašlejas, Lāčupīte, Džūkstes upes. Novada teritorijas hidrogrāfiskais tīkls pieder gan Ventas upes baseinam, gan Lielupes upes baseinam. Pilnvērtīgai ūdens resursu izmantošanai rekreācijas mērķiem nepieciešami ieguldījumi krastu sakopšanā un peldvietu ierīkošanā, ko Tukuma novada pašvaldība savu iespēju robežās jau veic. Arī Tukuma IAP izstrādes ietvaros veiktās iedzīvotāju anketēšanas rezultāti liecina, ka Tukuma novada iedzīvotājiem ir populārs viedoklis par to, ka nepieciešams ierīkot jaunas un uzlabot esošās peldvietas.

1.2.2.5. Aizsargājamās un ainaviski nozīmīgās teritorijas

Tukuma novada teritorijā atrodas šādas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijas – Ķemeru nacionālais parks, dabas parks „Engures ezers”, dabas liegums „Riesta – Džūkstenes purvs” un dabas liegums „Tumes meži”. Novadā atrodas arī Baltijā dižākais ozols – Kaives Senču ozols.

Ķemeru nacionālais parks ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija. Nacionālais parks ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrisma un ekoloģisko izglītību.

Ķemeru nacionālais parks ir nodibināts 1997.gadā. Tas kopā aizņem 38 165 ha plašu teritoriju Slampes, Džūkstes, Lapmežciema, Smārdes, Salas pagastā un Kalnciema lauku teritorijā, un to lielākoties klāj meži. Parkā atrodami 25% no Latvijas Sarkanās grāmatas augiem, sastopami reti putni – jūras ērglis, ūpis, lietuvinis, kā arī ir īpaši labvēlīgi barošanās un ligzdošanas apstākļi melnajam stārķim, dzērvei un citiem putniem. Ķemeru nacionālais parks tūristiem piedāvā īpaši izstrādātus maršrūtus, kā arī putnu, sikspārņu un bebru vērošanas pasākumus, un tos apmeklēt var gan ar Ķemeru nacionālā parka gidu, gan individuāli.

Ķemeru nacionālā parka teritorijas funkcionālās zonas un tās pieļaujamo pielietojumu nosaka 2001.gada 30.maija "Ķemeru nacionālā parka likums".

1.2.2.6. Dabas resursu novērtējums

Nozīmīgākais Tukuma novada dabas resurss ir plašās lauksaimniecības zemju teritorijas, kuru īpatsvars ievērojami pārsniedz mežu aizņemto teritoriju īpatsvaru. Lauksaimniecības kopumā aizņem 77 705 ha un raksturojamas kā auglīgas, un tiek regulāri apsaimniekotas un koptas. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem lielāko daļu teritorijas visos Tukuma novada pagastos.

Tukuma novadā pēc datiem par 2009.gadu meži aizņem 41 330,58 ha teritorijas (neskaitot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas). No tiem 59% ir valsts meži, 38% ir privātie meži un tikai nedaudz vairāk par 1% ir pašvaldības īpašumā esoši meži. Pārsvārā tie ir skuju koku meži (23 279,79 ha), kuros dominē priedes (15 169,88 ha). Lapu koku mežos savukārt visbiežāk

sastopamais ir bērzs (11 498,35 ha), kam seko baltalksnis (2 997,79 ha). Mežiem bagātākās, ietverot aptuveni pusi no visiem Tukuma novada mežiem ir 3 pagastu teritorijas – Sēmes, Zentenes un Džūkstes pagasti, kuros attiecīgi atrodas 19%, 17% un 13% no visiem Tukuma novada mežiem.

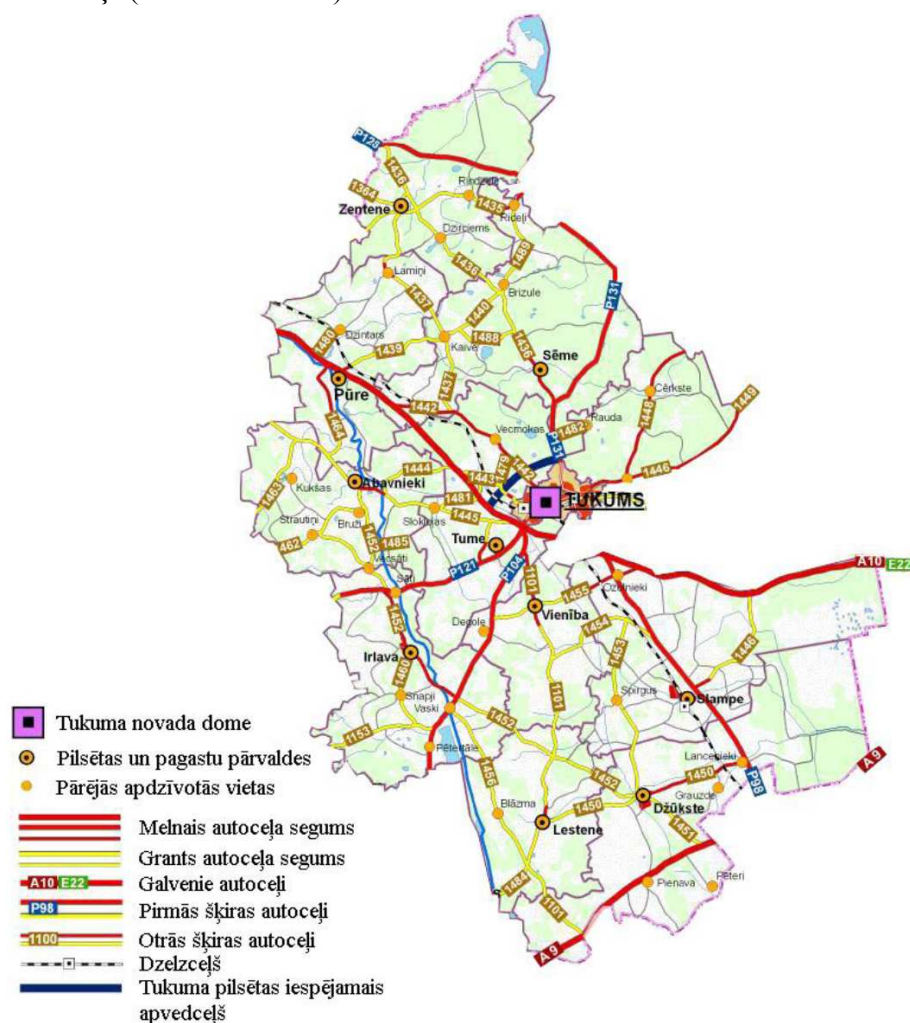
Tukuma novadā nav apjoma ziņā nozīmīgas vai augstvērtīgu vai reti sastopamu ģeoloģisko resursu atradnes. Pārsvārā tiek iegūti visā Latvijas teritorijā plaši sastopamie māli, smilts un grants, kas pielietojami celtniecībā.

Iespēju veicināt dabas tūrismu Tukuma novadā sniedz Ķemeru nacionālais parks, kas aizņem daļu Slampes un Džūkstes pagastu teritorijas un kuram 2011.gadā tiek izstrādāta tūrisma attīstības stratēģija. Lai maksimāli izmantotu šī resursa potenciālu, ir nepieciešams veicināt sadarbību ar Engures novadu un Jūrmalas pilsētu veidojot vienotu tūrisma attīstības stratēģiju.

1.2.3. Tehniskā infrastruktūra un pakalpojumi

1.2.3.1. Transporta infrastruktūra un pakalpojumi

Tukuma novada tehniskās infrastruktūras galvenais elements ir ļoti plašā un nozīmīgā (arī valsts līmenī) transporta infrastruktūra, kuru veido gan valsts galvenie ceļi, gan valsts un pašvaldības autoceļi un dzelzceļš (skat. 1.20.attēlu).

1.20.attēls. Tukuma novada transporta infrastruktūra, 2008

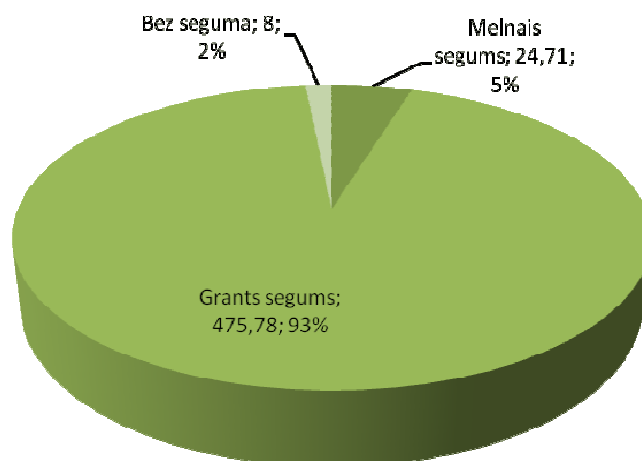
Datu avots: Tukuma novada apvienošanās projekts

1.2.3.1.1. Autoceļi

Valsts autoceļu tīkls Tukuma novada teritorijā ir plaši sazarots un nodrošina ērtu satiksmi gan Tukuma novada teritorijā, gan arī tranzīta satiksmei. Tukuma novada Slampes, Tumes, Sēmes un Pūres pagastus šķērso valsts galvenais ceļš Rīga - Ventspils A10 un Džūkstes pagastu šķērso valsts galvenais ceļš Rīga - Liepāja A9. Būtiski ir arī reģionālās nozīmes valsts ceļi P128 Rīga – Talsi (šķērso Zentenes pagastu un iezīmē arī Sēmes pagasta robežu ar Engures novadu), P131 Tukums – Ķesteriems – Mērsrags - Kolka (šķērso Tumes pagastu, daļēji iezīmē Tumes un Sēmes pagastu robežu), P121 Tukums – Kuldīga (šķērso Tumes un Irlavas pagastu teritoriju), P104 Tukums – Auce – Lietuvas robeža (šķērso Tumes, Degoles un Irlavas pagastus), P98 Tukums – Jelgava (šķērso Slampes un Džūkstes pagastus).

Bez jau iepriekš minētajiem valsts un reģionālās nozīmes ceļiem, ir arī vietējas nozīmes valsts autoceļi, kas savieno novadu administratīvos centrus, novada apdzīvotās teritorijas, ciemus vai citus valsts autoceļus, kā arī pašvaldības ceļi.

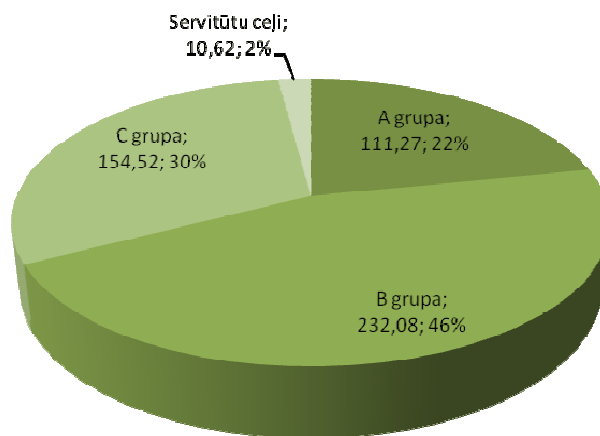
Kopskaitā Tukuma novada pašvaldība ir atbildīga par 508,49 km ceļu uzturēšanu. Lielākā daļa jeb 475,78 km, kas ietver 93% no visiem pašvaldība ceļiem ir grants seguma ceļi, 24,71 km jeb 5% ir ceļi ar melno jeb asfalta segumu un 8 km jeb 2% ir bez seguma (skat. 1.21.attēlu).

1.21.attēls. Tukuma novada autoceļu kvalitatīvais sadalījums, km, 2010.gads

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

Saskaņā ar pašvaldības ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtību (MK noteikumu Nr.1052 no 2009.gada 15.septembra) pašvaldības ceļus iedala 3 grupās: A grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotas vietas ar valsts autoceļiem; B grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu ne mazāk kā trim viensētām; un C grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu zemju īpašumiem vai mazāk nekā trim viensētām. Kā redzams 1.22.attēlā, 46% jeb 232,08 km no Tukuma novada pašvaldības autoceļiem ir B grupas ceļi, 30% jeb 154,52 km ietilpst C grupā, A grupas ceļi ir 22% jeb 111,27km un 2% jeb 10,62km ir Servitūtu ceļi.

1.22.attēls. Tukuma novada pašvaldības pārziņā esošo autoceļu sadalījums pa uzturēšanas klasēm, km, 2011.gads

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

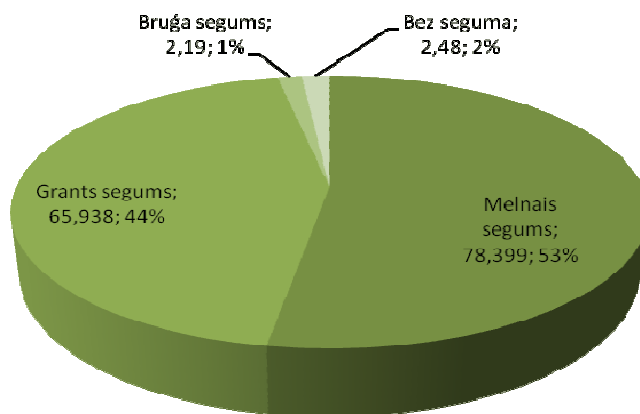
Tukuma novadā esošo tiltu kopējais garums ir 316,2m un to kopējais brauktuves laukums ir 2243,95m².

Tukuma novada autoceļu tīkls ir plašs, līdz ar to tas prasa arī ievērojamus uzturēšanas līdzekļus, kas ir ierobežoti, tomēr ik gadu tiek veikti uzlabojumi, nepieļaujot kritisku pašvaldības autoceļu stāvokļa pasliktināšanos. Kopumā autoceļu infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gadam Tukuma novada pašvaldība ir īstenojusi 5 projektus, no kuriem 1 projekta īstenošana tiks pabeigta 2011.gadā. Projektu kopējais investīciju apjoms ir Ls 249 473, kas ir nodrošinājis atpūtas laukuma „Putnu parks” labiekārtošanu un pašvaldības ceļa „Vienības ceļš” un ceļa pie katlu mājas Degoles pagastā rekonstrukciju, pašvaldības autoceļa "Mazkalnījāni - Sloklejas" un "Mazkalnījāni - Viksas" rekonstrukciju Tumes pagastā (rekonstrukcija tiks pabeigta 2011.gadā), ceļu rekonstrukcijas darbus Slampes pagastā un pašvaldības autoceļa "Rindzele-Jaunplavas-Ezernieki" rekonstrukcija Zentes pagastā.

Lai nodrošinātu transporta infrastruktūras nepasliktināšanos un nodrošinātu apmierinošas pārvietošanās iespējas pa pašvaldības autoceļiem ir nepieciešami lieli līdzekļi pašvaldības autoceļu rekonstrukcijai vairākos posmos gandrīz visās Tukuma novada administratīvi teritoriālajās vienībās, bet kā primārie, kuru rekonstrukcija būtu jāveic tuvāko 2-3 gadu laikā, ir minami sekojoši: vairāku pašvaldības autoceļa posmu rekonstrukcija Lestenes pagastā, Sēmes pagastā, Džūkstes pagastā un Jaunsātu pagastā.

1.2.3.1.2. Ielas

Saskaņā ar Tukuma novada Domes informāciju 2011.gada sākumā Tukuma novada ielu kopējais garums ir 149,01 km ar kopējo brauktuves laukumu 757 361,13 m². Kā redzams 1.23.attēlā 53% no visām novada ielām ir ar melno segumu, 44% ar grants segumu, 1% ar bruģa segumu, bet 2% ir ielas bez seguma.

1.23.attēls. Tukuma novada ielu kvalitatīvais sadalījums, km, 2011.gads

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

Tukuma pilsētā ir 201 iela ar kopējo garumu 104,49 km (70,13% no visa Tukuma novada ielām) un brauktuves laukumu 757 361,13m², no kurām gandrīz puse jeb 50,08 km segtas ar melno segumu, 44,90 km ar grants segumu, 2,04 km ar bruģakmeni, bet 2,48 km ir bez seguma. Pēdējo gadu laikā pilsētā ir izbūvēti vairāk kā 10 km gājēju un velobraucēju celiņi ar atbilstošu marķējumu un ielu apgaismojumu.

Kopumā ielu infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gadam Tukuma novada pašvaldība ir īstenojusi 4 projektus, 2 projekta īstenošana tiks pabeigta 2011.gadā, bet 3 projektu īstenošana tiks uzsākta 2011.gadā. Projektu kopējais investīciju apjoms ir Ls 2 048 278, kas ir nodrošinājis Jāņa Bētiņa piemiņas vietas labiekārtošanu un ielas rekonstrukciju Irlavas pagasta Irlavas ciemā, Zentenes ciema ielu apgaismojuma izbūvi un rekonstrukciju Zentenes pagastā, Lestenes pagasta Parka ielas Nr.1, Saulgriežu ielas un Druvas ielas Nr.21 rekonstrukciju. 2011.gadā tiks nodrošināta arī Parka un Skolas ielas un stāvlaukumu rekonstrukcija Lestenes pagastā un Parka, Skolas, Kalna un Abavas ielas rekonstrukcija Jaunsātu pagastā. 2011.gadā tiks uzsākts īstenot satiksmes drošības uzlabojumu projektu Tumes pagasta Tumes ciemā, Tukuma pilsētas Rīgas, Meža un Dzelzceļa ielas krustojumā, kā arī Jelgavas ielas rekonstrukciju Tukuma pilsētā. Papildus ielu infrastruktūras uzlabojumiem ir veikti uzlabojumi un no jauna uzbūvēti gājēju celiņi Irlavā un Lestenē (Lestenes parkā), kā arī Tukuma pilsētā uzbūvēti gājēju un velobraucēju celiņi. Laika posmā 2007.-2008.g. Tukuma pilsētā ir izbūvēti veloceliņi ar kopējo garumu 3,548km (4 posmi), bet kopš 2009.gada turpinās vēl 7,78km (8 posmi) veloceliņu izbūve, kuru plānots pabeigt 2011.gadā.

Lai nodrošinātu ielu un ielu infrastruktūras attīstību un uzlabotu pārvietošanās iespējas un drošību, ir jāveic uzlabojumi 4 galvenajās jomās: 1) gājēju tiltiņu, celiņu rekonstrukcija un ierīkošana; 2) ielu, ietvju un stāvlaukumu rekonstrukcija, izbūve, kas it īpaši ir nepieciešama Tukuma pilsētā, lai sakārtotu ielu segumu pēc ūdenssaimniecības projekta īstenošanas; 3) ielu apgaismojuma izveide un rekonstrukcija; un 4) satiksmes drošības un plūsmas organizēšanai nepieciešamo transporta infrastruktūras objektu (pārvalu, tuneļu, transporta loku) izbūve. Kā primārais ielu un saistītās infrastruktūras uzlabojums, kurš būtu jāveic tuvāko 1-2 gadu laikā, ir minams Tukuma pilsētas ielu infrastruktūras sakārtošana pēc ūdenssaimniecības attīstības projektu realizācijas (kopējais rekonstruējamo ielu garums 104 km ar brauktuves laukumu 529981 m², t.sk. ar grants segumu 49,9 km ar brauktuves laukumu 300726 m²). Vidējā termiņā ir jāveic ielu rekonstrukcija Tumes

pagastā, kā arī Tukuma pilsētā Kurzemes un Zemītes ielu rekonstrukcija un Tulpju ielas pagarinājuma un atzara izbūve. Vidējā termiņā būtu jāveic ielu apgaismojuma rekonstrukcija Džūkstē, Lanceniekos un Pienavā, kā arī ielu apgaismojums jāizbūvē Tumes pagastā.

Par autoceļu un ielu infrastruktūras turpmāku uzlabojumu nepieciešamību liecina arī Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis, kas pausts IAP izstrādes ietvaros veiktajā iedzīvotāju aptaujā, minot nekvalitatīvas ielas, ceļus kā vienu no būtiskākajām lietām, kas nepatīk Tukuma novadā (skat.10.diagrammu Pielikumā Nr.4) un ielu labiekārtošanu kā vissvarīgāko no uzlabojumiem, kas Tukuma novadā jāveic (skat. 16.diagrammu Pielikumā Nr.4).

1.2.3.1.3. Tukuma lidlauks

Tukuma lidlauks atrodas 5 km no Tukuma pilsētas un 50 km attālumā no Rīgas. Lai gan tas ģeogrāfiski atrodas Smārdes pagastā, kas ir Engures novada teritoriālā vienība, tas ir uzskatāms par nozīmīgu infrastruktūras objektu Tukuma novada attīstībai. Tas ir iekšzemes lidlauks un piedāvā neregulāros pasažieru, kravas un pasta pārvadājumus. Šobrīd lidlauka pakalpojumus iespējams izmantot mazās aviācijas dalībniekiem, tomēr nākotnē plānots lidlauka pakalpojumu klāstu paplašināt, jo ņemot vērā lidlauka tehniskos datus - nolaišanās skrejceļa garums ir 2500 metru un platums ir 45 metri, lidlauks var uzņemt praktiski visus gaisa kuģu tipus, analogi kā starptautiskā lidosta "Rīga", kas dod iespēju izmantot Tukuma lidlauku, kas ir 50 kilometru attālumā no Rīgas, kā starptautiskās lidostas "Rīga" rezerves lidlauku.¹³

1.2.3.1.4. Dzelzceļš

Tukuma novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga-Ventspils ar elektrificēto posmu Rīga-Tukums 2 (pieturas Tukums 1, Tukums 2), kurā regulāros pasažieru pārvadājumus nodrošina AS „Pasažieru vilciens”, un dzelzceļa līnija Jelgava-Tukums, kurā tiek veikti preču tranzīta pārvadājumi (t.sk. arī bīstamās kravas). Saskaņā ar LR Satiksmes ministrijas 2010.gadā izstrādāto „Rīgas un Pierīgas Mobilitātes plānu” laika posmā līdz 2025.gadam netiek paredzēta jaunas dzelzceļa infrastruktūras attīstība vai esošo sliežu ceļu caurlaides spēja, tomēr tiek paredzēti vairāki esošās dzelzceļa infrastruktūras uzlabojumi, t.sk. elektrosistēmas atjaunošana, kas var tikt attiecināta arī uz Rīga – Tukums 2. AS „Pasažieru vilciens” plānos ir atjaunot arī elektrisko vilcienu vagonus.

1.2.3.1.5. Sabiedriskā transporta pakalpojumi

Ar 2010.gada 1.janvāri sabiedriskā transporta organizēšanas funkcija no reorganizētās (vai likvidētās) Tukuma rajona pašvaldības tika nodota Rīgas plānošanas reģionam, kurš nodrošina sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu 28 reģiona novados un tajos ietilpstošajās pilsētās.

Rīgas plānošanas reģions, saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumu pārzina un organizē sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā un atbilstoši likuma 5.panta 3.daļā noteiktajam, grozījumus Tukuma novada administratīvajā teritorijā atklātajos reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos un reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos saskaņo ar Tukuma novada pašvaldību.

¹³ BNS 25.07.2010

Tukuma novada administratīvajā teritorijā sabiedriskā transporta pakalpojumi tiek organizēti, reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos, reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos un dzelzceļa maršrutos.

Sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos Ventspils, Rojas, Kuldīgas, Talsu, Liepājas un Jelgavas virzienos nodrošina pārvadātāji SIA „Ventspils reiss”, AS „Nordeka”, AS „Liepājas autobusu parks” un SIA „Talsu autotransports”.

Pēc Rīgas plānošanas reģiona sniegtās informācijas reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā Tukuma novada administratīvajā teritorijā sabiedriskā transporta pakalpojumus nodrošina SIA „Tukuma auto”, sniedzot sabiedriskā transporta pakalpojumus kopumā 40 maršrutos (skat. tabulu 1.4).

Tabula 1.4. Maršrutu tīklā ietvertu reģionālo vietējās nozīmes maršrutu saraksts Tukuma novada administratīvajā teritorijā 2011.gads

Nr. p.k.	Maršruta kods	Maršruta nosaukums	Reisu skaits maršrutā	Plānotais vidējais nobraukums gadā (km)	Piezīmes
1	3211	Jauntukums - MRS	54	60 755,10	
2	3212	Jauntukums - LLT	3	4 134,00	
3	3213	Durbe - L.Dzelzceļa iela - LLT	29	23 078,90	
4	3214	Durbe - LLT	9	1 772,70	
5	3215	Jauntukums - Ozoliņi - MRS	16	3 710,70	
6	5035	Tukums - Abavnieki	2	11 026,29	skolas māc. laikā
7	5161	Tukums - Zentene	4	19 778,90	
8	5167	Tukums - Dzirciems - Zentene	4	13 532,10	
9	5168	Tukums - Lamiņi - Zentene	6	31 473,20	
10	5179	Tukums - Sēme	4	10 283,70	
11	5296	Tukums - Džūkste - Lestene	6	41 930,80	skolas māc. laikā
12	5297	Džūkste - Pienava	6	10 715,60	skolas māc. laikā
13	5298	Džūkste - Dzintarzeme (Zaļie)	2	3 325,50	skolas māc. laikā
14	5299	Tukums - Zemīte	4	25 033,00	
15	5335	Tukums - Abavnieki - Jaunciems - Sautiņi - Abavnieki	2	21 001,40	
16	5543	Tukums - Engure	6	35 073,20	
17	5553	Tukums - Jaunmoku pils - Tume - Tukums	2	12 921,00	skolas māc. laikā
18	5558	Tukums - Tume	21	47 473,50	
19	5561	Tukums - Vienība - Praviņu skola	2	5 587,70	skolas māc. laikā
20	5562	Tukums - Degole - Praviņu skola	2	10 159,80	skolas māc. laikā
21	6031	Tukums - Sāti - Jaunpils	4	40 967,60	
22	6033	Tukums - Lapmežciems	4	20 410,00	
23	6034	Tukums - Engure - Bērciems	6	44 064,10	
24	6035	Tukums - Degole - Viesatas	4	24 521,60	skolas māc. laikā

Nr. p.k.	Maršruta kods	Maršruta nosaukums	Reisu skaits maršrutā	Plānotais vidējais nobraukums gadā (km)	Piezīmes
25	6038	Tukums - Kukšas - Sautiņi - Vecsāti - Abavnieki	6	19 660,70	
26	6039	Tukums - Zemīte - Vāne	18	65 087,60	
27	6043	Tukums - Degole - Jaunpils	5	16 613,30	
28	6045	Tukums - Zante - Kandava	2	8 112,00	
29	6046	Tukums - Brizule - Kandava	2	6 645,60	
30	6047	Tukums - Dzirciems - Zentene - Kaive - Brizule	2	2 142,00	skolas māc. laikā
31	6051	Tukums - Slampe	8	14 246,80	
32	6052	Tukums - Džūkste - Pienava	4	3 802,00	
33	6053	Tukums - Kaive - Tume - Tukums	2	18 620,40	skolas māc. laikā
34	6054	Tukums - Lestene	14	48 327,60	
35	6056	Tukums - Pūre - Kandava	8	38 475,10	
36	6061	Tukums - Smārde - Milzkalne	4	11 009,40	skolas māc. laikā
37	6063	Tukums - Rauda	4	11 566,60	
38	6066	Tukums - Sāti - Viesatas	4	23 625,60	
39	6070	Tukums - Apšuciems	4	10 732,80	
40	6076	Tukums - Džūkste	10	38 001,00	

Maršruti ir izveidoti tā, lai nodrošinātu bijuša Tukuma rajona centra – Tukuma pilsētas sasniedzamību. Tuvākajā nākotnē netiek plānota reisu slēgšanā kādā no maršrutiem.

Tukuma novada pašvaldība administratīvajā teritorijā organizē skolēnu pārvadājumus uz/no izglītības iestādēm 3 dažādos veidos. Pirmkārt, izmantojot pašvaldības rīcībā esošo autotransportu maršrutos kā tas redzams tabulā 1.5 (maršruti katru gadu manās, tabulā 1.5. dota informācija par maršrutiem 2010./2011.m.g.).

Tabula 1.5. Tukuma novada pašvaldības organizēto skolēnu pārvadājumu maršruti, 2010./2011.m.g.

Pagasti	Maršruta nosaukums
Pūres un Jaunsātu pagasti	Urbāni - Vildene – Lamiņi - Dzintars – Pūres dārzi (laukums) – Pūres skola-Dziļkalni – Apriķi – Mucenieki – Ērgļi – Iesalnieki – Žuburi – Sautiņi – Abavnieki (skola) – Pūres skola
	Sāti-Vecsāti-Sautiņi-Klāvciems-Zemgaļi-Pačklani-Krastkalni-Kukšas-Jaunciems-Mūrvidiņi-Počnieki-Abavnieki
	Ķīši – Abavnieki (skola) – Brīvbuguļi – Ozoliņi - Abavnieki
	Dzintars-Kārklīņi-Jaunoļas-Graudiņi-Pūres skola-Lazdas-Vilksala-Bieļas-Zvāre-Pūres skola
Irlavas pagasts	Irlava -Vaski-Strutele-Pētertāle-Plūgi-Tāmas-Snapji-Irlavas v-sk.
	Irlava -Sāti-Irlavas v-sk.

Pagasti	Maršruta nosaukums
	Irlava-Kalēji-Degole-Vaski-Rudeņi-Vaski-Irlavas v-sk..
Tumes un Degoles pagasti	Tume-Vienības centrs (Degoles pag.)-Tumes v-sk.
	Tume-Jauntukums-Tume
	Tume-Gošas-Mežapuzulji-Grauši-Daibe-Pintes-Krīvi-Tume
Sēmes pagasts	Kaive-Brizule-Ķīkaļi-Oši-Mežnieki-Brizule-Sēme- Brizule-Kaive

Otrs veids, kā Tukuma novada Dome organizē skolēnu pārvadājumus, ir pērkot pakalpojumus no komercpārvadājumu sniedzējiem kā tas redzams tabulā 1.6.

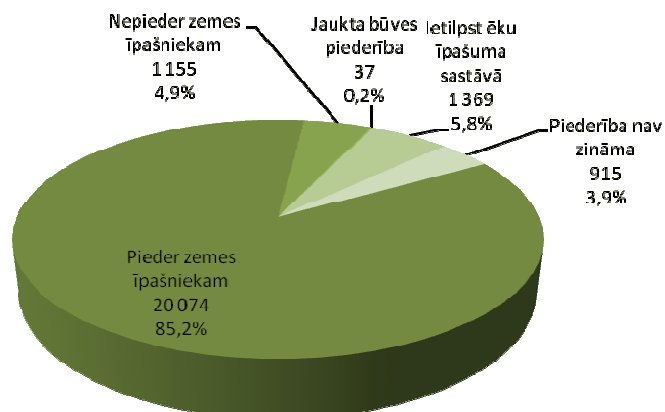
Tabula 1.6. Skolēnu pārvadājumu maršruti, kuros pakalpojumus Tukuma novada pašvaldība pērk no komercpārvadājumu sniedzējiem, 2010./ 2011.m.g.

Pagasts	Maršruta nosaukums
Slampes un Džūkstes pagasta pārvalde	Zemgales vidusskola-Melnragi-Minsteri-Smārdes pagr.-Minsteri-Slampe
	Slampe-Pičas-Praviņas-Būriņi-Vairogi-Zemgales v-sk.
	Tukums – Ozolpils – Ozolnieki – Zemgales v-sk.
	Pienava - Kliģi-Blāzma-Džūkste

Treškārt, Tukuma novada Dome apmaksā skolēniem sabiedriskā transporta biļetes reģionālajā vietējās nozīmes maršrutu tīklā (skat. tabulas 1.4 piezīmēs atzīmētos maršrutus, kuros tiek atmaksātas sabiedriskā transporta biļetes skolas mācību laikā).

1.2.3.2. Būves

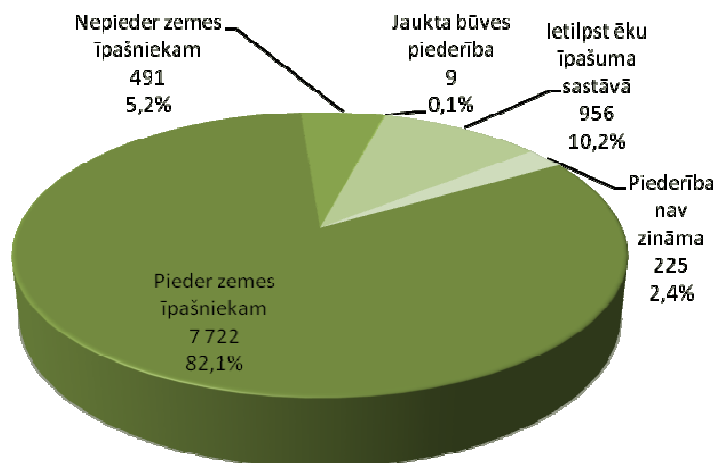
Pēc Valsts zemes dienesta datiem par būvju sadalījumu pēc īpašuma piederības novados 2010.gada 1.janvārī, Tukuma novadā kopskaitā bija 23 550 būves, no tām 20 074 pieder zemes īpašniekiem, 1 155 nepieder zemes īpašniekiem, 37 ir ar jauktu būves piederību (attiecībā pret zemes īpašniekiem) un 1 369 ietilpst ēku īpašuma sastāvā. Atlikušām 915 būvēm piederība nav noskaidrota (skat. 1.24. attēlu).

1.24.attēls. Tukuma novadā esošo būvju sadalījums pēc īpašuma piederības, 2010.gads

Datu avots: LR Valsts Zemes dienests, Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācija

Tukuma pilsētā atrodas 40% no Tukuma novada būvju kopskaita jeb 9 403 būves. Tāpat kā Tukuma novadā kopā, lielākā daļa jeb 7 722 būves pieder zemes īpašniekiem (skat. 1.25.attēlu)

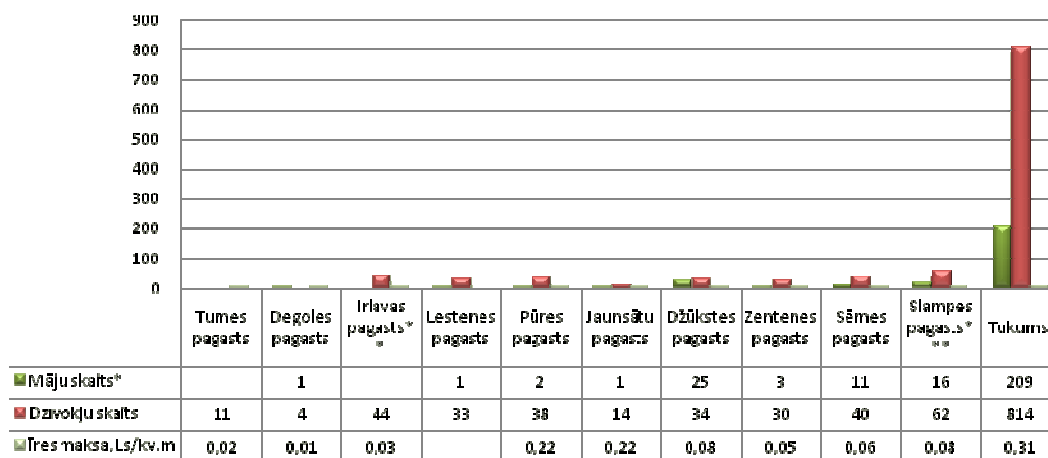

1.25.attēls. Tukuma pilsētā esošo būvju sadalījums pēc īpašuma piederības, 2010.gads

Datu avots: LR Valsts Zemes dienests, Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācija

1.2.3.2.1. Dzīvojamais fonds

Uz 2011.gada sākumu Tukuma novada pašvaldības dzīvojamo fondu veido 1124 dzīvokļi 269 mājās ar kopējo platību 203 613,4 m². 72% jeb 814 dzīvokļi no visiem atrodas Tukuma pilsētā (skat. 1.26.attēlu).

1.26.attēls. Tukuma novada pašvaldības dzīvojamais fonds, 2011.g. sākums

Datu avots: Tukuma novada Dome

* - Tumes un Irlavas pagastos dzīvokļi atrodas dažādās mājās, kurās tikai atsevišķi dzīvokļi ir pašvaldība īpašumā

** - Irlavas pagastā īrs maksa ir robežās no LVL 0,03 – 0,10 atkarībā no dzīvokļa;

** - Slampes pagastā īrs maksa lauku mājās LVL 0,08, bet daudzdzīvokļu mājās LVL 0,16.

Kā tas redzams 1.26.attēlā, īres maksa svārstās no 0,01 Ls/m² Degoles pagastā līdz 0,31 Ls/m² Tukumā. Apsaimniekošanas maksa svārstās no 0,05 Ls/m² Zentenes pagastā līdz 0,40 Ls/m² Pūres pagastā, bet 4 pagastos – Tumes, Degoles, Irlavas un Džūkstes apsaimniekošanas maksa netiek piemērota. Pēdējos 5 gados Tukuma novada atsevišķās teritorijās ir uzbūvētas jaunas dzīvojamās mājas (Irlavas pagastā 2, Tukumā 3 (100 dzīvokļi)). 15 no Tukuma novada pašvaldības mājām pēdējo 5 gadu laikā ir nodota apsaimniekošanā māju dzīvokļu īpašniekiem (181 dzīvoklis).

Kopš Tukuma novada izveidošanas pašvaldības dzīvojamais fonds nav būtiski palielinājies un tā attīstībā nav veikti lieli ieguldījumi. 15 mājas ar 181 dzīvokli ir nodotas apsaimniekošanā dzīvokļu īpašniekiem. Vidējā termiņā Tukuma novadā būtu jāuzsāk apsaimniekošana 26 mājām Irlavas pagastā.

1.2.3.2.2. Neiznomātās nedzīvojamās telpas

Pēc Tukuma novada Domes sniegtās informācijas uz 2011.gada sākumu Tukuma novadā ir pieejamas 10 pašvaldības un vairāk nekā 15 privātīpašumā esošas dažādas platības un tehniskā stāvokļa nedzīvojamās telpas, kas varētu būt interesantas uzņēmējdarbības veikšanai (skat. tabulu 1.7).

Tabula 1.7. Neiznomātās pašvaldības vai privātīpašumā esošās nedzīvojamās telpas, kuras iespējams izmantot uzņēmējdarbībai, 2011.gada sākums

Nr.	Adrese/nosaukums	Platība m²	Piezīmes
Tukuma pilsēta			
1.	Brīvības laukums 13- 2.stāvā	140,2 un 89,25	Pašvaldības īpašumā esošas telpas. Apmierinošs tehniskais stāvoklis. Pieejams ūdens.
2.	Tidaholmas 3- 2.stāvs	396,4	Pašvaldības īpašumā esošas telpas. Būs pieejams no 01.06.2011, pašreiz šajā adresē atrodas Prokuratūra. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, centrālā apkure.
3.	Tidaholmas 3- 3.stāvs (8 telpas)	250	Pašvaldības īpašumā esošas telpas. Telpu tehniskais stāvoklis ir dažāds – no laba līdz apmierinošam. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, centrālā apkure.
4.	Raudas ielā 12A	14,6	Pašvaldības īpašumā esoša telpa. Viena telpa.
5.	Pasta 29	55,2	Pašvaldības īpašumā esošas telpas. Remontējamas telpas gan pirmajā, gan otrajā stāvā, ēkas fasāde saremontēta, logi ielikti, taču nav veikts kosmētiskais remonts. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, malkas apkure (krāsnis).
Slampes pagasts			
6.	„Pirts”	128,1	Pašvaldības īpašumā esošas telpas.
7.	Ambulance „Krasti”	164	Pašvaldības īpašumā esošas telpas. Būs pieejamas 2011.gadā
Džūkstes pagasts			
8.	„Pienavas sākumskola”	1398,2	Pašvaldības īpašumā esoša bijušās skolas ēka. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, elektrība, apkure. Tehniskais stāvoklis vidējs.
9.	Sporta zāle	363,6	Pašvaldības īpašumā esošas telpas.
10.	„Balzāmu katlu māja”	148,8	Privātīpašumā esoša bijusī katlu māja. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, elektrība. Tehniskais stāvoklis slikts.
11.	„Cenčas”	4678,8	Privātīpašumā esoša bijusī ferma. Ir pieejams ūdens. Tehniskais stāvoklis vidējs.
12.	„Putnu ferma”	1301,2	Privātīpašumā esoša bijusī putnu ferma. Ir pieejams ūdens, elektrība. Tehniskais stāvoklis labs.
13.	„Maizītes”	256,7	Privātīpašumā esoša bijusī maizes ceptuve. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, elektrība. Tehniskais stāvoklis slikts.
14.	„Džūkstes muiža”	643	Privātīpašumā esoša bijusī pienotava. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, elektrība. Tehniskais stāvoklis vidējs.
15.	„Sarmas”	113,9	Privātīpašumā esoša bijusī kafejnīca. Ir pieejams ūdens, kanalizācija, elektrība. Tehniskais stāvoklis labs.

Nr.	Adrese/nosaukums	Platība m²	Piezīmes
Jaunsātu pagasts			
16.	Kauliņi, Vēveri, Bangas	n/p	Privātīpašumā esošas bijušās fermas. Īpašnieks Aldis Limanskis
17.	Vāczemnieki	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī ferma.
18.	Veckloni	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī ferma. Īpašnieks Artis Jomerts.
19.	Bijusī lopu kautuve	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī lopu kautuve. Īpašnieks Artis Jomerts.
20.	Ošnieki	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī ferma. Īpašnieks Ivans Žiņņevskis
21.	Šūļas	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī ferma.
22.	Kukšu darbnīcas	n/p	Privātīpašumā esošas bijušās Kukšu darbnīcas. Īpašnieks Ainārs Jēkabsons.
23.	Gateris un kokdarbnīca Kukšās	n/p	Privātīpašumā esošs bijušais gateris un kokdarbnīca Kukšās.
24.	Graudu kalte Kukšās	n/p	Privātīpašumā esoša bijusī graudu kalte Kukšās. Īpašniece Vija Grīnberga.
25.	Bijusī katlu māja	n/p	Pašvaldības īpašumā esoša bijusī Jaunsātu pagasta padomes katlu māja.
Tumes pagasts			
26.	Zvāres karjers	6 ha	Bijušais grants ieguves karjers. Nodots zemes reformas pabeigšanai. Pieejams zemes ceļš.
27.	Ievu iela 2, Tume	Zemes gabals 1,16 ha	Privātīpašumā esošs bijušais bērnu dārzs. Ir pieejams ūdens, elektrība, kanalizācija, apkure. Tehniskais stāvoklis slikts.

Informācija par uzņēmējdarbība nozīmīgām telpām nav pilnīga un šādas datu bāzes izveidošana uzturēšana un informācijas pieejamības uzņēmējiem nodrošināšana ir viens no Tukuma novada Domes uzdevumiem, kas pilnveidojams tuvākajā nākotnē un īstenojams kā viens no uzņēmējdarbības atbalsta pasākumiem.

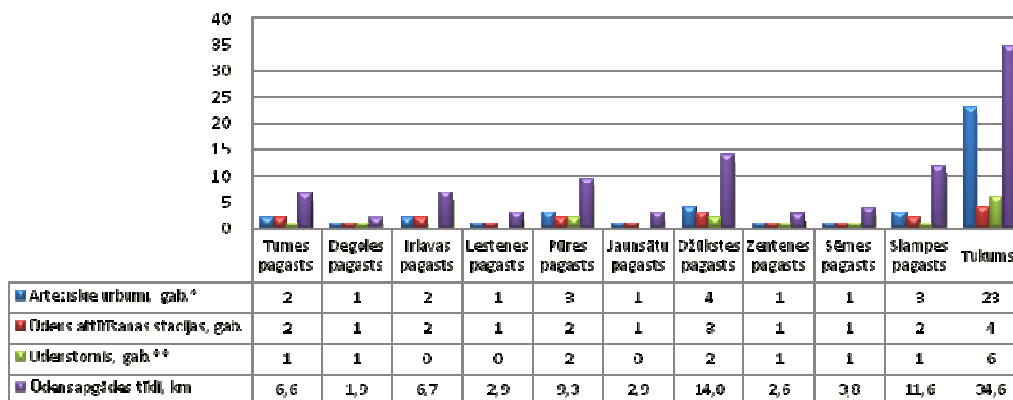
1.2.3.3. Ūdenssaimniecības infrastruktūra un pakalpojumi

1.2.3.3.1. Ūdensapgādes infrastruktūra un pakalpojumi

Kopējo Tukuma novada centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido 97,11km plašs ūdensapgādes tīkls, 42 artēziskie urbumi, 20 ūdens attīrīšanas stacijas, 13 ūdenstorņi un 2 hidrofori (skat. 1.27.atēlu).

Plašākie ūdensapgādes tīkli atrodas Tukuma pilsētā (36,4km jeb 35,6%), Džūkstes pagastā (14km jeb 14,4%) un Slampes pagastā (11,6km jeb 12%), pārējos Tukuma novada pagastos ūdensapgādes tīklu garums ir ievērojami mazāks sākot no 1,9km Degoles pagastā līdz 9,3km Pūres pagastā.

Tukuma novadā centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta izmantojot 38 artēziskos urbumus un 13 ūdenstorņi un 2 hidrofori. Irlavas, Lestenes un Jaunsātu pagastu ūdensapgādes infrastruktūrā nav ūdenstorņu. Ūdens kvalitātes nodrošināšanai Tukuma novadā darbojas 20 ūdens attīrīšanas stacijas (t.sk. atdzelžošanas stacijas).

1.27.attēls. Tukuma novada ūdensapgādes infrastruktūru raksturojošie rādītāji, 2011.g. sākums

Datu avots: Tukuma novada Dome

* - 6 no Tukuma pilsētas artēziskajiem urbumiem nestrādā, 3 no Tukuma pilsētas ūdenstorniem nestrādā

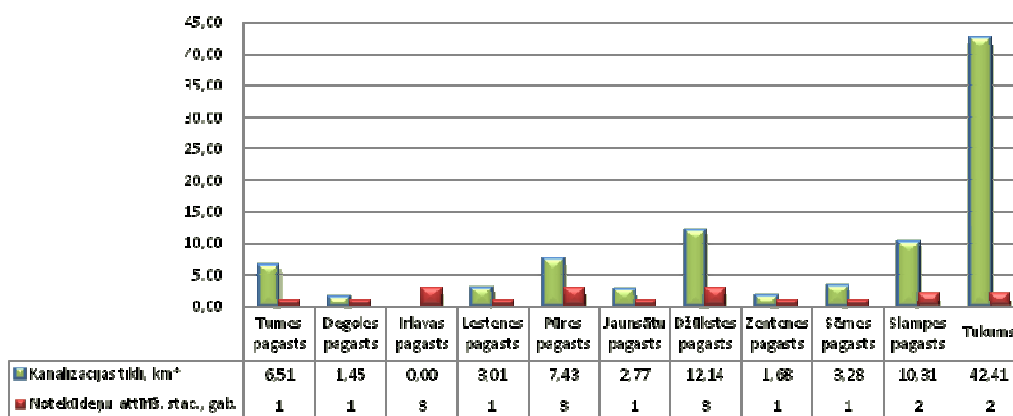
* - Zentenes pagastā ir 0,5m³ hidrofors un Sēmes pagastā 2,0m³ hidrofors.

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus visos Tukuma novada pagastos nodrošina pašvaldība, bet Tukuma pilsētā SIA „Tukuma ūdens”, kopumā nodrošinot centralizēto ūdensapgādi aptuveni 67% jeb 21100 Tukuma novada iedzīvotāju, kā arī uzņēmumiem un pašvaldības iestādēm.

Centralizētās ūdensapgādes tarifi katrā no Tukuma novada administratīvi teritoriālajām vienībām atšķiras un svārstās robežās no 0,34 Ls/m³ (ieskaitot PVN 22% apmērā) Tumes pagastā, līdz 0,89 Ls/m³ Tukuma pilsētā. Detalizēta tarifu informācija ir dota Pielikumā Nr.14.

1.2.3.3.2. Kanalizācijas infrastruktūra un pakalpojumi

Kopējo Tukuma novada kanalizācijas infrastruktūru veido 90,98km (ieskaitot sadzīves un lietus kanalizācijas tīklus) plašs kanalizācijas tīkls un 19 notekūdeņu attīrīšanas stacijas. Plašākie kanalizācijas tīkli, līdzīgi kā ūdensapgādes tīkli, atrodas Tukuma pilsētā (42,41km jeb 46,6%), Džūkstes pagastā (12,14km jeb 13,3%) un Slampes pagastā (10,31km jeb 11,3%), pārējos Tukuma novada pagastos ūdensapgādes tīklu garums ir ievērojami mazāks, sākot no 1,6km Degoles pagastā līdz 8,2km Pūres pagastā (skat. 1.28.attēlu). Tukuma novada notekūdeņu attīrīšanu nodrošina 19 notekūdeņu attīrīšanas stacijas.

1.28.attēls. Tukuma novada kanalizācijas infrastruktūru raksturojošie rādītāji, 2011.g. sākums

Datu avots: Tukuma novada Dome

* - dots kanalizācijas tīklu kopējais apjoms, ieskaitot sadzīves un lietus kanalizācijas tīklus.

Centralizētos kanalizācijas pakalpojumus visos Tukuma novada pagastos nodrošina pašvaldība, bet Tukuma pilsētā SIA „Tukuma ūdens”, kopumā nodrošinot centralizēto kanalizāciju aptuveni

68% jeb 21460 Tukuma novada iedzīvotāju, kā arī uzņēmumiem un pašvaldības iestādēm. Centralizētās ūdensapgādes tarifi katrā no Tukuma novada administratīvi teritoriālajām vienībām atšķiras un svārstās robežās no 0,19Ls/m³ (ieskaitot PVN 22% apmērā) Tumes pagastā, līdz 0,91 Ls/m³ Tukuma pilsētā. Detalizēta tarifu informācija ir dota Pielikumā Nr.14.

Kopumā ūdenssaimniecības sakārtošana Tukuma novadā ir viena no nozīmīgākajām jomām, kuras attīstībai jau ir veiktas un tiek plānotas būtiskas investīcijas. Investīciju projektu īstenošanai Tukuma pilsētas, Pūres, Degoles un Sēmes pagastu ūdenssaimniecību attīstībai ir izstrādāti un apstiprināti tehniski ekonomiskie pamatojumi, bet Slampes, Jaunsātu, Džūkstes un Tumes pagastu ūdenssaimniecību attīstības tehniski ekonomiskie pamatojumi ir izstrādes stadijā.

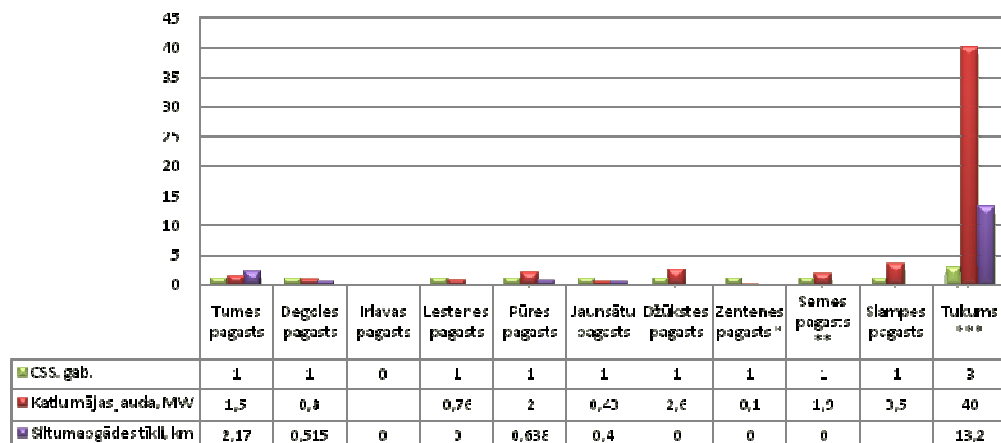
Laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gadam Tukuma novada pašvaldība ir uzsākusi 6 projektu īstenošanu ar kopējo investīciju apjomu Ls 13 107 117. No šiem 2 nelielu projektu īstenošana ir pabeigta, nodrošinot pārsūkņēšanas stacijas un spiedvada būvniecību Pūres pagasta ciematā Dzintars ciemā un ūdens patēriņa uzskaites uzlabošanu Tukuma pilsētas Celtnieku ielā 3. 2009. un 2010.gadā uzsāko 3 lielo projektu īstenošanu ir plānots pabeigt 2011.gadā, nodrošinot būtiskus ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes uzlabojumus Degoles pagasta Vienības ciemā, Pūres pagasta Pūres ciemā, Sēmes pagasta Sēmes ciemā. Savukārt 1 Tukuma ūdenssaimniecības attīstības projektu ir plānots pabeigt 2014.gadā.

Lai nodrošinātu ūdenssaimniecības turpmāku attīstību un kvalitatīvu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu sniegšanu un uzlabotu ūdens attīrīšanas kvalitāti Tukuma novadā, ir nepieciešama turpmāka ūdenssaimniecības attīstība Slampes, Jaunsātu, Džūkstes un Tumes pagastos un Tukuma pilsētā, kā arī jāveic Attīrīšanas iekārtu renovācija Lestenes pagastā. Paralēli tam ir nepieciešams atrisināt iespēju vienu no lielākajām Tukuma novada notekūdeņu attīrīšanas iekārtām „Tīle”, kas atrodas Engures novada Smārdes pagastā, iekļaut Tukuma novada teritorijā.

1.2.3.4. Enerģētikas infrastruktūra un pakalpojumi

1.2.3.4.1. Siltumapgādes infrastruktūra un pakalpojumi

Tukuma novadā centralizētās siltumapgādes sistēmas ir izveidotas visās novada administratīvi teritoriālajās vienībās, izņemot Irlavas pagastu, kur nav nevienas CSS, pārējos novada pagastos katrā ir pa 1 CSS, kuru darbību nodrošina pašvaldība, izmantojot kā kurināmo šķeldu, malku vai koksnes granulas. Tukuma pilsētā ir 3 CSS, no kurām divas (katra ar 40MW jaudu) siltumapgādi nodrošina SIA „Tukuma siltums”, izmantojot kā kurināmo šķeldu un mazutu, bet vienas (5MW jauda) darbību nodrošina AS „Komforts”, kurā kā kurināmais tiek izmantota šķelda. Kopējais siltumapgādes tīklu garums Tukuma novadā ir 16,92 km.

1.29.attēls. Tukuma novada siltumapgādes infrastruktūru raksturojošie rādītāji, 2011.g. sākums

Datu avots: Tukuma novada Dome

*** - Tukumā kopējā visu 3 katlu māju jauda ir 85MW (SIA „Tukuma Siltums 2 katlu mājas (katrai 40 MW) un SIA „Komforts” 5MW.

Iedzīvotāju skaits, kuri saņem siltumapgādes pakalpojumu Tukuma novada pagastos ir dažāds katrā no tiem, tomēr pārsvarā šādas pakalpojums ir pieejams lielākajos ciemos, t.sk. Tumē, Degolē, Lestēnē, Pūrē, Džūkstē, Sēmē, Slampē, bet Jaunsātu un Zentenes pagastā centralizēti tiek apsildīti tikai pakalpojumu centrs, kurā atrodas arī bibliotēka, kultūras nams un skola Jaunsātos. Centralizētās siltumapgādes tarifi katrā no Tukuma novada administratīvi teritoriālajām vienībām atšķiras un svārstās robežās no 0,44Ls/m² (ieskaitot PVN 22% apmērā) Pūres pagastā, līdz 1,38 Ls/m² Jaunsātu pagastā. Tukuma pilsētā centralizētā siltumapgāde ir pieejama aptuveni 70% teritorijas. Tukuma pilsētā tarifs no SIA „Tukuma siltums” CSS ir Ls 39,91 + PVN 12% par MWh, bet no SIA „Komforts” CSS Ls 41,82 + PVN 12% par MWh. Detalizēta informācija par siltumapgādes tarifiem Tukuma novada teritoriālajās vienībās ir dota pielikumā Nr.14.

Kopumā siltumapgādes infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gadam Tukuma novada pašvaldība ir uzsākusi 9 projektu īstenošanu ar kopējo investīciju apjomu Ls 4 306 525. No šiem projektiem 6 jau ir īstenoti, nodrošinot 2 siltummezglu tīklu izbūvi Irlavas pagastā, pašvaldības katlu mājas un siltumtīklu rekonstrukciju Degoles pagastā, Baložu ielas siltumtīklu rekonstrukciju Tukuma pilsētā, kā arī siltumnoturības uzlabošanu sociālās dzīvojamās mājas Celtnieku ielā 3 Tukuma pilsētā. Savukārt 3 projektus ir plānots pabeigt 2011.gadā, nodrošinot centrālās katlu mājas rekonstrukciju Tukuma pilsētā, „Kultūras pils” un pirmskolas izglītības iestādes „Pienenīte” energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu energoapgādes sistēmas rekonstrukciju Slampes pagastā.

Lai nodrošinātu siltumapgādes turpmāku attīstību un kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu Tukuma novadā, vidējā termiņā ir jāturpina siltumapgādes sistēmas modernizācija un siltumtīklu rekonstrukcija, bet tuvāko 2 – 3 gadu laikā ir jāveic Džūkstes pagasta katlu mājas un siltumtīklu rekonstrukcija un katlu mājas šķeldas nojumes izbūve Degoles pagastā. Tāpat vidējā termiņā Tukuma novadā ir nepieciešams veikt pašvaldības ēku energoefektivitātes pasākumus siltumnoturības uzlabošanai.

1.2.3.4.2. Gāzes apgādes infrastruktūra un pakalpojumi

Gāzes apgāde ir pieejama tikai atsevišķās Tukuma novada teritorijās: Degoles pagasta ciematā Vienība tiek izmantota centralizētā gāzes cisterna; Pūres pagastā propāna gāzi piegādā un apkalpo

SIA „Latvijas propāna gāze”; Tukumā pilsētas centrālajā daļā un daudzstāvu dzīvojamo māju rajonos gāzes apgāde tiek nodrošināta no vietējām gāzes cisternām.

Nākotnē pašvaldība sadarbībā ar uzņēmējiem un AS „Latvijas gāze” apsver iespēju attīstīt gāzes apgādes infrastruktūru Tukumā, izbūvējot pieslēgumu dabasgāzes cauruļvadam, kas atrodas 25 km attālumā no Tukuma pilsētas. 2008.gadā tika izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums dabas gāzes infrastruktūras nodrošināšanai Tukuma pilsētai, bet pagaidām projektu nav iespējams īstenot nepietiekamā finansējuma dēļ (finansējumu no ES un Latvijas valsts šobrīd nav iespējams piesaistīt fosilā kurināmā enerģētikas projektiem).

1.2.3.4.3. Elektroapgādes infrastruktūra un pakalpojumi

Tukuma novada pagastu teritorijās elektroapgādes līnijas apkalpo AS „Sadales tīkls” Dienvidu reģions, kura pārziņā ir vidēja sprieguma (20kV) un zemsprieguma (0,4kV) elektrolīnijas un 20/0,4kV transformatoru apakšstacijas. Augstspriegumu līnijas apkalpo AS „Augstspriegumu tīkli”.

Elektroapgāde Tukuma pilsētā tiek nodrošināta no augstsprieguma apakšstacijas 100/20/6 Kv Nr. 150 “Tukums”. Elektroapgādi Tukuma pilsētā nodrošina 64 transformatoru punkti, kas pieslēgti 20 kV tīkliem. Elektroapgādi nodrošina un apkalpo līdz piederības robežai AS „Latvenergo” Dienvidu elektriskie tīkli Tukuma elektrisko tīklu rajons.

1.2.3.5. Sakaru infrastruktūra un pakalpojumi

1.2.3.5.1. Telekomunikācijas

Tukuma novadā telekomunikācijas nodrošina fiksēto un mobilo telekomunikāciju infrastruktūra. Fiksēto telekomunikāciju nodrošinātājs ir SIA „Lattelekom”, tomēr ne visās novada teritorijās ir pieejams šis pakalpojums it īpaši novada pagastu lauku teritorijās ārpus ciemiem.

Mobilo sakaru pakalpojumus Tukuma novadā piedāvā SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, SIA „Tele 2”, SIA „Bite Latvija” un AS “Telekom Baltija” (Triatel).

1.2.3.5.2. Internets, datu pārraides pakalpojumi

Interneta un datu pārraides pakalpojumi Tukuma novadā tiek nodrošināti ar mobilajām telekomunikācijām, t.i. mobilais internets un datu pārraide, ko piedāvā visi mobilo sakaru operatori, ar fiksēto publisko telekomunikāciju tīklu, t.i. SIA „Lattelekom” pakalpojumi, kurus nodrošina ar fiksētajām tālruņa līnijām, kā arī ar kabeļtīklu pieslēgumiem. Papildus iepriekš minētajam Tukuma pilsētā interneta un datu pārraides pakalpojumus nodrošina arī datu pārraidei izmantojot radio viļņus (RadioDSL un Radiolink), ko nodrošina SIA „Lattelekom”, SIA „Latnet datu centrs”, SIA „Telecentrs”, u.c..

Interneta un datu pārraides pakalpojumus Tukuma novadā piedāvā uzņēmumi SIA „Infonet Sistēmas”, SIA „Kopideja”.

Tukuma novadā ir 17 publiskie interneta pieejas punkti, no kuriem 11 atrodas Tukuma novada pagastos (izvietoti bibliotēkās, sporta namos, kultūras centros, pagastu padomēs) un 6 Tukuma pilsētā (Tukuma ledus hallē, VSAA, Tukuma novada Domē, TIC, Sociālajā dienestā, Tukuma sporta un atpūtas kompleksā). Nākotnē Tukuma novada pašvaldība plāno šo tīklu paplašināt.

1.2.3.5.3. Pasta pakalpojumi

Tukuma novadā pasta pakalpojumus nodrošina VAS „Latvijas Pasts” 12 pasta nodaļas – katrā Tukuma novada pagastā pa vienai un Tukuma pilsētā divas. Pasta nodaļas, kas atrodas pagastu centros, pārsvarā strādā 5 dienas nedēļā dažas stundas dienā, izņemot pirmdienas un svētdienas, bet Tukuma pilsētā pasta pakalpojumus ir iespējams izmantot katru dienu, jo II Tukuma pasta nodaļa strādā arī svētdienās.

1.2.3.6. Atkritumu apsaimniekošana

Tukuma novada pašvaldība organizē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanu atkritumu apsaimniekošanas zonā, kas ir vienota visa Tukuma novada teritorija, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, Tukuma novada saistošajiem noteikumiem Nr.53 (apstiprināti ar Tukuma novada Domes 23.12.2010 lēmumu (prot.Nr.14, 8.§.)), Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu un atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu.

Atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā nodrošina SIA „Kurzemes ainava”, izņemot Pūres pagastu, kur šo pakalpojumu nodrošina SIA „SSD”, kā arī Tukuma pilsētā papildus SIA „Kurzemes ainava” šo pakalpojumu sniedz arī SIA „Jauntukums”. Novada teritorijā tiek veikta arī dalītā atkritumu savākšana notiek pēc projekta „Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Piejūras reģionā”, saskaņā ar kuru Tukuma novada pagastos un Tukuma pilsētā ir izvietoti speciālie konteineri plastmasas pudeļu, stikla un kartona šķirošanai (Tukumā 64 gab.).

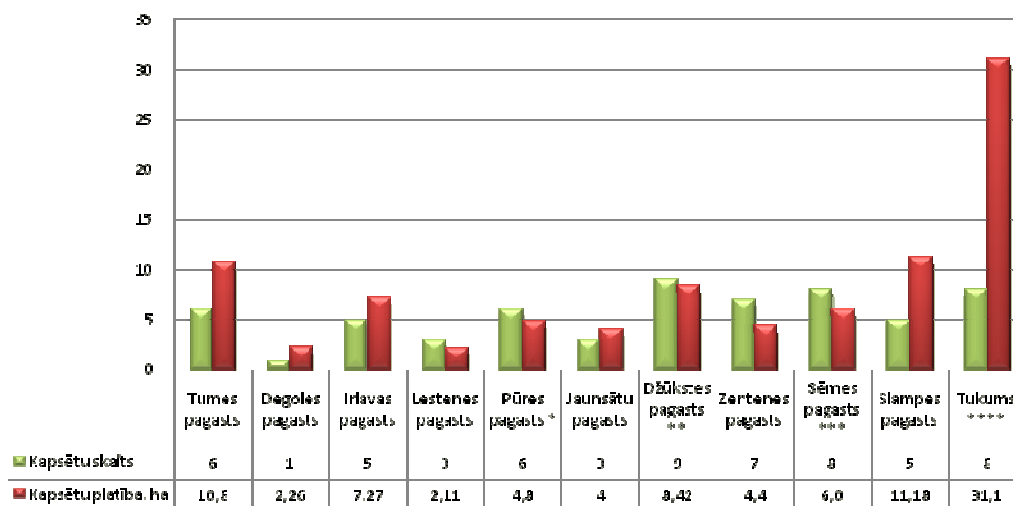
Zentes un Sēmes pagastu un Tukuma pilsētas sadzīves atkritumi tiek vesti uz sadzīves atkritumu poligonu Talsu novada „Janvāros”.

Viens no būtiskākajiem projektiem, kura īstenošana deva nozīmīgus uzlabojumus Tukuma novada atkritumu apsaimniekošanas sistēmai, bija projekts „Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Piejūras reģionā”, kura kopējais investīciju apjoms bija Ls 16 415 125 un kura ietvaros tika izveidots atkritumu poligons Talsu novada „Janvāros” un tika slēgtas un rekultivēšanai nodotas 8 Tukuma novada atkritumu izgāztuves („Ziedoņi”, „Zvāre” (bīstamo atkritumu izgāztuve „Zvāre” vēl nav rekultivēta), „Riņķi”, „Lielstrauti”, „Ēģeli”, „Sviļi”, „Vecvagues” un „Ziedoņi”).

Turpmākai atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstībai Tukuma novadā vidējā termiņā būtu nepieciešams veikt sadzīves atkritumu dalītās vākšanas un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas paplašināšanu pagastos, kuros tā netiek nodrošināta, t.i. Irlavas, Lestenes, Džūkstes un Slampes pagastos, kā arī uzsākt ražotāju izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu un uzturēt elektronisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu.

1.2.3.7. Kapu saimniecība

Kopā Tukuma novadā atrodas 63 kapsētas, no kurām 4 (1 Pūres pagastā, 2 Džūkstes pagastā un 1 Sēmes pagastā) apbedīšana pēdējos gados vairs nenotiek. Tukuma novada kapsētu kopējā platība ir 92,34ha.

1.30.attēls. Tukuma novada kapsētu skaits un platība, 2011.g. sākums

Datu avots: Tukuma novada Dome

* - nav ieskaitīti Sedļu kapi, kuros pēdējos gados apbedīšana vairs nenotiek

** - ieskaitītas 2 kapsētas, kurās pēdējos gados apbedīšana vairs nenotiek

*** - nav ieskaitīti Funku kapi, kuros pēdējos gados vairs nenotiek apbedīšana

**** - Ozoliņu kapi atrodas Tumes pagasta teritorijā (6,8 ha).

Pašvaldība veic regulāru kapu teritoriju apsaimniekošanu, nodrošinot konteineru izvešanu, žogu un vārtu labošanu, teritoriju labiekārtošanu. Vidējā termiņā ir nepieciešams turpināt atsevišķu kapu saimniecības uzlabojumu veikšanu, it īpaši apzaļumošanas un labiekārtošanas (kapu celiņu, nožogojumu, ieejas vārtu rekonstrukcija un piebraucamo ceļu renovācija) jomā, kur kā viens no steidzamākajiem uzlabojumiem būtu kapsētu vārtu un piebraucamo ceļu renovācija Tumes pagasta kapsētās. Tāpat vidējā termiņā būtu nepieciešams uzbūvēt krematoriju un kolumbāriju, kā arī ierīkot dzīvnieku kapsētas.

1.2.3.8. Tehniskās infrastruktūras novērtējums

Tukuma novada tehniskās infrastruktūras galvenais elements ir ļoti plašā un nozīmīgā (arī valsts līmenī) transporta infrastruktūra, kuru veido gan valsts galvenie ceļi, gan valsts un pašvaldības autoceļi un dzelzceļš.

Kopskaitā Tukuma novada pašvaldība ir atbildīga par 508,49 km ceļu, 316,2m (kopējais brauktuves laukums 2243,95m²) tiltu un 149,01 km (kopējais brauktuves laukums 757 361,13 m²) ielu uzturēšanu. Autoceļu infrastruktūras attīstībai laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gadam Tukuma novada pašvaldība ir īstenojusi 5 projektus (1 tiks pabeigts 2011.gadā), ar kopējo investīciju apjomu ir Ls 249 473, bet ielu attīstībai - 4 projekti ir īstenoti, 2 tiks pabeigti 2011.gadā, bet 3 projektu īstenošana tiks uzsākta 2011.gadā, ar kopējo investīciju apjomu Ls 2 048 278.

Būtiskas investīcijas ir veiktas, lai attīstītu velotransporta infrastruktūru veselīga un aktīva dzīvesveida iespēju īstenošanai. Pēc projekta „Velotūrisma infrastruktūras attīstība Tukumā” Tukuma pilsētā kopējais veloceļu garums būs 11, 328km, veloceļu attīstība tiek plānota arī Tumes un Degoles pagastos.

Autoceļu tīkla un ielu uzturēšana prasa ievērojamus līdzekļus, kas ir ierobežoti, tomēr ik gadu tiek veikti uzlabojumi, nepieļaujot kritisku pašvaldības autoceļu un ielu stāvokļa pasliktināšanos. Par

autoceļu un ielu infrastruktūras turpmāku uzlabojumu nepieciešamību liecina Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis, kas pausts IAP izstrādes ietvaros veiktajā iedzīvotāju aptaujā, minot nekvalitatīvas ielas, ceļus kā vienu no būtiskākajām lietām, kas nepatīk Tukuma novadā (skat.10.diagrammu Pielikumā Nr.4) un ielu labiekārtošanu kā vissvarīgāko no uzlabojumiem, kas Tukuma novadā jāveic (skat. 16.diagrammu Pielikumā Nr.4).

Būtisks transporta infrastruktūras elements ir Tukuma lidlauks, kas atrodas Engures novadā tikai 5 km attālumā no Tukuma novada administratīvā centra, un nākotnē var sniegt iespējas attīstīt loģistikas un transporta atbalsta pakalpojumus Tukuma novadā.

Pēc Valsts zemes dienesta datiem par būvju sadalījumu pēc īpašuma piederības novados 2010.gada 1.janvārī, Tukuma novadā kopskaitā bija 23 550 būves.

Tukuma novada pašvaldības dzīvojamo fondu veido (uz 2011.gada sākumu) 1124 dzīvokļi 269 mājās ar kopējo platību 203 613,4 m², no kuriem 72% jeb 814 dzīvokļi atrodas Tukuma pilsētā. Kopš Tukuma novada izveidošanas pašvaldības dzīvojamais fonds nav būtiski palielinājies un tā attīstībā nav veikti lieli ieguldījumi (Irlavas pagastā ir uzbūvētas 2 dzīvojamās mājas, Tukumā 3 (100 dzīvokļi)).

Uz 2011.gada sākumu Tukuma novadā (Slampes, Džūkstes, Jaunsātu, Tumes pagastos un Tukuma pilsētā) ir pieejamas 10 pašvaldības un vairāk nekā 15 privātipašumā esošas dažādas platības un tehniskā stāvokļa nedzīvojamās telpas, kas varētu būt interesantas uzņēmējdarbības veikšanai.

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus visos Tukuma novada pagastos nodrošina pašvaldība, bet Tukuma pilsētā SIA „Tukuma ūdens”, kopumā nodrošinot centralizēto ūdensapgādi aptuveni 67% jeb 21100, bet centralizēto kanalizāciju aptuveni 68% jeb 21460 Tukuma novada iedzīvotāju, kā arī uzņēmumiem un pašvaldības iestādēm.

Tukuma novadā centralizētās siltumapgādes sistēmas ir izveidotas visās novada administratīvi teritoriālajās vienībās, izņemot Irlavas pagastu, kur nav nevienas CSS, pārējos novada pagastos katrā ir pa 1 CSS, kuru darbību nodrošina pašvaldība, izmantojot kā kurināmo šķeldu, malku vai koksnes granulas.

Tukuma novada pašvaldība organizē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanu atkritumu apsaimniekošanas zonā, kas ir vienota visa Tukuma novada teritorija, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, Tukuma novada saistošajiem noteikumiem Nr.53 (apstiprināti ar Tukuma novada Domes 23.12.2010 lēmumu (prot.Nr.14, 8.§.)), Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu un atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu. Atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā nodrošina SIA „Kurzemes ainava”, izņemot Pūres pagastu, kur šo pakalpojumu nodrošina SIA „SSD”, kā arī Tukuma pilsētā papildus SIA „Kurzemes ainava” šo pakalpojumu sniedz arī SIA „Jauntukums”. Novada teritorijā notiek arī dalītā atkritumu savākšana.

1.2.4. Pašvaldības pārvaldes resursi

1.2.4.1. Pārvaldes raksturojums

Tukuma novada, kas izveidots 2009.gada 1.jūlijā apvienojoties Tukuma pilsētai un Degoles, Džūkstes, Jaunsātu, Irlavas, Lestenes, Pūres, Sēmes, Slampes, Tumes un Zentenes pagastiem,

pārvaldi īsteno Tukuma novada Dome un tās struktūrvienības, iestādes un aģentūras. Tukuma novada Domi veido 17 deputāti. Pārvaldes īstenošanai ir izveidotas 5 pastāvīgās komitejas un 23 komisijas un padomes (skat. pielikumu Nr.11).

Pieņemot lēmumu un darbu izpildi nodrošina Tukuma novada Domes 12 nodaļās, kurās strādā 96 darbinieki (iz 01.01.2011). Tukuma novada Domes pakļautībā ir 5 pagastu pārvaldes, 3 pašvaldības aģentūras, 5 pašvaldības kapitālsabiedrības un 29 iestādes, no kurām 25 ir izglītības iestādes (skat. pielikumu Nr.11).

Lai paaugstinātu pašvaldības administratīvo kapacitāti, Tukuma novada Domes darbinieki, pašvaldības iestāžu vadītāji un darbinieki regulāri apmeklē dažādus kursus, seminārus, studē augstākajās mācību iestādēs. Pārvaldes kapacitātes un pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai vidējā termiņā Tukuma novada Dome plāno izstrādāt un ieviest vadības kvalitātes sistēmu, kā arī veicināt darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšanu, t.sk. svešvalodu apguvi, lai sekmīgāk varētu piedalīties dažādos starptautiskos projektos un attīstīt sadarbību ar sadraudzības pilsētām, kuras Tukuma novada Domei ir 8 valstīs – Zviedrijā -Tidaholma; Vācijā – Šēsele; Lietuvā – Plunģe; Krievijā – Krasnogorska; Izraēlā - Bnei-Aish; Baltkrievijā – Koreļiči; Francijā – Šenevžēra; Polijā – Andrihova.

1.2.4.2. Sniegto pakalpojumu raksturojums

Saskaņā ar Tukuma novada Domes informāciju, Tukuma novada iedzīvotājiem pašvaldībā ir iespējams saņemt 18 veidu pakalpojumus (tirdzniecības atļauju saņemšana, derīgo izrakteņu ieguves atļauju saņemšana, būvatļaujas saņemšana, personu datu izziņas, reģistrēšanas, u.c.), no kuriem daļu Tukuma novada Domes piedāvā veikt elektroniski, aizpildot sagatavotās veidlapas Tukuma novada interneta vietnē www.tukums.lv un iesniedzot parakstoties ar e-parakstu. Tomēr jāatzīst, ka šādi pakalpojumi nav iemantojuši popularitāti iedzīvotāju vidū un tiek izmantoti ārkārtīgi reti.

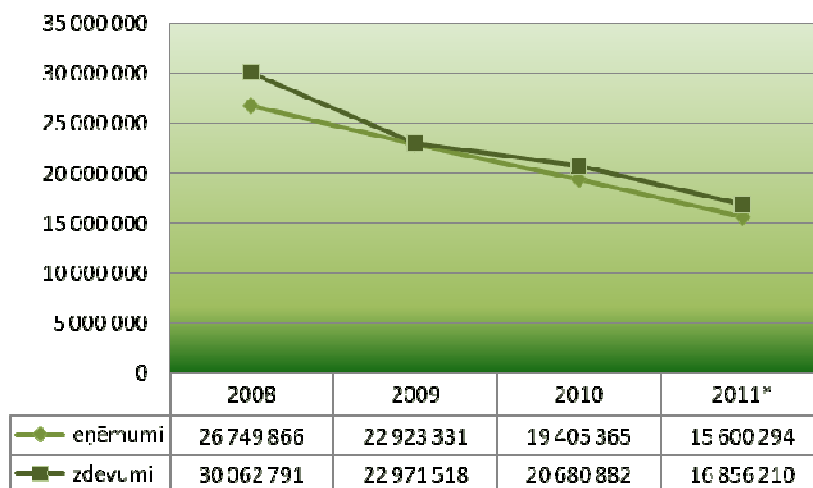
1.2.5. Finanšu resursi un investīcijas

1.2.5.1. Pašvaldības budžets

Saskaņā ar teritoriālo reformu 2009.gada 30.jūlijā apstiprināts Tukuma novada konsolidētais budžets, kurā apvienoti Tukuma pilsētas, Slampes, Džūkstes, Lestenes, Degoles, Irlavas, Jaunsātu, Pūres, Sēmes, Tumes un Zentes pagastu budžetu ieņēmumi un izdevumi.

Ja līdz 2008.gadam visu pašvaldību budžeta ieņēmumi būtiski palielinājās, ieskaitot valsts dotāciju, ko pašvaldības saņēma administratīvi teritoriālās reformas (turpmāk - ATR) pabeigšanai 2008.gadā, tad laika posmā, kas sakrīt ar ATR, no 2009.līdz plānotajam budžetam 2011.gadā kopējie ieņēmumi katru gadu samazinās (vidēji par 16,4% gadā (skat. 1.31.attēlu)) būtiski ietekmējot pašvaldības funkciju veikšanu.

Kā tas redzams 1.31.attēlā arī Tukuma novada pamatbudžeta izdevumi ir samazinājušies ar īpaši strauju kritumu 2009.gadā, kad salīdzinājumā ar 2008.gadu izdevumi samazinājās par 23,6%, tomēr jāatzīmē, ka tieši 2009.gadā Tukuma novada pamatbudžeta izdevumi pārsniedza ieņēmumus par LVL 48 187 un šī tendence saglabājās arī 2010.gadā un saskaņā ar 2011.gada prognozēto budžetu, saglabāsies arī 2011.gadā.

1.31.attēls. Tukuma novada pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi, 2008.- 2011.gads (budžeta izpilde, Ls)

Datu avots: Valsts kase, Tukuma novada Dome.

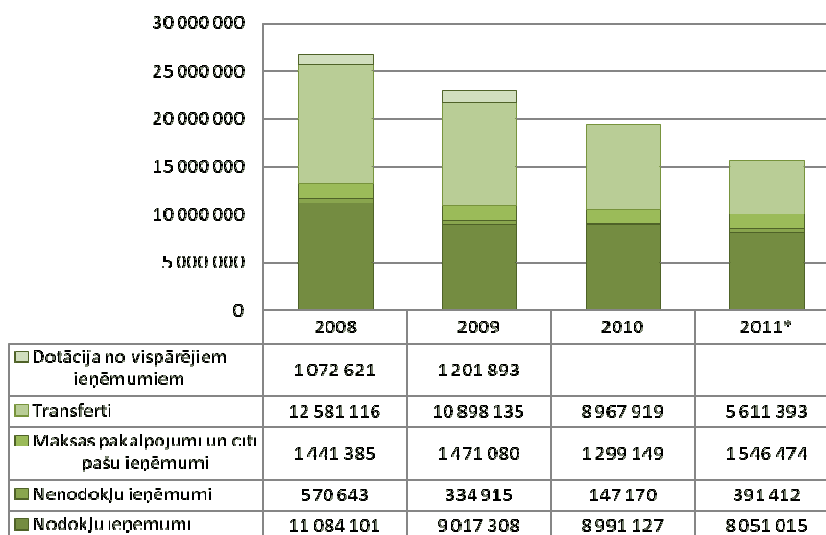
* 2011.gada plānotie pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011 lēmumu (prot.Nr.1,....§.)

Aplūkojot detalizētāk pamatbudžeta ieņēmumu struktūru, var secināt, ka arvien lielāku daļu ieņēmumos (apmēram 50%) Tukuma novadā veido nodokļu ieņēmumi, salīdzinoši mazāku daļu veido nenodokļu ieņēmumi, valsts un pašvaldību budžeta transferti un citi ieņēmumi (skat. 1.32.attēlu). Tā kā nodokļu ieņēmumi ir tieši saistīti ar valsts nodokļu politiku, kas pēdējos gados ir ļoti mainīga, tad pašvaldībai ir grūti prognozēt, vai nākotnē šī ieņēmumu daļa pieaugs vai samazināsies.

Nenodokļu ieņēmumi veido pavisam nelielu kopējo ieņēmumu daļu (piemēram, procentu ieņēmumi par depozītiem, kontu atlikumiem un vērtspapīriem, valsts un pašvaldību nodevas u.c.).

Pašvaldību budžetu transferti 2010.gadā būtiski samazinājās sakarā ar rajona pašvaldības reorganizāciju, jo daļa valsts budžeta transfertu saņemta ar rajona pašvaldības starpniecību.

Pēc pašvaldību apvienošanās vairs netiek gatavota informācija par iedzīvotāju skaitu un ieņēmumiem uz 1 iedzīvotāju atsevišķās novada teritoriālajās vienībās, taču var prognozēt, ka 2011.gadā plānotie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju būs mazāki nekā plānots, ja iedzīvotāju ienākuma nodoklis netiks iekasēts paredzētajā apmērā.

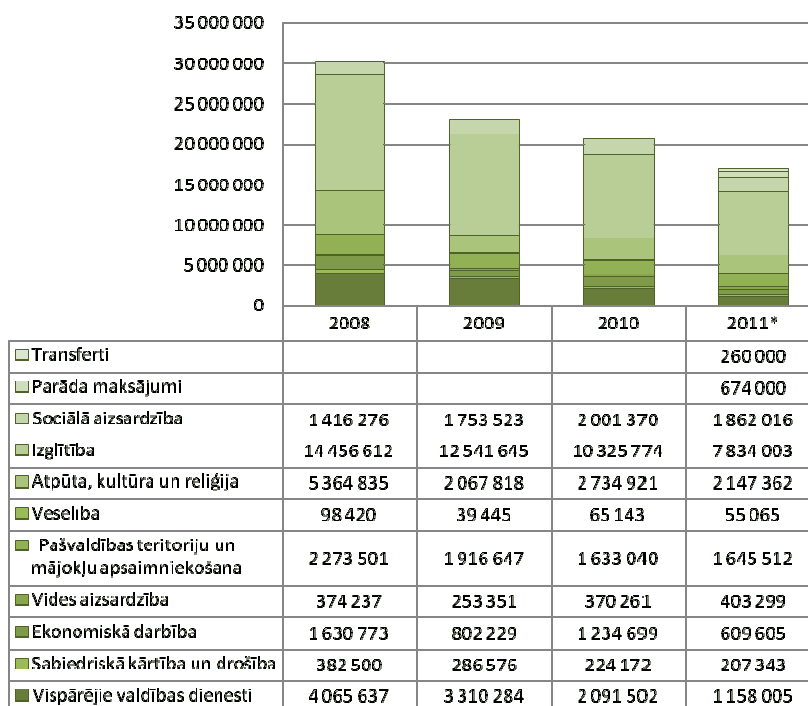

1.32.attēls. Tukuma novada pamatbudžeta ieņēmumu struktūra, 2008.-2011.gads (Ls)

Datu avots: Valsts kase, Tukuma novada Dome.

* 2011. gada plānotie pamatbudžeta ieņēmumi, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011 lēmumu (prot.Nr.1,...§.)

Analizējot pamatbudžeta izdevumu struktūru (skat. 1.33.attēlu), redzams, ka nemainīgi lielāko Tukuma novada izdevumu daļu veido izdevumi izglītībai. Pieaug izdevumi sociālajai aizsardzībai un veselībai, bet izdevumi samazinās atpūtai, kultūrai un reliģijai, kā arī ekonomiskajai darbībai. Pēc ATR būtiski pašvaldībā samazinās izdevumi pārvaldei.

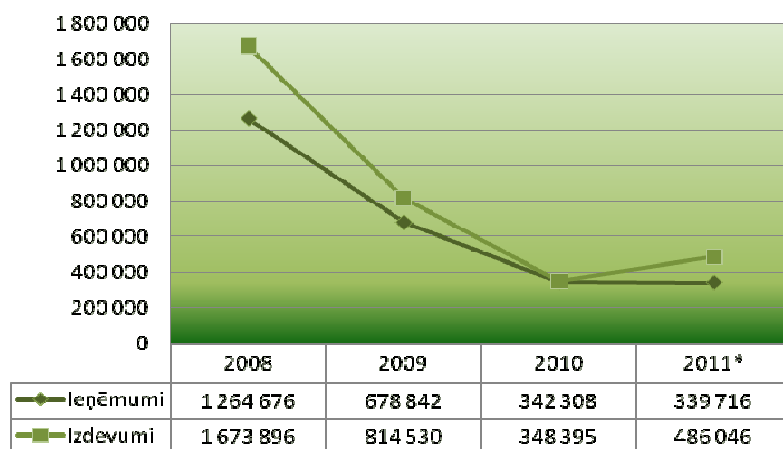

1.33.attēls. Tukuma novada pamatbudžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām, 2008.-2011.gads (Ls)

Datu avots: Valsts kase, Tukuma novada Dome.

* 2011. gada plānotie pamatbudžeta izdevumi, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011 lēmumu (prot.Nr.1,...§.)

Arī Tukuma novada speciālais budžets gan ieņēmumu, gan izdevumu daļa kopš 2008.gada ir strauji samazinājies un 2010.gadā izdevumi nedaudz pārsniedz ieņēmumus (skat.1.34.attēlu). Saskaņā ar 2011.gada plānoto budžetu izdevumu daļa salīdzinājumā ar ieņēmumu daļu turpinās palielināties, pārsniedzot ieņēmumus par LVL 146 330.

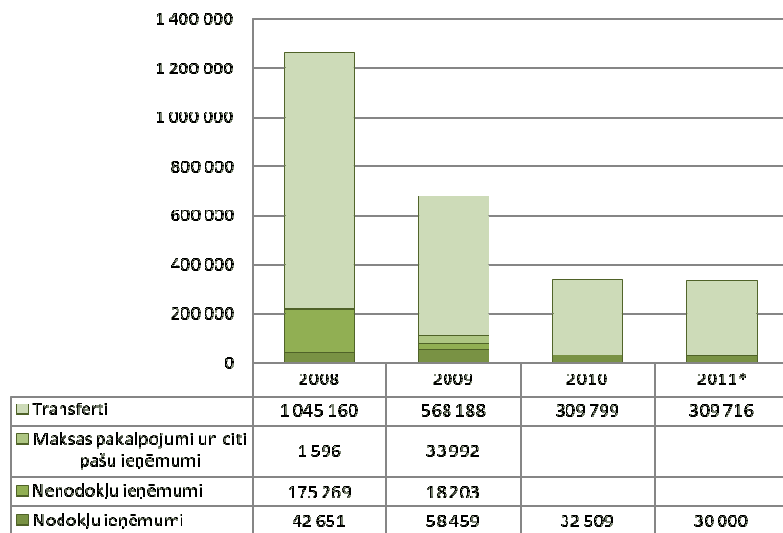

1.34.attēls. Tukuma novada speciālā budžeta ieņēmumi un izdevumi, 2008.- 2011.gads (budžeta izpilde, Ls)

Datu avots: Valsts kase. Tukuma novada Dome.

* 2011.gada plānotie speciālā budžeta ieņēmumi un izdevumi, neieskaitot ziedojumus un dāvinājumus, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011 lēmumu (prot.Nr.1,...§.)

Tukuma novada speciālā budžeta ieņēmumus (skat. 1.35.attēlu) veido autoceļu (ielu) fonda ieņēmumi, dabas resursu nodoklis, ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi un pārējie ieņēmumi. Jāatzīmē, ka 2009.gadā ievērojami samazinājušies ceļu (ielu) fonda ieņēmumi.

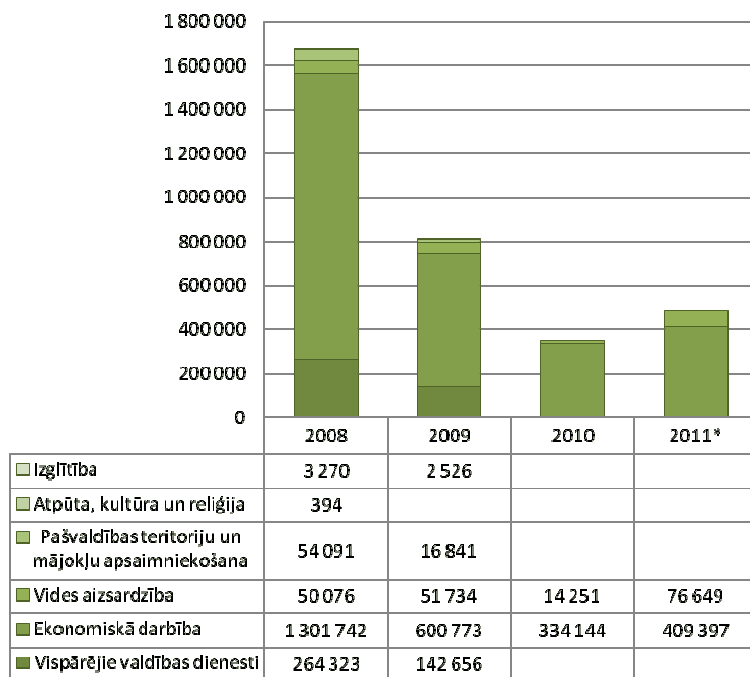

1.35.attēls. Tukuma novada speciālā budžeta ieņēmumu struktūra, 2008.- 2011.gads (Ls)

Datu avots: Valsts kase. Tukuma novada Dome.

* 2011.gada plānotie speciālā budžeta ieņēmumi, neieskaitot ziedojumus un dāvinājumus, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011 lēmumu (prot.Nr.1,...§.)

Sarūkot speciālā budžeta ieņēmumiem, pēdējā gada laikā būtiski samazinājušies arī speciālā budžeta izdevumi (skat.1.36.attēlu), it īpaši pašvaldības ceļu uzturēšanai.

1.36.attēls. Tukuma novada speciālā budžeta izdevumu struktūra, 2008.- 2011.gads (Ls)

Datu avots: Valsts kase, Tukuma novada Dome.

* 2011. gada plānotie speciālā budžeta izdevumi, neieskaitot ziedojumus un dāvinājumus, apstiprināti ar Tukuma novada Domes 27.01.2011. lēmumu (prot.Nr.1,...§.).

Par pašvaldības finansiālajām iespējām īstenot pašvaldībai uzdotās funkcijas un ieguldīt līdzekļus attīstībā liecina izlīdzinātie ieņēmumi - pašvaldības vērtētie ieņēmumi, kas samazināti par aprēķināto iemaksu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (turpmāk - PFIF) vai palielināti par aprēķināto dotāciju no PFIF.

Līdz 2010.gadam Tukuma novads piederēja pie pašvaldībām, kas veic iemaksas PFIF. Tukuma novada Domes veiktās iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā 2009.gadā bija 233 185 Ls, savukārt 2010.gadā Tukuma novada pašvaldība kļuva par dotācijas saņēmēju.

Analizējot Tukuma novada ieņēmumus no IIN un NĪN, jāsecina, ka 2009.gadā tie pārsniedza vidējos Latvijas novadu rādītājus un Tukuma novads bija pieskaitāms pie turīgāko pašvaldību grupas. Rēķinot Tukuma novada pašvaldības budžeta ieņēmumus uz vienu iedzīvotāju 2009.gadā¹⁴, ieņēmumi no IIN bija 223 Ls. Latvijas mērogā šis rādītājs svārstījās no 86 Ls uz iedzīvotāju (Vārkavas novads) līdz 429 Ls uz iedzīvotāju (Garkalnes novads). Lielā mērā IIN ieņēmumu iedzīvotāju apmēru nosaka teritorijas novietojums attiecībā pret Latvijas lielākajām pilsētām. 2010.gadā Tukuma novadā ieņēmumi no IIN uz vienu iedzīvotāju bija 244 Ls jeb par 21 Ls lielāki nekā 2009.gadā.

Salīdzinot ar Tukuma novada kaimiņu teritorijām, IIN apjoms uz vienu iedzīvotāju 2009.gadā vērtējams, kā salīdzinoši augsts. Engures novadā tas bija 227 Ls, Rojas novadā - 164 Ls, Talsu novadā - 193 Ls, Kandavas novadā - 153 Ls, Jaunpils novadā - 167 Ls, Dobeles novadā - 242 Ls, Jelgavas novadā - 183 Ls, Babītes novadā - 381 Ls, Jūrmalā - 331 Ls.

NĪN ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju 2009.gadā bija 19 Ls, kas daudz neatšķirās no vidējā Latvijas novadu rādītāja (šis rādītājs Latvijas teritorijas robežās svārstījās no 9 Ls uz iedzīvotāju Viļānu

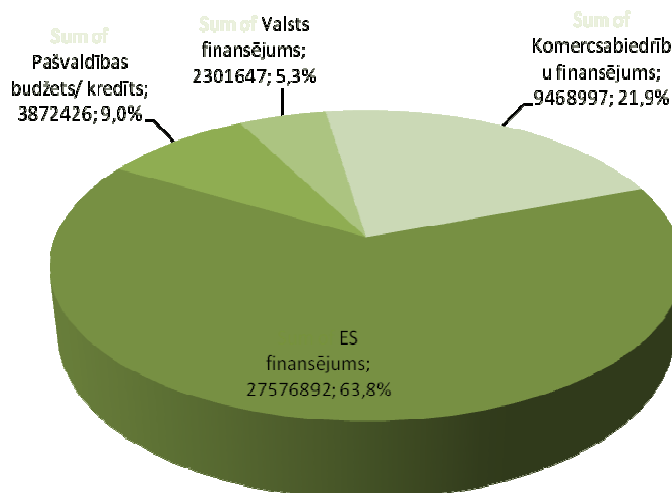
¹⁴ Reģionu attīstība Latvijā, 2009. VRAA

novadā līdz 81 Ls - Ādažu novadā). 2010.gadā NĪN ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju Tukuma novadā bija augstāki nekā 2009.gadā, t.i. 24 Ls.

Pirms novada apvienošanas jeb skatoties pēc Tukuma novada teritorijā ietilpstošo pagastu IIN ieņēmumiem budžetā uz vienu iedzīvotāju 2008.gadā vērojamas lielas atšķirības teritoriju starpā. Turīgākās administratīvi teritoriālās vienības bija Tukuma pilsēta - 357,3 Ls IIN ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju, Tumes pagasts - 328,7 Ls, Pūres pagasts - 252,9 Ls un Slampes pagasts - 252,3 Ls. Nedaudz atpaliek Džūkstes pagasts ar 247,8 Ls IIN ieņēmumu rēķinot uz vienu iedzīvotāju, Sēmes pagasts - 234,2 Ls un Irlavas pagasts – 227,0 Ls. Viszemākie IIN ieņēmumi rēķinot uz vienu iedzīvotāju 2008.gadā bija Jaunsātu pagastā - 154,2 Ls, Zentenenes pagasts – 177,7 Ls, Degoles pagastā - 195,5 Ls un Lestenenes pagasts – 206,1 Ls¹⁵.

1.2.5.2. Investīcijas/ īstenotie projekti

Tukuma novada pašvaldība nopietnu darbu iegulda publiskās infrastruktūras un pakalpojumu, kā arī kopējās iedzīvotāju labklājības un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā, piesaistot finansējumu gan no Eiropas Savienības Fondiem, gan citiem finanšu instrumentiem. Laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gada sākumam Tukuma novadā kopējais piesaistīto un pašu finanšu līdzekļu apjoms, sastāda LVL 43 219 962¹⁶, par kuriem iepriekš minētajā laika periodā ir īstenoti vai tiek īstenoti pašreiz 87 Tukuma novadam nozīmīgi projekti. Kā tas redzams 1.37.attēlā 63,8% jeb LVL 27 576 892 no visiem projektu īstenošanai nepieciešamajiem līdzekļiem ir ES finansējums, 21,9% jeb LVL 9 468 997 komercsabiedrību finansējums, 9,0% jeb LVL 3 872 426 Tukuma novada pašvaldības budžeta finansējums, bet 5,3% jeb LVL 2 301 647 valsts budžeta finansējums, t.sk. 2009.gadā saņemtā valsts budžeta mērķdotācija pašvaldības infrastruktūras attīstībai LVL 2 000 000 apmērā.

1.37.attēls. Tukuma novada investīciju projektu finansējuma sadalījums pa finansējuma avotiem, 2009.-2011.gads (Ls)

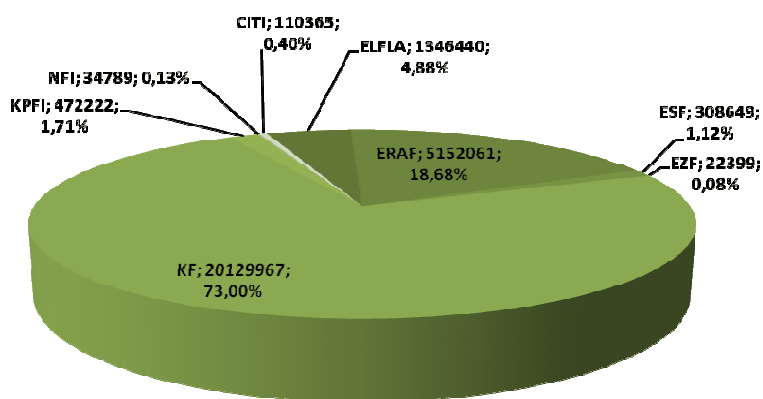
Datu avots: Tukuma novada Dome.

¹⁵ Reģionu attīstība Latvijā, 2009. VRAA

¹⁶ Pēc Tukuma novada Domes datiem uz 01.03.2011, kas iever visu Tukuma novada administratīvo teritoriju projektus ESF 2007.-2013.g. programmēšanas perioda projektus sākot no 2009.gada un 2009.gadā saņemto valsts mērķdotāciju pašvaldības infrastruktūras uzlabošanai.

Lielāko īpatsvaru, t.i. 73,0% jeb LVL 20 129 967 no ES piesaistītā līdzfinansējuma veido **KF** līdzfinansējums (skat. 1.38.attēlu), kura ietvaros ir īstenoti 2 un pašreiz tiek īstenoti 3 lieli infrastruktūras attīstības projekti, t.i.:

- „Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Piejūras reģionā”;
- „Baložu ielas siltumtīklu rekonstrukcija Tukuma pilsētā”;
- „Ūdenssaimniecības attīstība Tukumā”;
- „Centrālās katlu mājas rekonstrukcija Tukuma pilsētā”.

1.38.attēls. Tukuma novada investīciju projektu īstenošanai piesaistītais ES finansējums sadalījumā pa finansējuma avotiem, 2009.- 2011.gads (Ls)

Datu avots: Tukuma novada Dome.

Nākošais lielākais ES finansēšanas avots, no kura ir piesaistīti LVL 5 152 061,00 jeb 18,68% no visa no ES piesaistītā līdzfinansējuma, ir **ERAF** līdzfinansējums. Ar ERAF līdzekļu palīdzību Tukuma novadā ir īstenoti vai pašreiz tiek īstenots 21 projekts. Kā galvenās investīciju jomas ir minamas: izglītības materiāltehniskās bāzes un infrastruktūras attīstība, ūdenssaimniecību attīstība, ielu rekonstrukcijas, satiksmes drošības uzlabošana un velotransporta infrastruktūras attīstība. Pēc apjoma kā nozīmīgākie ir minami sekojoši projekti:

- „Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Tukumā”;
- „Velotūrisma infrastruktūras attīstība Tukumā”;
- „Tukuma pilsētas Jelgavas ielas rekonstrukcija”.

Trešais lielākais ES finansēšanas avots, no kura ir piesaistīti LVL 1 346 440 jeb 4,88% no visa no ES piesaistītā līdzfinansējuma, ir **ELFLA** līdzfinansējums, ar kura palīdzību ir īstenota lielākā daļa no Tukuma novada pagastu projektiem - 33, bet īstenošanas procesā vēl ir 6 projekti. Būtiskākās investīciju jomas no ELFLA ir pašvaldības ēku, atpūtas vietu un ielu infrastruktūras attīstība. Pēc apjoma kā nozīmīgākie ir minami sekojoši projekti:

- „Pūres kultūras nama rekonstrukcija”
- „Sporta zāles būvniecība Sēmes pagastā”;
- „Investīcijas Jaunsātu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai”;
- „Džūkstes pagasta sporta zāles būvniecība”.

KPFI ir vēl viens ES finansēšanas avots, no kura ir piesaistīti LVL 472 222 jeb 1,71% no visa no ES piesaistītā līdzfinansējuma, ar kura palīdzību tiek īstenoti 2 energoefektivitātes paaugstināšanas projekti:

- „Tumes vidusskolas siltumefektivitātes paaugstināšana”;
- „Slampes pagasta „Kultūras pils” un pirmsskolas izglītības iestādes „Pienenīte” energoefektivitātes paaugstināšana”.

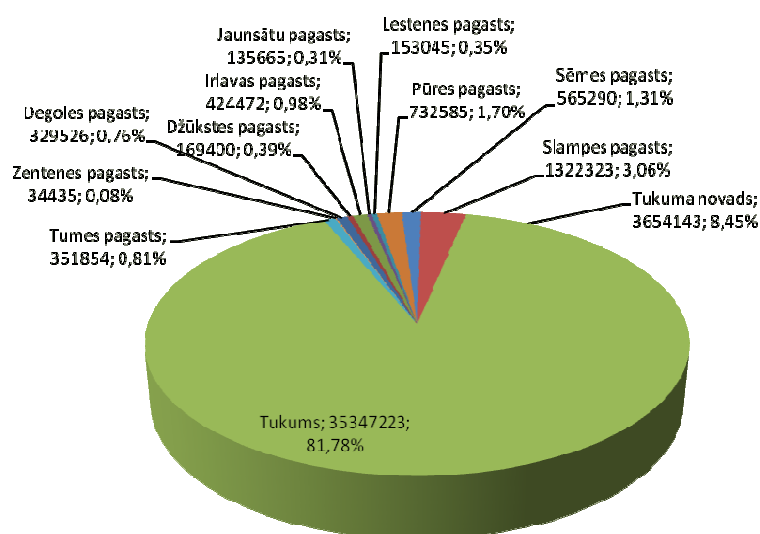
No **ESF** Tukuma novada pašvaldība ir piesaistījusi LVL 308 649 jeb 1,12% līdzfinansējumu 7 sociālās jomas projektu īstenošanai, no kuriem kā būtiskākos var minēt:

- „Mācību atbalsta nodrošināšana un darba un sadzīves prasmju apguves veicināšana sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem Tukuma Vakara un neklātienes vidusskolā”;
- „Ambulatorās veselības aprūpes infrastruktūras nodrošināšana pašvaldības SIA „Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca””;
- „Sociālās atstumtības risku mazināšanas pasākumi Zemgales vidusskolā”;
- „Kvalitatīva mācību atbalsta nodrošināšana Dzirciema speciālajā internātpamatskolā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem”.

No **NFI** Tukuma novada pašvaldība ir piesaistījusi LVL 34 789 jeb 0,13% līdzfinansējumu Finanšu un ekonomiskā pamatojuma izstrādei VPP projektam "Jaunas sporta halles būvniecība un apsaimniekošana Tukuma pilsētā".

No **EZF** Tukuma novada pašvaldība ir piesaistījusi LVL 22 399,00 jeb 0,08% finansējumu 3 teritorijas attīstības stratēģiju īstenošanas projektiem Sēmes, Tumes un Zentenes pagastos.

No citiem ES finansēšanas avotiem, t.sk. mūžizglītības programmas **COMENIUS** un **GRUNDTVIG**, programma „Jaunatne darbībā”, u.c. Tukuma novada pašvaldība ir piesaistījusi LVL 110 365 jeb 0,40% līdzfinansējumu 17 dažādu jomu attīstības projektiem.

1.39.attēls. Tukuma novada investīciju projektu īstenošanai piesaistītais ES finansējums sadalījumā pa finansējuma avotiem, 2009.- 2011.gads (Ls)

Datu avots: Tukuma novada Dome.

Kā redzams 1.39.attēlā lielākais investīciju projektu īpatsvars, kas ir pabeigti vai pašreiz tiek īstenoti laika periodā no 2009.gada, ir Tukuma pilsētā un kopsummā sastāda 81,78% jeb LVL 35 347 223. Pārējās Tukuma novada administratīvajās teritorijās realizēto vai pašreiz realizēšanas procesā esošo projektu finanšu apjoms svārstās no 0,08% jeb LVL 34 435 Zentes pagastā līdz 3,06% jeb LVL 1 322 323 Slampes pagastā. Jāuzsver, ka kopš 2009.gada ir arī tādi projekti, kuru realizēšana ir attiecināma uz visu Tukuma novada teritoriju kopumā (valsts mērķdotācija pašvaldības infrastruktūras uzlabošanai) vai uz vairākām administratīvi teritoriālajām vienībām (izglītība iestāžu informatizācija), un uz 2011.gadu tādi ir 8,45% jeb LVL 3 654 143.

Privātajā sektorā, pēc Lursoft datiem ārvalstu tiešo investīciju jeb ārvalstu investīcijas novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā apjoms Tukuma novada teritorijā ir 2 935 165 Ls¹⁷

Lielākie ārvalstu investori pārstāv tādas valstis kā Somija, Dānija, Zviedrija, Čehija, Lielbritānija, Kipra, Vācija un Igaunija.

1.2.5.3. Finanšu resursu novērtējums

Ja līdz 2008.gadam visu pašvaldību budžeta ieņēmumi būtiski palielinājās, ieskaitot valsts dotāciju, ko pašvaldības saņēma administratīvi teritoriālās reformas (turpmāk - ATR) pabeigšanai 2008.gadā, tad laika posmā, kas sakrīt ar ATR, no 2009.līdz plānotajam budžetam 2011.gadā kopējie ieņēmumi katru gadu samazinās (vidēji par 16,4% gadā) būtiski ietekmējot pašvaldības funkciju veikšanu. Atbilstoši izmaiņām budžetā līdz 2010.gadam Tukuma novada pašvaldība piederēja pie tām pašvaldībām, kuras veica iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā, kas liecināja par to, ka Tukuma novads bija turīgāko Latvijas pašvaldību vidū, bet kopš 2010.gada situācija ir mainījusies un Tukuma novads ir kļuvis par dotācijas saņēmēju no PFIF.

Salīdzinot ar Tukuma novada kaimiņu teritorijām, IIN apjoms uz vienu iedzīvotāju vērtējams, kā salīdzinoši augsts. Savukārt skatoties Tukuma novada mērogā atsevišķu administratīvi teritoriālo vienību starpā vērojama liela nevienlīdzība. Pēc 2008.gada datiem par IIN ieņēmumiem budžetā uz vienu iedzīvotāju Tukuma pilsētā šis rādītājs ir 2,3 reizes lielāks kā Jaunsātu pagastā. Tas nozīmē, ka pašvaldībai ir jāplāno investīcijas ņemot vērā katras teritorijas attīstības pakāpi un cenšoties šīs nevienlīdzības mazināt.

Laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gada sākumam Tukuma novadā kopējais piesaistīto un pašu finanšu līdzekļu apjoms dažādu jomu investīciju projektiem sastāda LVL 43 219 962, par kuriem iepriekš minētajā laika periodā ir īstenoti vai tiek īstenoti pašreiz 87 Tukuma novadam nozīmīgi projekti. Tukuma novada darbība piesaistot finansējumu no dažādām ES atbalsta programmām un fondiem ir vērtējama pozitīvi, un kopumā 63,8% jeb LVL 27 576 892 no visiem projektu īstenošanai nepieciešamajiem līdzekļiem ir piesaistīti no ES. Savukārt 21,9% jeb LVL 9 468 997 komercsabiedrību finansējums, 9,0% jeb LVL 3 872 426 Tukuma novada pašvaldības budžeta finansējums, bet 5,3% jeb LVL 2 301 647 valsts budžeta finansējums, t.sk. 2009.gadā saņemtā valsts budžeta mērķdotācija pašvaldības infrastruktūras attīstībai LVL 2 000 000 apmērā. Projekti, kas jau ir īstenoti vai pašreiz tiek īstenoti galvenokārt ir ar mērķi sakārtot esošo infrastruktūru, kā

¹⁷ Lursoft dati uz 2010.gada 10.decembri

arī uzlabot iedzīvotāju dzīves vidi. Piesaistītais finansējums ir nozīmīgs atbalsts budžeta izdevumu plānošanā, tomēr ir svarīgi atbilstoši plānot arī pašvaldības budžetā pieejamo līdzfinansējumu, kā arī investēt ilgtspējīgos projektos (piemēram, ēku siltināšana, kas nesīs ieguvumu ilgtermiņā).

Privātās investīcijas ir vairāk atkarīgas no valsts nodokļu un uzņēmējdarbības atbalsta politikas, tomēr arī sakārtota infrastruktūra pašvaldības teritorijā ir viens no priekšnoteikumiem to veiksmīgai piesaistei.

1.3. Uzņēmējdarbības vide

Tukuma novada izaugsmes pamatā ir konkurētspējīgi uzņēmēji, kuru sekmīga darbība ir lielā mērā atkarīga no uzņēmējdarbību veicinošas vides, par kuras veidošanu Tukuma novada teritorijā atbildīga ir Tukuma novada pašvaldība.

Faktori, kas nosaka sekmīgas uzņēmējdarbības veikšanu, ir gan novada teritoriālais izvietojums, gan nepieciešamo resursu – cilvēkresursu, dabas resursu, atbilstošas infrastruktūras un finanšu resursu, pieejamība un kvalitāte, gan normatīvā vide, kuru lielā mērā regulē valsts mēroga likumdošana, tomēr arī pašvaldības rīcībā ir atbalsta instrumenti, ar kuru palīdzību var nodrošināt uzņēmējdarbības attīstībai labvēlīgu vidi un sekmēt Tukuma novada uzņēmēju konkurētspēju un novada izaugsmi kopumā.

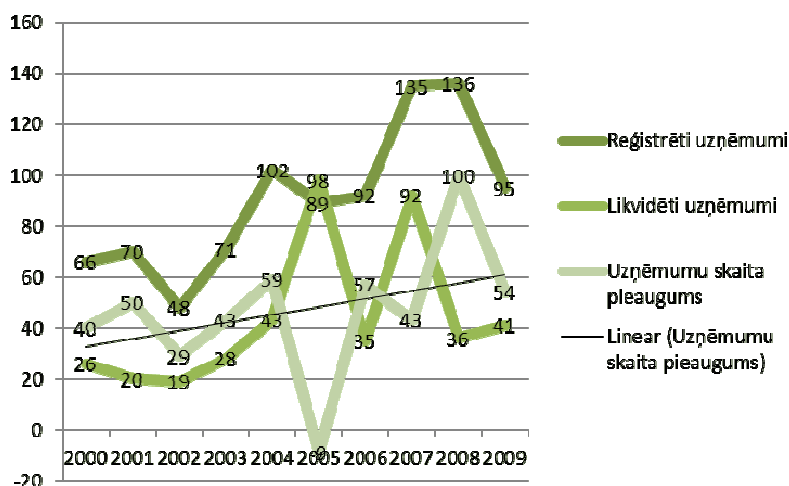
Šajā nodaļā raksturota Tukuma novada uzņēmējdarbības vide, analizējot uzņēmējdarbības aktivitāti, t.sk. uzņēmumu skaita dinamiku un struktūru, plašāk pārstāvētās nozares un tajās strādājošos uzņēmumus, kā arī identificējot uzņēmējdarbību veicinošus un bremzējošus faktorus un pašvaldības darbību uzņēmējdarbības vides attīstības sekmēšanai.

1.3.1. Uzņēmējdarbības aktivitāte

Pēc Lursoft datiem par periodu no 1993.gada līdz 2010.gada 23.novembrim, Tukuma novadā kopskaitā ir reģistrēti 2314 uzņēmumi¹⁸ ar kopējo reģistrētā pamatkapitāla apjomu 33 203 373,35 Ls. Vidēji tie ir 14 348,91 Ls uz vienu uzņēmumu.

Pēc Lursoft datiem 2009.gadā Tukuma novadā reģistrēti 95 uzņēmumi, kas ir zemākā novērotā aktivitāte pēdējo trīs gadu laikā. 2009.gadā arī likvidēti 54 uzņēmumi, kā rezultātā 2009.gada laikā aktīvo uzņēmumu skaits Tukuma novadā pieaudzis par 41 vienību.

1.40.attēlā redzams, ka dibināto un likvidēto uzņēmumu skaita izmaiņas pēdējo 10 gadu laikā bijušas neviendabīgas, tomēr, apskatot uzņēmumu skaita pieauguma tendenci jeb trendu, ir vērojams jaunizveidoto uzņēmumu skaita pieaugums ar katru gadu.

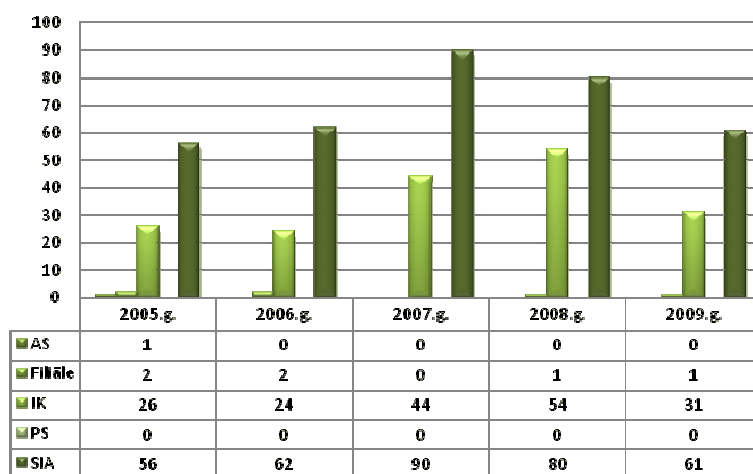

1.40.attēls. Tukuma novadā dibināto un likvidēto uzņēmumu skaita izmaiņas, 2000.-2009.gads

Datu avots: Lursoft

¹⁸ Šis ir tikai reģistrēto uzņēmumu skaits, no kura nav izslēgti likvidētie uzņēmumi dotajā laika periodā

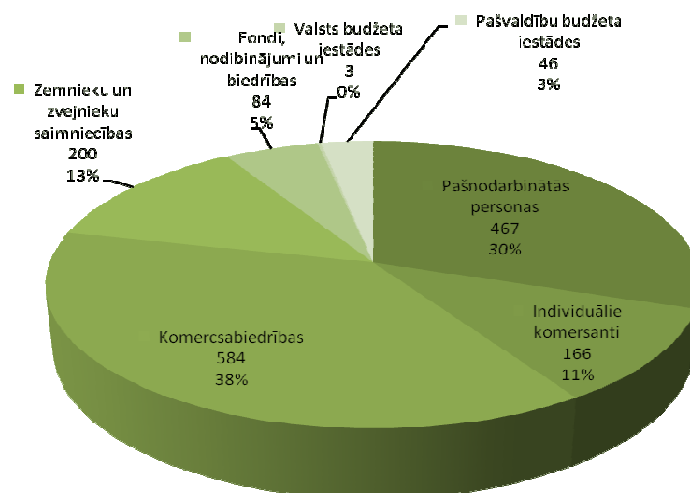
Komercreģistrā reģistrēto uzņēmumu dinamika sadalījumā pa uzņēmējdarbības formām Tukuma novada teritorijā pēdējo 5 gadu periodā (2005.-2009.gads) ir attēlota 1.41.attēlā. Vispopulārākā jaunizveidoto uzņēmumu forma ir SIA visos piecos gados, kam seko individuālie komersanti. 5 gadu laikā nodibināta arī viena akciju sabiedrība un 6 uzņēmumu filiāles.

1.41.attēls. Tukuma novada komercreģistrā reģistrēto uzņēmumu dinamika sadalījumā pa uzņēmējdarbības formām, 2005.-2009.gads

Datu avots: Lursoft

Saskaņā ar CSP datiem 2009.gadā Tukuma novadā bija 1550 ekonomiski aktīvas statistiskās vienības (ieskaitot fondus, nodibinājumus, biedrības un valsts un pašvaldības budžeta iestādes), no kurām 584 jeb 38% komercsabiedrības, 467 jeb 30% pašnodarbinātas personas, 200 jeb 13% zemnieku un zvejnieku saimniecības, kā arī 84 fondi, nodibinājumu un biedrības, 46 pašvaldību budžeta iestādes un 3 valsts budžeta iestādes (skat. 1.42.attēlu).

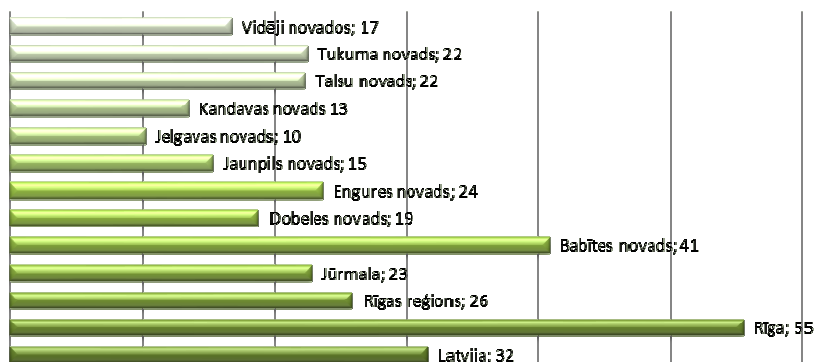

1.42.attēls. Tukuma novada ekonomiski aktīvās statistiskās vienības sadalījumā pa to veidiem, 2009.gads

Datu avots: CSP

Salīdzinot CSP datus par individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem (skat. 1.43.attēlu) 2009.gadā, var secināt, ka Tukuma novadā komercdarbības aktivitāte ir augstāka (22) nekā vidēji novados (17) un kaimiņos esošajos Jelgavas (10), Kandavas

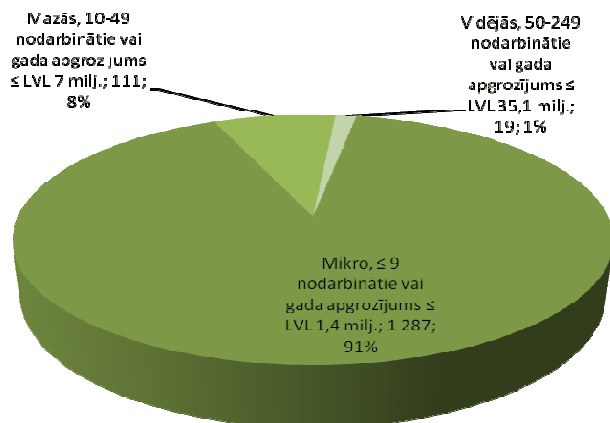
(13), Jaunpils (15) un Dobeles (19) novados, tomēr ir zemāka nekā Rīgas reģionā (26) un Latvijā (32) un gandrīz uz pusi zemāka nekā kaimiņos esošajā Babītes novadā (41).

1.43.attēls. Individuālie komersanti un komercsabiedrības uz 1000 iedzīvotājiem Tukuma novadā, tā kaimiņu pašvaldībās, Rīgas reģionā, Latvijā un vidēji novados, uz 2010.gada sākumu

Datu avots: CSP

1.44.attēlā redzams, ka sadalījumā pa lieluma grupām, saskaņā ar CSP datiem par 2009.gadu, Tukuma novadā 1287 jeb 91% no 1417 ekonomiski aktīvajām uzņēmējdarbības vienībām, t.sk. individuālie komersanti, komercsabiedrības un zemnieku un zvejnieku saimniecības, bija mikro uzņēmumi, t.i. uzņēmumi, kuriem ir 9 vai mazāk nodarbināti vai kuru gada apgrozījums ir vienāds vai mazāks par 1,4 miljoniem LVL.

1.44.attēls. Tukuma novada ekonomiski aktīvās uzņēmējdarbības vienības sadalījuma pa lieluma grupām, 2009.gads.

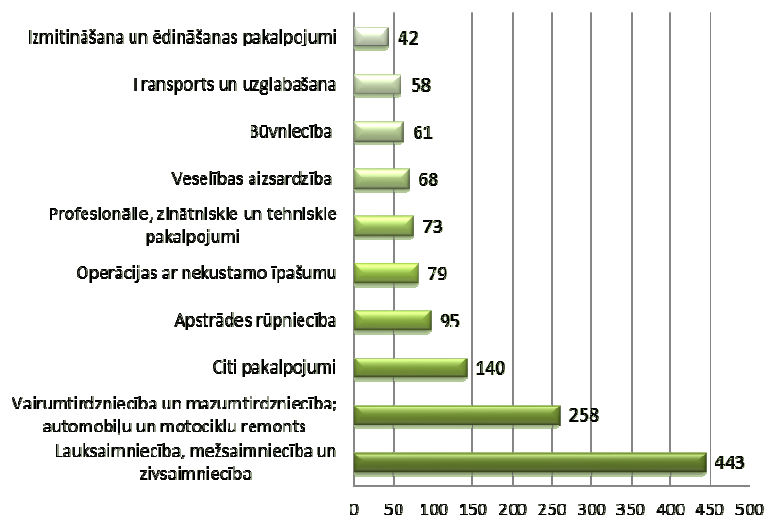
Datu avots: CSP

Mazie uzņēmumi, t.i. tādi, kuri nodarbina 10-49 darbiniekus vai kuru gada apgrozījums ir vienāds vai mazāks par 7 miljoniem LVL 2009.gadā Tukuma novadā bija 111 jeb 8%, vidēja lieluma, t.i. tādi uzņēmumi, kas nodarbina 50-249 darbiniekus vai kuru gada apgrozījums ir vienāds vai mazāks par 35,1 miljoniem LVL bija tikai 1 % jeb 19, savukārt 2009.gadā Tukuma novadā nebija neviena uzņēmuma, kurš tiek klasificēts kā lielais uzņēmums, t.i. tāds, kurš nodarbina 250 un vairāk darbiniekus vai kura gada apgrozījums ir lielāks par 35,1 miljoniem LVL.

1.3.2. Uzņēmējdarbības nozares

Sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem, saskaņā ar CSP datiem par 2009.gadu, gandrīz puse, t.i. 701 jeb 49,5% no 1417 ekonomiski aktīvajām uzņēmējdarbības vienībām pārstāvēja lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbības jomu (31,3%) un vairumtirdzniecības, mazumtirdzniecības un automobiļu un motociklu remonta darbības jomu (18,2%). Šie divi galvenie darbības veidi ietver divas skaita ziņā Tukuma novadā visplašāk pārstāvētās darbības jomas - augkopību, lopkopību, medniecību un saistītas palīgdarbības (409 uzņēmēji), un mazumtirdzniecību (neieskaitot automobiļus un motociklus) (191 uzņēmējs).

Kā nākamās galvenās darbības jomas, no 10 visplašāk pārstāvētajām Tukuma novadā (skat. 1.45.attēlu), ir minamas: citi pakalpojumi (9,9%), kur lielākais īpatsvars ir citiem individuālajiem pakalpojumiem, iekārtot frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumus (130 individuālo pakalpojumu sniedzēji); apstrādes rūpniecība (6,7%), operācijas ar nekustamo īpašumu (5,6%) un profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (5,2%), veselības aizsardzība (4,8%); būvniecība (4,3%); transports un uzglabāšana (4,1%) un izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (3%).

1.45.attēls. Tukuma novada ekonomiski aktīvās statistiskās vienības sadalījumā pa 10 Tukuma novadā vairāk pārstāvētajiem galvenajiem darbības veidiem, 2009.gads

Datu avots: CSP

Ārpus 10 iepriekš minētajām darbības jomām, kuras kopumā pārstāv 1317 uzņēmējdarbības vienības jeb 92,9%, vēl 89 vienības jeb 6,3% darbojas kādā no sekojošām darbības jomām: administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (22); izglītība (16); māksla, izklaide un atpūta (15), informācijas un komunikācijas pakalpojumi (12); finanšu un apdrošināšanas darbības (10); ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija (6); ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde (5); elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (3), bet 11 jeb 0,8% nav noteikts darbības veids.

Salīdzinot Tukuma novada uzņēmējdarbības vienības sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem ar apkārtesošajām pašvaldībām un Rīgas plānošanas reģionu, var secināt, ka skaita ziņā visvairāk pārstāvētais gan reģionā, gan kaimiņu pašvaldībās (izņemot Babītes novadu un Jūrmalas pilsētu) tāpat kā Tukuma novadā ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbības veids,

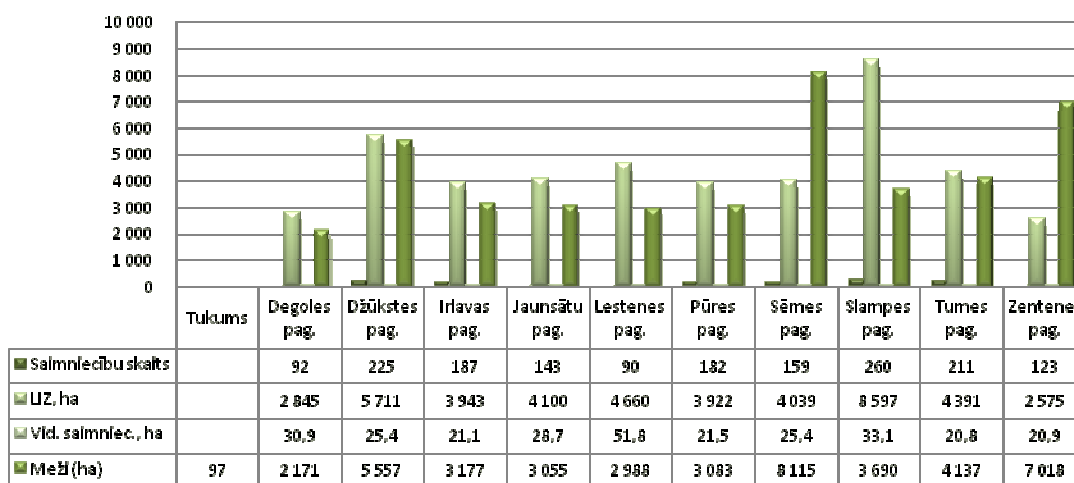
kurā darbojas no 27% (Engures novads) līdz 64% (Jaunpils novads) no visiem katra novada uzņēmējiem (skat. 1.pielikumu). Rīgas plānošanas reģionā kopumā šo darbības jomu pārstāv 19% uzņēmēju. Nākošais skaita ziņā visvairāk pārstāvētais darbības veids gan Rīgas plānošanas reģionā, gan Tukuma novadā, gan kaimiņu pašvaldībās (izņemot Jelgavas novadu) ir vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība no 7% (Jaunpils novads) līdz 18% (Tukuma novadā un Jūrmalas pilsētā). Trešo un ceturto vietu Tukuma novadā un kaimiņu pašvaldībās daļa tādi darbības veidi kā citi pakalpojumi no 7% (Kandavas novads) līdz 12% (Dobeles novads), kur lielāko īpatsvaru ieņem frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, un apstrādes rūpniecība no 5% (Dobeles, Kandavas un Talsu novads) līdz 12% (Engures novads), bet Rīgas reģionā kopumā trešo vietu daļa citi pakalpojumi (9%), operācijas ar nekustamo īpašumu (9%), profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (9%), bet ceturtajā vietā ir apstrādes rūpniecība (7%).

Turpmākajās trīs nodaļās sīkāk tiks raksturotas Tukuma novadam visbūtiskākās uzņēmējdarbības jomas – lauksaimniecība, kurā darbojas visvairāk ekonomiski aktīvās saimnieciskās vienības, apstrādes rūpniecību, kurā ir nodarbināti visvairāk Tukuma novada iedzīvotāju un tūrismu, kas ir viena no būtiskākajām jomām, lai veidotu Tukuma novada tēlu kopumā un piesaistītu arvien jaunus Latvijas un ārvalstu interesentus.

1.3.2.1. Lauksaimniecība

Kā jau iepriekš tika minēts, lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība ir tas darbības veids, kurā pēc CSP datiem darbojas vislielākais skaits Tukuma novada ekonomiski aktīvo vienību – 443, no kurām 409 darbības joma ir augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības, 33 strādā mežsaimniecības un mežistrādes jomā, bet 1 zivsaimniecības jomā.

Pēc LVAEI datiem uz 01.01.2009. Tukuma novadā ir 1672 aktīvas saimniecības (juridiskas saimniecības 29) ar kopējo lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību 4784ha un kopējo mežu platību 43 088ha. Vidējais saimniecības lielums Tukuma novadā ir 26,8ha. Kā tas redzams 1.46.attēlā visvairāk aktīvo saimniecību ir Slampes un Džūkstes pagastos, kur arī ir vislielākās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības, tomēr vidēji vislielākās saimniecības ir Lestenes pagastā.

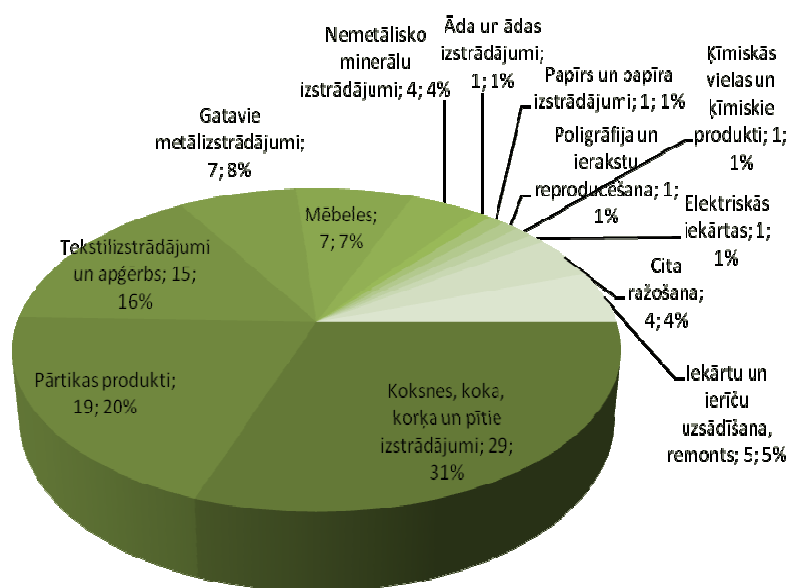
1.46.attēls. Tukuma novada aktīvo saimniecību skaits sadalījumā pa teritoriālajām vienībām, 2009.gads
 Datu avots: LVAEI

1.46.attēlā arī redzams, ka saimniecības, kuras bagātākas ar mežiem atrodas Sēmes, Zentenes un Džūkstes pagastos, bet ar lielākām lauksaimniecībā izmantojamo zemju platībām – Slampes, Džūkstes un Lestenes pagastos.

Pēc LVAEI datiem katrā no Tukuma novada pagastiem ir vismaz viena saimniecība, kas nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību, bet Tukuma novadā kopā tādu ir 31 (uz 2009.gadu) saimniecība ar kopējo platību 1653,5 ha.

1.3.2.2. Apstrādes rūpniecība

Apstrādes rūpniecība ir viens no nozīmīgākajiem darbības veidiem Tukuma novadā, kas nodrošina vislielāko darbavietu skaitu (1781 darba ņēmējs uz 2011.gada sākumu) un, analizējot sīkāk Tukuma novada apstrādes rūpniecības darbības veidus (skat. 1.47.attēlu) jeb ražošanu, var secināt, ka 82% no visiem ražojošajiem uzņēmumiem pārstāv 5 ražošanas veidus, t.i. koksnes, koka, korķa un pīto izstrādājumu ražošana (29 uzņēmumi jeb 31% no visiem ražojošajiem uzņēmumiem); pārtikas produktu ražošana (19 jeb 20%); tekstilizstrādājumu un apģērba ražošana (15 jeb 15%); gatavo metālizstrādājumu ražošana (7 jeb 8%) un mēbeļu ražošana (7 jeb 7%). Nemetālisko minerālu izstrādājumu jomā darbojas 4 uzņēmumi, un pa vienam uzņēmumam pārstāv tādas nozares kā ādas un ādas izstrādājumu ražošana, papīra un papīra izstrādājumu ražošana, poligrāfija un ierakstu reproducēšana, ķīmisko vielu un produktu ražošana, elektrisko iekārtu ražošana, kā arī iekārtu un ierīču uzstādīšana un remonts.

1.47.attēls. Tukuma novada ražojošo uzņēmumu sadalījums pa ražošanas veidiem, 2009.gads

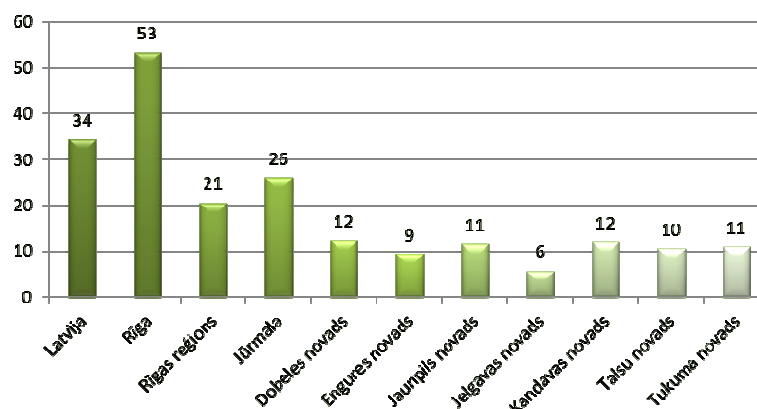
Datu avots: CSP

Salīdzinot Tukuma novada apstrādes rūpniecības uzņēmumus sadalījumā pa galvenajiem ražošanas veidiem ar apkārtesošajām pašvaldībām un Rīgas plānošanas reģionu, var secināt, ka skaita ziņā visvairāk pārstāvētie gan reģionā, gan piecās kaimiņu pašvaldībās tāpat kā Tukuma novadā ir uzņēmumi, kas ražo koksnes, koka, korķa un pītos izstrādājumus no 31% (Tukuma un Dobeles novados) līdz 52% Kandavas novadā (skat. 2.pielikumu). Jāatzīmē, ka apstrādes rūpniecībā mikrouzņēmumu īpatsvars ir zemāks nekā lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbības veidam, t.i. Tukuma novadā mikrouzņēmumi ir 67%, mazie uzņēmumi

24% un vidējie uzņēmumi 8%, Rīgas plānošanas reģionā attiecīgi 75%, 19%, 5% un 1 % lieli uzņēmumi, savukārt kaimiņu pašvaldībās mikrouzņēmumi svārstās no 62% (Babītes novads) līdz 85% (Jūrmala), mazie uzņēmumi no 13% (Jaunpils novads) līdz 32% (Kandavas novads), vidējie uzņēmumi no 2% (Jūrmala) līdz 16% (Dobeles novads), bet Engures un Kandavas novadā nav neviena vidējā uzņēmuma, savukārt apstrādes rūpniecībā strādājošs lielais uzņēmums no visām kaimiņu pašvaldībām ir tikai 1 Engures novadā.

1.3.2.3. Tūrisms

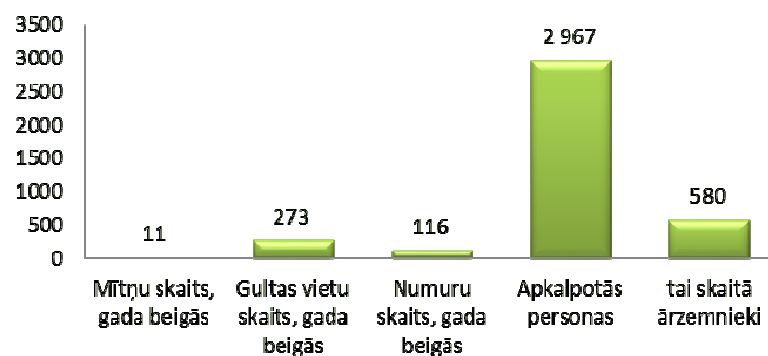
Saskaņā ar CSP datiem par 2009.gadu Tukuma novadā tikai 42 uzņēmumi darbojas izmitināšanas un ēdināšanas nozarē. Aplūkojot statistiku par tūrisma nozari Tukuma novadā, redzams, ka apkalpoto personu skaits uz vienu numuru tūristu mītnēs ir neliels, pat 3 reizes mazāks kā Latvijas vidējais rādītājs (skat. 1.48.attēlu). Tomēr tas daudz neatšķiras, ja salīdzina ar tuvējām pašvaldībām. Cēlonis šīm atšķirībām varētu būt augsts biznesa tūrisma pieprasījums Latvijas galvaspilsētā Rīgā, kur koncentrējas arī lielākais tūrisma mītņu un viesnīcu skaits.

1.48.attēls. *Apkalpoto personu skaits uz vienu numuru tūristu mītnēs, 2009.gads*

Datu avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Pēc CSP datiem 2009.gada beigās Tukuma novadā bija kopskaitā 11 tūristu mītnes ar 273 gultas vietām, kas izvietotas 116 numuros. Kopskaitā 2009.gadā tūristu mītnes apkalpojušas 2 967 personas, no kurām gandrīz 20% jeb 580 personas bija ārzemnieki (skatīt 1.49.attēlu).

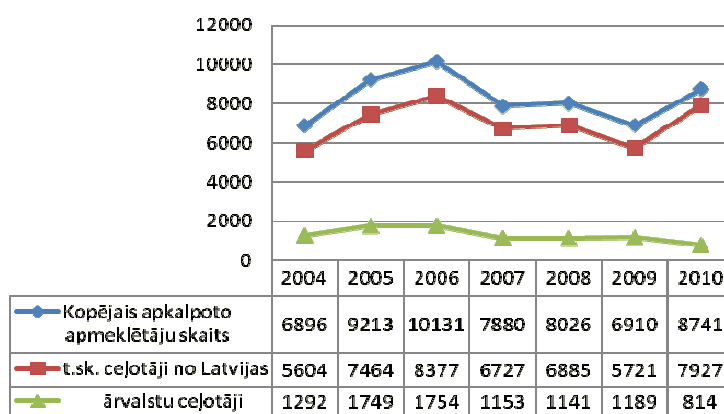

1.49.attēls. *Tūrisma nozari raksturojošā statistika Tukuma novadā, 2009.gads*

Datu avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Tomēr tūrisma nozare Tukuma novadā vienmēr ir ieņēmusi ļoti būtisku vietu, kas nav raksturojama tikai ar iepriekšminēto statistiku. Jau kopš 1994.gada toreizējā Tukuma rajona ietvaros Tukumā darbojas TIC, kurš no 2009.gada 1.novembra ir Tukuma novada pašvaldības struktūrvienība. TIC galvenais uzdevums ir veicināt tūrisma attīstību Tukuma novadā, taču, lai 15 gadu laikā radītais darbs neapstātos un tūrisma attīstība būtu pēctecīga arī pēc administratīvi teritoriālās reformas realizācijas, kuras rezultātā Tukuma rajons ir sadalīts 4 novados – Tukuma, Engures, Jaunpils un Kandavas novados, Tukuma TIC, pamatojoties uz Tukuma novada Domes noslēgtajiem sadarbības līgumiem, apkalpo un strādā pie tūrisma veicināšanas un mārketēšanas arī Engures un Jaunpils novados, kā arī sadarbojas ar informācijas apmaiņu ar Kandavas novada TIC. Tādējādi arī tiek nodrošināta iespēja turpināt 2008.gadā izstrādātās Tukuma rajona tūrisma attīstības stratēģijas 2008.-2013.gadam īstenošanu, neskatoties uz jauno administratīvo iedalījumu.

Viens no Tukuma TIC uzdevumiem ir sniegt informāciju par tūrisma iespējām gan Tukuma novadā, gan Kurzemē un Latvijā (ienākošais tūrisms – 46,1% 2010.g.) gan ārpus Latvijas (izejošais tūrisms – 17,2% 2010.g.) interesentiem, kas apmeklē TIC klātienē un arī izmantojot citus informācijas nesējus. Kā liecina Tukuma TIC apmeklētāju statistikas dati 2010.gadā Tukuma TIC iegriezās 8741 apmeklētājs (9% no tiem ārvalstu ceļotāji), kas ir par 26,5% vairāk nekā 2009.gadā, tomēr nesasniedz 2006.gada līmeni, kad apmeklētāju skaits pēdējo 5 gadu laikā bija visaugstākais, t.i. 10131 (skat.1.50.attēlu).

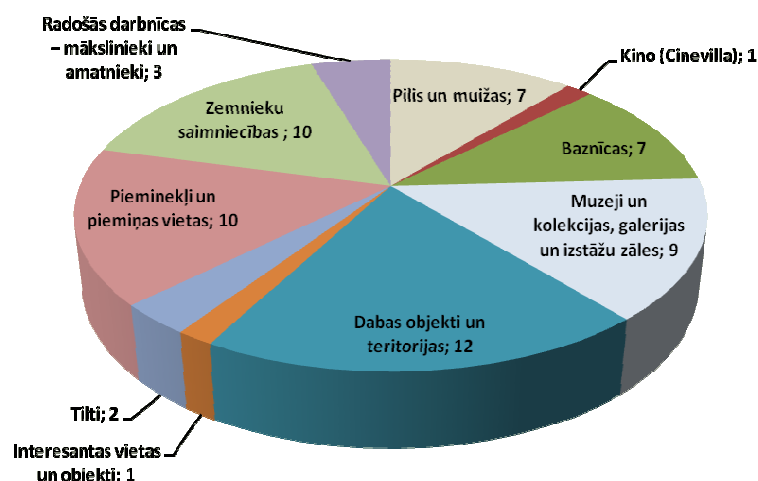

1.50.attēls. Tukuma TIC apkalpoto apmeklētāju skaits, 2004.-2010.gads

Datu avots: Tukuma TIC

Tukuma TIC nodrošina ir ļoti plašu, pārdomātu un saprotamu tūrisma iesēju informāciju interneta vietnē: www.turisms.tukums.lv, kur ir iespējams neklātienē iepazīties gan ar apskates objektiem, gan pārdomāti izstrādātajiem maršrutiem, gan pieejamajiem tūrisma pakalpojumiem.

Kopumā Tukuma novadā ir 111 tūrisma apskates objekti, no kuriem 49 atrodas Tukuma pilsētā un aptver ļoti plašu spektru, kas ietver gan kultūrvēsturiskus objektus, gan ielu un ēku arhitektūru, gan dabas atpūtas vietas, u.c. Pārējie 62 tūrisma apskates objekti atrodas Tukuma novadā ārpus Tukuma pilsētas un iedalās 10 galvenajos veidos kā tas redzams 1.51.attēlā.

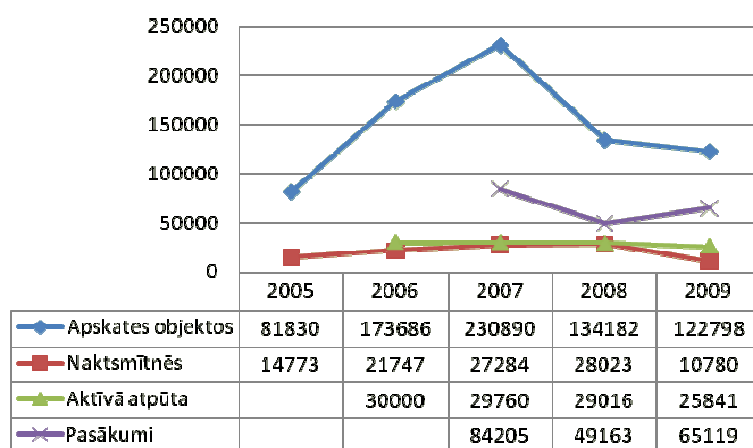

1.51.attēls. Turisma apskates objektu skaits sadalījumā pa veidiem Tukuma novadā ārpus Tukuma pilsētas, 2010.gada beigās

Datu avots: Tukuma TIC

Jāatzīmē, ka pēc Tukuma TIC datiem Tukuma novadā 4 vispopulārākie tūrisma apskates objekti, kuriem apmeklējumu skaits pēdējo 5 gadu laikā ik gadu ir bijis virs 10 000 apmeklētājiem ir: kino pilsēta „Cinevilla” (52 000 apmeklētāji 2009.g.), Jaunmoku pils (17641 apmeklētājs 2009.g.) un galerija „Durvis” Tukumā (13 616 apmeklētāji 2009.g.).

Tukuma TIC statistikas dati liecina, ka tūrisma aktivitāte neattīstās vienmērīgi, 2009.gadā kopējais apmeklētāju skaits (224438) apskates objektos, naktsmītnēs, aktīvās atpūtas un citos pasākumos salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājies par 6,63%. Ievērojami samazinājies ir naktsmītnēs apmetušos ceļotāju skaits, kas visticamāk ir skaidrojams ar vispārējo ekonomisko lejupslīdi. Savukārt pasākumu apmeklētāju skaits 2009.gadā ir palielinājies, kas iespējams liecina par to, ka, ja arī ceļotāji nevar atļauties veikt tālākus attālumus, tad atbalsta tās aktivitātes, kas ir pieejamas uz vietas (skat.1.52.attēlu).

1.52.attēls. Turisma aktivitātes rādītāju dinamika Tukuma novadā, 2005.- 2009.gads*

Datu avots: Tukuma TIC

* dati ir aptuveni jo ne visi uzņēmēji veic datu uzskaiti vai sniedz informāciju. Aktīvās atpūtas un pasākumu uzskaitē ir uzsākta tikai attiecīgi 2006. un 2007.gadā.

Kopumā Tukuma novada tūrisma aktivitāte ir vērtējama kā laba un Tukuma novada tūrisma attīstība ir jāturpina veidot kopā ar kaimiņu pašvaldībām kā tas jau ir darīts līdz šim, izmantojot pieejamos tūrisma un aktīvās atpūtas resursus, īpašu uzmanību pievēršot iespējām attīstīt dabas tūrismu.

1.3.2.4. Lielāko Tukuma novada uzņēmumu raksturojums un eksporta tirgi

Pēc Lursoft datiem, visu Tukuma novadā reģistrēto uzņēmumu kopējais apgrozījums 2009.gadā bija LVL 229 806 639. No tā 70,6% jeb LVL 162 197 055 sastādīja 20 pēc apgrozījuma lielāko uzņēmumu kopējais apgrozījums. Kā redzams tabulā 1.8. gandrīz puse, t.i. 9 no šiem uzņēmumiem pārstāv apstrādes rūpniecības darbības jomu, 6 vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, 2 būvniecības, 2 mežsaimniecības un 1 siltumapgādes darbības jomu. 14 no uzņēmumiem ir reģistrēti Tukuma pilsētā, 3 Tumes pagastā, 2 Pūres pagastā, bet viens Džūkstes pagastā. Izteikti līderi pēc apgrozījuma ir SIA „Skonto Būve”, kas ir viens no vadošajiem būvniecības uzņēmumiem Latvijā, ar apgrozījumu LVL 78 263 371, SIA „Tukuma Piens”, kas ir ceturtais lielākais piena iepircējs Latvijā (ik dienu sadarbojas ar vairāk kā 300 zemnieku saimniecībām, iepērkot gandrīz 110 tonnu piena), ar apgrozījumu LVL 18 620 080 un SIA „Pure Food”, kas nodarbojas ar ogu un augļu pārstrādi un tirdzniecību, ar apgrozījumu LVL 11 042 554.

Tabula 1.8. Tukuma novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma, 2009.gads

Nr.	Uzņēmums	Darbības joma	Reģistrēts	Apgrozījums 2009.g	Apgr. pret 2008.g., %	Apgr. pret 2007.g., %	Apgr. pret 2006.g., %
1.	SIA "SKONTO BŪVE"	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	Tukums	78 263 371	30	4	62
2.	AS "TUKUMA PIENS"	Piena pārstrāde un siera ražošana	Tukums	18 620 080	-22	3	18
3.	SIA "PURE FOOD"	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana	Pūres pagasts	11 042 554	5	15	50
4.	SIA "DEKŠŅI"	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	Tukums	5 450 331	-18	-7	9
5.	SIA "BALTIC FEED"	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana	Tumes pagasts	5 339 944	12	34	81
6.	AS "TUKUMA STRAUME"	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana	Tumes pagasts	5 311 674	25	9	47
7.	SIA "SKONTO PLAN LTD"	Metāla durvju un logu ražošana	Tumes pagasts	5 173 058	-1	-13	-15
8.	SIA "CSK STEEL"	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	Tukums	4 100 495	-47	-35	-2
9.	SIA "KURŠU ZEME"	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana	Pūres pagasts	3 519 485	-33	-25	6
10.	SIA "TKS BALTA"	Augļu un dārzeņu vairumtirdzniecība	Tukums	3 252 458	-42	-58	-52
11.	SIA "VEJMARS"	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos	Tukums	2 868 315	-53	-61	-57
12.	AS "KOMFORTS"	Centrālapkures radiatoru un katlu ražošana	Tukums	2 743 219	-51	-31	4

Nr.	Uzņēmums	Darbības joma	Reģistrēts	Apgrozījums 2009.g	Apgr. pret 2008.g., %	Apgr. pret 2007.g., %	Apgr. pret 2006.g., %
13.	SIA "Niedrāji MR"	Mežizstrāde	Dzūkstes pagasts	2 580 906	10	233	305
14.	SIA "MEAT MARKET"	Gaļas un gaļas produktu vairumtirdzniecība	Tukums	2 504 604	211	274	nav datu
15.	SIA "Stiga RM"	Mežizstrāde	Tukums	2 466 677	-25	-32	38
16.	SIA "AMATNIEKS"	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	Tukums	2 170 451	-60	-28	-50
17.	SIA "ALANTE"	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	Tukums	1 966 334	-9	0	28
18.	SIA "KODOLI"	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos	Tumes pagasts	1 762 982	-49	-56	-51
19.	SIA "TUKUMA SILTUMS"	Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana	Tukums	1 582 948	22	63	81
20.	SIA „Ceļu Emulsija-HL”	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	Tukums	1 477 169	-48	-28	-10
Kopā:				162 197 055			

Datu avots: Lursoft

Gandrīz visi pēc apgrozījuma lielākie Tukuma novada ražošanas uzņēmumi savu produkciju arī eksportē. Kā galvenie uzņēmumi, kas savu produkciju eksportē ir minami: SIA „Pure Food”, kuras eksporta tirgi ir Igaunijā, Lietuvā, Krievijā, Somijā, Baltkrievijā, Kazahstānā, Polijā, Ukrainā, Zviedrijā un Čehijā; SIA „Baltic Feed” - Lietuvā, Igaunijā, Somijā, Krievijā, Zviedrijā un Norvēģijā; AS „Tukuma Straume” – Krievijā; SIA „Skonto Plan Ltd.” – Īrijā, Lielbritānijā, Norvēģijā; SIA „Kuršu zeme” – Krievijā, Kazahstānā; AS „Komforts” – Zviedrijā, Krievijā, Igaunijā, Lietuvā, Somijā, Polijā, Īrijā, Ukrainā, Lielbritānijā, Baltkrievijā, Spānijā un Beļģijā¹⁹.

Pēc CSP datiem, 20 pēc nodarbināto skaita lielākajos uzņēmumos Tukuma novadā kopā strādā 2258 darbinieki, kas aptuveni ir 27,2% (VID apkopotā informācija uz 13.04.2011) no visiem Tukuma novada strādājošajiem. 10 no šiem uzņēmumiem nodarbina vairāk nekā 100 strādājošos (skat. Tabulu 1.9).

Tabula 1.9. Tukuma novada lielākie uzņēmumi pēc nodarbināto skaita, 2010.gads

Nr.	Nosaukums	Reģ. datums	Darbības joma	Biroja/ pamatdarbības adrese	Vidējais nodarbināto skaits 2010.g.
1.	SIA „TUKUMA SLIMNĪCA”	04-Jūn-09	Slimnīcu darbība, veselības aizsardzība	Tukums	249
2.	AS „TUKUMA PIENS”	14-Mai-96	Piena pārstrāde un siera ražošana	Tukums	216
3.	SIA „AMATNIEKS”	12-Jūn-91	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	Tukums	177
4.	SIA „PURE FOOD”	06-Jūl-94	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana	Pūres pagasts	169
5.	„SAKTA” SIA Tukums	18-Mar-93	Dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība "SAKTA"	Tukums	135
6.	AS „KOMFORTS” AS	01-Jūl-91	Centrālapkures radiatoru un katlu ražošana	Tukums	128

¹⁹ Izmantota informācija, kas publicēta attiecīgā uzņēmuma mājas lapā

Nr.	Nosaukums	Reģ. datums	Darbības joma	Biroja/ pamatdarbības adrese	Vidējais nodarbināto skaits 2010.g.
7.	SIA „TUKUMA GAĻAS KOMBINĀTS LAT”	05-Jūl-07	Gaļas un gaļas produktu ražošana, pārstrāde un konservēšana	Tukums	127
8.	SIA „KURŠU ZEME”	23-Nov-00	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana	Pūres pagasts	124
9.	SIA „CSK STEEL”	27-Jan-00	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	Tukums	113
10.	SIA „DEKŠŅI”	28-Dec-96	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	Tukums	110
11.	SIA „VĪTOLI AMI”	28-Apr-92	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kur pārsvarā ir pārtika, dzērieni vai tabaka	Tukums	93
12.	SIA „LESTENE”	10-Mar-92	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)	Lestenenes pagasts	84
13.	SIA „VEJMARS”	21-Nov-96	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos	Tukums	81
14.	'TUKUMA NAMI' SIA	11-Jūn-98	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata	Tukums	80
15.	'SAKTA LD' SIA	16-Jūn-06	Nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana; Darba apgērbu ražošana	Tukums	72
16.	SIA „TUKUMA AUTO”	11-Aug-95	Citur neklasificēts pasažieru sauszemes transports	Tukums	64
17.	SIA „KODOLI”	10-Jūn-96	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos	Tukums	62
18.	AS „TUKUMA STRAUME”	07-Nov-91	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana	Tumes pagasts	61
19.	SIA „DZIMTENE”	25-Mar-92	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)	Tumes pagasts	57
20.	SIA „STIGA RM”	06-Mai-94	Mežizstrāde	Tukums	56

Datu avots: LR Centrālā statistikas pārvalde (<http://www.csb.gov.lv/node/29900/list>)

Kā tas redzams Tabulā 1.9, lielāko uzņēmumu pēc nodarbināto skaita biroja vai pamatdarbības atrašanās vieta ir Tukuma pilsēta (15 no 20), 2 atrodas Pūres pagastā, 2 Tumes pagastā, bet 1 Lestenenes pagastā.

1.3.3. Uzņēmējdarbību veicinošie un bremzējošie faktori

Lēmumu uzsākt, turpināt vai izbeigt uzņēmējdarbību ietekmē kā subjektīvi tā objektīvi faktori. Šajā nodaļā ir raksturoti faktori, kas ir būtiski Tukuma novadā, ieskaitot vispārēju Tukuma novada sociālekonomiskās attīstības novērtējumu, ģeogrāfisko izvietojumu, resursu pieejamību, uzņēmējdarbības uzsākšanas un attīstības atbalsta pieejamību, un kuri pozitīvi vai negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības veikšanu un kurus ikviens esošais vai potenciālais uzņēmējs ņem vai varētu ņemt vērā uzņēmējdarbības veikšanai izvēloties Tukuma novadu.

1.3.3.1. Tukuma novada sociālekonomiskā attīstība

Katru gadu VRAA aprēķina Latvijas administratīvo teritoriju attīstības indeksu (turpmāk tekstā TAI), kas ļauj salīdzināt šo teritoriju sociālekonomisko attīstību. Kopš administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas 2009.gadā, TAI tiek aprēķināts tikai plānošanas reģionu, republikas pilsētu un novadu grupām, līdz ar to nav informācijas par katru no Tukuma novada teritorijā ietilpstošajiem pagastiem.

109 novadu grupā, saskaņā ar VRAA datiem par 2009.gadu Tukuma novada TAI ir 0,100²⁰, kas pēc ranga ierindo Tukuma novadu 35.vietā. Būtībā tas nozīmē, ka 2009.gada laikā Tukuma novada attīstība ir norisinājusies straujāk nekā vidēji Latvijā. Tomēr salīdzinot TAI, kas aprēķināts saskaņā ar datiem par 2008.gadu (TAI – 0,221, rangs -31), Tukuma novada attīstības temps salīdzinot ar pārējiem Latvijas novadiem ir palēninājies. Salīdzinājumā ar kaimiņu pašvaldībām par 2009.gadu Tukuma novada TAI ir augstāks nekā Kandavas novadā -0,225 (rangs - 65), Jaunpils novadā +0,059 (rangs - 41), tomēr zemāks nekā Engures novadā +0,227 (rangs - 27). Jāatzīmē, ka Rīgas plānošanas reģionam ir augstākais TAI rādītājs reģionu starpā.

Tukumam pilsētu grupā saskaņā ar VRAA datiem par 2006. un 2007.gadu bija negatīvs TAI. Tā kā, aprēķinot indeksus pilsētām un pagastiem, tiek izmantotas atšķirīgas TAI metodoloģijas, šo rādītāju nav iespējams salīdzināt ar pagastu attīstības indeksiem, savukārt ir iespējams savstarpēji salīdzināt 10 šobrīd Tukuma novada teritorijā ietilpstošo pagastu tempus un identificēt teritorijas, kuru attīstīšanai nepieciešama papildu uzmanība.

Tabula 1.10. Teritorijas attīstības indekss Tukuma novada teritorijā, 2003.-2007.g.

Teritorija	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
<i>Tukuma pilsēta²¹</i>	0,121	0,224	0,105	-0,030	-0,031
Tumes pagasts	0,585	0,435	0,460	0,434	0,404
Slampes pagasts	0,501	0,413	0,374	0,254	0,230
Pūres pagasts	0,135	0,190	0,188	0,141	0,151
Sēmes pagasts	0,045	0,108	0,328	0,235	0,146
Irlavas pagasts	0,164	0,121	0,134	0,121	0,094
Lestenes pagasts	0,089	0,069	-0,137	-0,046	0,016
Džūkstes pagasts	0,034	-0,022	0,023	0,040	-0,024
Degoles pagasts	0,048	0,048	0,079	0,016	-0,061
Zentenes pagasts	-0,383	-0,307	-0,109	-0,294	-0,250
Jaunsātu pagasts	-0,323	-0,204	-0,369	-0,325	-0,386

Datu avots: VRAA pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2008” 1.pielikums

Tabulā 1.10. Tukuma novadā ietilpstošo pagastu teritorijas sarindotas pēc to TAI, kas rēķināts pēc datiem par 2007.gadu dilstošā secībā, sākot ar Tumes pagastu, kura TAI 2007.gadā bija visaugstākais, t.i. 0,404. Piecu gadu periodā no 2003. līdz 2007.gadam pozitīvas attīstības tendences salīdzinot ar vidējo Latvijas pagastu attīstības tempu vērojamas Tumes, Slampes, Pūres, Sēmes un Irlavas pagastos. Lestenes, Džūkstes un Degoles pagasta TAI minētajā periodā svārstās no -0,137 līdz 0,089. Ņemot vērā, ka TAI vērtības Latvijas pagastu grupā svārstās starp -3 un 3,

²⁰ Valsts Reģionālās attīstības aģentūra, Pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2009”, 4.pielikums http://www.vraa.gov.lv/uploads/Regionu_attistiba_Latvija_2009.pdf

²¹ Tukuma pilsētas TAI aprēķināts pilsētu grupā, tādēļ nav salīdzināms ar pārējo Tukuma novada pagastu TAI rādītājiem.

nav pamats satraukties par Tukuma novada pagastu iespējamo nākotnes attīstību, tomēr šie skaitļi var kalpot kā indikators, ka teritorijā jāsaskaras ar nopietniem sociālekonomiskie izaicinājumiem.

Zentenes un Jaunsātu pagastu TAI 5 gadu periodā stabili saglabājuši negatīvu tendenci, kas liecina, ka šīs teritorijas savā sociālekonomiskajā attīstībā atpaliek no Latvijas vidējiem rādītājiem. Tādēļ ir nepieciešams jo īpašu vērību pievērst investīcijām šo teritoriju attīstībai, pretējā gadījumā attīstība novada ietvaros nebūs sabalansēta un ir paredzams, ka atšķirības ekonomiskajās iespējās starp pagastu teritorijām turpinās pieaug.

Tukuma novada teritorijas attīstība, salīdzinājumā ar Tukuma novada kaimiņu pašvaldību teritorijām, ir vērtējama kā laba. No kopējā Latvijas novadu skaita, t.i. no 109 novadiem, Tukuma novads ierindojas 35.vietā (skat. tabulu 1.11).

Tabula 1.11. Teritorijas attīstības indekss Tukuma novadā un kaimiņu pašvaldībās, 2009.g.

Novads	Teritorijas attīstības indekss 2009.g.	Rangs (novadu grupā no 1-109)
Babītes novads	1,780	5
Engures novads	0,227	27
Jelgavas novads	0,219	29
Tukuma novads	0,100	35
Jaunpils novads	0,059	41
Dobeles novads	0,042	44
Talsu novads	-0,064	50
Rojas novads	-0,205	61
Kandavas novads	-0,225	65

Datu avots: VRAA pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2009” 4.pielikums

1.3.3.2. Ģeogrāfiskais izvietojums

Kopumā Tukuma novada ģeogrāfiskais izvietojums ir vērtējams kā izdevīgs uzņēmējdarbības veikšanai – novads ir izvietots salīdzinoši tuvu Rīgai, ietilpst Rīgas plānošanas reģionā un robežojas gan ar Kurzemes, gan Zemgales plānošanas reģionu pašvaldībām. Tomēr Rīgas tuvums vienlaicīgi var tikt uzskatīts gan par pozitīvu, gan negatīvu faktoru, jo brauciens uz Rīgu ar automašīnu aizņem tikai stundu, līdz ar to ir cilvēki, kas izvēlas katru dienu doties strādāt uz Rīgu, kur ir labākas darba iespējas un bieži vien par līdzvērtīgu darbu ir lielāka alga. Tādējādi esošie un potenciālie uzņēmēji var saskarties ar konkurenci ar Rīgas uzņēmējiem par darbaspēku. No otras puses, Rīgas tuvums ļauj izmantot nozīmīgus infrastruktūras objektus, piemēram, starptautiskā lidosta „Rīga”, „Rīgas brīvosta”, „Latvijas dzelzceļš”, kas var būt izšķiroši, piemēram, starptautiski nozīmīgas uzņēmējdarbības veikšanai. Pozitīvs faktors ir arī jūras tuvums, kas paver iespējas gan uzņēmējdarbības veikšanai, gan atpūtai.

1.3.3.3. Pieejamie resursi

Tukuma novadā pieejamie un attīstībai nozīmīgie resursi detalizēti raksturoti un analizēti 1.nodaļā, bet kopumā no uzņēmējdarbības veikšanas viedokļa ir jāņem vērā šādi resursus raksturojoši aspekti:

1) Cilvēkresursi:

- Tukuma novadā pēc PMLP datiem uz 2011.gada 1.janvāri ir 33 318 iedzīvotāji, no kuriem 21 751 ir vecumā no 15 līdz 62 gadiem, jeb darbspējas vecumā. Kopējam iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties, kā arī pieaug iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma, kā rezultātā Tukuma novadā tāpat kā visā Latvijas teritorijā novērojamas nelabvēlīgās iedzīvotāju novecošanās un depopulācijas tendences;
- Raksturīga iedzīvotāju koncentrēšanās Tukuma pilsētā un tās apkārtnē (iedzīvotāju blīvums ir mazāks pagastos, kas izvietoti tālāk no novada administratīvā centra);
- Pēc CSP datiem bezdarba līmenis pēdējos divos gados ir ievērojami pieaudzis no 4,1% 2008.gada sākumā līdz 11,7% 2010.gada sākumā (pēc NVA datiem uz 2010.gada 30.jūniju bezdarba līmenis Tukuma novadā bija 12%). Lielākais bezdarbnieku īpatsvars (pret kopējo iedzīvotāju skaitu) vērojams Degoles pagastā – 11,2%, pārējos pagastos un Tukuma pilsētā tas svārstās no 6 līdz 9 procentiem.

2) Dabas resursi:

- Nozīmīgākais Tukuma novada dabas resurss ir plašās lauksaimniecības zemju teritorijas, kuru īpatsvars ievērojami pārsniedz mežu aizņemto teritoriju īpatsvaru. Lauksaimniecības zemes kopumā aizņem 77 705 ha (65,2%) un raksturojamas kā auglīgas, un tiek regulāri apsaimniekotas un koptas. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem lielāko daļu teritorijas visos Tukuma novada pagastos;
- Tukuma novadā pēc datiem par 2009.gadu meži aizņem 41 330,58 ha teritorijas (neskaitot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas). No tiem 59% ir valsts meži, 38% ir privātie meži un tikai neliels daļiņš vairāk par 1% ir pašvaldības īpašumā esoši meži. Pārsvārā tie ir skuju koku meži (23 279,79 ha), kuros dominē priedes (15 169,88 ha). Lapu koku mežos savukārt visbiežāk sastopamais ir bērzs (11 498,35 ha), kam seko baltalksnis (2 997,79 ha). Mežiem bagātākās, ietverot aptuveni pusi no visiem Tukuma novada mežiem ir 3 pagastu teritorijas – Sēmes, Zentes un Džūkstes pagasti, kuros attiecīgi atrodas 19%, 17% un 13% no visiem Tukuma novada mežiem;
- Tukuma novadā nav apjoma ziņā nozīmīgas vai augstvērtīgu vai reti sastopamu ģeoloģisko resursu atradnes. Pārsvārā tiek iegūti visā Latvijas teritorijā plaši sastopamie māli, smilts un grants, kas pielietojami celtniecībā, kā arī kūdra, kas ir populāra Latvijas eksportprece;
- Iespēju veicināt dabas tūrismu Tukuma novadā sniedz Ķemeru nacionālais parks, kas aizņem daļu Slampes un Džūkstes pagastu teritorijas.

3) Tehniskā infrastruktūra:

- Tukuma novadā ir plaši attīstīta tehniskā infrastruktūra. Pasažieru un kravu pārvadājumiem iespējams izmantot gan autoceļus, gan dzelzceļu, arī Tukuma lidlauks, kas atrodas Engures novadā tikai 5 km attālumā no Tukuma novada administratīvā centra sniedz iespējas attīstīt loģistikas un transporta pakalpojumus;
- Tukuma novada autoceļu un ielu tīkls ir plašs un tas pilnībā nodrošina gan nepieciešamos iekšējos pasažieru un kravas pārvadājumus, gan ārējos sakarus, tomēr tā kvalitāte vidējā termiņā ir jāturpina uzlabot.
- Uz 2011.gada sākumu Tukuma novadā (Slampes, Džūkstes, Jaunsātu, Tumes pagastos un Tukuma pilsētā) ir pieejamas 10 pašvaldības un vairāk nekā 15 privātīpašumā esošas dažādas

platības un tehniskā stāvokļa nedzīvojamās telpas, kas varētu būt interesantas uzņēmējdarbības veikšanai.

4) *Finanšu resursi un investīciju projekti:*

- Tukuma novada darbība piesaistot finansējumu no dažādām ES atbalsta programmām un fondiem ir vērtējama pozitīvi. Laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gada sākumam Tukuma novadā kopējais piesaistīto un pašu finanšu līdzekļu apjoms dažādu jomu investīciju projektiem sastāda LVL 43 219 962, par kuriem iepriekš minētajā laika periodā ir īstenoti vai tiek īstenoti pašreiz 87 Tukuma novadam nozīmīgi projekti galvenokārt ar mērķi sakārtot esošo infrastruktūru, kā arī uzlabot iedzīvotāju dzīves vidi.

1.3.3.4. *Uzņēmējdarbību reglamentējoša likumdošana, administratīvās procedūras*

Visbiežāk tieši uzņēmējdarbību reglamentējoša likumdošana un administratīvās procedūras, lai uzsāktu un veiktu uzņēmējdarbību, tiek minētas kā uzņēmējdarbību bremzējoši faktori. Lai saprastu, kā atvieglot uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu, vispirms ir jāizvērtē, kas apgrūtina vai pasliktina uzņēmējdarbības veikšanu. Pasaules praksē, Pasaules Bankas projekta „*Doing Business*”²² ietvaros kopš 2002.gada objektīvi tiek izvērtēts uzņēmējdarbības veikšanas vieglums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem 183 pasaules valstīs. Uzņēmējdarbības vides izvērtējumam tiek izmantoti 10 aspekti un saskaņā ar tiem Latvija 2010.gadā kopumā ir ierindota 27.vietā, bet 2011.gadā 24.vietā (skat. tabulu 1.12.), kas kopumā ir ļoti augsts novērtējums.

Tabula 1.12. *Latvijas uzņēmējdarbības vides novērtējums*

Izvērtējuma aspekts	Vieta 2011.gadā	Vieta 2010.gadā
Kreditlīdzekļu saņemšana	6	6
Līgumu izpilde	14	14
Ārējā tirdzniecība	16	16
Uzņēmējdarbības uzsākšana	53	51
Īpašuma reģistrēšana	57	61
Investoru tiesību aizsardzība	59	57
Nodokļu maksāšana	59	56
Būvniecības atļauju kārtošana	79	77
Uzņēmējdarbības slēgšana	80	89

Datu avots: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/latvia/>

Katra no 9 tabulā 1.12. minēto aspektu izvērtēšanai tiek izmantoti tādi rādītāji, kā laiks, procedūru vai kārtojamo dokumentu skaits un izmaksas, kas galvenokārt ir valsts regulējošo normatīvu noteiktas, taču daļu no aspektiem uzņēmējdarbības veikšanai pozitīvi ietekmēt var arī pašvaldība, piemēram, būvniecības atļauju kārtošanas ātrumu vai nekustamā īpašuma nodokļu atlaizņu piemērošanu.

Valsts līmenī pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai tiek plānoti, sagatavoti un ar Ministru kabineta rīkojumu apstiprināti ik gadu dokumentā „Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas plāns”. 2010.gada Pasākumu plāna mērķis bija „ātrāk, lētāk, mazāk procedūru” un tas tiek tika koncentrēts uz tādām jomām kā: elektronisko pārvaldi, uzņēmumu dibināšanu, nodokļu

²² <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/latvia/>

administrēšanu, ārējo tirdzniecību, nekustamā īpašuma reģistrēšanu un būvniecības regulējuma pilnveidošanu.²³ Būtiskākie pasākumi, kas paredzēti plānā un kuros plānots iesaistīt pašvaldības, ir būvniecības atļauju procedūru un elektroniskās pārvaldes jomā.

Ņemot vērā, ka 99% no Tukuma novadā reģistrētajiem uzņēmumiem ir mikro (91%) un mazie uzņēmumi, tad pašvaldībai ir būtiski apzināt šo uzņēmumu uzņēmējdarbību bremzējošos faktorus un iespējamus pasākumus to atbalstam un izaugsmei. Tā kā plaša Tukuma novada uzņēmēju aptauja par uzņēmējdarbības vidi pašvaldībā nav veikta, tad nav iespējams izdarīt secinājumus par konkrētiem tieši uz Tukuma novadu attiecināmiem veicinošiem un bremzējošiem faktoriem, bet indikatīvus rezultātus var ņemt no 2009.gada aptaujas, kuru veica biedrība Līdere un LDDK un kurā tika aptaujāti vairāk nekā 230 Latvijas mikro un mazo uzņēmumu vadītāji. Šīs aptaujas ietvaros kā lielākos uzņēmējdarbību bremzējošos faktorus uzņēmēji minēja finansējuma trūkumu, nodokļu slogu, administratīvos šķēršļus, kā arī konsultāciju trūkumu par uzņēmējdarbības uzsākšanu un tās attīstību. Arī pavisam neliela daļa Tukuma novada uzņēmēju, atbildot uz jautājumiem šīs IAP izstrādes ietvaros, visbiežāk kā aktuālākās problēmas min augstos nodokļus, kontrolējošo institūciju lielo skaitu, ES struktūrfondu apguvi, kvalificēta darbaspēka trūkumu un grūti pieejamus kredīta/finanšu avotus.

Valsts līmenī 2010.gadā mikrouzņēmumu atbalstam Ekonomikas ministrija sadarbībā ar SIA "HansaWorld Latvia" ir izstrādājusi pirmo bezmaksas grāmatvedības programmu mikrouzņēmumiem, ar kuras palīdzību uzņēmuma vadītājs varēs kontrolēt uzņēmuma finanšu rādītājus, veikt realizācijas un piegādes uzskaiti, norēķinu skaidrā naudā, avansa norēķinu un darba samaksas uzskaiti, kā arī noliktavas atlikumu uzskaiti. Programmā ir iespējams sastādīt mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņu deklarācijas un sagatavot pievienotās vērtības nodokļa pārskatus.

1.3.3.5. Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai

No 2007. līdz 2008.gadam uzņēmējdarbību veicinošs faktors Tukuma novadā bija izveidotais Tukuma Biznesa un tehnoloģiju inkubators, kas darbojās saskaņā ar Ekonomikas ministrijas parakstīto līgumu par inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanu. Tukuma Biznesa un tehnoloģiju inkubatora mērķis bija veicināt inovatīvu un uz eksportu orientētu uzņēmējdarbību Tukumā, nodrošinot uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus un infrastruktūru. Tabulā 1.13. redzams, ka uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus kopumā izmantoja 20 uzņēmumi, kuri kopumā radīja 51 jaunu darba vietu un savas darbības rezultātā valstij nomaksāja nodokļos vairāk nekā 20 tūkstošus LVL.

Tabula 1.13. Pārskats par Tukuma Biznesa un tehnoloģiju inkubatora rezultātīvo rādītāju izpildi no 2007.līdz 2009.gadam

Rādītājs	Plānotais sasniedzamais rezultāts, saskaņā ar līgumu	Faktiskais sasniegtais rezultāts uz 31.12.2009.
Uzņēmumu skaits	19	20
Inkubatora uzņēmumos izveidoto jauno darba vietu skaits	51	20, bet kopējais rādītājs visiem uzņēmumiem ir 51
Inkubatora uzņēmumu samaksāto nodokļu apjoms	12 300,00 LVL	20 706,07 LVL

Datu avots: Tukuma novada Domes informācija

²³ Ministru kabineta rīkojums Nr.164, Rīgā, 2010.gada 24.martā (prot. Nr.12 43.§) Par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu 2010.gadam

No 2010.gada līdz 2014.gadam LIAA īsteno Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētu projektu „Biznesa inkubatoru attīstība Latvijā”. Šī projekta ietvaros Tukuma novadā uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalstu sniedz pilnsabiedrība „Rīgas Reģiona biznesa attīstības inkubators”, kas izveidota 2009. gada 29. aprīlī ar mērķi veicināt jaunu mazo un vidējo komersantu veidošanos un attīstību Rīgas reģionā, nodrošinot tos ar komercdarbībai nepieciešamo vidi un konsultatīvajiem pakalpojumiem. Rīgas Reģiona biznesa attīstības inkubators, lai radītu jaunus sekmīgus uzņēmumus, kas, atstājot inkubatoru, būtu finansiāli un ekonomiski patstāvīgi - sekmē jaunu komersantu attīstību, īpaši to, kas izstrādā produktus ar augstu pievienoto vērtību, augstajām tehnoloģijām un biznesa inovācijām, kā arī videi draudzīgus produktus un ekoinovācijas.

Jaunie komersanti, darbojoties biznesa inkubatorā, iegūst gan finansiālu ieguvumu atkarībā no atbalsta intensitātes, gan zināšanas, padomus, atbalstu, līdzīgi domājošo sabiedrību, pieredzi u.c. ieguvumus. Biznesa inkubatora galvenā pakalpojumu sniegšanas vieta atrodas Ogrē, bet reģionālie centri – Limbažos un Tukumā, kur jaunajiem uzņēmējiem tiek piedāvāta kvalitatīva infrastruktūra ar aprīkotu darba vietu, semināru un konferenču telpas, sekretariāta un personāla atlases pakalpojumi, profesionālas biznesa vadības un specializētas konsultācijas, kā arī sadarbības organizēšana vietējā un starptautiskā mērogā. Uz 2011.gada sākumu Tukuma reģionālajā centrā biznesa inkubatora pakalpojumus izmanto 3 Tukuma novada uzņēmumi:

- SIA "Profit GM", kas sniedz grāmatvedības uzskaites, audita un revīzijas pakalpojumus, konsultēšanu nodokļu jautājumos, un juridiskos pakalpojumus (NACE 69.20);
- SIA "Green Park", kas plāno nodarboties ar koka māju ražošanu, namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošanu (NACE 16.23);
- SIA "NAOSs", kas nodarbojas ar gatavo tekstilizstrādājumu ražošanu (līna izstrādājumu ražošana, dažāda veida izšuvumu veikšana uz dažādiem materiāliem), izņemot apģērbu (NACE13.92).

1.3.4. Pašvaldības atbalsts uzņēmējdarbības vecināšanai

Nozīmīgākais atbalsts, kādu vietējās pašvaldības var sniegt uzņēmējdarbības sekmēšanai Latvijā ir sekojošs:

- Nekustamā īpašuma nodokļa atlaides;
- Tehniskās infrastruktūras attīstība;
- Sociālās infrastruktūras attīstība;
- Uzņēmējdarbības izvietojuma stimulēšana;
- Uzņēmējdarbību veicinošu institūciju attīstības sekmēšana;
- Iesaistīšanās uzņēmējdarbībā;
- Privātās publiskās partnerības īstenošana;
- Privatizācija;
- Pašvaldības iepirkumu veikšana;
- Uzņēmēju nodrošināšana ar informāciju;
- Informācijas par uzņēmumiem izplatīšana;
- Uzņēmēju pārstāvēšana starptautiskās vizītēs (pasākumos, izstādēs u.c.);
- Pilsētu mārketinga koncepcijas īstenošana.

Starp nozīmīgākajiem Tukuma novada pašvaldības īstenotajiem uzņēmējdarbības atbalsta pasākumiem ir minami sekojoši:

- Nekustamā īpašuma nodokļa atlaides. 2010.gada 23.decembra Domes sēdē tika pieņemti saistošie noteikumi „Par nekustamā īpašuma nodokļa, zemes nomas maksas atvieglojumu un maksājumu termiņa pagarinājumu piešķiršanu Tukuma novadā”, kas attiecas arī uz uzņēmējiem, kuri ir veikuši ieguldījumus pašvaldības infrastruktūras attīstībā, uzlabojuši ēkas fasādes, palielinājuši jaunu daudzdzīvokļu dzīvojamo fondu un ieguldījuši līdzekļus bez pašvaldības līdzfinansējuma, kā arī tiem, kuru īpašumā ir aktīvas ražošanas ēkas vai kuri veic sabiedriskos pasažieru pārvadājumus vai nodrošina viesnīcu, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumus vai sniedz lauku tūrisma pakalpojumus;
- Tehniskās infrastruktūras uzlabošana. Tiek uzlaboti ceļu un ielu segumi;
- Sociālās infrastruktūras uzlabošana. Pašreiz tiek būvētas 2 jaunas pirmsskolas izglītības iestādes (viena no tām privātā);
- Atlaides komunālajiem pakalpojumiem. Tukuma novada Dome ir pieņēmusi saistošos noteikumus, kuri nosaka, ka, ja komersants par saviem līdzekļiem ir piedalījies maģistrālo inženierkomunikāciju izbūvē Tukuma novadā, proporcionāli ieguldījumu apjomam un maģistrālo vadu amortizācijas normai var saņemt atlaides ūdens, kanalizācijas vai siltuma maksājumiem;
- Tehniskās infrastruktūras uzlabojumu izmaksu dalīšana starp uzņēmēju un pašvaldību. Tukuma novada Dome ir pieņēmusi saistošos noteikumus, kuri nosaka, ka, ja komersants ierosina jaunas ielas vai autoceļa vai tā posma ar cieto segumu izbūvi- komersants sedz izmaksas 70% apmērā, pašvaldība - 30%;
- Tirdzniecības nodevu samazinājums. Pašvaldība ir ievērojami samazinājusi pašvaldības nodevas ielu tirgotājiem (fiziskām personām no LVL 3,00-5,00 uz LVL 0,50 vai mēnesī LVL 7,00, juridiskām personām no LVL 5,00 uz LVL 3,00 vai mēnesī LVL 10,00);
- Informācijas nodrošināšana uzņēmējiem.
 - Tukuma novada pašvaldībā strādā Uzņēmējdarbības attīstības speciālists, kurš ir ikdienā atbildīgs par sadarbību ar uzņēmējiem, līdz ar to katru dienu no pašvaldības puses uzņēmēji tiek elektroniski informēti par dažādām aktualitātēm, kas varētu būt saistoši uzņēmējiem, tāpat uzņēmējiem saistoša informācija tiek ievietota Tukuma uzņēmēju kluba interneta vietnē: <http://uktukums.lv/>. Nepieciešamības gadījumā Uzņēmējdarbības attīstības speciālists palīdz risināt uzņēmējiem aktuālus jautājumus, iesaistot citus pašvaldības darbiniekus, organizācijas;
 - Tukuma novada interneta vietnē sadaļā „Uzņēmēji” pašvaldība ievieto uzņēmējiem saistošu informāciju;
 - Pašvaldība atbalsta uzņēmējus interesējošu semināru un apmācību organizēšanu, nodrošinot bezmaksas informāciju uzņēmējiem un bezmaksas telpas semināru norisei;
 - Pašvaldības pārstāvji regulāri (apmēram 1 reizi mēnesī) piedalās Tukuma novada biedrības "Tukuma uzņēmēju klubs" sanāksmēs, informējot par jaunumiem un uzklusot viedokļus, problēmas, kas aktuāli novada uzņēmējiem.

1.3.5. Uzņēmējdarbības vides novērtējums

Pēc Lursoft datiem uz 2010.gada 23.novembri kopš 1993.gada Tukuma novadā kopskaitā ir reģistrēti 2314 uzņēmumi²⁴ ar kopējo reģistrētā pamatkapitāla apjomu 33 203 373,35 Ls. Dibināto un likvidēto uzņēmumu skaita izmaiņas pēdējo 10 gadu laikā bijušas nevienmērīgas, tomēr ir vērojams jaunizveidoto uzņēmumu skaita pieaugums ar katru gadu.

Saskaņā ar CSP datiem 2009.gadā Tukuma novadā bija 1550 ekonomiski aktīvas statistiskās vienības (ieskaitot fondus, nodibinājumus, biedrības un valsts un pašvaldības budžeta iestādes), no kurām 584 jeb 38% komercsabiedrības, 467 jeb 30% pašnodarbinātas personas, 200 jeb 13% zemnieku un zvejnieku saimniecības, kā arī 84 fondi, nodibinājumu un biedrības, 46 pašvaldību budžeta iestādes un 3 valsts budžeta iestādes

Sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem, saskaņā ar CSP datiem par 2009.gadu, gandrīz puse, t.i. 701 jeb 49,5% no 1417 ekonomiski aktīvajām uzņēmējdarbības vienībām pārstāvēja lauksaimniecības, mezsaimniecības un zivsaimniecības darbības jomu (31,3%) un vairumtirdzniecības, mazumtirdzniecības un automobiļu un motociklu remonta darbības jomu (18,2%), kurām seko citi pakalpojumi (9,9%), apstrādes rūpniecība (6,7%), operācijas ar nekustamo īpašumu (5,6%) un profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (5,2%), veselības aizsardzība (4,8%), būvniecība (4,3%); transports un uzglabāšana (4,1%) un izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (3%).

Apstrādes rūpniecība ir viens no nozīmīgākajiem darbības veidiem arī Tukuma novadā. 82% no visiem ražojošajiem uzņēmumiem pārstāv 5 ražošanas veidus, t.i. koksnes, koka, korķa un pīto izstrādājumu ražošana (29 uzņēmumi jeb 31% no visiem ražojošajiem uzņēmumiem); pārtikas produktu ražošana (19 jeb 20%); tekstilizstrādājumu un apģērba ražošana (15 jeb 15%); gatavo metālizstrādājumu ražošana (7 jeb 8%) un mēbeļu ražošana (7 jeb 7%).

Būtisku lomu Tukuma novada uzņēmējdarbībā ieņem tūrisma nozare, attīstības pamats ir ilgstošā un veiksmīgā sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām kopīgas tūrisma stratēģijas īstenošanā. Tukuma TIC statistikas dati liecina, ka apmeklētāju skaits Tukuma TIC 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu ir pieaudzis par 26,5%, tomēr tūrisma aktivitātes dati liecina, ka tūrisma nozares attīstība nav vienmērīga, jo 2009.gadā kopējais apmeklētāju skaits (224438 ceļotāji) Tukuma novada apskates objektos, naktsmītnēs, aktīvās atpūtas un citos pasākumos salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājies par 6,63%. Ievērojami samazinājies ir naktsmītnēs apmetušos ceļotāju skaits, kas visticamāk ir skaidrojams ar vispārējo ekonomisko lejupslīdi. Savukārt pasākumu apmeklētāju skaits 2009.gadā ir palielinājies, kas iespējams liecina par to, ka, ja arī ceļotāji nevar atļauties veikt tālākus attālumus, tad atbalsta tās aktivitātes, kas ir pieejamas uz vietas. Viens no tūrisma veidiem, kam nākotnē būtu jāpievērš lielāka uzmanība ir dabas tūrisms.

No 2010.gada līdz 2014.gadam LIAA īstenotā Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētā projekta „Biznesa inkubatoru attīstība Latvijā” ietvaros Tukuma novadā uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalstu sniedz pilnsabiedrība „Rīgas Reģiona biznesa attīstības inkubators”.

Tukuma novada pašvaldība īsteno vairākus nozīmīgus uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus, piemērojot gan nekustamā īpašuma nodokļa atlaides, gan atlaides komunālajiem pakalpojumiem,

²⁴ Šis ir tikai reģistrēto uzņēmumu skaits, no kura nav izslēgti likvidētie uzņēmumi dotajā laika periodā

gan samazinot tirdzniecības nodevas, gan uzlabojot tehnisko un sociālo infrastruktūru, gan sniedzot informatīvo atbalstu.

1.4. Iedzīvotāju dzīves vide

Iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti visvairāk ietekmē novadā esošā sabiedriskās nozīmes infrastruktūra (izglītība, kultūra, sports, sociālā un veselības aprūpe, utt.). Tā tiek veidota un uzturēta apzinot iedzīvotāju vajadzības un vēlmes, uzlabojot viņu dzīves kvalitāti, stabilitāti, taisnīgumu un veselību.

Dzīves kvalitātes raksturotāji ir sabiedriskas nozīmes ēkas un būves, piemēram, skolas, sociālie aprūpes centri, bibliotēkas, kultūras un tautas nami, utt. Vienas no tās nozīmīgākajām daļām ir izglītība, sociālā un veselības aprūpe, jo tās ietekmē novada tautsaimniecības un sociālo attīstību. Savukārt kultūra veicina individuālās iniciatīvas un tieši veido cilvēka piederību savam novadam, attīsta kreativitāti.

Sagatavojot „Tukuma novada integrētās attīstības programmu 2011. – 2017.gadam”, tika veikta Tukuma novada iedzīvotāju viedokļu izpēte, lai noskaidrotu iedzīvotāju vēlmes un viedokli par izglītības, kultūras, sporta, sociālās aprūpes un veselības aprūpes u.c. jautājumiem un to rezultāti izmantoti programmas izstrādē.

Šajā nodaļā ir raksturota Tukuma novada iedzīvotāju dzīves vide, analizējot pakalpojumu pieejamību tādās iedzīvotājiem nozīmīgās jomās kā izglītība, veselības un sociālā aizsardzība, kultūrvide un sporta un aktīvās atpūtas iespējas, kā arī nodaļas beigās ir raksturota vides kvalitāte kopumā.

1.4.1. Izglītības iespējas un izglītības iestāžu pieejamība

2010. gadā Tukuma novadā ir izveidota Tukuma novada Izglītības pārvalde, kas ir Tukuma novada pašvaldības iestāde un tā īsteno Pašvaldības kompetenci izglītības jomā. Pārvalde uz līguma pamata organizē izglītības procesu arī Engures un Jaunpils novados.

Izglītības pārvalde nodrošina Tukuma novada izglītības nozares politikas un stratēģijas veidošanu, pārraudzību, koordināciju, metodisko vadību un analizē izglītības procesus visās izglītības pakāpēs, sniedz metodisku palīdzību, veido un aktualizē informācijas bāzi novadā, apstiprina pedagoģisko darbinieku tarifikācijas un mācību plānus, veic obligātā izglītības vecuma sasniegušo bērnu uzskaiti, uztur informācijas apmaiņu ar Izglītības un zinātnes ministriju, koordinē un organizē izglītības iestāžu vadītāju un pedagogu kvalifikācijas celšanu, koordinē un organizē izglītības iestāžu nodrošināšanu ar mācību un metodisko literatūru un mācību līdzekļiem, kā arī veic citus pārvaldes nolikumā paredzētos uzdevumus.

Novadā tiek domāts par to, lai skolu un citu izglītības iestāžu tīkls būtu spējīgs nodrošināt kvalitatīvas izglītības ieguves iespējas dažādos līmeņos.

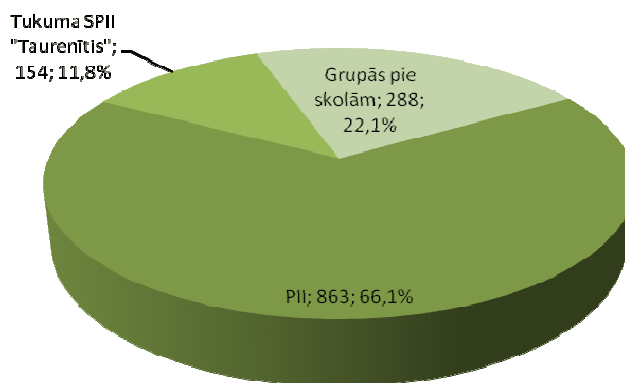
1.4.1.1. Pirmskolas izglītība

Tukuma novadā uzmanība tiek pievērsta pirmsskolas vecuma bērnu apmācībai un sagatavošanai mācībām vispārizglītojošās iestādēs. Šī mērķa sasniegšanai ir būtiski nodrošināt izglītības procesa kvalitāti un materiāli tehnisko bāzi. Šobrīd Tukuma novadā pirmsskolas izglītības programmas īsteno 14 izglītības iestādes, kas nodrošina pirmsskolas vecuma bērnu izglītošanu un sagatavošanu sākumskolas izglītībai, to skaitā:

- 6 pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādes, 2 privātās pirmsskolas izglītības iestādes (Tukuma PII „Pasaciņa”; Tukuma PII „Vālodzīte”; Irlavas PII „Cīrulītis”; Pūres PII „Zemenīte”; Slampes PII „Pienenīte”; PII „Tukuma alternatīvā pirmsskola”; PII „Avenīte” un Tukuma speciālā PII „Taurenītis”);
- 4 vispārējās izglītības iestādes (Džūkstes pamatskola, Tumes vidusskola, Sēmes sākumskola, Pūres pamatskola), kas nodrošina pirmsskolas izglītības grupu apmācību;
- 2 vispārējās izglītības iestādes ar 5-6 gadīgo bērnu izglītības grupām (Tukuma 3.pamatskola un Praviņu pamatskola).

2010.gada 1.septembrī izglītības iestādēs, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas, strādāja 154 pedagogi.

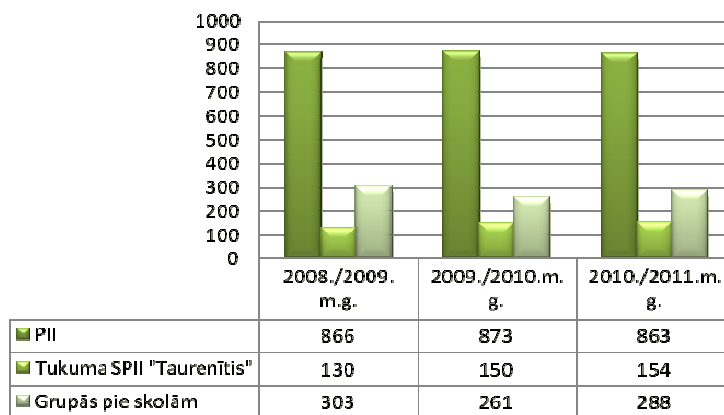
Kopējais bērnu skaits šajās izglītības iestādēs 2010./2011.m.g. ir 1305, no kuriem 288 mācās grupās pie skolām, 863 apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes, bet 154 bērni mācās Tukuma speciālajā PII „Taurenītis” (skat. 1.53.attēlu).

1.53.attēls. Bērnu skaita īpatsvars sadalījums pa PII veidiem Tukuma novadā, 2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

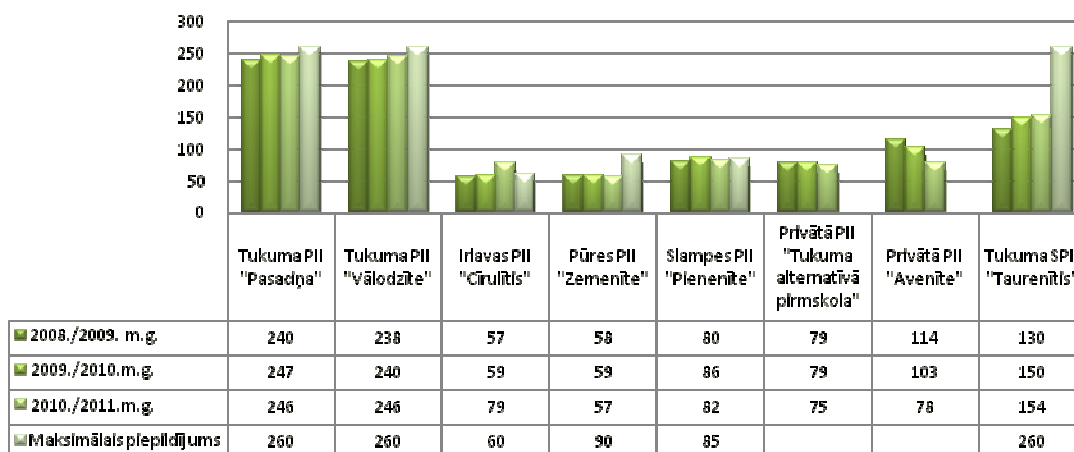
1.54.attēlā, raksturojot dinamiku pa gadiem, redzams, ka audzēkņu skaits vispārējās PII ir nemainīgā lielumā, lai gan arī rinda uz PII vietām saglabājas. Mazliet pieaudzis ir SPII „Taurenītis” audzēkņu skaits, bet audzēkņu skaits grupās pie skolām svārstās atkarībā no demogrāfiskās situācijas.

1.54.attēls. Bērnu skaita dinamika sadalījumā pa PII veidiem Tukuma novadā, 2008./2009.m.g. – 2010./2011.m.g

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

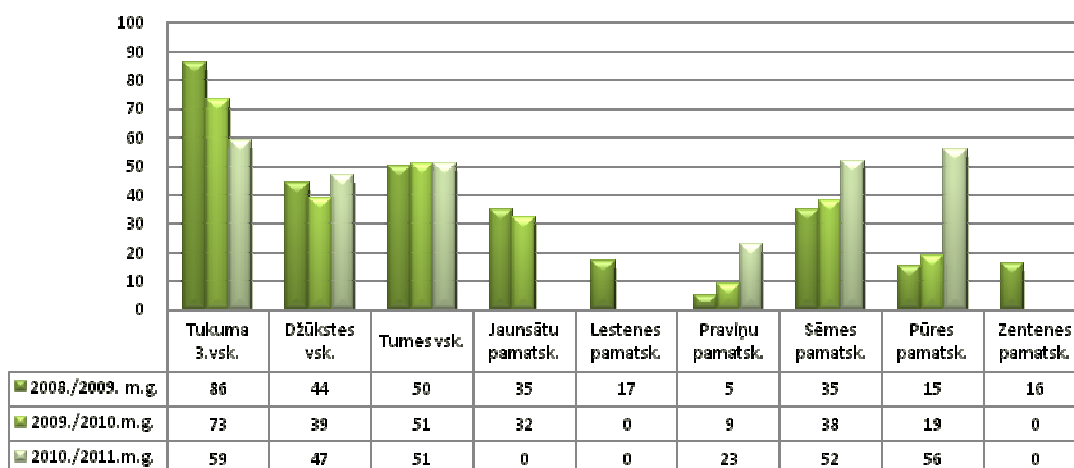
Bērnu skaits sadalījumā pa PII un to maksimālais piepildījums ir redzams 1.55.attēlā. Lielākās novada PII „Pasaciņa” ar 247 bērniem un „Vālodzīte” ar 240 bērniem atrodas Tukuma pilsētā.

1.55.attēls. Bērnu skaita sadalījums pa PII Tukuma novadā, 2008./2009. m.g. - 2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

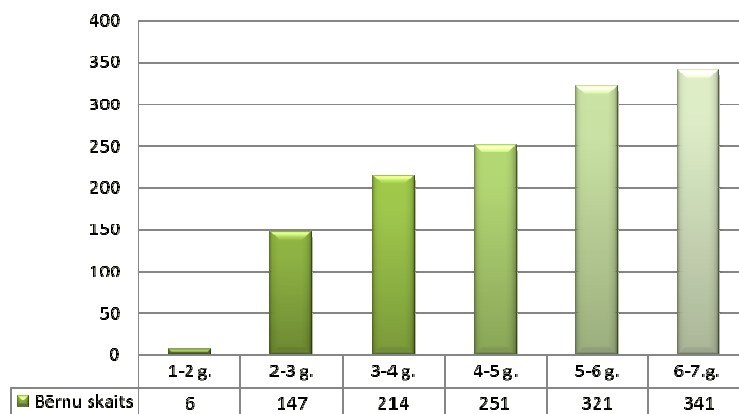
Bērnu skaits sadalījumā pa grupām pie skolām ir redzams 1.56.attēlā.

1.56.attēls. Bērnu skaita sadalījums pa grupām pie skolām, 2008./2009.m.g. - 2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

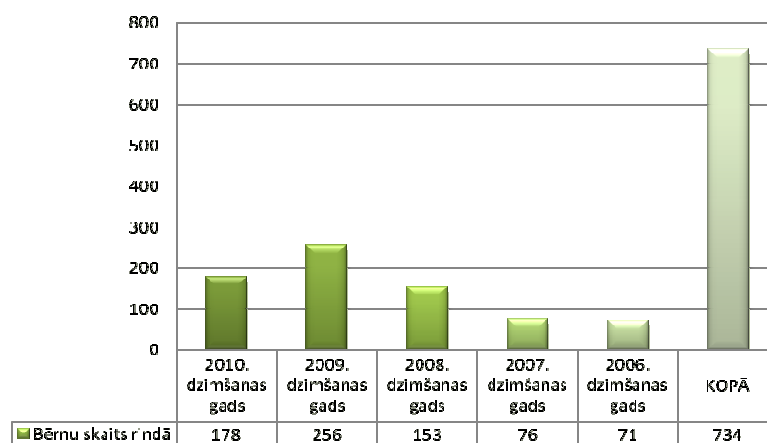
Kopējais bērnu skaits Tukuma novadā, kas apgūst pirmskolas izglītības programmas, sadalījums pa vecuma grupām attēlots 1.57.attēlā. Kopējais bērnu skaits, kuri apgūst 2009./2010.m.g. pirmsskolas izglītības programmas ir 1280 audzēkņi, Palielinoties bērnu vecumam, palielinās arī kopējais bērnu skaits attiecīgajā vecuma grupā. Tas skaidrojams ar to, ka pašvaldībai bērnu apmācība no 5 gadu vecuma ir jānodrošina atbilstoši Izglītības likuma prasībām.

1.57.attēls. Kopējā bērnu skaita Tukuma novada PII programmās sadalījums pa vecuma grupām, 2009./2010. mācību gadā

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Tomēr iespēja nodrošināt vietu PII visiem gribētājiem aizvien novadā ir problemātiska. Tukuma novada izglītības pārvaldē ir izveidots Tukuma novada izglītības iestāžu pirmsskolas vecuma bērnu rindas reģistru, kas sadalīts pa novada administratīvajām teritorijām, publicēts novada mājas lapā un pieejams jebkuram iedzīvotājam. Uz 2011.gada 1.janvāri rindā bija 734 bērni. Kā tas atspoguļots 1.58.attēlā, vislielākais bērnu, kuri gaida uz vietu PII, īpatsvars ir vecumā no 1 līdz 4 gadiem, kas sastāda 81% no kopskaita. Bet tomēr arī 20% 5-6gadīgo bērnu, kas netiek nodrošināti ar vietām PII, ir ļoti augsts skaitlis.

1.58.attēls. Bērnu skaits rindā uz vietām Tukuma novada pirmsskolas izglītības iestādēs, dati uz 2011.gada 1.janvāri

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Lai risinātu iespēju visiem pirmsskolas vecuma bērniem apmeklēt PII, Tukuma novada Dome 2009.gada septembrī uzsāka jaunas PII būvniecību no ERAF līdzekļiem. Šī PII būvniecība samazinās rindu par 230 vietām un šo bērnu vecāki varēs iesaistīties darba tirgū. Palielināsies nodarbinātības iespējas Tukumā, radot jaunas darba vietas. Otra PII būvniecība ir uzsākta 2010.gadā PPP projekta ietvaros.

Pašvaldībai kopā ar izglītības iestādēm un iedzīvotājiem arī turpmāk jāmeklē risinājumi, lai apmierinātu pieprasījumu pēc kvalitatīvas izglītības iespējas pirmsskolas vecuma bērniem.

1.4.1.2. Pamatizglītība un vidējā izglītība

Tukuma novada pašvaldības teritorijā pēc novada izveidošanas darbojas 15 pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, no kurām 6 ir vidusskolas, 7 pamatskolas un 2 speciālās internātpamatskolas.

Vidējo izglītības programmu apgūšanu nodrošina 6 izglītības iestādes 4 Tukuma novada administratīvi teritoriālajās vienībās – Tukuma pilsētā, Irlavas pagastā, Slampes pagastā un Tumes pagastā, t.i.:

- Tukuma Raiņa ģimnāzija (Tukuma pilsētā);
- Tukuma 2.vidusskola (Tukuma pilsētā);
- Tukuma vakara un neklātienes vidusskola (Tukuma pilsētā);
- Irlavas vidusskola (Irlavas pagasts);
- Zemgales vidusskola (Slampes pagasts);
- Tumes vidusskola (Tumes pagasts).

Pamatizglītības programmas nodrošina 7 izglītības iestādes 5 Tukuma novada administratīvi teritoriālajās vienībās – Tukuma pilsētā, Džūkstes pagastā, Degoles pagastā, Pūres pagastā un Sēmes pagastā, t.i.:

- Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola (Tukuma pilsētā);
- Tukuma 2.pamatskola (Tukuma pilsētā);
- Tukuma 3.pamatskola (Latviešu un Krievu grupas, Tukuma pilsētā);
- Džūkstes pamatskola (Džūkstes pagasts);
- Praviņu pamatskola (Degoles pagasts);
- Pūres pamatskola (Pūres pagasts);
- Sēmes sākumskola (Sēmes pagasts).

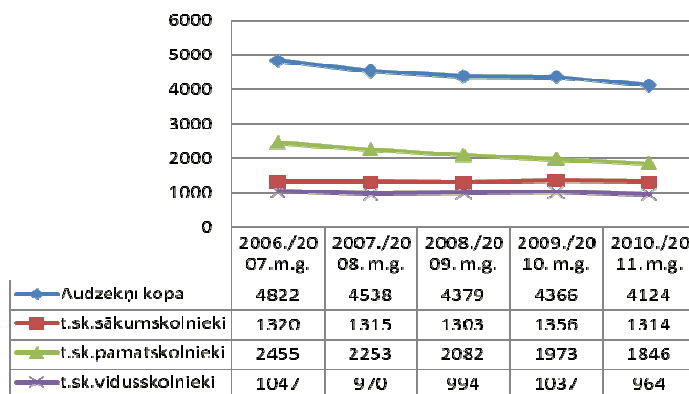
Tukuma novadā darbojas 2 speciālās internātpamatskolas, no kurām viena Tukuma pilsētā, bet otra Pūres pagastā, t.i.:

- Tukuma speciālā internātpamatskola (Tukuma pilsētā)
- Dzirciema speciālā internātpamatskola (Pūres pagasts).

2010.gada 1.septembrī izglītības iestādēs strādāja 490 kvalificēti pedagogi, kuriem ir normatīvajos dokumentos noteiktā atbilstošā izglītība un kvalifikācija.

Saskaņā ar Tukuma novada Izglītības pārvaldes datiem, kopējais vispārizglītojošo izglītības iestāžu audzēkņu skaits 2010./2011.m.g. ir 4124²⁵, kas salīdzinājumā ar audzēkņu skaitu uz 2006./2007.m.g. sākumu ir par 14,5% jeb 698 audzēkņiem mazāks (skat. 1.59.attēlu). Galvenokārt samazinājies ir pamatskolnieku skaits no 2455 audzēkņiem 2006./2007.m.g. uz 1846 audzēkņiem 2010./2011.m.g.. Sākumskolnieku un vidusskolnieku skaits Tukuma novadā pēdējos piecos gados ir saglabājies salīdzinoši vienmērīgs, tomēr tieši 2010./2011.m.g. bija vismazākais vidusskolnieku skaits pēdējo piecu mācību gadu laikā.

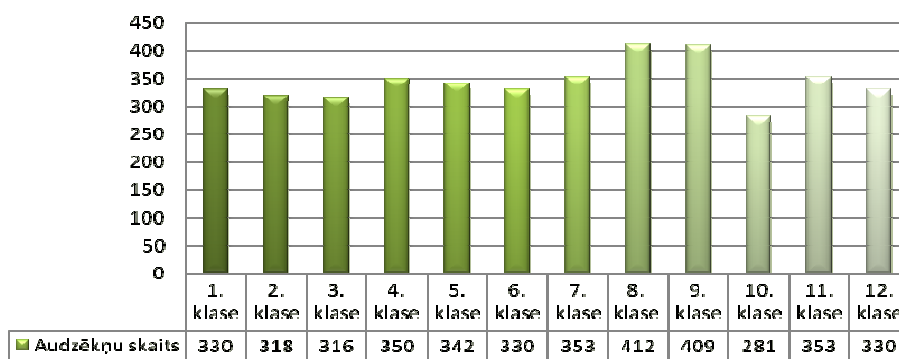
²⁵ Pēc datiem uz 2010.gada 1.septembri

1.59.attēls. Tukuma novada vispārējās izglītības iestāžu audzēkņu skaita dinamika, 2006./2007.m.g.-2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Kā jau iepriekš tika minēts, Tukuma novada vispārējās izglītības iestādēs 2010./2011.m.g. mācās 4124 jaunieši. No tiem mācības krievu valodā apgūst 62 skolēni (4.-9.klase), un Tukuma vakara un neklātienes vidusskolas piedāvāto iespēju neklātienē apgūt vidusskolas programmu izmanto 319 jaunieši. No skolēnu sadalījuma pa klasēm redzams, ka pēc 2 gadiem kopējais skolu audzēkņu skaits atkal samazināsies, jo īpaši vidusskolā, jo izglītības sistēmai nāksies cīnīties ar 90.to gadu „demogrāfiskās bedres” sekām, kad dzimstības līmenis Latvijā sasniedz zemāko punktu kopš valsts neatkarības atjaunošanas laikiem. Jau šobrīd redzams, ka atšķirība starp skolēnu skaitu 7. un 8.klasē ir 59 skolēni, kas nozīmē, ka nākamajā mācību gadā, mācības 8.klasē uzsāks vismaz par 14% mazāk skolēnu nekā 2011.gadā (skat. 1.60.attēlu).

1.60.attēls. Tukuma novada vispārējās izglītības iestāžu audzēkņu skaita sadalījums pa klašu grupām, 2009./2010. mācību gadā

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Salīdzinot ar 2009./2010.gadu izglītības jomā Tukuma novadā notikusi ievērojama reorganizācija. Izglītības reformas rezultātā, ieviešot mērķdotācijas sadales kārtību „Nauda seko skolēnam” un straujā skolēnu skaita samazināšanās rezultātā, no 2009. līdz 2011.gadam ieskaitot, Tukuma novadā ir:

- slēgtas 3 pamatskolas - Zentes pamatskola, Lestenes pamatskola, Praviņu pamatskola (tiks slēgta ar 01.06.2011);
- reorganizētas divas pamatskolas – Jaunsātu pamatskola par Pūres pamatskolas filiāli, Sēmes pamatskola par Sēmes sākumskolu ar pirmsskolas grupām;
- reorganizētas divas vidusskolas – Tukuma 3.vidusskola par Tukuma 3.pamatskolu, Džūkstes vidusskola par Džūkstes pamatskolu.

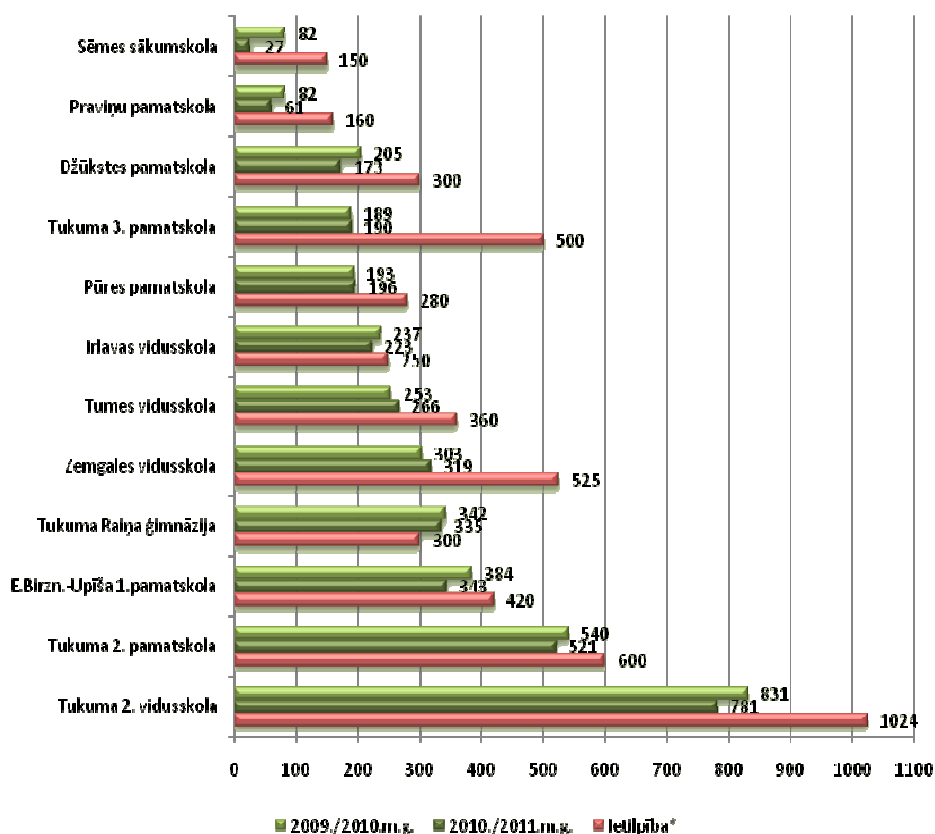
2011./2012.m.g. Tukuma novadā mazākais skolēnu skaits pamatskolā tiek plānots 150 skolēni.

Tukuma novada teritorijā esošo vispārējo izglītības iestāžu maksimālā ietilpība ir atšķirīga. Tukuma pilsētas teritorijā esošajās pamatskolās un vidusskolās izglītojamo skaita maksimālā ietilpība ir no 300 vietām Tukuma Raiņa ģimnāzijā līdz 1024 (kā 2.maiņu skola) Tukuma 2.vidusskolā, savukārt novada pagastu teritorijās esošajās pamatskolās un vidusskolās skolēnu maksimālā ietilpība ir no 150 vietām Sēmes sākumskolā līdz 360 Tumes vidusskolā (skat. 1.49.attēlu).

Tukuma novadā esošās Tukuma vakara un neklātienes vidusskolas maksimālā ietilpība ir 500 vietas, bet Tukuma speciālās internātpamatskolas – 140 un Dzirciema speciālās internātpamatskolas – 125 vietas.

Kā redzams 1.61. attēlā lielākajā daļā vispārējās izglītības iestāžu skolēnu skaits ir samazinājies, pieaudzis tas ir tikai Tumes vidusskolā (par 13 skolēniem) un Zemgales vidusskolā (par 16 skolēniem). Pūres pamatskolā un Irlavas vidusskolā skolēnu skaits palicis gandrīz nemainīgs.

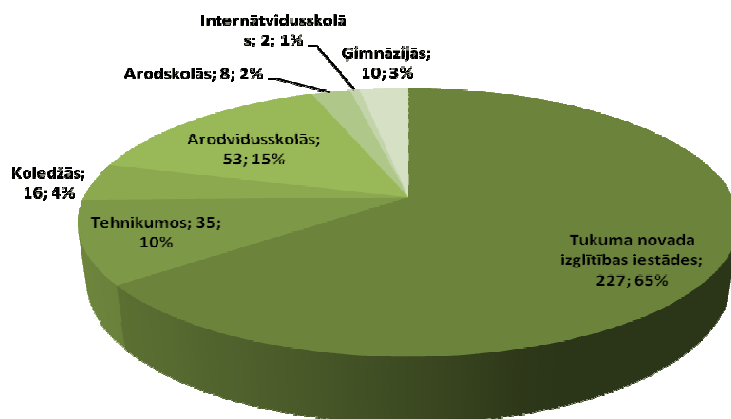
1.61.attēls parāda arī citu problēmu, kas cieši saistīta ar demogrāfiskajiem rādītājiem, kas jārisina novadā tuvākajos gados - visas skolu ēkas, izņemot Tukuma Raiņa ģimnāziju, pēc sava maksimālā piepildījuma netiek 100% noslogotas, 3 skolās izglītojamo piepildījums ir mazāks par 40% - Tukuma 3.pamatskolā (38%), Praviņu pamatskolā (38%) un Sēmes sākumskolā (18%).

1.61.attēls. Audzēkņu skaita izmaiņas 2009/2010m.g. - 2010./2011.m.g. un maksimālā izglītojamo ietilpība Tukuma novada vispārējās izglītības iestādēs

*- Tukuma 2.vidusskolas maksimālā ietilpība ir dota, ņemot vērā, ka izglītības process tiek organizēts 2 maiņās.
Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

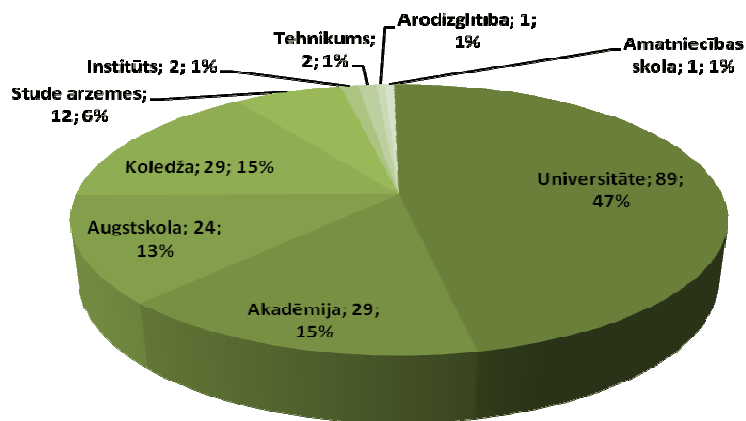
Apkopojot informāciju par skolēnu tālākajām mācībām pēc obligātās pamatzglītības pakāpes iegūšanas, var secināt, ka izglītību Tukuma novada izglītības iestādēs turpina 65% jeb 227 9.klases beidzēju (pēc 2009./2010.m.g. beigām), bet citur 129 (t.sk. vairāk nekā 100 audzēkņi izvēlējušies profesionālās izglītības mācību iestādes visā Latvijas teritorijā) (skat. 1.62.attēlu). Nākotnē īpaša uzmanību būtu jāpievērš iemesliem, kādēļ 9.klasi beigušie audzēkņi vispār neturpina mācības un arī nestrādā.

1.62.attēls. Tukuma novada vispārīzglītojošo skolu 2009./2010.m.g. 9.klašu absolventu tālākizglītība.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Pabeidzot vidējās izglītības programmu 2009./2010.m.g., izglītību turpināja 189 jaunieši, kas ir 57% no vidējo izglītību ieguvušajiem audzēkņiem, bet neturpināja 43%. 144 jeb 76% no tiem, kas izglītības gaitas turpināja, izvēlējās mācīties augstākajās mācību iestādēs, 33 jeb 18% - koledžās, amatsniecības skolās, tehnikumos, arodskolās, bet 12 no jauniešiem studē ārzemēs (skat. 1.63.attēlu).

1.63.attēls. Tukuma novada vispārīzglītojošo skolu 2009./2010.m.g. 12.klašu absolventu tālākizglītība.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

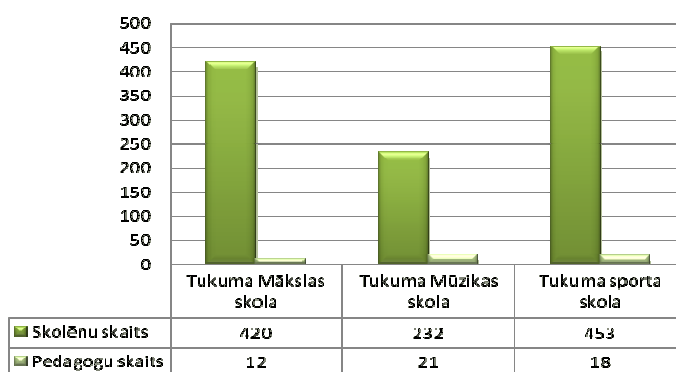
1.4.1.3. Profesionālās ievirzes un interešu izglītība

Novada teritorijā darbojas 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes: Tukuma Mākslas skola, Tukuma Mūzikas skola un Tukuma Sporta skola. Visas šīs profesionālās ievirzes izglītības iestādes atrodas Tukuma pilsētā. Tukuma novada profesionālās ievirzes izglītības iestādēs

2010./2011. mācību gadā mācās 1105 audzēkņi, kuru apmācību nodrošina 51 pedagogs (skat. 1.64.attēlu).

Tukuma Mūzikas skola piedāvā iespēju bērniem un jauniešiem apgūt klavieru, vijoles, akordeona un pūšamo instrumentu spēli. Skolā darbojas vokālais ansamblis un pūtēju orķestris. 2010./2011. mācību gadā skolā mācības uzsāka 232 audzēkņi, un strādāja 21 pedagogs.

Tukuma Mākslas skolā tiek īstenota profesionālās ievirzes izglītības programma “Vizuāli plastiskā māksla” un piedāvāts visplašākais interešu izglītības programmu klāsts – ādas mākslinieciskā apstrāde, koktēlniecība, valodas, vokālie ansambļi, tautiskās dejas, žurnālistika, lidmodelisms, floristika, estētikas skola mazajiem. Skolai ir arī sava izstāžu zāle “Bēniņi”. Mākslas skolā darbojas nevalstiskā organizācija – deju kolektīvs „Luste”. 2010./2011. mācību gadā skolā mācās 420 izglītojamie un strādā 12 pedagogi.

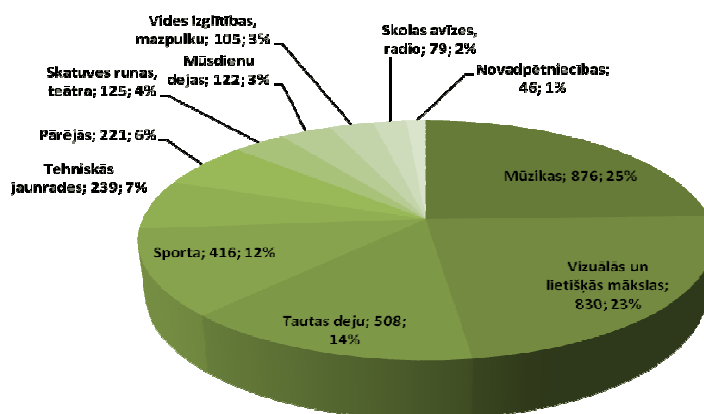
1.64.attēls. Tukuma novada profesionālās ievirzes skolu audzēkņu un pedagogu skaits 2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

Tukuma Sporta skolā darbojas šādas profesionālās ievirzes izglītības programmas – basketbols, ložu šaušana, vieglatlētika, riteņbraukšana, futbols un vispusīgā fiziskā sagatavošana, kā arī interešu izglītības programmas – hokejs un mākslas vingrošana. 2010./2011. mācību gadā skolā mācās 453 skolēni un strādā 18 pedagogi.

Interesu izglītības programmas un citas ārpusiskolas aktivitātes bērniem un jauniešiem plaši īsteno vispārējās izglītības iestādēs, novadā esošajos kultūras un tautas namos.

Novadā 2010/2011.m.g. 3567 skolēniem bija iespēja piedalīties vairāk nekā 11veidu interešu izglītības programmās.

1.65.attēls. Audzēkņu skaits pa programmām interešu izglītībā Tukuma novadā, 2010./2011.m.g.

Datu avots: Tukuma novada izglītības pārvalde

1.65.attēls raksturo to, ka vispopulārākās programmas bijušas mūzikas un vizuālās un lietišķās mākslas programmas, arī tautas dejas un sports.

Viens no interešu izglītības darba rādītājiem ir kolektīvu dalība skatēs, konkursos, festivālos, kurus organizē Tukuma novada Izglītības pārvalde, kā arī pašvaldības un citu institūciju organizētajos pasākumos.

2009./ 2010.mācību gada prioritāte interešu izglītībā bija skolēnu dalība X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos. Tukuma novads tajos tika plaši pārstāvēts.

Tukuma novadā, tāpat kā visā valstī, interešu izglītības programmām piešķirtā mērķdotācija samazinās, tādēļ to attīstība un pieejamības saglabāšana visiem novada skolniekiem ir ļoti svarīgs jautājums arī turpmāk.

Jāatzīmē, ka pēdējo piecu gadu laikā gandrīz visām izglītības iestādēm bijuši investīciju projekti dažādu remontdarbu, rekonstrukciju u.c. aktivitātēm: jaunas skolas celtniecība (2007.gadā – Tukuma 2.pamatskola), Sporta halles celtniecība (Džūkstes pamatskola, Praviņu pamatskola), stadiona renovācija (Irlavas vidusskola), energoefektivitātes paaugstināšana (PII „Pienenīte”), siltummezglu ierīkošana (Tukuma Mākslas skola, Irlavas vidusskola), ēkas fasādes remonts (Tukuma Mākslas skola) u.c. Projekta „Izglītības iestāžu informatizācija” ietvaros sakārtoti izglītības iestāžu datortīkli. Abās speciālajās internātpamatskolās realizēts projekts „Speciālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana”.

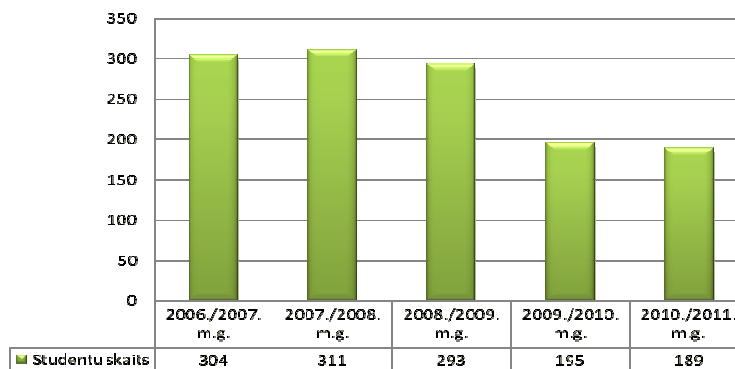
Turpmākajos gados nepieciešamās aktivitātes - pabeigt energoefektivitātes nodrošināšanas projektu un telpu nodrošinājuma projektu, lai sekmīgi reģionālā teritorijā realizētu speciālo projektu skolēniem ar kustību traucējumiem (Zemgales vidusskola), sporta laukuma rekonstrukcija (Tukuma 2.vidusskola, Pūres pamatskola, Džūkstes pamatskola), sporta zāles renovācija (Tukuma Raiņa ģimnāzija), videonovērošanas un apsardzes sistēmas ierīkošana (Tukuma 2.vidusskola), dažādu telpu remonts (Tukuma 2.vidusskola, PII „Pienenīte”, Pūres pamatskola, Dzirciema speciālā internātpamatskola, Džūkstes pamatskola, Irlavas vidusskola), virtuves bloka rekonstrukcija (Džūkstes pamatskola), Sporta angāra un jaunas internāta ēkas būvniecība (Dzirciema Speciālā internātpamatskola), skolas telpu kosmētiskais remonts (Tukuma 2.pamatskola), ēkas fasādes vai jumta remonts (Tukuma Mākslas skola, Tukuma Speciālās internātpamatskolas internāta ēka, Džūkstes pamatskola, PII „Zemenīte”), šautuves remonts (Tukuma sporta skola), teritoriju, pagalmu labiekārtošana (PII „Pienenīte”, Pūres pamatskola (Pūre, Jaunsāti), Džūkstes pamatskola) u.c. Sīkāk ar rīcības un investīciju plāniem var iepazīties IAP 3.nodaļā.

1.4.1.4. Augstākā izglītība un mūžizglītība

Vispusīgi un attīstīti cilvēki ir novada lielākā vērtība. Tukuma novada iedzīvotāji var saņemt kvalitatīvu izglītību mūža garumā. Kvalitatīva un daudzveidīga mūžizglītības sistēmas izveide ir Tukuma novada izaugsmes iespēja.

Tukumā atrodas Rīgas pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas Tukuma filiāle, kas piedāvā iespēju apgūt profesiju divās nepilna laika klātienes programmās: pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmā „Komercedarbības organizācija” ar specializācijas virzienu „Uzņēmējdarbības (komercdarbības) speciālists” un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmā „Skolotājs” – apakšprogramma „Pirmsskolas un sākumskolas

skolotājs”. 1.66.attēlā redzams, ka pēdējos divos gados studentu skaits akadēmijā ir samazinājies (2010./2011.m.g pret 2006./2007.m.g. par 115 studentiem). Tas liecina arī par to, ka pieprasījums pēc šīm apmācības programmām vairs nav tik aktuāls un ir jādomā par to, kā piesaistīt sev jaunus studentus. Bet šī iespēja – iegūt augstāko izglītību tuvāk dzīvesvietai ir vērtējama kā novada stiprā puse.

1.66.attēls. Studentu skaita dinamika RPIVA Tukuma filiālē, 2006./2007.m.g.-2010./2011.m.g.

Datu avots: RPIVA Tukuma filiāle

Tukumā darbojas mācību centrs „Klasīte”, kurā tiek īstenotas licencētas interešu un pieaugušo mūžizglītības programmas vairākās svešvalodās, mācību centrs PROFIT”, kas piedāvā dažādus kursus un profesionālās pilnveides apmācības programmas grāmatvedībā,.

Novadu Zinību centra Tukuma nodaļas galvenie darbības veidi ir tehniskās kvalifikācijas iegūšana un pārkvalificēšanās, datorzinību, valodu, ekonomikas, juridisko un psiholoģijas zinātņu apmācība.

Svarīgi pieminēt arī Nodarbinātības valsts aģentūras Tukuma filiāli, kas sadarbībā ar izglītības iestādēm organizē bezdarbnieku tālākizglītību un pārkvalifikāciju un organizē pasākumus bezdarbnieku un darba meklētāju konkurētspējas paaugstināšanai

Tālākizglītību/mūžizglītību piedāvā arī Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs, kultūras nami, bibliotēkas, biedrības, klubi, autoskolas, dažādas asociācijas un apvienības.

1.4.1.5. Neformālā izglītība

Saskaņā ar Latvijas Republikas Izglītības likumu neformālā izglītība tiek definēta kā ārpus formālās izglītības organizētas intereses un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbība. Praktiski jaunatnes neformālā izglītība ir jebkura ārpus formālās izglītības organizēta jauniešu izglītojoša darbība, kas papildina formālajā izglītībā iegūtās zināšanas ar prasmēm, iemaņām un praktisku pieredzi, kas nepieciešama ikvienam sociāli un ekonomiski aktīvam cilvēkam.

Jaunatnes neformālā izglītība balstīta uz interaktīvu mācīšanos - darot to, kas patīk un liekas interesants katram individuāli, un galvenais mērķis ir jauniešu personības attīstības veicināšana, atbalstīšana un kopīgas sabiedrības vērtību sistēmas attīstīšana. Neformālā izglītība attīsta dzīves prasmes, piemēram, spēju risināt problēmas, neparedzētas situācijas un konfliktus, kritiski vērtēt un pieņemt lēmumus u.c., kā arī dod iespēju katram individuāli sevi pilnveidot un pierādīt.

Izplatītākās jaunatnes neformālās izglītības aktivitātes ir dažādas nometnes, semināri, konferences, kā arī citu pasākumu organizēšana, projektu rakstīšana un īstenošana, vietējas un starptautiskas pieredzes apmaiņas, brīvprātīgais darbs u.c. Visu minēto pasākumu būtība ir tāda, ka tos brīvprātīgi iniciē, plāno un īsteno paši jaunieši par tematiem, kas tiem pašiem liekas aizraujoši un svarīgi.

Pēc Tukuma novada biedrības „Jaunatnes līderu koalīcija” informācijas, kas balstīta uz Tukuma novadā darbojošos jaunatnes organizāciju pētījumu datiem, uz 2011.gada sākumu neformālajā izglītībā ir iesaistījušies 18% Tukuma novada jauniešu vecumā no 15 līdz 25 gadiem.

Neformālās izglītības attīstības veicināšanai tuvākajos gados Tukuma novada Dome plāno izveidot jaunatnes iniciatīvu centrus.

1.4.1.6. Zinātne

Tukuma novadā par zinātniskās darbības centru uzskatāma Pūre, kurā atrodas SIA „Pūres Dārzkopības pētījumu centrs”, kas veic pētījumus dārzenkopībā un augļkopībā. Sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā un Zinātnisko iestāžu reģistrā.

Pūres Dārzkopības pētījumu centrs ir vienīgā pētniecības iestāde, kas veic pētījumus par dārzeņu un zemeņu šķirnēm un to audzēšanas tehnoloģijām. Nozīmīgu pētījumu sadaļu sastāda arī dārzeņu un augļaugu genofonda izpēte, kur tiek gan izstrādāta metodika (deskriptori), gan veikta daļēja no molekulārā pasportizācija. Pūrē ir izveidotas plašākās dārza pīlādžu, korinšu kolekcijas. Tiek strādāts biotehnoloģiju virzienā, veidotas jaunas dārzeņu, ābeļu, bumbieru un pīlādžu šķirnes, kā arī kauleņu kolekcija. Pētījumi par ražas uzglabāšanu ir gan dārzeņiem, gan augļiem. Pēdējo 7 gadu laikā ir izveidota ļoti laba biotehnoloģijas laboratorija, kurā iespējams veikt molekulārās analīzes.

Tiek veikti pētījumi par dažādu augļu koku, ogulāju šķirnēm un audzēšanas tehnoloģijām, kas tiek realizēti sadarbībā ar citām iestādēm.²⁶

²⁶ SIA „Pūres Dārzkopības pētījumu centrs” attīstības un darbības stratēģija, 2008.g. -2011.g.

1.4.2. Veselības aprūpe un sociālā aizsardzība

Nemot vērā, ka veselības aprūpes un sociālie pakalpojumi tiek sniegti par publiskajiem līdzekļiem, liela nozīme šīs jomas pakalpojumu attīstībā ir iedzīvotāju vēlmēm un viedoklim. Tukuma novada iedzīvotāji, pašvaldības veiktajā aptaujā sociālās un veselības aprūpes lietas ne pozitīvā, ne negatīvā nozīmē nekur neliek ne kā pirmās, ne kā pēdējās. Šo sektoru atrašanās vērtējumos „kaut kur pa vidu” liecina, ka šīs jomas Tukuma novadā ir attīstītas un funkcionē apmierinoši, kas nav mazsvarīgi. Bet tas liecina arī par iespēju vēl pilnveidot abas sistēmas, kuru raksturojums ir dots šajā IAP sadaļā.

1.4.2.1. Veselības aprūpe

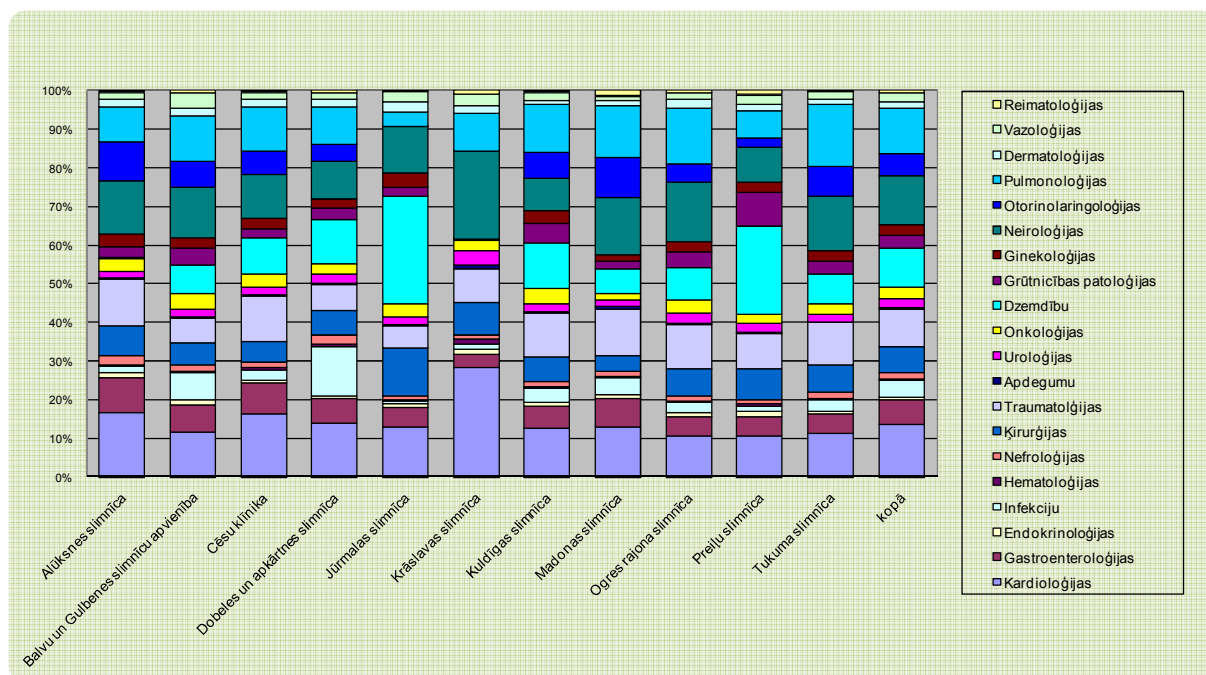
Latvijas valstī pastāvošā likumdošana noteic, ka veselības aprūpe ir valsts funkcija. Veselības aprūpes politiku plāno, finansē un realizē valdība Veselības ministrijas un tās padotībā esošo valsts institūciju personā. Pašvaldībām likumā noteiktā autonomā funkcija ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību (infrastruktūra) un veselīga dzīves veida veicināšanu.

Pēdējos divos gados Veselības ministrija realizē ļoti strauju diennakts stacionāro pakalpojumu centralizācijas un koncentrācijas politiku, virzoties uz mērķi – 3 plaša profila diennakts stacionāriem Rīgā un pa vienam Kurzemē, Vidzemē, Latgalē un Zemgalē. Pie tam pēdējos 15 gadus, kopš valsts pārņēma veselības aprūpi savā pārziņā, šai nozarei no valsts budžeta ir hroniski iedalīts nepietiekams finanšu daudzums – viens no trim mazākajiem Eiropas Savienības valstu vidū. Veselības aprūpe ir vienīgā nozare, kurā nav tā saucamā „jumta likuma”, bet visi būtiskie funkciju sadales, sistēmas organizācijas un finansēšanas jautājumi ir reglamentēti ar Ministru kabineta noteikumiem. Visi šie faktori ļoti spēcīgi un lielākoties negatīvi ietekmē kā ārstniecības iestāžu darbu, tā pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem.

Tukuma novads ir viens no nedaudzajiem, kam izdevies saglabāt savu slimnīcu kā pilnvērtīgu stacionāro ārstniecības iestādi, taču turpinoties līdzšinējai valdības un Veselības ministrijas politikai, tās pastāvēšana ir apdraudēta. Pašlaik ir skaidrs, ka Veselības ministrija pirks no slimnīcas diennakts stacionāra pakalpojumus tikai līdz 2011.gada vidum. Tālākā nākotnē slimnīca var rēķināties tikai ar to, ka Veselības norēķinu centrs pirks dienas stacionāra pakalpojumus, kā arī veselības aprūpes mājās pakalpojumus. Visā pārējā darbībā slimnīcai jāorientējas uz pilnīgu pāreju uz veselības aprūpes maksas pakalpojumiem, kā arī sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu.

Pašlaik **SIA „Tukuma slimnīca”** ir lokālās daudzprofilu slimnīcas statuss ar 151 gultas vietu. Slimnīcā ir Uzņemšanas, Intensīvās terapijas, Ķirurģijas, Ginekoloģijas, Traumatoloģijas, Neuroloģijas, Terapijas, Bērnu, Radioloģijas, Fizioterapijas nodaļas un Terapijas nodaļas filiāle Kandavā. Slimnīcas telpas ar ambulatoro daļu savieno koridors. Ambulatorajā daļā ir laboratorija, kurā iespējams veikt dažādas klīniskās analīzes. Kopš 2007.gada Radioloģijas nodaļā darbojas jauns datortomogrāfs. Tukuma slimnīca sniedz arī dienas stacionāra pakalpojumus, kas ir kvalitatīva nepieciešamā stacionārā palīdzība, kas finansiāli ir izdevīgāka pacientam un ekonomiskāk tiek izlietoti arī veselības aprūpes finansēšanas līdzekļi.

Pakalpojumu klāsts, ko sniedz slimnīca ir plašs un daudzveidīgs, lai sniegtu veselības aprūpes pakalpojumus iespējami tuvāk novada iedzīvotājiem. (skat.1.67.attēlu)

1.67.attēls. Hospitalizāciju sadalījums pa slimību profiliem Latvijas slimnīcās, t.sk, Tukuma slimnīcā, 2010.g.

Datu avots: Veselības norēķinu centrs

Darba kvalitāte un veselības aprūpes pakalpojumu plašais profils dod rezultātu, ko atspoguļo tabula 1.14.

Tabula 1.14. Tukuma novadā dzīvojošie pacienti, kas 2010.gadā saņēmuši stacionāro palīdzību sadalījumā pa Latvijas slimnīcām

Slimnīcas nosaukums	Tukuma novada pacienti, kas saņēmuši stacionāro palīdzību %
Tukuma slimnīca	61%
Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca	14%
Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca	9%
Bērnu klīniskā universitātes slimnīca	7%
Jūrmalas slimnīca	2%
Dobeles un apkārtnes slimnīca	2%
Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca	2%
Rīgas dzemdību nams	1%
Pārējās ārstniecības iestādes	2%

Šī Veselības norēķinu centra apkopotā statistika liecina, ka Tukuma novada iedzīvotāji augsti novērtē savas slimnīcas sniegto pakalpojumu kvalitāti un uzticas tai tikai atsevišķos gadījumos izmantojot citu ārstniecības iestāžu palīdzību.

Veselības norēķinu centra statistika liecina arī to, ka Tukuma slimnīcas pakalpojumus izmanto citu pašvaldību iedzīvotāji (skat. tabulu 1.15).

Tabula 1.15. Tukuma novada un citu teritoriju pacienti, kas saņēmuši stacionāro palīdzību Tukuma slimnīcā, 2010.g.

Teritorijas nosaukums	Pacienti, kas saņēmuši stacionāro palīdzību %
Tukuma novads	81%
Talsi un Talsu novads	13%
Rīga	2%
Rīgas plānošanas reģions	1%
Jūrmala	1%
Citas teritorijas	2%

Uzmanību no tālākās attīstības viedokļa piesaista slimnīcas Sociālā atbalsta nodaļa, kuras uzdevumi ir:

- Plānot un nodrošināt racionālu un efektīvu darbību;
- Sniegt informāciju klientiem;
- Plānot un organizēt rehabilitācijas pakalpojumus;
- Plānot tehnisko palīg līdzekļu nodrošinājumu;
- Apsēkot klientus Tukuma slimnīcas nodaļā.

Pašlaik šī nodaļa ir diezgan plašā spektrā attīstījusi rehabilitācijas pakalpojumus, kas ir pieprasīti iedzīvotāju vidū un paaugstinoties iedzīvotāju ienākumiem šis pieprasījums var tikai pieaugt.

Apstākļos, kad valstī strauji samazinās ārstniecības personu skaits Tukuma slimnīcas vadība rūpējās par kadru saglabāšanu un piesaisti. Ārstiem tiek daļēji segti transporta izdevumi, kā arī apmaksāti specializācijas kursi un rezidentūras izmaksas. Praktizējošām studējošām māsām tiek piešķirts apmaksāts mācību atvaļinājums. Slimnīcā regulāri tiek organizēti un apmaksāti kvalifikāciju uzturoši kursi māsām, ārstu palīgiem un citām ārstniecības personām.

Novada teritorijā ir vēl viena ārstniecības iestāde - PSIA "**Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca**", ar kuru Veselības norēķinu centrs slēdz līgumus par ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Slimnīcas ambulatorajā daļā darbojas ģimenes ārsta prakse un tiek sniegti stomatologa pakalpojumi (bērniem līdz 18 gadiem bezmaksas, pieaugušajiem kā maksas pakalpojums), savukārt dienas stacionārā tiek nodrošināta terapeitisko, onkoloģisko un neiroloģisko saslimšanu ārstēšana, kā arī viesnīca pacientiem kā maksas pakalpojums.

Novada teritorijā darbojas Jaunsātu, Lestenes, Kaives un Zentenes feldšeru/vecmāšu punkti, kuros strādā pa vienam ārsta palīgam (feldšerim).

Novada teritorijā atrodas 20 ģimenes ārstu prakšu pamatdarbības teritorijas. Piecpadsmit no tām ir Tukumā, pa vienai Džūkstē, Irlavā, Pūrē, Jaunsātos. Ģimenes ārstes Rundānes praksē ir vislielākais reģistrēto pacientu skaits -2570/97 (Tukums, Sēme). Taču šī prakse ir arī strādājošo ziņā ir vislielākā – ārste, 2 ārsta palīgi, 1 māsa. Ģimenes ārstes Zvaigzneskalnes praksē, kur reģistrēti 2496/225 pacienti (Tukums, Zentene) strādā ārste, 1 palīgs un 1 māsa. Lielākajā daļā prakšu ir divas ārstniecības personas. Pamatots jautājums par darba kvalitāti rodas attiecībā uz

divām ārstu praksēm, kurās strādā tikai pa vienai ģimenes ārstei. Tā ir Krūziņas ārsta prakse (Tukums) un Balodes ārsta prakse (Tukums, Degole).

Novada teritorijā darbojas arī Ginekologu ārsta prakse, kurā strādā 4 ārstes speciālistes.

Tukuma novadā darbojas 21 zobārstniecības prakse, no kurām 19 atrodas Tukumā, 1 Slampes pagastā un 1 Tumes pagastā. Jaunsātu pagastā konkrētās dienās zobārstniecības pakalpojumus nodrošina zobārste Zaiga Broka.

Veselības veicināšanas jomā, kas ir pašvaldības autonomā funkcija, saskaņā ar Tukuma novada iedzīvotāju aptauju, iedzīvotājus neapmierina publiska peldbaseina neesamība, tas, ka nav labiekārtota gājēju celiņa gar Durbes parku uz Melnezeru. Viņi uzskata, ka novada Domei jāparedz veloceļu ierīkošanu posmos Tukums-Milzkalne, Tukuma centrs-Lauktehnika, Tīrgus-Kandavas-Veļķu iela, līdz jūrai, līdz Jēkaba gravai, līdz Cinevillai, Tukums-Jaunmoku pils, līdz Seklei, Melnezeram, Jumpravas ezeram, Tukums-Tume, Revolūcijas-Zemītes iela. Šie elementi - peldbaseins, pastaigu un veloceļi ir vieni no svarīgākajiem veselības veicināšanas jomā. Novada iedzīvotāji vēlētos:

- **dabas takas** Viesatas upes krastos, uz Melnezeru, Studentkalnā, Pūrē, Durbes parkā, gar avotiem, Melnezera mežā, Irlavā gar Abavu, Vilkāju grava, Pavārkalns, pilskalns apkārtnē, ap Tukumu, Gailīšu mežā, centrs-Vāgnera parks-Melnezers-Durbes pils-Slocene-stacija, Vāgnera dārzā, Tukums-Milzkalne-Melnezers, Jumprava;
- **atpūtas vietas ar soliņiem** Durbes parkā, Pauzeres plavās, Tukuma parkā, Lielā ielā, Pilsētas parkā, pagastu centros, Kurzemes, Talsu ielā, pie Melnezera, Studentkalnā, pie autobusu pieturām, pie Tukuma slimnīcas, dienvidu nogāzē ar skatu uz Sloceni;
- **bērnu atpūtas laukumus** Veļķos, Tumē pie pasta, Pūres pagasta Dzintarā un Laimiņos, Pilsētas parkā, Kurzemes ielā, katrā pagastā, Smilšu ielā, pie Pavārkalna, pie vecpilsētas, Džūkstes pasaku muzejā, Durbē, pie Melnezera;
- **velosipēdu nomas** Katrīnas laukumā, Cinevillā, pie TIC, Lielajā ielā, Pilsētas centrā,
- **skeitparku** Pūrē,
- **boulinga zāli**.

Labāks ielu apgaismojums tādās vietās kā Spartaka iela pie b/d Vālodzīte; Kurzemes iela līdz Nestes degvielas uzpildes stacijai, Pētera ielā, Irlavā Celtnieku ielā, Stacijas ielā posmā no pārbrauktuves līdz Kandavas ielai, Magoņu ielā, Tīles ielā, Slocenes ielā, Durbes pils apkārtnē un Laubītes ielas rajonā, ko vēlas iedzīvotāji, uzlabotu sabiedrības drošību, samazinātu traumatisma risku.

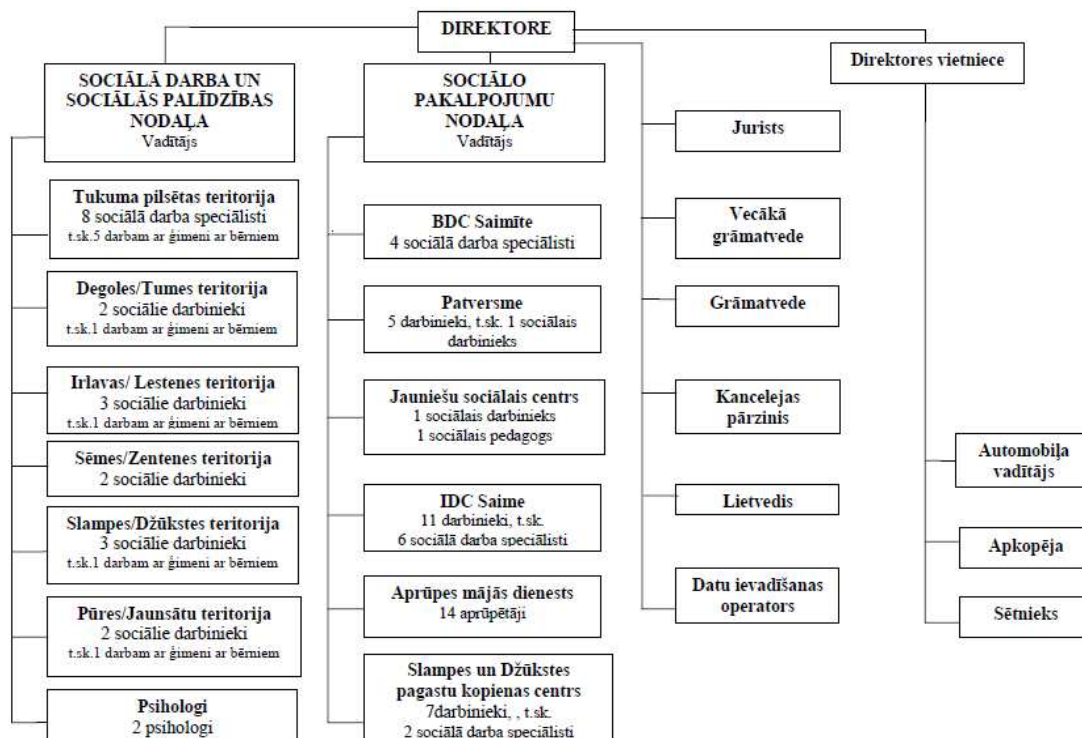
Tikpat aktuāla sabiedrības un vides veselības problēmas, kas jārisina ir vairāku sabiedrisko tualetu nepieciešamība, kanalizācijas tīkla izbūve Durbē, kā arī mājdzīvnieku pastaigu vietas Spartaka iela, Kurzemes iela, zem Gaisa tilta, parkā, Melnezera ielā, Jauntukumā.

Kā resursi veselīgam dzīves veidam kvalificējami aptaujas dalībnieku nosauktie: miers un klusums, „zaļā vide”, labiekārtoti parki un skvēri, dabas takas, veloceļi, bērnu rotaļu laukumi, stadions, peldbaseins, slidotavas ziemā, kūrvietas.

1.4.2.2. Sociālā aizsardzība

Mūsu valstī sociālo pakalpojumu pamatprincipus, kā arī sociālo pakalpojumu sistēmas organizatorisko struktūru no 2003.gada 1.janvāra noteic Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums un uz tā normu pamata pieņemtie LR MK noteikumi.

Sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Tukuma novadā plāno, realizē un koordinē Pašvaldības aģentūra „**Tukuma novada sociālais dienests**” (skat. 1.68.attēlu).

1.68.attēls. Tukuma novada sociālā dienesta struktūrshēma.

Datu avots: Tukuma novada sociālais dienests

Vismaz viens sociālais darbinieks ir katrā pagasta pārvaldē, kā arī sociālā darba organizatori. Tas ir ļoti svarīgi, lai savlaicīgi tiktu pamanītas sociālās problēmas vietējā sabiedrībā, iedzīvotājiem tuvāk būtu iespēja vērsties ar savu lūgumu pēc palīdzības vai pakalpojuma.

Valsts statistikas pārskats 2009.gadam liecina, ka Tukuma novada sociālā dienesta darbinieku kopskaits ir 50, no tiem ar augstāko izglītību sociālajā darbā ir 22 darbinieki, vēl 10 darbiniekiem ir cita augstākā izglītība, 8 ir vidējā speciālā vai vidējā izglītība. Šie dati liecina par dienesta samērā augstu profesionalitātes līmeni. Dienests gan vēl nav sasniedzis Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma normu par vienu sociālo darbinieku uz tūkstoš iedzīvotājiem, taču tas, kas jau sasniegts ir ļoti atzinīgi vērtējams.

Nemot vērā to, ka Tukuma novads ir izveidots tikai 2009.gadā, kā arī to, ka gan Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma atsevišķas normas, gan Ministru kabineta noteikumi, uz kuru pamata, pašvaldības izvērtēja iedzīvotāju ienākumus un noteica atbilstību trūcīgas personas statusam, gan garantētā minimālā ienākuma līmenis ir mainījies, datu salīdzināšana vairāku gadu dinamikā ir nelietderīga. Šāds salīdzinājums nevar kalpot par pamatu precīziem un izsvērtiem secinājumiem. Par noteiktām tendencēm var spriest apskatot datus gada ietvaros. 2010.gada dati par trūcīgo personu skaitu, sociālās palīdzības saņēmēju skaitu un izlietotajiem

pašvaldības budžeta līdzekļiem liecina par negatīviem procesiem novada sociāli ekonomiskajā situācijā, pieaugošu iedzīvotāju ieslīgšanu nabadzībā. Dati liecina, ka gada laikā pieaudzis trūcīgo personu skaits, dubultojies GMI pabalsta saņēmēju skaits un pārējos pašvaldības pabalstus saņēmušo novada iedzīvotāju skaits (skat. tabulu 1.16).

Tabula 1.16. Operatīvās ziņas par sociālo pabalstu sniegšanu pārskata mēnesī 2010.gadā

Rādītājs	2010.gada janvāris	2010.gada novembris
No jauna konstatēta atbildība trūcīgās personas statusam	1061	710
Pārskata mēnesī spēkā trūcīgas personas statuss	2047	2729
Personas, kurām izmaksāts GMI pabalsts	459	847
GMI pabalstā izmaksāti (Ls)	11784,86	17984,47
Dzīvokļa pabalsts izmaksāts personām	134	159
Dzīvokļa pabalstam izlietotie līdzekļi (Ls)	5164,97	4338,72
Pārējos pašvaldības sociālos pabalstus saņēmušo personu skaits	274	581
Pārējos pašvaldības sociālajos pabalstos izmaksāts (Ls)	9659, 46	13202,77

Datu avots: Tukuma novada sociālais dienests

Tukuma novads ir izveidojies valstī norisošās sociāli ekonomiskās krīzes laikā, kad ievērojami pieauga iedzīvotāju atkarība no pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības apjoma. Jāatzīmē, ka kopš 2009.gada valsts piedalās 2 pašvaldības sociālo pabalstu līdzfinansēšanā. Valsts atmaksā pašvaldībām 20% no iedzīvotājiem izmaksātā dzīvokļa pabalsta un 50% no garantētā minimālā ienākuma līmeņa pabalsta. Taču šī līdzdalība pašlaik ir noteikta tikai līdz 2012.gadam.

Pašvaldības pienākumi, ko atbilstoši likumiem, novada Dome ir noteikusi savos saistošajos noteikumos ir sekojoši :

- Sniegt personai saprotamā veidā informāciju par tiesībām saņemt sociālo palīdzību un pašvaldības pabalstus un to sniegšanas kārtību.
- Nodrošināt ģimenes (personas) vajadzību, sociālo risku, materiālo un personisko resursu profesionālu izvērtēšanu un nepieciešamo sociālā darba speciālistu iesaistīšanu problēmas risināšanā.
- Nodrošināt ģimenes (personas) ienākumu un mantiskā stāvokļa izvērtēšanu.
- Nodrošināt pabalsta pieprasītāja līdzdarbības pasākumu noteikšanu, vienošanās slēgšanu par līdzdarbību ar pabalsta pieprasītāju.
- Pieņemt lēmumu par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu vai lūguma noraidīšanu, sniedzot pamatotu rakstveida atteikumu.
- Nodrošināt sociālās palīdzības pabalstu un pašvaldības pabalstu izmaksu.

Tukuma novada pašvaldības noteiktos sociālās palīdzības pabalstus ir tiesības saņemt personām, kuras savu dzīvesvietu ir deklarējušas Tukuma novadā un kuras atbilst Ministru kabineta

noteikumu Nr.299, „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2.1., 2.2. un 2.3.punkta nosacījumiem.

Tukuma novada pašvaldības noteiktos pabalstus piešķir tikai tām personām, kuras Tukuma novadā deklarējušas dzīvesvietu ne mazāk kā 6 (sešu) mēnešus pirms iesnieguma iesniegšanas.

Pašvaldības saistošajos noteikumos ir uzsvērtā ģimenes (personas) līdzdarbības nozīmība savas problēmas, krīzes situācijā risināšanā. Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu ģimenei (personai) krīzes situācijā, vienlaikus meklējot un aktivizējot pašas personas iekšējos un ārējos resursus, lai ģimene pati spētu nodrošināt pamatvajadzības. Ja ģimenes pilngadīgās personas nelīdzdarbojas sociālās situācijas uzlabošanā, respektīvi, ja pabalsta pieprasītājs atsakās no līdzdarbības vai sniedzis nepatiesas ziņas, vai neattaisnojošu iemeslu dēļ zaudējis Nodarbinātības Valsts aģentūrā bezdarbnieka statusu, sociālos pabalstu nepiešķir 6 mēnešus.

Pašvaldības sociālās palīdzības pabalsti ir:

- pabalsts garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai;
- dzīvokļa pabalsts;
- pabalsts ģimenēm ar bērniem.

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam pašvaldība izmaksā vienreizēju pabalstu ģimenei (personai) ārkārtas situācijā.

Pašvaldība izmaksā arī apbedīšanas pabalstu, pabalstu jaundzimuša bērna aprūpei, pabalstu veselības aprūpei un aprūpes pabalstu.

Pabalsta garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai izmaksas noteikumi ir sekojoši:

- Pašvaldības noteiktais garantētā minimālā ienākuma līmenis ir vienāds ar Ministru kabineta noteikto garantētā minimālā ienākuma līmeni.
- Aģentūra pabalstu garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai var izmaksāt naudā, var daļēji vai pilnībā aizstāt ar pabalstu natūrā:
 - samaksājot bērnu ēdināšanas izdevumus skolā vai pirmsskolas izglītības iestādē;
 - sedzot parādus par bērna ēdināšanas izdevumiem pirmsskolas izglītības iestādē;
 - samaksājot pakalpojuma sniedzējam par ģimenes locekļu ēdināšanas izdevumiem (saskaņā ar līgumu par pašvaldības trūcīgo iedzīvotāju ēdināšanu) vai piešķirtā pabalsta apmērā izsniedzot pārtikas produktus;
 - sedzot īres un komunālo maksājumu parādus, pabalsta summu pārskaitot apsaimniekotājam, pakalpojumu sniedzējam vai dzīvojamās telpas izīrētājam;
 - sedzot uzturēšanās izdevumus sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas institūcijās vai patversmē, kas saistīti ar pamatvajadzību nodrošināšanu.
- GMI izmaksu naudā daļēji vai pilnībā aizstāj ar pabalstu natūrā, ja konstatēts, ka pabalsta saņēmējs pārkāpis vienošanos par pabalsta izlietošanas mērķiem vai pēc ģimenes (personas) vēlēšanās, to atspoguļojot pabalsta pieprasītāja iesniegumā vai sociālā darbinieka atzinumā lēmuma pieņemšanai.
- Pabalsta pieprasītājam, kurš saņem pašvaldības nodrošināto sociālo pakalpojumu (patversmes/naktspatversmes, invalīdu dienas centra, bērnu dienas centra), no aprēķinātā GMI

pabalsta atskaita summu, par kādu pakalpojuma saņēmējam tiek nodrošināta ēdināšana. Pārējo pabalsta daļu pēc aprēķina veikšanas izmaksā naudā.

Dzīvokļa pabalsta izmaksā 2010.gada nogalē, sakarā ar ekonomiskās situācijas lejupslīdi, samazinoties ģimeņu un mājsaimniecību ienākumiem un pieaugot ģimeņu parādsaistībām par dzīvokli, Tukuma novada Dome izdarīja grozījumus saistošajos noteikumos „Par Tukuma novada pašvaldības sociālo palīdzību un pašvaldības pabalstiem”. Noteikumos būtiskākās izmaiņas tika vērstas uz dzīvokļa pabalsta saņēmēju loka palielināšanu. No 2011.gada 1.janvāra dzīvokļa pabalstu saņem ģimenes, kuru vidējie ienākumi uz personu nepārsniedz 60 % no minimālās algas valstī (Ls 180,-), t.i., - Ls 108,- un kuras kvalificējas 30.03.2010.Ministru kabineta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” noteiktajām prasībām par ģimenes(personas) atbilstību trūcīgās ģimenes(personas) statusam. Dzīvokļa pabalstu Tukuma novada pašvaldībā piešķir ne ilgāk kā uz sešiem mēnešiem kalendārajā gadā.

Pabalsts ģimenēm ar bērniem vērtējams kā nozīmīgs pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalsts. To piešķirt ģimenēm ar bērniem, kuru minimālais ienākums mēnesī uz katru ģimenes locekli nepārsniedz 60% no valstī noteiktās minimālās algas.

Šī pabalsta veidi ir:

- pabalsts skolas piederumu iegādei bērniem, kuri apmeklē vispārizglītojošās skolas un obligāto pirmsskolas apmācību:
 - Ls 20,- katram bērnam, uzsākot mācības 1.septembrī, iesniedzot iesniegumu ne vēlāk kā līdz 30.septembrim;
 - Ls 10,- katram bērnam, ja bērns mācās speciālā izglītības iestādē, internātskolā vai nav pārcelts nākošajā klasē;
 - Ls 10,- katram bērnam, ja bērns apgūst 5- 6 gadīgo bērnu pirmsskolas apmācību.
- brīvpusdienas skolās un pusdienu faktisko izmaksu segšana pirmsskolas izglītības iestādēs:
 - brīvpusdienas skolēnam piešķir uz pirmo mācību pusgadu un otro mācību pusgadu,
 - brīvpusdienas bērnam pirmsskolas izglītības iestādē piešķir uz deklarācijas spēkā esamības periodu.
- pabalsts transporta izdevumu segšanai bērna, kurš ar sociālo darbinieku ieteikumu mācās internātvidusskolā, nokļūšanai uz skolu un mājām vienu reizi nedēļā.

Pabalsts veselības aprūpei tiek piešķirts personai, kura veselībai bīstama stāvokļa dēļ ir nonākusi ārkārtas situācijā. To var arī piešķirt personas ārstēšanās izdevumu segšanai no alkohola, narkotisko vielu vai azartspēļu atkarības. Ja persona veiksmīgi iesaistījies no psihoaktīvajām vielām (alkohols, narkotiskās un psihotropās vielas) vai azartspēlēm atkarīgu pilngadīgu personu sociālā rehabilitācijā un tai nav likumisko apgādnieku, pašvaldība maksā ikmēneša pabalstu veselības aprūpei Ls 10,- apmērā. Pabalsts tiek izmaksāts tikai periodā, kamēr persona saņem rehabilitāciju, nepārsniedzot 12 mēnešus kalendārajā gadā. Pabalstu var piešķirt arī personai zobārstniecības pakalpojumu un sociālās rehabilitācijas izdevumu segšanai.

Pabalstu aprūpes mājās nodrošināšanai piešķir:

- personām, kuras slimības laikā vai atveseļošanās periodā vecuma, garīga vai fiziska rakstura traucējumu dēļ nevar veikt ikdienas mājas darbus un savu personisko aprūpi un kurām nav

likumisko apgādnieku vai arī tie nav atzīstami par palīdzētspējīgiem, un kuras nesaņem valsts pabalstu par bērna invalīda kopšanu vai pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana;

- bērnu invalīdu vai pieaugušo personu ar fiziska vai garīga rakstura traucējumiem likumiskajiem apgādniekiem, ģimenes locekļiem vai citām personām, kuras nodrošina aprūpes mājās pakalpojumus un kuras nesaņem valsts pabalstu par bērna invalīda kopšanu vai pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana.

Sociālais darbinieks veic individuālo vajadzību un resursu izvērtējumu un sniedz atzinumu par aprūpes mājās nepieciešamību atbilstīgi aprūpes 1.- 3.līmenim. No tā ir atkarīgs pabalsta apmērs:

- personām, kurām nepieciešams aprūpes mājās pakalpojums atbilstīgi 1.līmenim, Ls 10,- mēnesī;
- personām, kurām nepieciešams aprūpes mājās pakalpojums atbilstīgi 2.līmenim, Ls 15,- mēnesī;
- personām, kurām nepieciešams aprūpes mājās pakalpojums atbilstīgi 3.līmenim, Ls 40,- mēnesī.

Pašvaldība no sava budžeta izmaksā arī **Ministru kabineta noteiktos pabalstus**:

- Vienreizējs pabalsts pilngadību sasniegušam bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei – Ls 175,00, kuru izmaksā desmit darba dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas;
- Vienreizējs pabalsts pilngadību sasniegušam bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam patstāvīgas dzīves uzsākšanai - Ls 90,-;
- Pabalsts ikmēneša izdevumiem pilngadību sasniegušam bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam – Ls 45,- mēnesī;
- Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – Ls 120,- mēnesī;
- Vienreizējais pabalsts audžuģimenei apģērba un mīkstā inventāra iegādei bērnam - pabalsta apmēru nosaka atbilstīgi bērna vajadzībām, nepārsniedzot Ls 30,-. Minētā pabalsta vietā var izsniegt apģērbus, apavus un citas bērna aprūpei nepieciešamās lietas, kuru izmaksā piecu darba dienu laikā.

Būtiskākais Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā ietvertais princips ir tas, ka **sociālos pakalpojumus** persona ir tiesīga saņemt tad, kad ir izvērtētas tās individuālās vajadzības un tai pieejamie resursi. Izvērtēšanu veic profesionāli sociālā darba speciālisti. Taču ne mazāk svarīgi ir arī, ka likums kā pamatprincipu definē arī to, ka sociālie pakalpojumi jānodrošina klienta dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai, un tikai tad, ja šāds pakalpojumu apjoms nav pietiekams, tiek nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Pakalpojumu klāsts, ko nodrošina šim nolūkam izveidotās Tukuma novada pašvaldības un nevalstisko organizāciju institūcijas ir ļoti plašs un atbilstošs visdažādāko klientu un sociālo grupu vajadzībām:

Invalīdu dienas centrā „Saime” ir pieejams plašs sociālo pakalpojumu klāsts: sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, fizioterapija, slinga terapija, hidro terapija, masāžas, spoguļa terapija, krāsu, gaismas un mūzikas terapija, psihologa konsultācijas, logopēda konsultācijas, runas treniņš, speciālā pedagoga nodarbības, sociālo iemaņu treniņš, aušanas darbnīca, šūšanas darbnīca, rokdarbu darbnīca, kokapstrādes darbnīca, mākslas terapija, tekstila aplicēšana, floristika, drāmas

grupa, vokāli instrumentālais ansamblis, plenēri, transports no/uz centru klientiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, konsultācijas klientiem un viņu tuviniekiem par sociālajiem, pedagoģiskajiem, juridiskajiem jautājumiem.

Bērnu dienas centrā „Saimīte” savukārt nodrošina sociālo aprūpi un sociālo korekciju bērniem no 1,5-5 gadu vecumam, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju bērniem invalīdiem no 3-16 gadu vecuma, fizioterapiju, konsultācijas bērnu vecākiem par sociāliem un pedagoģiskiem jautājumiem, atelpas pakalpojumu mātēm, kuras audzina bērnu invalīdu (neapmeklē aprūpes vai izglītības iestādes) vai bērnu līdz 6 gadu vecumam (neapmeklē bērnu dārzu).

Bērnu un jauniešu sociālais centrs, katru darba dienu sniedz bērniem un jauniešiem iespēju lietderīgi pavadīt brīvo laiku, nodrošina sociālās korekcijas pakalpojumu, neformālo izglītību, organizē vasaras nometnes sociālā riska bērniem un jauniešiem.

Patversmē tiek nodrošināti naktsmītnes pakalpojumi, vakariņas un brokastis, duša, iespēja izmazgāt veļu, individuālās konsultācijas par sociāliem jautājumiem, darba terapija un grupu sociālās korekcijas nodarbības, kā arī ir pieejami medmāsas pakalpojumi.

Tukumā darbojas arī *HIV profilakses punkts*. Tajā pieejamie pakalpojumi ir: šļirču maiņa, prezervatīvu izdale, HIV, B hepatīta un sifilisa testēšana, individuālās konsultācijas atkarīgajiem un līdzatkarīgajiem. Tiek nodrošināts arī ielu darbs ar narkotiku lietotājiem un medmāsas pakalpojumi.

Aprūpes mājās dienests sniedz aprūpes mājās pakalpojumus 85- 100 personām gadā -pensijas vecuma cilvēkiem un invalīdiem (vientuļajiem), un individuālās konsultācijas par sociālās un veselības aprūpes jautājumiem.

Aprūpes istabās iespējams izmērīt asins spiedienu, noteikt cukura līmeni asinīs, veikt terapijas efektivitātes kontroli, kā arī saņemt pārsiešanas, injekcijas un psihosociālā atbalsta pakalpojumus. Tiek nodrošināta sasaiste ar ģimenes ārstu un sociālo dienestu, organizēti izglītojoši pasākumi par veselīgu dzīves veidu.

Slampes un Džūkstes pagastu kopienas centrs „Rīti” ir izveidots kā Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests” Sociālo pakalpojumu nodaļas struktūrvienība. Tas izveidots bijušās Slampes skolas telpās, kas renovētas un iekārtotas ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Centrs atrodas pašā Slampes centrā, gleznainā, kultūrvēsturiskā vietā, kur tuvumā ir pieejama Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde, skola, bērnudārzs, veikals, Kultūras pils. Ēkas vienā spārnā izvietots veselības veicināšanas kabinets, līdz ar to vienkopus tiek koncentrēti sociālie un veselības primārās aprūpes pakalpojumi, kas uzlabo šo pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Centra telpās izvietots arī sociālais dienests, kas organizē iedzīvotājiem sociālā darba, sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un sociālās palīdzības saņemšanu. Centra telpas ir pielāgotas cilvēkiem ar kustību un redzes traucējumiem - pacēlājs uz otro stāvu, pielāgoti sanitārie mezgļi, papildus sienu margas, pakāpienu un stikloto durvju marķēšana ar kontrastējošu krāsu u.c.

Tukuma novada pensijas vecuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti paredzēti:

- fizioterapeita, masāžas un ūdens terapijas pakalpojumi;
- friziera, manikīra-pedikīra speciālista pakalpojumi;
- ēdināšanas pakalpojumi, ja centrā pavada visu dienu;
- transporta pakalpojumi uz/no centra;

- profesionāli sagatavota sociālā darbinieka un sociālā aprūpētāja pakalpojumi, t.sk. aktivitātes sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros, kuras uzlabos dzīves kvalitāti un brīvā laika pavadīšanu - šūšanas iemaņu apgūšana, aplicēšana, zīmēšana, gleznošana, ēst gatavošanas iemaņu treniņš, ģimenes budžeta plānošana, datora iemaņu apgūšana, darba terapija, drāmas grupa, krustvārdu mīklu minēšana u.c.

Bērniem ar invaliditāti papildus piedāvāta uzturošā fizioterapija un masāžas. Centrā darbojas Montessori apmācības telpa, kur bērni ar mācīšanās grūtībām var apgūt alternatīvu mācīšanās veidu. Vecāki un bērni var saņemt psihosociālās, psihologa un sociālā pedagoga konsultācijas.

Novada iedzīvotājiem Centrā nodrošinātas iespējas uzturēties krīžu istabās – tas nozīmē, ka piemērotās istabās diennakti īslaicīgi (līdz 6 mēnešiem) var uzturēties ģimene ar nepilngadīgiem bērniem vai persona ar Tukuma novada sociālā dienesta izsniegtu norīkojumu, ja ģimene (persona) ir nonākusi krīzes situācijā, vai vardarbības rezultātā, vai ugunsgrēka, plūdu u.c. stihisku nelaimju gadījumā ir palikusi bez noteiktas dzīvesvietas.

Kopienas - Slampes un Džūkstes pagastu iedzīvotājiem: bērniem un jauniešiem centrā ir iespēja konstruktīvi pavadīt brīvo laiku. Aktivitātes - galda teniss, novuss, dažādas galda spēles, velo trenāžieris, dažāda veida nodarbības atbilstošas bērnu un jauniešu vecumam un interesēm, vecumam atbilstošu sociālo iemaņu apgūšana un treniņš, arodiemaņu treniņš.

Pieejamas arī higiēnas istabas (duša, veļas mašīna) - iespēja iedzīvotājam nomazgāties, izmazgāt veļu. Nodrošināta sociālā darbinieka, psihologa, ārsta, jurista, Montessori pedagoga, fizioterapeita individuālās konsultācijas. Higiēnas istabu pakalpojums un speciālistu konsultācijas ir maksas pakalpojumi, ar iespēju trūcīgām un riska grupas personām pakalpojumus saņemt ar samaksas atvieglojumiem.

Centrā piedāvā konsultācijas cilvēkiem, kuri dažādu iemeslu dēļ kļūst atkarīgi no alkohola, narkotikām, datora, spēļu automātiem un tabakas, kā arī viņu tuviniekiem par atkarību ārstēšanas un rehabilitācijas jautājumiem. Plānots arī organizēt un veicināt pašpalīdzību grupu darbību dažādām sociālās atstumtības grupām. Nākotnē Kopienas centrs paredz ieviest jaunus pakalpojumus, atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām. Šis centrs vērtējams, kā ļoti nozīmīgs projekts, kas būtībā būtu jārealizē arī pārējos pagastu kopienu centros, lai visiem novada iedzīvotājiem būtu tuvu dzīves vietai pieejami vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi.

Nozīmīgs sociālo pakalpojumu sistēmas darbības un attīstības pamatprincips ir tas, ka sniedzot sociālos pakalpojumus, institūcijas nodrošina starp profesionālu un starpinstitucionālu sadarbību.

Uz jautājumu: „Kas, Jūsprāt, varētu uzlabot pašvaldības un iedzīvotāju sadarbību?” respondenti snieguši 390 atbildes. Lielākā daļa jeb 86 respondenti norādījuši, ka sadarbību veicinātu “Karstais telefons”, pa kuru ikviens iedzīvotājs var ziņot par savām problēmām, kā arī 28 kā svarīgas nosaukuši „Konsultatīvās padomes (uzņēmēju, jauniešu un pensionāru)”. Tās ir formas, kas neprasa gandrīz nekādus finanšu ieguldījumus un ir praktiski samērā viegli organizējamas. Sociālajā un veselīga dzīves veida veicināšanas jomā tās ir nepieciešamas pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, pakalpojumu klāsta pārskatīšanai, iedzīvotāju informēšanai. Par to būtībā liecina arī iedzīvotāju atbildes uz jautājumu: „Kādas sociālās aprūpes formas vajadzētu pašvaldībā nodrošināt cilvēkiem, kam tā nepieciešama?” Uz šo jautājumu saņemtas kopā 272 atbildes. Lielākā daļa jeb 88 atbildējušie uzskata, ka nepieciešama profesionāli sniegta aprūpe mājās, 69 domā, ka pašvaldībā jānodrošina palīdzība kopā ar izglītošanu, 47, ka palīdzība dienas aprūpes

centrā, 36 respondenti atzīmējuši atbilžu variantu „Aprūpi sociālajā mājā” un vismazākais atbilžu skaits jeb 32 atbildes ir par variantu „Izmaksāt pabalstus”²⁷.

Sociālo pakalpojumu sistēmas izveidošanā, uzturēšanā un attīstībā ir noteikti ne vien valsts un pašvaldību pienākumi jeb funkcijas un atbildība, bet arī prasības citiem pakalpojumu sniedzējiem, kas var nebūt valsts un pašvaldību izveidotas institūcijas, kā arī sistēmas klientu pienākumi un tiesības. Tukuma novada teritorijā darbojas vairākas nevalstiskās organizācijas (NVO), kas vairāku gadu garumā parādījušas sevi kā labus pašvaldības sadarbības partnerus sociālajā un veselības aprūpes jomā. Tās ir: Latvijas Sarkanā Krusta Tukuma komiteja, s/o Fēnikss, Tukuma rajona neredzīgo biedrība, Tukuma Invalīdu biedrība, Tukuma pilsētas pensionāru biedrība, Tabea u.c.

PSIA „Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca” sniedz ne vien veselības aprūpes pakalpojumus, bet tās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā (turpmāk tekstā – Aprūpes nodaļa) tiek nodrošināta diennakts aprūpe, sociālā rehabilitācija un pastāvīga dzīves vieta pensijas vecuma personām, kā arī I un II grupas invalīdiem. Klientiem Aprūpes nodaļā sniedz atbalstu viņu problēmu risināšanā un nodrošina privātās dzīves neaizskaramību, ir radīti apstākļi, lai klients varētu saturīgi pavadīt laiku (klientu jubileju atzīmēšanu, valsts svētku atzīmēšanu, iespēju Aprūpes nodaļas telpās tikt ar draugiem, ģimenes locekļiem un radniekiem, iespēju nodarboties ar savām prasmēm un interesēm atbilstošiem rokdarbiem (adīšanu, tamborēšanu gleznošanu u.c.), iespēju izmantot televizoru, radio, bibliotēkas pakalpojumus, lasīt preses izdevumus). Klienti tiek reģistrēti pie ģimenes ārsta un tiek nodrošināta to vajadzībām atbilstoša veselības aprūpe, veselības stāvoklim un vecumam atbilstoša ēdināšana, kā arī piemērota vide personām ar pārvietošanās grūtībām, funkcionālo spēju izvērtēšana un nepieciešamie tehniskie palīg līdzekļi.

Aprūpes nodaļas klientam atbilstoši viņa funkcionālajam stāvoklim ir nodrošināta iespēja apgūt sadzīves un pašaprūpes iemaņas – personisko naudas līdzekļu izlietojuma plānošanu, iepirkšanos u.c. Neskatoties uz šādām plašām Irlavas slimnīcas Aprūpes nodaļas iespējām novada pašvaldība pērk ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pansionātā „Rauda”. Perspektīvā tas ir jautājums analīzei un izvērtēšanai.

Irlavas bērnnams - patversme nodrošina ilgstošu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju bērniem.

Tukuma novada Jaunsātu pagastā atrodas **pansionāts „Kīši”**.

Neskatoties uz to, ka Tukuma novadā ir tik plašs pašu sniegto pakalpojumu klāsts, atsevišķos gadījumos pakalpojumi tiek pirkti no citās pašvaldībās esošiem pakalpojumu sniedzējiem – A/o „Dzīvesprieks”, Elizabete centrs SIA, Alsungas bērnu nams, u.c. Tas liecina par to, ka sociālais dienests rūpīgi izvērtē savu klientu vajadzības un sniedz atbilstošāko pakalpojumu.

²⁷ Skatīt IAP pielikumu „Tukuma novada iedzīvotāju aptaujas rezultātu apkopojums”, 39.diagramma.

1.4.3. Kultūrvide, kultūras iestāžu un pasākumu pieejamība

Tukuma novada kultūrvide ir veidojies ciešā saistībā ar notiekošajiem procesiem dabas, ekonomiskajā un sociālajā vidē. Un tā ir neatņemama Latvijas kultūrvides sastāvdaļa.

Novada kultūras mantojuma pamatu veido kultūrvēsturiskas un lauku ainavas – pilskalni, pilsētas un ciemu vēsturiskie centri, muižu ansambļi, dažādu konfesiju baznīcas, parki, vēsturisko notikumu piemiņas un ievērojamu cilvēku darbības vietas. Katrai vietai ir vēsturiska, mākslinieciska, zinātniska vai cita veida vērtība, kuras saglabāšana atbilst novada, valsts un pasaules interesēm. Mūsdienās kultūrvide ir tā, kas var prezentēt pašvaldības tēlu, veidot biznesa darījumu un kultūras sakarus, veidot ciešāku novada iedzīvotāju kopienu.

Tukuma novadā interesanto un daudzveidīgo kultūras dzīvi veido paši cilvēki, kuri strādā pašvaldībā, pašvaldības kultūras iestādēs, darbojas nevalstiskajās organizācijās, amatiermākslas kolektīvos. Novadā tiek pilnveidota kultūras iestāžu darbība, veidoti tradicionāli kopēji pasākumi, notikušas nozīmīgas strukturālas izmaiņas, iestāžu darbība bijusi intensīva, nodrošinot aktīvu kultūras dzīvi visā novadā.

Lai nodrošinātu kultūras iestāžu pilnvērtīgu funkcionēšanu un darbības paplašināšanu, ir ticis piesaistīts finansējums ēku renovācijai, tomēr šajā jomā vēl ir daudz darāmā.

1.4.3.1. Kultūrvēsturiskie objekti

Tukuma novada teritorijā ir plašs kultūrvēsturisko objektu skaits, kas gadsimtiem ir veidojuši novada kultūrvēsturisko ainavu un vidi, un turpina darīt to joprojām. Tādēļ ļoti svarīgi ir tos ne tikai apzināt, uzturēt labā tehniskā stāvoklī, bet galvenais- iekļaut tos novada iedzīvotāju dzīves aprītē, kā arī iepazīstināt ar tiem visus Latvijas iedzīvotājus. Kā novada tēla veidotājiem tiem ir ļoti svarīga nozīme.

Tukuma novada teritorijā atrodas daudzas pils un muižas. Kā viena no ievērojamākajām pilīm ir jāmin **Jaunmoku pils**, kas būvēta ap 1901.gadu pēc Rīgas birģermeistara Džordža Armitsteda pasūtījuma un kalpojusi kā medību un vasaras rezidence. Pilī interjers medību pils gaumē veidots atkal 20.gadsimta nogalē, taču no oriģinālām interjera lietām īpaša vērtība piegriežama pils podiņu krāsnīm, no kurām viena gatavota 19.-20.gadsimtu mijā Rīgas 700.gadu jubilejai par godu un uz kuras apskatāmi gleznojumi ar šī laika Rīgas un apkārtnes skatiem. Šodien SIA „Jaunmoku pils” regulāri sadarbojas ar Tukuma novada Domi – kā galvenais pasākums jāmin ikgadējie Dārza svētki un pasākumi Baha mūzikas festivāla ietvaros.

Kā ievērojamas muižas ir jāatzīmē **Pūres muiža**, kas šobrīd gaida savu atjaunošanu. Muižas ansamblī iekļaujas Rennes dzimtas kapliča, kuru stāvajā Abavas krastā uzcēla 1783.gadā. Tā ir viena no lielākajām un īpatnējākajām baronu kapenēm Kurzemē. **Lamiņu muiža** (Pūres pagastā), kuras celtniecība vēsture avotos datēta ar 18. līdz 19. gadsimtu. Šobrīd muižā atrodas Dzirciema speciālā internātskola. **Kukšu muiža** (Jaunsātu pagasts), kas tiek uzskatīta par izcilu Latvijas muižu arhitektūras paraugu, kur pakāpeniskas evolūcijas gaitā notikusi stilistiska sintēze starp baroku un vēlīno klasicismu. Arī **Brizules muiža** (Sēmes pagasts) un **Vecmoku muiža** , kas atrodas tagadējā Tukuma novada Tumes pagasta teritorijā un lai arī līdz mūsdienām saglabājušās un šobrīd apskatāmas kungu mājas drupas un vairākas saimniecības ēkas, tomēr vairākus gadus tiek kopts Vecmoku muižas parks un ik pa laikam šeit tiek rīkoti dažādi interesanti ar mākslu un

mūziku saistīti pasākumi. **Spirgus muižas komplekss**, kas līdz mūsdienām saglabājies tikai daļēji, atrodas starp Slampi un Praviņiem.

Arī Tukuma novadā esošās **baznīcas** ir nozīmīga kultūrvēsturiskā mantojuma daļa, iecienīti apskates objekti. Tukumā - Sv. Trīsvienības Tukuma luterāņu baznīca, Sv. Stefana Tukuma Romas katoļu baznīca un Sv. Nikolaja Tukuma pareizticīgo baznīca. Jāmin arī Pūres luterāņu baznīca, Lamiņu Sv. Jura Romas katoļu baznīca, Sātu evaņģēliski luteriskā baznīca, Dzirciema luterāņu baznīca, Sēmes luterāņu baznīca, Džūkstes baznīcas drupas un Lestenē luterāņu baznīca.

Tukuma pilsētas vēsturiskais centrs **jeb vecpilsēta** savu plānojumu ieguva 14. - 18. gadsimtā, bet 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā radās tā vizuālais tēls, kas raksturīgs arī šodienas pilsētai. Te sastopamas daudzas senas, maz pārbūvētas, guļbūves stilā celtas saimniecības un dzīvojamās ēkas. Saglabājies arī agrākās apbūves izvietojums. 2002. gadā vasarā šai pilsētas daļā atjaunoja vēsturisko bruģi un uzstādīja ielu apgaismojuma laternas.

Tukuma pilsētas Brīvības laukums vairāk nekā 600 gadu kalpojis par Tirgus laukumu, kur tirgoties sabraukuši laucinieki no tuvākas un tālākas apkārtnes, zvejnieki no jūrmalcieniem un vietējie amatnieki.

Tukuma novadā pilsētā un pagastos tiek koptas **piemiņas vietas un pieminekļi**, kas iemūžinājuši pasaules karos un par Latvijas neatkarību bojā gājušo brīvības cīnītāju piemiņu, neļauj aizmirst svarīgos notikumus Latvijas valsts vēsturē. Tie ir **Tukuma Meža kapi ar parka daļu un brāļu kapiem**, kur uzstādīts K. Zemdegas veidots I Pasaules karā kritušajiem piemineklis un, **II Pasaules karā kritušo latviešu leģiona karavīru Brāļu kapi Lestenē** ar tēlnieces Artas Dumpes veidoto pieminekli "Dzimtene Māte – Latvija". Šeit vairāku gadu laikā, no dažādu kara laika apbedījumu vietām, pārapbedīti kritušie karavīri. Lestenē Brāļu kapos atdusas 934 kritušie latviešu karavīri.

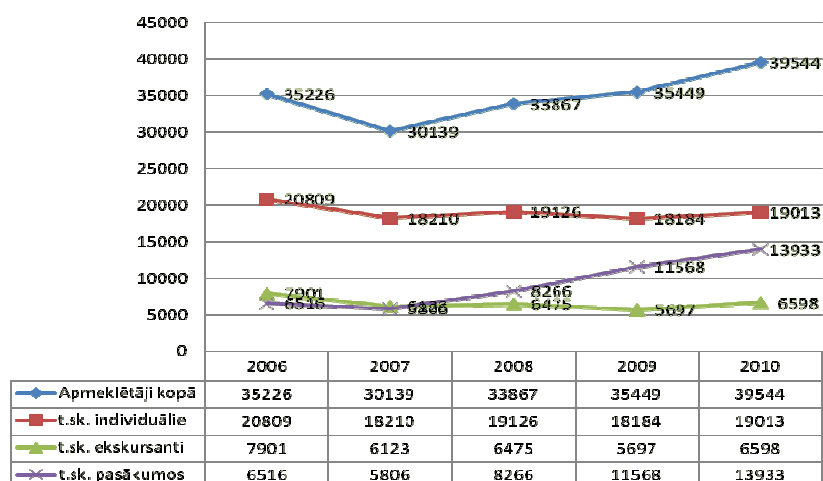
Ievērojams skaits piemiņas vietu ir Džūkstes pagastā - Piemiņas akmens G. Zemgalam, piemineklis Ziemassvētku kaujās (1944.) kritušajiem latviešu leģiona 19. divīzijas cīnītājiem, piemineklis Latviešu leģiona karavīriem Ziemassvētku kauju piemiņai un Piemiņas akmens Kurzemes cietokšņa aizstāvjiem, piemineklis Jānim Bētiņam (1830.–1912.) Irlavā - I un II Vispārējo Latviešu Dziesmu svētku virsdiriģentam, Irlavas skolotāju semināra skolotājam.

Pūres pagastā atrodas vairākas piemiņas vietas - piemineklis brīvības cīnītājam J.Brātuškinam, piemiņas ansamblis izsūtītajiem Pūres iedzīvotājiem (iestādīti 25 ozoli, novietoti tik pat daudz laukakmeņi ar izsūtīto uzvārdiem) un piemineklis Lielā Tēvijas karā kritušajiem pūreniekiem. Abavas krastā piemiņas vieta Padomju Armijas karavīriem.

1.4.3.2. Muzeji

Tukuma muzejs ietver Mākslas muzeju un Mākslas galeriju "Durvis", Durbes pili un Tukuma Pilsētas vēstures muzeju "Pils tornis", Pastariņa muzeju un Audēju darbnīcu. Kopš 2010. gada 1. janvāra par Tukuma muzeja struktūrvienību ir kļuvis arī Džūkstes Pasaku muzejs. Muzejs nodarbojas ar kultūrvides dokumentēšanu un pētniecību, kā arī ar kultūrvēsturisku vērtību saglabāšanu un popularizāciju. Tukuma muzejs ir reģionālas nozīmes muzejs, ko finansē Tukuma novada Dome. Kā redzams 1.69 attēlā, apmeklētāju skaits 2010.gadā muzejos salīdzinājumā ar

2006.gadu ir pieaudzis par 4318. Īpaši ir palielinājies apmeklētāju skaits organizētajos pasākumos, salīdzinot ar 2006.gadu tas dubultojies.

1.69.attēls. *Kopējās apmeklētāju skaita izmaiņas Tukuma muzeja struktūrvienībās, 2006.-2010.gads*
 Datu avots: Tukuma muzejs

Tukuma muzeja krājumā ir 917 mākslas krājuma kolekcijas priekšmetu, 59 967 dokumentālās krājuma kolekcijas priekšmetu, 11 524 priekšmetisko lietu krājuma kolekcijas priekšmetu. Krājums joprojām tiek papildināts. Tukuma muzejs regulāri izdod rakstu krājumus, kas prezentē Tukuma muzeja, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja un Latvijas Okupācijas muzeja darbinieku, kā arī vairāku novadpētnieku darba rezultātus. Visas publikācijas attiecas uz Tukuma un apkārtnes vēsturi un niansēti raksturo norises vietējā mērogā, bet tai pat precizē priekšstatus reģiona un atsevišķos gadījumos arī valsts mērogā. 2010.gadā Tukuma muzejs saņēma gada balvu muzeja nozarē „Muzeja puteklis”. Dokumentālā krājuma kolekcijā ietilpst dokumenti un fotogrāfijas, kopskaitā 52 003, foto albumi - 350, foto negatīvi - 3742 un stikla fotoplates - 572, periodika - 1800, grāmatas - 1500. Muzejā atrodamas dokumentāras liecības par tukumnieku dzīvi jau kopš 18. gadsimta. Muzejā ir gandrīz pilns vietējo laikrakstu komplekts, sākot no 1945. gada 22. maiju, kā arī atsevišķu agrāk iespiestu preses izdevumu eksemplāri. Tukuma muzeja īpaša sastāvdaļa ir vēsturiskās ēkas: Livonijas ordeņa viduslaiku pils saglabājusies daļa - Pils tornis, Durbes muižas centrs, 18. gadsimta dzīvojamā ēka, 19. gadsimta lauku sēta.

Mākslas muzejs piedāvā ekspozīcijas bērniem, skolēniem un studentiem apskatīt bez maksas. 2010. gadā muzeja kolekcijā ir 489 gleznas, no kurām vairāk kā 200 iekļaujas tā sauktajā Zelta fondā. To vidū ir Jaņa Rozentāla, Johana Valtera, Vilhelma Purvīša, Augusta Annusa, Kārļa Miesnieka, Ģederta Eliasa, Valdemāra Tones, Voldemāra Matveja, Voldemāra Zeltiņa, Jēkaba Kazaka, Jāņa Tīdemaņa un citu mākslinieku darbi. Muzeja krājumā īpaša uzmanība pievērsta Tukuma gleznotāju - A. Artuma, K. Neiļa, L. Āriņa - daiļradei, kā arī mūsdienu Tukuma mākslinieku darbiem. Muzeja mākslas kolekcijā ietilpst arī 319 grafikas, starp kurām atrodamas tādu Latvijas mākslā nozīmīgu meistarību kā Riharda Zariņa, Sigismunda Vidberga, Kārļa Padega, Pētera Upīša u.c. darbi. Salīdzinoši mazāka ir skulptūru kolekcija - patlaban tajā atrodas 21 skulptūra, to starp latviešu profesionālās tēlniecības pamatlicēju Gustava Šķiltera, Teodora Zaļkalna, Kārļa Zemdegas darbi.

Mākslas galerija "Durvis" ir jauno mākslinieku izstāžu vieta un Tukuma suvenīru bodīte. Īstiem vērtību cienītājiem te apskatāmas gan rokoko stila durvis, gan nopērkami lielāki un mazāki mākslas darbi.

Audēju darbnīca. Audējas Tukuma muzejā darbojas kopš 1974. gada un interesentiem labprāt māca seno amatu. Interesanta vieta ceļotājam, lai aizraujošā veidā iepazītu Tukuma novada tautastērpu un iemēģinātu savu roku senajā amatā. Apmācības notiek gan individuāli, gan skolu grupām. Izstāžu zāle atvēlēta gan pašu audēju darbu, gan citu tekstilmākslinieku darbiem.

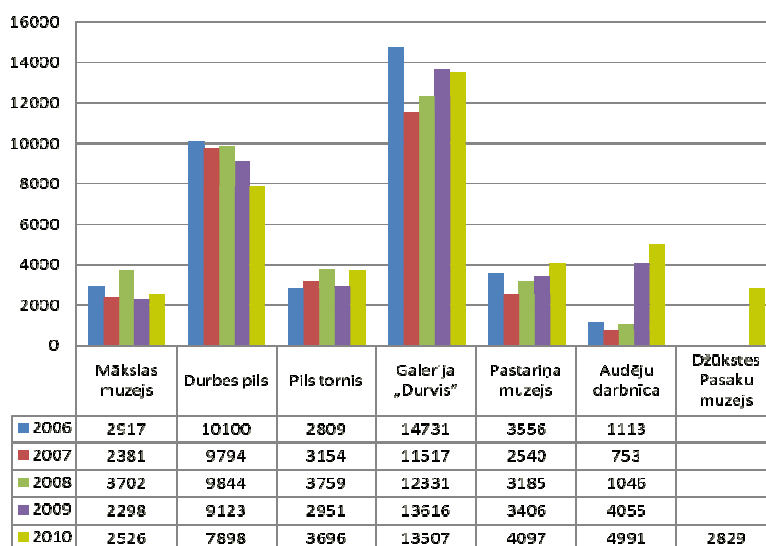
Pils tornis ir muzejs par pilsētas vēsturi no 12.gadsimta līdz pat mūsdienām. Pirmajā stāvā maketos - vēstures ainās ar leļļu skatiem var uzzināt par seno latviešu un vācu pilīm, leģendu par bruņinieka Kastiliāna un lībiešu meitenes Rauduziņas mīlestību 13.gadsimtā, iepazīt arheoloģisko izrakumu materiālu Tukuma pilskalnā, pilsētas izaugsmi 17.- 20.gadsimtā un vērtēt, kā pilsēta mainījusies. Otrajā stāvā katru gadu jauna izstāde par tukumu un tukumniekiem.

Pastariņa muzejs iekārtots „Bisenieku” mājās, kurās dzimis rakstnieks E.Birznieks - Upītis. Muzejs veltīts populāram grāmatu tēlam Pastariņam, kā saukts rakstnieks bērnībā.

Džūkstes Pasaku muzejs veltīts A. Lerhim-Puškaitim un Džūkstes pasakām, kā arī pagasta materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai. Apmeklētāji aicināti klausīties Džūkstes pasakas un stāstīt pašu dzirdētās, noskatīties leļļu izrādi un pašiem tajā piedalīties, apskatīt izstādes un pašiem radīt pasaku tēlus.

Arī **Durbes pili** regulāri tiek organizētas izstādes, semināri, kā arī dažādas kultūrizglītojošas programmas sadarbībā ar Tukuma novada skolām.

1.70.attēlā parādītas muzeju apmeklētāju skaita izmaiņas no 2006.gada. Visos muzejos 2010.gadā apmeklētāju skaits ir pieaudzis. Tas raksturo to augsto muzeju darbinieku profesionalitāti, kas spējusi nodrošināt apmeklētāju skaita pieaugumu veidojot interesantas pamatekspozīcijas, aktuālas izstādes un pasākumus. Interesanti, ka tikai pirmajā pastāvēšanas gadā Džūkstes pasaku muzeju apmeklējuši 2829 apmeklētāji, arī Pastariņa muzejs un Audēju darbnīca pēdējā gadā baudījuši iedzīvotāju interesi.

1.70.attēls. Apmeklētāju skaita izmaiņas pa Tukuma muzeja struktūrvienībām, 2006.-2010.gads

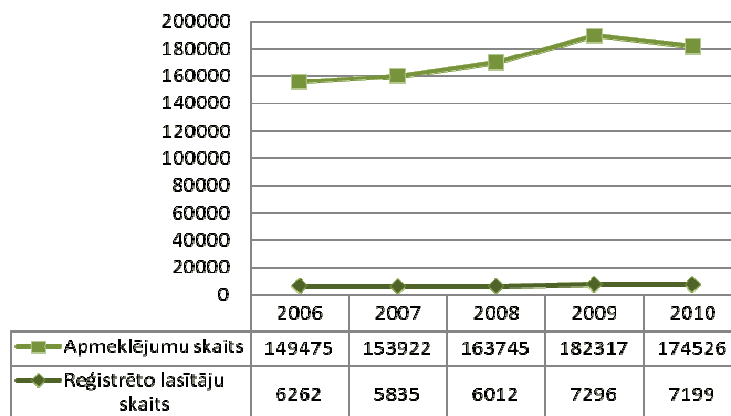
Datu avots: Tukuma muzejs

1.4.3.3. Bibliotēkas

Bibliotēkas novadā dod savu ieguldījumu iedzīvotāju izglītošanā, tālākizglītībā, brīvā laika pavadīšanā un palīdz nodrošināt informācijas pieejamību. Ir daudz izdarīts, lai bibliotēku darbā

ieviestu jaunās tehnoloģijas, izveidotu bibliotēku informācijas tīklu, ir apmācīti darbinieki un bibliotēkas veidojas par publiski pieejamiem, moderniem informācijas, izglītības, kultūras, sociālās komunikācijas centriem.

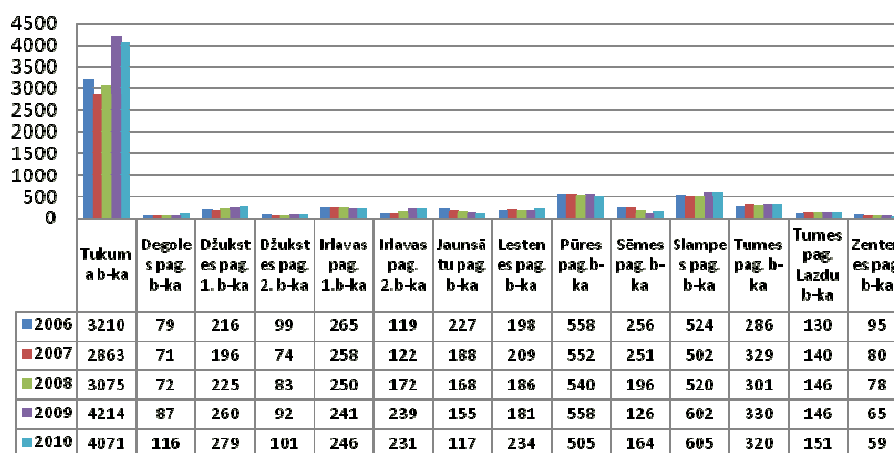
Tukuma novadā ir pieejamas 14 bibliotēkas – katrā administratīvi teritoriālajā vienībā pa vienai, bet Irlavas, Džūkstes un Tumes pagastos katrā darbojas pat 2 bibliotēkas. Kā redzams 1.71.attēlā, reģistrēto lasītāju skaits 2010.gadā salīdzinājumā ar 2006.gadu ir pieaudzis par gandrīz 15% jeb 937 lasītājiem.

1.71.attēls. Tukuma novada bibliotēku reģistrēto lasītāju un apmeklējumu skaits, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada bibliotēkas.

Var teikt, ka vidēji Tukuma novada bibliotēkas vismaz vienu reizi gadā apmeklē 22% Tukuma novada iedzīvotāju. Interesanti, ka, lai arī Tukuma bibliotēkas reģistrēto lasītāju skaits (4071 pēc 2010.gada datiem) absolūtos skaitļos ir vislielākais no visām Tukuma novada bibliotēkām, tomēr procentuāli pret iedzīvotāju skaitu tas ir 20% no Tukuma pilsētas iedzīvotājiem, kamēr Pūres bibliotēkā reģistrēto lasītāju skaits ir 505 jeb 32% no visiem Pūres pagasta iedzīvotājiem, bet Irlavas un Slampes bibliotēkās attiecīgi 477 jeb 30% un 605 jeb 28% (skat. 1.72.attēlu).

1.72.attēls. Tukuma novada bibliotēku reģistrēto lasītāju skaits, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada bibliotēkas.

Kopumā bibliotēku apmeklējumu skaits pēdējos piecos gados ir pieaudzis salīdzinoši strauji no 149475 apmeklējumiem 2006.gadā līdz 174526 apmeklējumiem 2010.gadā, jeb par 16,8% (skat. 1.71.attēlu). Tas nozīmē, ka kopumā Tukuma novada iedzīvotāji apmeklē biežāk bibliotēkas, kas daļēji ir ekonomiskās krīzes izraisīts efekts, jo iedzīvotāji vairs nevar atļauties pasūtīt visu

periodiku, kuru vēlas izlasīt, kā nodrošinot interneta pieejamību bibliotēkās, ir paplašinājis to pakalpojumu klāts un iespējas.

Tukuma bibliotēka ir lielākā no visām Tukuma novadā esošajām bibliotēkām. Tā darbojas kā kultūras, izglītības, informācijas iegūšanas un pašizglītošanās vieta. Bibliotēka nodrošina informācijas avotu sistematizāciju, katalogizāciju, bibliogrāfēšanu, kā arī nodrošina drukāto darbu, elektronisko avotu un citu dokumentu pieejamību iedzīvotājiem. No 2008. gada 14. novembra Tukuma bibliotēka atsāk darbu renovētajā ēkā Šēseles ielā 3. Bibliotēka izvietota 2. un 3. stāvā un ir aprīkota ar modernām informācijas tehnoloģijām un jaunām mēbelēm. Lasītājiem ir pieejamas 2 lasītavas, Pieaugušo literatūras nodaļa, mazos lasītājus un skolēnus gaida bērnu grāmatu krājums un Pasaku istaba. Jaunā bibliotēkas ēka ir ieguvusi balvu „Zelta kruķis”, jo ir draudzīga un viegli pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem (lifts).

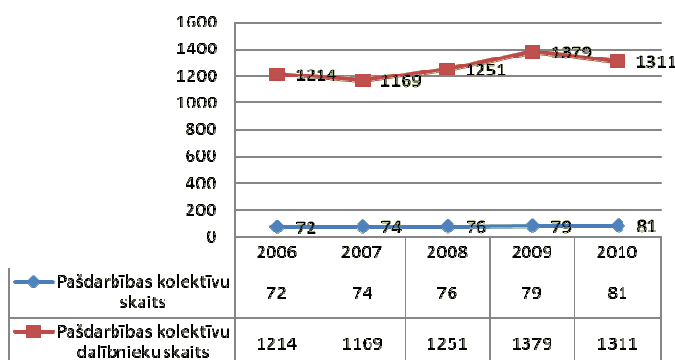
Tukuma bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina vairāk kā 73 350 drukāto darbu, 101 periodisko izdevumu, bezmaksas pieeju internetam un bibliotēkas veidotajām un abonētajām bibliogrāfiskajām un pilnteksta datubāzēm. Lasītāju skaits 2010.gadā bija 4214, no tiem bērni un jaunieši līdz 18gadiem- 1105, bet apmeklējumu skaits sasniedz 70737, no kuriem 8400 bija virtuāli. 2010.gadā bibliotēkas darbinieki organizējuši 42 tematiskos pasākumus un 43 izstādes.

Tukuma novada pagastu bibliotēkās piedāvāto drukāto darbu klāsts nav tik plašs, bet, tā kā visās bibliotēkās ir pieejamas modernās informācijas tehnoloģijas, tad iedzīvotājiem ir iespējas saņemt vēlamo izdevumu pasūtot to no citām bibliotēkām. Šādu iespēju nodrošina valsts vienotā bibliotēku informācijas sistēma.

1.4.3.4. Kultūras/ tautas nami

Tukuma novada iedzīvotāju aptaujas rezultāti parāda, ka iedzīvotāji visbiežāk izvēlas apmeklēt tieši kultūras/ tautas namos rīkotos pasākumus.²⁸ Tukuma novadā darbojas 11 kultūras/tautas nami – Tukuma pilsētas Kultūras nams, Zentes pagasta kultūras nams, Tumes pagasta kultūras nams, Slampes pagasta kultūras pils, Sēmes pagasta tautas nams, Pūres pagasta kultūras nams, Lestenes pagasta tautas nams, Jaunsātu pagasta tautas nams, Irlavas pagasta kultūras nams, Džūkstes pagasta kultūras nams un Degoles pagasta tautas nams.

Tukuma novada kultūras/tautas namos 2010.gadā darbojās 81pašdarbības kolektīvs, kuros bija 1311 dalībnieks (skat. 1.73.attēlu).

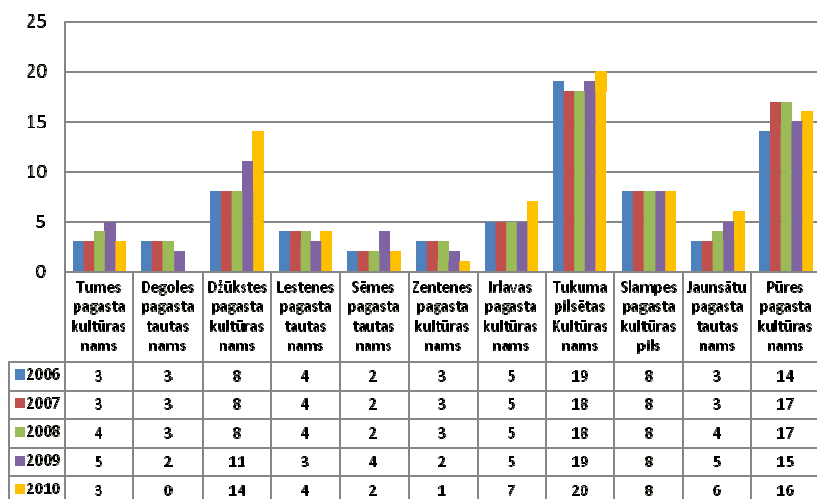
1.73.attēls. Pašdarbības kolektīvu un dalībnieku skaits Tukuma novada kultūras/tautas namos, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada kultūras/tautas nami

²⁸ Tukuma novada IAP pielikums „Tukuma novada iedzīvotāju aptaujas rezultātu apkopojums”, 40.diagramma

Kā tas redzams 1.73.attēlā, laikā no 2006.gada gan kolektīvu skaits (no 72 līdz 81), gan dalībnieku skaits (no 1214 līdz 1311) ir audzis.

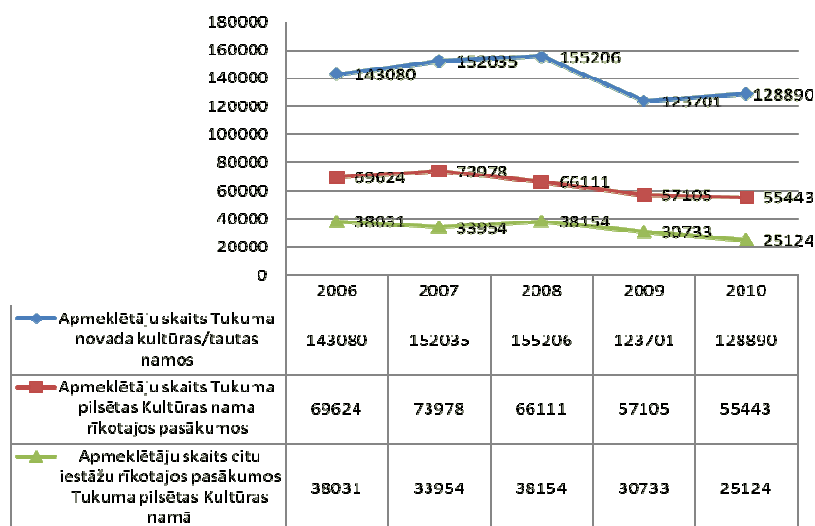
Diemžēl ir arī kultūras/tautas nami, kur situācija ar pašdarbības kolektīviem ir pasliktinājusies - tā kopš 2010.gada neviens pašdarbības kolektīvs vairs nav Degoles pagasta tautas namā, viens ir Zentenes pagasta kultūras namā, divi - Sēmes pagasta tautas namā. Vislielākais pašdarbības kolektīvu skaita pieaugums vērojams Džūkstes pagasta tautas namā - no astoņiem 2006.gadā līdz četrpadsmit 2010.gadā (skat. 1.74.attēlu).

1.74.attēls. Pašdarbības kolektīvu skaits Tukuma novada kultūras/tautas namos, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada kultūras/tautas nami

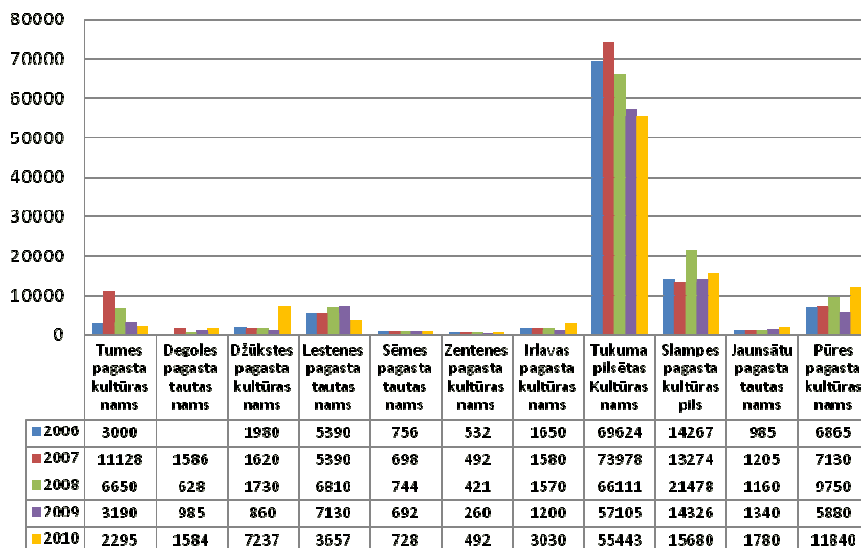
Tukuma novadā kopumā 2010.gada laikā kultūras/ tautas namu pasākumus apmeklējuši 128 890 iedzīvotāji, kas salīdzinot ar 2009.gadu ir pieaudzis par 5189 apmeklētājiem, bet tomēr nav sasniedzis ne 2006., ne 2007., ne 2008.gada līmeņus. Kā redzams 1.75.attēlā, 43% no visiem apmeklētājiem ir apmeklējuši pasākumus Tukuma pilsētas Kultūras namā.

1.75.attēls. Apmeklētāju skaits Tukuma novada kultūras/tautas namos kopā un Tukuma pilsētas Kultūras nama un citu iestāžu rīkotajos pasākumos, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada kultūras/tautas nami

Novadā ir vēl divi kultūras/tautas nami, kuru apmeklētāju skaits gadā pārsniedz 10000 apmeklētāju, t.i. Slampes pagasta kultūras pils (15 680 apmeklētāji 2010.gadā) un Pūres pagasta kultūras nams (11 840 apmeklētāji 2010.gadā). Pārējos Tukuma novada kultūras/tautas namos apmeklētāju skaits 2010.gadā svārstās no 492 apmeklētājiem (Zentenes pagasta kultūras nams) līdz 3657 apmeklētājiem (Lestenes pagasta tautas nams) (skat. 1.76.attēlu).

1.76.attēls. Apmeklētāju skaits Tukuma novada kultūras/tautas namos, 2006.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada kultūras/tautas nami

Tukuma pilsētas Kultūras nams ir Viesīgās biedrības nama tradīciju mantotājs. Tagadējais Tukuma pilsētas Kultūras nams sāka darboties 1945.gadā kā Tukuma rajona Kultūras nams. Tukuma pilsētas Kultūras nama darbībā nozīmīga vieta ir pašdarbības kolektīviem, kas dod iespēju to dalībniekiem izkopt savu talantu, iesaistīties aktīvā kultūras dzīvē. Pašdarbības kolektīvu darbā aktīvi iesaistījušies vairāk kā 465 dalībnieki. 2010.gadā šeit darbojās 20 tautas mākslas kolektīvi: 3 kori, tautas deju kolektīvi, deju kopas, pūtēju orķestris, tautas mūzikas un saksofona ansamblis, teātri, vokālais ansamblis. Ik gadu pieaug iespēja apmeklēt mākslinieciskās pašdarbības kolektīvus, to darbības jomas paplašinās.

Tukuma pilsētas Kultūras namā, kā redzams 1.75.attēlā savus pasākumus rīko arī citas Tukuma iestādes, organizācijas. Skaitļi liecina, ka apmeklētāju skaits šajos pasākumos samazinās.

Pēdējo piecu gadu laikā daudzās kultūras iestādēs bijuši investīciju projekti dažādu remontdarbu, rekonstrukcijas u.c. aktivitātēm: Pūres kultūras nama rekonstrukcija un III kārtas būvniecība, grīdas rekonstrukcija, kā arī aprīkojuma iegāde, Lestenes tautas nama vienkāršota rekonstrukcija, Tumes pagasta kultūras nama rekonstrukcija, aprīkojuma iegāde Jaunsātu tautas namam, kā arī Sēmes ciema brīvā laika un kultūras aktivitāšu objektu rekonstrukcija.”

Turpmākajos gados plānotās un nepieciešamās aktivitātes - Tukuma pilsētas kultūras nama renovācija, Tumes kultūras nama skatuves aprīkojuma modernizācija, Valsts nozīmes koncertzāles izveide Jaunmoku pilī, Tukuma novadā, Bijušo Irlavas Skolotāju semināra ēku rekonstrukcija, pārveidojot to par modernu semināru, kultūras un radošu darbnīcu centru, Slampes kultūras pils skatuves un zāles modernizācija, aprīkojuma iegāde Pūres kultūras namam un

Jaunsātu tautas namam, Lestenes tautas nama vienkāršotā rekonstrukcija, 2.kārta, Čubatu brīvdabas estrādes rekonstrukcija Degoles pagastā un Durbes estrādes atjaunošana.

Visi Tukuma novada kultūras/tautas nami ieņem ļoti nozīmīgu vietu vietējās kopienas pašorganizācijā un gaisotnes veidošanā

Novada pašvaldība ir ieguldījusi ievērojamus līdzekļus kultūras infrastruktūras nodrošināšanai, tie tiek plānoti arī nākotnē, tādēļ vēl jo aktuālāks ir jautājums par pārdomātas kultūrpolitikas veidošanu novadā, izsverot arī telpu noslogojumu un kultūras nozares ekonomisko potenciālu novada attīstībā.

1.4.3.5. Tradīciju pasākumi

Lai kultūras dzīve nepaliktu tikai tās izstāžu un kultūras un tautas namu sienās, visā novadā un pilsētā un katrā pagastā tiek veidoti un organizēti savi tradīciju pasākumi. Šie pasākumi nākotnē būs tie, kas palīdzēs gan katram pagastam saglabāt tikai savu neatkārtojamo individualitāti, gan veidot kopīgu piederības sajūtu Tukuma novadam.

Tukuma pilsētā bez tradicionālajiem pasākumiem pilsētas iedzīvotājiem (Valsts svētki, dzejas dienas, Svecīšu svētki u.c.) ir savi, jau Latvijā atpazīstamību ieguvuši svētki – „Strūklakas modināšana” 1.maijā un Rožu svētki (vienu reizi divos gados)

Savukārt **Lestenē** bez tradicionālajiem pasākumiem tautas namā īpaši tiek godināta karavīru, kas krituši par Latvijas neatkarību, piemiņa-piemiņas dienas Lestenes brāļu kapos- 16.marts- leģiona dibināšanas diena un 8.maijs, 23.decembrī Ziemassvētku kauju piemiņas dievkalpojums Lestenes baznīcā, Lāčplēša dienas lāpu gājiens.

Džūkstes pagastā 20 gadu tradīcijas uztur Džūkstes pagasta kultūras nams, rosinot uz apkārtējo pagastu sadraudzību un pagasta dižgaru un savu tagadējo jubilaru godināšanu.

Irlavas pagasta kultūras namā regulāri notiek visi tradīciju pasākumi, kuri ir guvuši lielu iedzīvotāju atsaucību- Lieldienas, Līgo svētki, Irlavas pagasta svētki, Mākslas dienas, Lāčplēša dienai veltīts piemiņas pasākums Tiļļu kapsētā, 18. novembra pasākums, Adventes koncerti, Ziemassvētku pasākumi.

Sarp būtiskākajiem tradicionālajiem pasākumiem **Pūrē** ir minami gadskārtu ieražu svētki, Pūres pagasta svētki, Vakartirgi Pūrē un festivāli, ko rīko katrs pašdarbības kolektīvs.

Slampes pagasta kultūras pils darbojas jau 33.gadu, kurā notiek gan tradicionālie gadskārtu sarīkojumi, gan valsts svētki, gan pašdarbnieku svētki, gan aktīvi darbojās amatiermākslas kolektīvi ne tikai Slampē, bet arī piedalās sarīkojumos Latvijā un ārzemēs. Teātru un koncertu apmeklētāji ir no visa novada un arī no blakus novadiem. Regulāri notiek mākslas izstādes.

2011.gadā tiek plānoti arī jauni svētku aizsākumi **visam Tukuma novadam** - Novada svētki, novada mazo vokālistu konkurss “Cālis”, Bērnības svētki, Tukuma estrādes grupu salidojums “Tukuma ritmi” un Dziedošo ģimeņu saiets.

Tukuma novadā kultūras iestāžu piedāvātie pakalpojumi iedzīvotājiem pieejami visā novada teritorijā. Svarīgākā loma kultūras dzīves veidošanā novada teritorijas pagastos ir pagastu kultūras/tautas namiem un bibliotēkām, dažās vietās - arī muzejiem. Tieši šīs iestādes ir tās, kuras

veido Tukuma novada cilvēku piesaisti dzimtajai vietai, kopības sajūtu, kā arī rada iespēju pilnvērtīgai atpūtai. To atzinīgi novērtējuši iedzīvotāji arī aptaujā, tādēļ ir ļoti svarīgi nesamazināt finanšu līdzekļus šo kultūras iestāžu uzturēšanai un darbības nodrošināšanai, kā arī meklēt papildus iespējas infrastruktūras uzlabošanai un investīcijām cilvēkresursos.

1.4.4. Sporta un aktīvās atpūtas iespējas

Sporta un aktīvās atpūtas iespējas Tukuma novadā ir plašas. Iedzīvotājiem ir pieejamas Tukuma ledus halle un Tukuma Sporta un atpūtas komplekss, Irlavas sporta nams, kā arī dažādu sporta veidu nodarbībām arī vakaros un brīvdienās tiek izmantotas skolu sporta zāles gan Tukuma pilsētā, gan novada pagastu skolās. Vairākas sporta halles uzlabotas dažādu projektu ietvaros.

Šobrīd tiek plānota jaunas sporta halles būvniecība un apsaimniekošana Tukuma pilsētā. Tās skicē projekts izstrādāts 2010.g. maijā. Tukuma sporta halles būvprojektā paredzēts: sporta bloks ar dažādām sporta zālēm (basketbolam, vieglatlētikai, aerobikai, trenažieriem, cīņām u.c.), peldbaseinu, visa veida palīgtelpām un autostāvietu. Projektētā ēka iecerēta kā viena apjoma celtnē.

Tukuma novada pašvaldība pastāvīgi veic sporta infrastruktūras uzlabojumus gan ierīkojot un atjaunojot sporta laukumus (kā viens piemērs - mākslīgā seguma futbola laukums Revolūcijas ielā Tukumā), gan citas sporta vietas, piemēram, Tukuma pilsētā ir labiekārtots skeitparks. Bez tam pašvaldība savu iespēju robežās sniedz arī finansiālu atbalstu sporta klubu darbībai visā Tukuma novada teritorijā.

Pēdējo piecu gadu laikā novada pašvaldības realizējušas investīciju projektus sporta būvju infrastruktūrā: Sporta zāles būvniecība Sēmes un Džūkstes pagastos kā arī investējušas finanšu līdzekļus veselīga dzīves veida iespējām un rekreācijas vides uzlabošanai: Slampes un Jaunsātu pagastos Irlavas pagastā izveidojot rotaļu laukumu un veloceliņu, attīstot velotūrisma infrastruktūru Tukumā.

Turpmākajos gados nepieciešamās un ieplānotās aktivitātes - Sporta un atpūtas kompleksa rekonstrukcija un jaunas sporta halles būvniecība un apsaimniekošana Tukuma pilsētā, Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde sporta zāles būvniecība, peldbaseina būve pie Tumes vidusskolas, sporta laukuma izveide Zentenes ciemata centrā un Tumes pagastā, sporta zāles jumta nomaiņa Pūres pagastā, Lestenes tautas nama sporta pasākumu telpu vienkāršotā rekonstrukcija.

Iedzīvotāju aptaujas rezultāti parāda, ka peldbaseins ir tas sporta pakalpojums, pēc kura šobrīd ir vislielākais sabiedrības pieprasījums, jo tāda vienkārši vēl nav. Vasaras sezonā iedzīvotāji labprāt izmanto novadā esošo ezeru piedāvātās iespējas. Tukuma novada teritorija ir piemērota pastaigām un velobraucēju aktivitātēm, tomēr pilnvērtīgai resursi izmantošanai nepieciešama turpmāka to attīstīšana.

Tukuma ledus halle ir publiski pieejama slidot gribētājiem, tajā norisinās hokeja treniņi un iespējams iznomāt arī inventāru (slidas un ķiveres), ir atlaides skolēniem un bērniem. Tāpat ir iespējams iznomāt ledus laukumu.

Tukuma Sporta un atpūtas komplekss piedāvā iespēju organizēt sporta pakalpojumus, treniņnodarbības, kā arī telpu un inventāru īri. Regulāri. Kompleksa telpās norisinās pilsētas mēroga čempionāti šahā, novusā, galda tenisā, minifutbolā un ielu basketbola sacensībās, kā arī pašvaldības iestāžu un uzņēmumu sporta spēles.

Irlavas sporta namā iespējams izmantot lielo sporta zāli treniņiem un sacensībām florbolā, telpu futbolā, volejbolā, handbolā un citos sporta veidos, konferenču zāli novusam un galda tenisam, treniņu zāli spēka treniņiem un vispārējās fiziskās formas uzturēšanai. Pieejama arī sauna, dušas

un ģērbtuves, vasaras sezonā arī atpūtas vieta (ar galdu soliem, ugunsкура vietu), 2 pludmales volejbola laukumi un futbola laukums, kā arī labiekārtota peldvieta. Irlavas vidusskolas stadionā ir vieglatlētikas sektori, volejbola laukums, basketbola laukums un futbola laukums.²⁹

Vairākās novada skolās ir rekonstruētas sporta zāles, kuras ir pieejamas ne tikai skolas audzēkņiem, bet arī visiem novada iedzīvotājiem. Kā vienu no tām var minēt, Slampes pagasta Zemgales vidusskolas rekonstruētā sporta zāle. Darbadienas vakaros darbojas trenāžieru zāle, var spēlēt futbolu, florbolu, basketbolu. Notiek dažādas sporta spēles.

Novada sporta pasākumu plāns 2011.gadam raksturo sporta dzīves dažādību – ziemas mēnešos rīkojot novada sacensības galda tenisā, gan šautriņu mešanās, zolītē, šahā. Arī aktīvo sporta veidu cienītāji visu gadu var piedalīties sacensībās: notiek novada sporta spēles telpu futbolā, basketbolā, volejbolā, hokeja čempionāts, daiļslidošanas sacensības „Tukuma kauss 2011”, Tukuma kauss orientēšanās sportā, arī starptautiskais karatē čempionāts. Sporta klubs Irlava piedāvā iespēju izcīnīt kausu pludmales volejbolā un velokrosā. Katru augustu tradicionāli tiek organizēti Sporta svētki – Sēmes, Lestenes, Džūkstes Tumes, Degoles Jaunsātu pagastos, arī iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām- festivāls „Mēs riteņkrēslos Tukumā”.

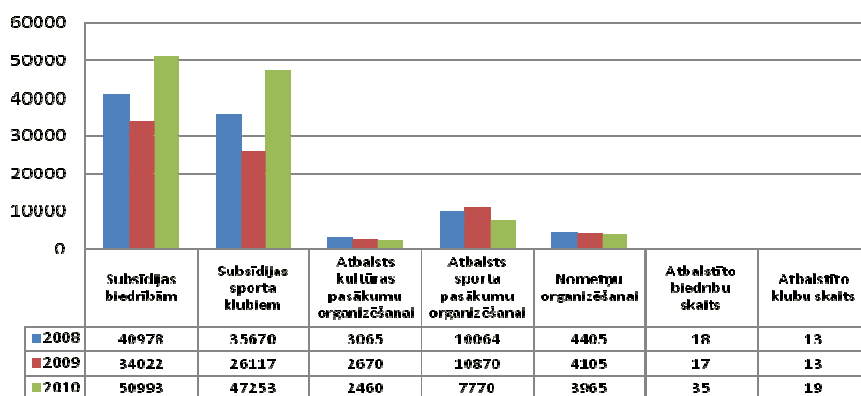
²⁹ <http://www.skirlava.lv/lv/turisma-un-atputas-komplekss/>

1.4.5. Tukuma novada nevalstisko organizāciju darbība

Nevalstiskajām organizācijām, biedrībām, nodibinājumiem un klubiem ir nozīmīga loma dialoga ar iedzīvotājiem veidošanā Tukuma novadā. Pēc Lursoft datiem uz 01.03.2011 kopš 1993.gada Tukuma novadā kopā ir reģistrētas 133 biedrības un 4 nodibinājumi. Pēc Tukuma novada Domes datiem uz 2011.gada sākumu aktīvi darbojas vairāk nekā 60 biedrības, no kurām 17 ir Tukuma novada sporta klubi. Pēc darbības veidiem visas biedrības nosacīti var iedalīt piecās grupās:

- sociālais atbalsts, palīdzība, drošība un tiesību aizstāvēšana dažādām mērķgrupām;
- sporta un aktīva dzīves veida popularizēšana visu sociālo slāņu un vecumu iedzīvotājiem;
- jauniešu patriotiskā audzināšana, iesaistīšana starptautiskos projektos un saturīga brīvā laika pavadīšanā;
- kultūras, mākslas, interešu izglītības aktivitātes un vērtību popularizēšana, saglabāšana;
- labdarības aktivitātes un pasākumi.

Lai Tukuma novada biedrības sekmīgāk varētu īstenot savus mērķus, Tukuma novada Dome savu iespēju robežās sniedz tām finansiālu atbalstu. Pēc Tukuma novada Domes datiem 2010.gadā Tukuma novada Dome subsidēja Tukuma novada biedrības un klubus 98 246 LVL apjomā, kā arī papildus sniedza finansiālu atbalstu sporta un kultūras pasākumu un nometņu organizēšanai 14 195 LVL apmērā.

1.77.attēls. Tukuma novada Domes atbalsts Tukuma novada biedrībām, 2008.-2010.gads.

Datu avots: Tukuma novada Dome

Kā tas redzams 1.77.attēlā 2010.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu biedrību skaits, kuras pašvaldība ir finansiāli atbalstījusi ir gandrīz dubultojies sasniedzot 35 atbalstītās biedrības, un pieaudzis ir arī atbalstīto klubu skaits no 13 uz 19. Pieaudzis ir arī kopējais finansiālā atbalsta apjoms no 94 182 LVL 2008.gadā līdz 112 441 LVL 2010.gadā.

1.4.6. Sabiedriskā drošība un kārtība

Tukuma novadā par sabiedrisko drošību un kārtību ir atbildīga Tukuma novada pašvaldības policija, kas ir Tukuma novada Domes struktūrvienība, kura savas kompetences ietvaros veic sabiedriskās kārtības uzturēšanu Tukuma novada administratīvajā teritorijā. Darba organizācijas jautājumos Tukuma novada pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām valsts un pašvaldības institūcijām.

Pašvaldības policijā strādā 18 pašvaldības policijas darbinieki. Pašvaldības policijas rīcībā ir četras automašīnas, kuras tiek izmantotas ikdienas patrulēšanai un preventīvo darbu veikšanai. Tukuma novada pašvaldības policija nodrošina nepārtrauktas diennakts dežūras.

Tukuma novada pašvaldības policijā 2010.gadā pieņemti 476 lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās un 786 administratīvo pārkāpumu lietas nosūtītas lēmumu pieņemšanai pēc piekritības citām institūcijām. 2010.gadā pašvaldības policija nodrošināja sabiedrisko kārtību 24 masu pasākumos un veikusi 54 profilaktiskā pasākuma reidus.

1.4.7. Vides kvalitāte

Kopumā Tukuma novada vides kvalitāte ir vērtējama kā relatīvi augsta, ko zināmā mērā nosaka gan relatīvi zema iedzīvotāju blīvums gan relatīvi zemā industriālā un saimnieciskā aktivitāte. Galvenās vides problēmas saistītas ar pēdējos gados pieaugušo transporta ietekmi uz vidi, īpaši trokšņa piesārņojumu. Kā redzams 1.66. attēlā trokšņa piesārņojums ir vērojams Tukuma novada teritorijā saistībā ar Valsts autoceļu A-10 Rīga- Ventspils un dzelzceļa līniju Jelgava-Tukums, kas šobrīd nodrošina tikai preču tranzīta pārvadājumus (t.sk. arī bīstamās kravas).

1.78.attēls. Piesārņotās vietas un areāli Rīgas plānošanas reģionā, 2010.gads

Datu avots: Rīgas plānošanas reģiona ekonomikas profils (redakcija uz 15.10.2010)

Gaisa kvalitāti Tukuma novadā, galvenokārt lielākajās apdzīvotajās vietās, kā, piemēram, Tukuma pilsētā, ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojošo vielu izmešu avoti, kā arī gaisa piesārņojuma pārrobežu pārnese. Šobrīd Tukuma novada teritorijā, tāpat kā Rīgas plānošanas reģionā kopumā, galvenie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti ir katlumājas, sastādot 80% no kopējā gaisa

piesārņojuma avotu izmešu apjoma. Daudzu veco katlu māju darbība neatbilst Eiropas Savienības vides prasībām. Būtiski ir enerģijas zudumi un palielināts kurināmā patēriņš ēkās, kurās nav nodrošināta pietiekama energoefektivitāte. Ievērojami gaisa piesārņojums pieaug arī, palielinoties transporta līdzekļu skaitam un satiksmes intensitātei. Tomēr kopumā gaisa kvalitāte ir uzskatāma par normatīviem atbilstošu.

Tukuma novada teritorijas hidrogrāfiskais tīkls pieder gan Ventas upes baseinam, gan Lielupes upes baseinam. Saskaņā ar VGMC Latvijas virszemes ūdeņu kvalitātes pārskatu par 2009.gadu, kurā raksturots Latvijas virszemes ūdensobjektu kvalitāte, ieskaitot, ekoloģiskās kvalitātes novērtējumu, nitrātu un ūdens videi bīstamo vielu piesārņojuma analīzi, kā arī ūdensobjektu atbilstības novērtējumu zivju ūdeņu kvalitātes prasībām, Tukuma novadā kā labai kvalitātei neatbilstošs rādītājs (N/NH₄, Nkop., Pkop.) 2009.gadā ir identificēts Sloenes upes posmā augšpus Tukuma, kas ir saistīts ar lauksaimnieciskās darbības izraisīto piesārņojumu. Bez tam, kā teritorija, kurā ir virszemes ūdeņu piesārņojums ir identificēta Džūkstes pagastā.

1.4.8. Iedzīvotāju dzīves vides novērtējums

Iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti visvairāk ietekmē novadā esošā sabiedriskās nozīmes infrastruktūra (izglītība, kultūra, sports, sociālā un veselības aprūpe, utt.). Tā tiek veidota un uzturēta apzinot iedzīvotāju vajadzības un vēlmes, uzlabojot viņu dzīves kvalitāti, stabilitāti, taisnīgumu un veselību.

2010.gadā Tukuma novadā ir izveidota Tukuma novada Izglītības pārvalde, kas ir Tukuma novada pašvaldības iestāde un tā īsteno Pašvaldības kompetenci izglītības jomā. Šobrīd Tukuma novadā pirmsskolas izglītības programmas īsteno 14 izglītības iestādes, tomēr uz 2011.gada 1.janvāri rindā uz vietām PII bija 734 bērni.

Tukuma novada pašvaldības teritorijā darbojas 15 pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, no kurām 6 ir vidusskolas, 7 pamatskolas un 2 speciālās internātpamatskolas. Kopējais vispārizglītojošo izglītības iestāžu audzēkņu skaits 2010./2011.m.g. ir 4124³⁰, kas salīdzinājumā ar audzēkņu skaitu uz 2006./2007.m.g. sākumu ir par 14,5% jeb 698 audzēkņiem mazāks. Tukuma pilsētas teritorijā esošajā pamatskolās un vidusskolās izglītojamo skaits ir no 190 līdz 781, savukārt novada pagastu teritorijās esošajās pamatskolās un vidusskolās skolēnu skaits ir no 27 līdz 319.

Novada teritorijā darbojas 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes: Tukuma Mākslas skola, Tukuma Mūzikas skola un Tukuma Sporta skola. Visas šīs profesionālās ievirzes izglītības iestādes atrodas Tukuma pilsētā.

Novadā 2010/2011.m.g. 3567 skolēniem bija iespēja piedalīties vairāk nekā 11veidu interešu izglītības programmās, no kurām visapmeklētākās bija mūzikas un vizuālās un lietišķās mākslas programmas, arī tautas dejas un sports.

Tukumā atrodas Rīgas pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas Tukuma filiāle, kas piedāvā iespēju iegūt augstāko izglītību tuvāk dzīvesvietai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmā „Komercedarbības organizācija” ar specializācijas virzienu „Uzņēmējdarbības (komercdarbības) speciālists” un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmā „Skolotājs” – apakšprogramma „Pirmsskolas un sākumskolas skolotājs”.

Tukuma novadā par zinātniskās darbības centru uzskatāma Pūre, kurā atrodas SIA „Pūres Dārzkopības pētījumu centrs”, kas veic pētījumus dārzenkopībā un augļkopībā. Sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā un Zinātnisko iestāžu reģistrā.

Tukuma novads ir viens no nedaudzajiem, kam izdevies saglabāt savu slimnīcu kā pilnvērtīgu stacionāro ārstniecības iestādi. Pašlaik SIA „Tukuma slimnīca” ir lokālās daudzprofilu slimnīcas statuss ar 151 gultas vietu. Slimnīcā ir Uzņemšanas, Intensīvās terapijas, Ķirurģijas, Ginekoloģijas, Traumatoloģijas, Neiroloģijas, Terapijas, Bērnu, Radioloģijas, Fizioterapijas nodaļas un Terapijas nodaļas filiāle Kandavā. Ambulatorajā daļā ir laboratorija, kurā iespējams veikt dažādas klīniskās analīzes. Kopš 2007.gada Radioloģijas nodaļā darbojas jauns datortomogrāfs. Tukuma slimnīca sniedz arī dienas stacionāra pakalpojumus, kas ir kvalitatīva

³⁰ Pēc datiem uz 2010.gada 1.septembri

nepieciešamā stacionārā palīdzība, kas finansiāli ir izdevīgāka pacientam un ekonomiskāk tiek izlietoti arī veselības aprūpes finansēšanas līdzekļi.

Novada teritorijā darbojas Jaunsātu, Lestenes, Kaives un Zentenē feldšeru/vecmāšu punkti, kuros strādā pa vienam ārsta palīgam (feldšerim).

Novada teritorijā atrodas 20 ģimenes ārstu prakšu pamatdarbības teritorijas. Piecpadsmit no tām ir Tukumā, pa vienai Džūkstē, Irlavā, Pūrē, Jaunsātos.

Sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Tukuma novadā plāno, realizē un koordinē Pašvaldības aģentūra „Tukuma novada sociālais dienests”. Vismaz viens sociālais darbinieks ir katrā pagasta pārvaldē, kā arī sociālā darba organizatori. Tas ir ļoti svarīgi, lai savlaicīgi tiktu pamanītas sociālās problēmas vietējā sabiedrībā, iedzīvotājiem tuvāk būtu iespēja vērsties ar savu lūgumu pēc palīdzības vai pakalpojuma.

Dati liecina, ka gada laikā pieaudzis trūcīgo personu skaits, dubultoies GMI pabalsta saņēmēju skaits un pārējos pašvaldības pabalstus saņēmušo novada iedzīvotāju skaits.

Neskatoties uz to, ka Tukuma novadā ir ļoti plašs pašu sniegto sociālo pakalpojumu klāsts, atsevišķos gadījumos pakalpojumi tiek pirkti no citās pašvaldībās esošiem pakalpojumu, kas liecina par to, ka sociālais dienests rūpīgi izvērtē savu klientu vajadzības un sniedz atbilstošāko pakalpojumu.

Tukuma novada teritorijā ir plašs kultūrvēsturisko objektu skaits, kas gadsimtiem ir veidojuši novada kultūrvēsturisko ainavu un vidi, un turpina darīt to joprojām, un kuri ar Tukuma TIC palīdzību tiek veiksmīgi iekļauti novada iedzīvotāju dzīves aprītē, kā arī ceļotāju tūrisma maršrutos.

Tukuma muzejs ietver Mākslas muzeju un Mākslas galeriju "Durvis", Durbes pili un Tukuma Pilsētas vēstures muzeju "Pils tornis", Pastariņa muzeju un Audēju darbnīcu. Kopš 2010.gada 1.janvāra par Tukuma muzeja struktūrvienību ir kļuvis arī Džūkstes Pasaku muzejs.

Tukuma novadā ir pieejamas 14 bibliotēkas – katrā administratīvi teritoriālajā vienībā pa vienai, bet Irlavas, Džūkstes un Tumes pagastos katrā darbojas pat 2 bibliotēkas. Reģistrēto lasītāju skaits 2010.gadā ir pieaudzis un var teikt, ka vidēji Tukuma novada bibliotēkas vismaz vienu reizi gadā apmeklē 22% Tukuma novada iedzīvotāju.

Tukuma novadā darbojas 11 kultūras/tautas nami, kuros 2010.gadā darbojās 81 pašdarbības kolektīvs, kuros bija 1311 dalībnieks. Tukuma novadā kopumā 2010.gada laikā kultūras/ tautas namu pasākumus apmeklējuši 128 890 iedzīvotāji, kas salīdzinot ar 2009.gadu ir pieaudzis, tomēr nav sasniedzis ne 2006., ne 2007., ne 2008.gada līmeņus.

Tukuma novadā par sabiedrisko drošību un kārtību ir atbildīga Tukuma novada pašvaldības policija, kas ir Tukuma novada Domes struktūrvienība, kura savas kompetences ietvaros veic sabiedriskās kārtības uzturēšanu Tukuma novada administratīvajā teritorijā. Darba organizācijas jautājumos Tukuma novada pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām valsts un pašvaldības institūcijām.

1.5. SVID analīze

1.5.1. Pieejamie un attīstībai nozīmīgie resursi

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums un laba sasniedzamība - dzelzceļš, netālu lidosta, ostas. Kursē elektrovilciens, autobusi.		X	X	X
	Plašs autoceļu tīkls	X			
	Unikālas ainavas un kultūrvēsturiskais mantojums	X	X	X	X
	Augsts cilvēkresursu potenciāls - speciālisti mēbeļrūpniecībā, metālapstrādē, radoši cilvēki kultūras jomā, pašdarbības kolektīvi	X			
	Dabas resursi: meži, kvalitatīvas un plašas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, grants, purvi, ūdeņi, māls	X	X		
	Dabas un ainaviskie resursi piemēroti aktīvās atpūtas un aktīvā tūrisma attīstībai	X	X		
	Augsta pašvaldības kapacitāte investīciju piesaistei	X	X	X	X
	Attīstīta zinātne auglīkopības un ogļkopības jomā, selekcija				X
	Labi attīstīti sociālās jomas pakalpojumi	X			
V	Salīdzinoši liela demogrāfiskā slodze	X			
	Iedzīvotāju novecošanās un depopulācija	X			
	Iedzīvotāju skaita samazināšanās lauku apdzīvotajās vietās	X			
	Lieli izdevumi infrastruktūras uzturēšanai	X			
	Liela konkurence investīciju piesaistes jomā		X		
	Maz izglītību ieguvušo jauniešu paliek strādāt novadā	X			
	Slikta ceļu segumu kvalitāte, jo īpaši pagastu teritorijās	X			
	Neapdzīvotas ēkas, degradētas teritorijas	X			
	Nepietiekami attīstīts mobilo sakaru tīkls (ne visā novada teritorijā ir pārklājuma zona)	X			
I	Cilvēkresursu piesaistīšana novadam, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi	X			
	Zemes dzīļu izmantošana jaunu uzņēmējdarbības veidu apguvei, produktu izveidošanai	X			
	Infrastruktūras attīstīšana (ceļi, dabas takas, peldvietas u.c.)	X			
	Attīstīt dabas tūrisma	X	X	X	
	Attīstīt dzīvojamo fondu (nepabeigtās būves)	X			
	Enerģētiskās koksnes ražošana	X	X		
D	Pašvaldības budžeta nepietiekamība attīstības projektiem	X			
	Dabas un kultūrvēsturisko objektu bojāeja līdzekļu trūkuma dēļ	X	X	X	X

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
	Neapzinīgas rīcības rezultāti, vides piesārņojums	X			
	Centralizācija	X	X	X	
	Novada uzņēmējiem nākas piesaistīt darbiniekus no citām teritorijām	X			

1.5.2. Uzņēmējdarbības vide

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Labi attīstīti galvenie autoceļi, dzelzceļš, blakus novadam lidlauks	X	X		
	Stabili uzņēmēji kā pilsētā, tā lauku teritorijā	X	X	X	
	Izdevīgs novada ģeogrāfiskais novietojums, Rīgas tuvums (gan noieta tirgus, gan darbaspēka tirgus)	X			
	Attīstīta ražošana - kokapstrāde, metālapstrāde, pārtikas rūpniecība	X			
	Attīstīta lauksaimniecība, tai skaitā dārzkopība	X			
	Pašvaldībai pieder daudz zemju, kas var tikt izmantotas uzņēmējdarbības vajadzībām	X			
V	Neapsaimniekoti īpašumi (bijušās fermas, u.c. ražošanas ēkas) degradē teritoriju un ainavas	X			
	Vāji attīstīti e-pakalpojumi un to pieejamība pārvaldē	X			
	Vāja sadarbība starp uzņēmējiem un pašvaldību	X			
	Nolietota infrastruktūra	X	X	X	
	Konkurence par darbaspēku	X			
	Neapmierinoši sabiedriskā transporta pakalpojumi	X			
	Trūkst profesionāļu	X			
	Trūkst informācijas par biznesa inkubatoru	X			
	Cilvēkresursu specializācija neatbilst novada darba tirgus vajadzībām	X			
	Dabas resursu, izejvielu un citu zemas vērtības preču eksports	X			
I	Vāja informācijas vide par uzņēmējdarbības attīstības iespējām novadā	X			
	Sadarbojoties ar uzņēmējiem izglītības sistēmas izmaiņas, tās kvalitātes uzlabošana un pielāgošana darba tirgus vajadzībām	X			
	Mazo un vidējo uzņēmēju kooperēšanās iespējas, kopīgi noieta tirgus meklējumi produkcijai	X			
	Atbalsta instrumentu izmantošana uzņēmējdarbības vides sakārtošanai, sociāli ekonomiskās attīstības stimulēšanai	X			
	Sadarbības veidošana starp pašvaldību, uzņēmējiem un dažādām institūcijām uzņēmējdarbības atvieglošanai	X	X		

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
	Pašnodarbinātības un mazā biznesa veicināšana	X			
	Tukuma novada zīmola izveide	X	X		
	Jaunu produktu un pakalpojumu izveide (tūrisma jomā, inovācijas uzņēmējdarbībā)	X	X		
	Zinātnieku, uzņēmēju un izglītības iestāžu sadarbība jaunu, novadam raksturīgu produktu izveidē	X	X	X	
	Informēšana par biznesa inkubatora pakalpojumiem, jaunu biznesa inkubatora pakalpojumu attīstīšana	X			
	Veicināt kokapstrādes nozaru attīstību (atjaunošanu), samazinot koksnes eksportu	X			
	Informācijas vides par uzņēmējdarbības attīstības iespējām pilnveidošana	X			
	Tūrisma nozares attīstība		X	X	
D	Nepietiekams ES un valsts atbalsts ilgtspējīgai attīstībai	X			
	PPP bremsēšana valsts līmenī - nākotnes attīstības bremsēšana teritorijā			X	
	Rīgas tuvums (konkurence par kvalificētu darbaspēku, kas palielina darbaspēka izmaksas)	X			
	Neskaidra valsts nodokļu politika nākotnē, nedroša uzņēmējdarbības vide			X	
	Iedzīvotāju izbraukšana	X			
	Pasliktinās ceļu kvalitāte	X			

1.5.3. Iedzīvotāju dzīves vide

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
S	Plašs izglītības iestāžu tīkls, kas nodrošina visa līmeņa izglītības iespējas	X			
	Kvalitatīva vispārējā izglītība	X			
	Plašas iespējas interešu izglītībai, saglabāta interešu izglītības metodiskā koordinācija	X			
	Plašs un pieejams sporta un kultūras aktivitāšu piedāvājums	X			
	Tradīciju uzturēšana	X			
	Attīstīta un pieejama primārās un sekundārās veselības aprūpes struktūra	X			
	Samērā daudzveidīgs sociālo pakalpojumu klāsts	X			
	Samērā attīstīts sociālais darbs ar dažādām mērķa grupām	X			
	Apmierinošs sociālo un veselības aprūpes speciālistu resursu skaits un specializācija	X			
	Ķemeru nacionālais parks			X	

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
V	Nepietiekošs ielu apgaismojums pagastu centros	X			
	Veloceliņu un gājēju ietvju trūkums	X			
	Nepietiekama vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	X			
	Liels un sarežģīts darba apjoms sociālajiem darbiniekiem	X			
	Pakalpojumu koncentrācija Tukuma pilsētā	X			
	Slikti sabiedriskā transporta pakalpojumi	X	X	X	
	Nepietiekama pirmsskolas izglītības iestāžu kapacitāte	X			
	Nepietiekami attīstīts neformālās izglītības sniedzēju tīkls	X			
	Nepietiekami izmantotas brīvprātīgā darba iespējas novada attīstības sekmēšanai	X			
	Profesionālās izglītības iespēju trūkums	X			
	Trūkst veselības veicināšanas pasākumu (sporta aktivitāšu) koordinēšanas	X			
	Nepietiekams finansējums kultūras pasākumu organizēšanai	X			
	Publisko peldvietu trūkums	X			
I	Vienotas novada vizuālās pievilcības veidošana (augstas kvalitātes dzīves telpas veidošana visā novadā, ainavu veidošana, vides sakopšana un labiekārtošana)	X			
	Atbalsta instrumentu izmantošana sabiedriskās infrastruktūras objektu sakārtošanai, modernizēšanai	X			
	Sabiedriskā transporta pakalpojumu pārplānošana, uzlabošana iedzīvotāju ērtībai	X			
	Sociālo pakalpojumu tīkla plānošana, dekoncentrējot un savstarpēji integrējot sociālos, veselības veicināšanas un veselības aprūpes pakalpojumus.	X			
	Mūžizglītības pakalpojumu attīstīšana	X			
	Atzīt un popularizēt neformālās izglītības lomu jauniešu personīgajā un profesionālajā attīstībā	X			
	Atzīt un sekmēt brīvprātīgā darba attīstību dažādās sabiedrības grupās	X			
	Uz esošo izglītības iestāžu bāzes veidot/piedāvāt profesionālo iemaņu apgūšanu	X			
	Veselīga dzīves veida popularizēšana	X			
	Veicināt sadarbību kultūras jomā	X			
	Dzīvojamā fonda attīstīšana	X			
	Publisko peldvietu iekārtošana	X			
	Veicināt subsidaritātes principu ievērošanu (pakalpojumu, piemēram, bankomātu nodrošināšanu arī pagastu teritorijās)	X			
	Pirmsskolas izglītības iestāžu tīkla paplašināšana	X			
D	Nevienlīdzīgas iespējas un nevienmērīga pilsētas un lauku attīstība, mazāk attīstīto novada daļu degradācijas iespējas	X			
	Zems iedzīvotāju ienākumu līmenis	X			

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģio- nālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautis- kais mērogs
	Sociālās, kultūras, izglītības, sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumu kvalitātes pazemināšanās	X			
	Neprognozējama valsts veselības aprūpes politika			X	
	Neskaidra valsts reģionālās attīstības politika		X	X	
	Iedzīvotāju skaita ievērojama samazināšanās lauku teritorijās	X			
	Skolu, slimnīcu tīkla optimizācija u.c. pakalpojumu likvidēšana pagastu teritorijās	X			
	Vides piesārņojums	X			
	Bezdarbnieku un jauniešu nespēja pielāgoties darba tirgus prasībām	X			

1.6. Pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes kopsavilkums

Tukuma novada novietojums Rīgas plānošanas reģionā, valsts centrālajā daļā, salīdzinoši tuvu Rīgai, un vienlaicīgi robežojoties gan ar Kurzemes, gan Zemgales plānošanas reģionu pašvaldībām, rada ģeopolitisku attīstības potenciālu. Rīgas tuvums ļauj izmantot gan nozīmīgus infrastruktūras objektus, piemēram, starptautiskā lidosta „Rīga”, „Rīgas brīvosta”, „Latvijas dzelzceļš”, kas var būt izšķiroši, piemēram, starptautiski nozīmīgas uzņēmējdarbības veikšanai, gan izglītības un kultūras pakalpojumus, kas vienlaicīgi ietekmē gan Tukuma novada cilvēkresursu kvalitāti (izglītība), gan iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti (atpūta). Pozitīvs faktors ir arī jūras tuvums, kas paver iespējas gan saimnieciskajai darbībai, gan atpūtai. Labs potenciāls gan lauksaimniecības, gan tūrisma, gan loģistikas pakalpojumu attīstīšanai.

Cilvēkresursus raksturo nelabvēlīgās novecošanās un depopulācijas tendences, kas šobrīd ir arī Latvijas un pat Eiropas mēroga problēma. Cilvēkresursu kā darbaspēka kvalitāti negatīvi ietekmē darbaspēka attīstības politikas trūkums. Izglītības sistēma neatbilst vietējā darba tirgus vajadzībām, kā arī pašvaldības un uzņēmēju sadarbības trūkums kavē šādas politikas izstrādi un ieviešanu.

Galvenie Tukuma novada dabas resursi ir plašās un kvalitatīvās lauksaimniecības zemju teritorijas, un ainaviskās vērtības.

Tehniskās infrastruktūras apjoms ir pietiekams, tomēr tā ir nolietojusies un prasa papildu ieguldījumus uzturēšanai, tādēļ pašvaldībai ir rūpīgi jāplāno nākotnes investīcijas, kas ilgtermiņā sniegtu maksimālos ieguvumus.

Uzņēmējdarbības attīstība veicinātu jaunu darba vietu rašanos, kas savukārt ļautu piesaistīt cilvēkresursus no apkārtējām teritorijām. Tāpat arī cilvēkresursu piesaistīšanai ir nepieciešams veidot tiem labvēlīgu un patīkamu dzīves vidi. Šobrīd plašs dažādu pakalpojumu (izglītība, sports, kultūra, veselības un sociālā aprūpe) klāsts ir pieejams Tukuma pilsētā. Arī kopējā teritorijas sociālekonomiskajā attīstībā vērojamas lielas atšķirības starp Tukuma pilsētu un Tukuma novada pagastiem. Lai veicinātu pakalpojumu pieejamību arī pagastos ir nepieciešams vai nu uzlabot transporta infrastruktūru vai attīstīt pakalpojumus tuvāk pagastu iedzīvotāju dzīvesvietai.

Tukuma novadā populāra uzņēmējdarbības joma ir ražošana, tomēr jāņem vērā, ka ražošanas attīstība un jaunu ražotņu teritoriju izveide var negatīvi ietekmēt iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti.

Tukuma novads robežojas ar Mērsraga, Talsu, Kandavas, Jaunpils, Dobeles, Jelgavas, Babītes un Engures novadiem un Jūrmalas pilsētu. Lauksaimniecības un piena produktu ražošanas nozaru attīstībai jo īpaši nozīmīgs ir Kurzemes un Zemgales plānošanas reģionu tuvums. Īpaši nozīmīgi ir attīstīt sadarbību ar Engures novadu attiecībā uz Tukuma lidlauka attīstību. Kultūras tūrisma jomā plašas iespējas attīstīt sadarbību ar Talsu un Kandavas novadiem, savukārt dabas tūrisma veicināšanai lietderīgi sadarboties ar Engures novadu un Jūrmalas pilsētu (Ķemeru nacionālais parks). Profesionālās izglītības jomā liela nozīme ir salīdzinoši nelielajam attālumam līdz Rīgai, Jelgavai un Jūrmalai.

Ar ERAF atbalstu šobrīd tiek īstenots projekti, kas ļaus ievērojami uzlabot izglītības procesu Tukuma novadā: „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana”, „Speciālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana” „Vispārējās izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana izglītojamajiem ar funkcionāliem traucējumiem” un ”Izglītības iestāžu informatizācija”, kā arī pēc rūpīga iedzīvotāju vajadzību izvērtējuma tiek celta jauna pirmsskolas izglītības iestāde, kas ļaus samazināt rindas uz bērnudārziem.

Ir īstenoti vairāki projekti sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanai, kas gan uzlabo vides kvalitāti, gan samazina šo ēku uzturēšanas izdevumus.

Tiek īstenots arī projekts velotūrisma attīstībai, kura ietvaros galvenokārt tiek uzlabota un veidota nepieciešamā infrastruktūra, tai skaitā veloceliņa izbūve. Tukuma novada ciemos plānots uzlabot ūdenssaimniecības infrastruktūra, kas ļautu saņemt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības piedāvātos pakalpojumus kvalitātē, kas atbilst EK noteiktiem standartiem.

Latvijas lauku attīstības programmas ietvaros piesaistīts finansējums atpūtas vietu sakārtošanai un izveidei pagastu teritorijās, autoceļu kvalitātes uzlabošanai un kultūras namu rekonstrukcijai.

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. Tukuma novada attīstības vīzija

Tukuma novads kā kvalitatīva un ilgtspējīga dzīves vide, kas sekmē radošu, izglītotu un aktīvu iedzīvotāju labklājību. Novada iedzīvotāji novērtē un saglabā tradīcijas un novada kultūrvēsturisko mantojumu. Teritorijā attīstīta videi draudzīga, konkurētspējīga uzņēmējdarbība ar augstu pievienoto vērtību, ko veicina kvalitatīva, moderna transporta un sakaru infrastruktūra.

Tukuma novada galvenā vērtība ir novada iedzīvotāji, kas arī ir novada attīstības pamats. Veicinot savas individuālās labklājības pieaugumu, tie nodrošina arī visa novada ekonomisko izaugsmi. *Kvalitatīva dzīves vide* ietver augstu iedzīvotāju attīstības iespēju un pakalpojumu kvalitāti un pieejamību visiem iedzīvotājiem, tai skaitā izglītības, sociālās un veselības aprūpes pakalpojumus, atpūtas un izklaides iespējas, kā arī drošību.

Nodrošināti visi *pamatnosacījumi veiksmīgas uzņēmējdarbības attīstībai*. Daudzpusīgas, konkurētspējīgas ražotnes, kuru *produkcijai augsta pievienotā vērtība* un kas maksimāli izmanto vietējos resursus - metālapstrāde, kokapstrāde, pārtikas produktu ražošana. Ražošanā plaši tiek pielietotas inovācijas. Novada pagastu teritorijās tradicionāli tiek attīstīta lauksaimniecība (augļkopība, ogkopība, dārzkopība un lopkopība), kas ir ne tikai videi draudzīga, bet arī ekonomiski efektīva - lauksaimnieki kooperējas, lai mazinātu izmaksas.

Kvalitatīva transporta un sakaru infrastruktūra ir gan nozīmīga uzņēmējdarbības vides sastāvdaļa, gan iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti ietekmējošs faktors. Tāpat arī attīstot transporta un sakaru infrastruktūru Tukuma novadā nākotnē ir iespējas attīstīt visa veida loģistikas pakalpojumu saimniecisko darbību, kam par priekšnosacījumu kalpo novada izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums - Tukuma novadu šķērso dzelzceļš, valsts maģistrālie autoceļi, viegli sasniedzamā attālumā atrodas lidostas un kravas ostas.

Attīstot uzņēmējdarbību, jo īpaši ražošanas un lauksaimniecības nozarēs, ir svarīgi uzmanību pievērst arī *vides kvalitātes saglabāšanai un resursu ilgtspējīgai attīstībai*. Novadā saglabātas *kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības* un tiek koptas vietējās tradīcijas.

Tukuma novada vīzija ir saskaņā un papildina ar Rīgas plānošanas reģiona vīziju: Rīgas reģions Latvijas attīstības virzītājs, konkurētspējīgs Eiropas mēroga metropoles reģions ar visā teritorijā līdzvērtīgi augstu dzīves kvalitāti, ar pievilcīgu vidi uzņēmējdarbībai un investīcijām.

2.2. Specializācija un funkcionālās ietekmes zona

Tukuma novads ietilpst Rīgas plānošanas reģiona teritorijā un robežojas ar Kurzemes plānošanas reģionu un Zemgales plānošanas reģionu. Nosakot Tukuma novada specializāciju tiek ievērota augstākstāvošo dokumentu hierarhija un turpmāk tekstā ir dota atsauce par katra Tukuma novada specializāciju veidojošo elementu atbilstību Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem.

Tukuma novada administratīvais centrs joprojām kalpo kā **pakalpojumu centrs Tukuma novada un kaimiņu pašvaldību administratīvajām teritorijām**. Tukumā atrodas VSAA, NVA, Zemesgrāmata un vēl vairāk kā 10 citas valsts iestāžu reģionālās nodaļas, kuru pakalpojumus izmanto gan Tukuma novada, gan kaimiņu novadu iedzīvotāji. Tāpat Tukuma novada un apkārtnē pašvaldību iedzīvotājiem nozīmīga ir iespēja saņemt pakalpojumus tādās jomās kā: veselības aprūpe (aptuveni 13% (2010.g.) no visiem Tukuma slimnīcas pacientiem bija no Talsiem vai Talsu novada); kultūra (Tukuma muzejs, pilis un muižas, kultūras pasākumi, kurus apmeklē kaimiņu novadu un visas Latvijas iedzīvotāji, kā arī kultūras iestāžu telpu iznomāšana dažādām iestādēm, uzņēmumiem no citiem novadiem); izglītība (7,9% (2010./2011.m.g.) vispārizglītojošo izglītības iestāžu skolēnu dzīvesvieta ir deklarēta citā pašvaldībā (pavisam 34 pašvaldībās). Visvairāk izglītojamo Tukuma novadā mācās no Engures novada (3,5%), Kandavas novada (1,6%), Jaunpils (0,6%), Rīgas (0,5%) un Jūrmalas (0,3%). Pirmsskolas izglītības iestādēs (nav iekļauta speciālā PII) 2,8% bērnu dzīvesvieta ir deklarēta citā pašvaldībā – Rīgas un Talsu 0,5%, Jaunpils – 0,4%, Engure un Kandava - 0,3%. Profesionālās ievirzes izglītības iestādēs arī mācās bērni, kuru dzīvesvieta deklarēta citā pašvaldībā: Tukuma Mākslas skolā - 10,3% (Engures, Auces, Rēzeknes, Kandavas novadi un Rīga); Tukuma Mūzikas skolā – 7,8% (Engures, Kandavas un Jaunpils novadi, Rīga) un Tukuma Sporta skolā – 20,2% (Engures, Jaunpils, Jelgavas un Bauskas novadi)); un arī atsevišķi sociālie pakalpojumi (2010.gadā sniegti patversmes pakalpojumi Engures novada iedzīvotājiem).

Nozīmīga ietekme Tukuma novada attīstībā ir Latvijas galvaspilsētas **Rīgas tuvumam**. Rīga nodrošina augstākās un profesionālās izglītības iespējas, kādas nav pieejamas Tukuma novadā, darba iespējas, noieta tirgu vietējo uzņēmumu saražotajai produkcijai. Tāpat arī iespējas piesaistīt iedzīvotājus novadam, ja tiem tiks nodrošināta pievilcīga dzīves vide. Arī Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2005.-2025.gadam Tukums ir ietverts kā daudzfunkcionāls reģiona nozīmes attīstības centrs saliedētas un policentriskas apdzīvojuma sistēmas ietvaros ar šādām pamatfunkcijām: pārvaldes, pakalpojumu, darījumu, ražošanas (lauksaimniecības produkcijas pārstrāde, vieglā rūpniecība), loģistika.

Nosakot Tukuma novada specializāciju, jāņem vērā atšķirības starp pagastu teritorijām un Tukuma pilsētu. Pagastos visvairāk attīstītā uzņēmējdarbības joma ir **lauksaimniecība** - dažādu augu kultūru audzēšana un lopkopība. Svarīgi lauksaimniecību ne tikai saglabāt, nodrošinot darbu arī turpmāk pagastu teritorijās dzīvojošajiem, bet arī to efektīvizēt, veicinot zemnieku saimniecību sadarbību produkcijas ražošanai un pārstrādei, un veicināt bioloģiskās lauksaimniecības attīstību, kas ne vien saglabās teritoriju ainavisko vērtību, bet arī radīs noietu tuvējos tirgos. Inovāciju un zinātnes attīstībai lauksaimniecībā liela nozīme SIA „Pūres Dārzkopības pētījumu centrs”, kas uzskatāms par starptautiska mēroga nozīmes auglīkopības un ogļkopības pētniecības centru. Tukuma novadā izplatīta uzņēmējdarbības joma ir arī karjeru izstrāde, pārsvarā iegūstot kūdras

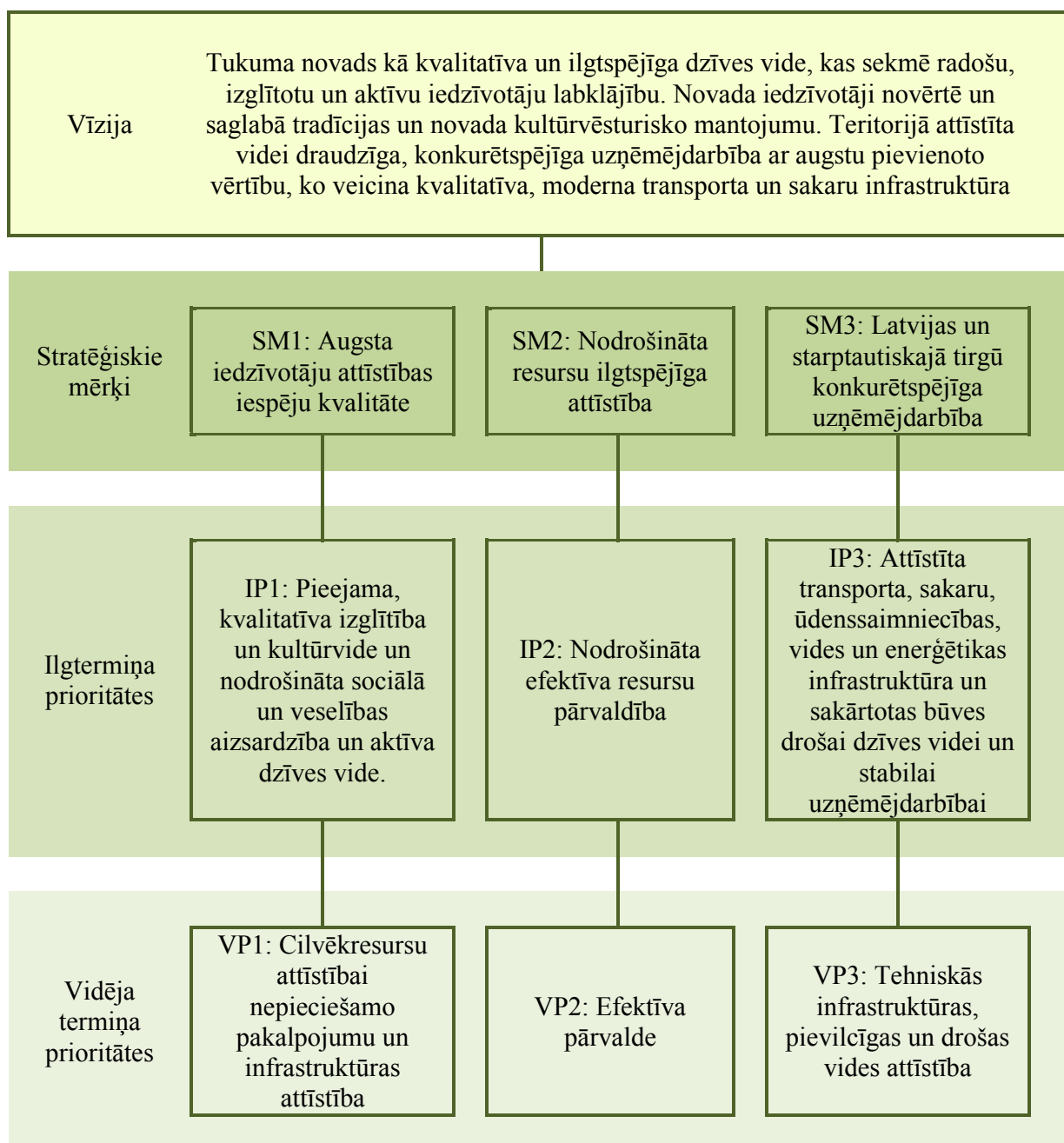
eksportam un celtniecības izejmateriālus vietējam tirgum. Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2005.-2025.gadam ir uzsvērts, ka iespējas attīstīt konkurētspējīgu lauksaimniecību Tukuma novadā (RPR TP redakcijā minēts Tukuma rajons) ir teritorijās, kas atrodas dienvidaustrumu daļā no Tukuma līdz Zantei, Jaunpiliņiem un Slampei, savukārt Lauku teritorijas ar jauktu daudzveidīgu zemes lietojumu (t.sk. lauku tūrisms) ir ziemeļrietumu daļā, bet lauksaimniecība zinātnes veicināšana Pūrē.

Tukuma pilsētā un tās apkārtnē tiek attīstīta dažāda veida **ražošana** - galvenokārt pārtikas ražošana, vieglā rūpniecība, metālapstrāde, kokapstrāde. Ražotnēs jāveicina augstas pievienotās vērtības nodrošināšana produkcijai, kā arī jāattīsta jauni inovatīvi ražošanas virzieni. Atbalstu un infrastruktūru uzņēmējdarbības uzsākšanai šobrīd nodrošina Tukumā esošais biznesa inkubators. Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2005.-2025.gadam īpaši izcelta ir vieglā rūpniecība, bet Rīgas plānošanas reģiona ekonomikas profilā (redakcija uz 15.10.2010) – metālapstrāde.

Nākotnē Tukuma novadam ir iespējas **attīstīties kā transporta un sakaru mezglam/logistikas centram**. Tukums ģeogrāfiski ir novietots svarīgu maģistrāļu krustpunktā - dzelzceļš, valsts nozīmes autoceļš. Tuvu atrodas arī lidostas un kravas ostas. Tukuma novada pašvaldībai ir brīvas zemes, kuras iespējams izmantot noliktavu un kravu pārkraušanas termināļu izbūvei. Tomēr priekšnosacījums šādas nozares attīstībai ir ceļu infrastruktūras kvalitāte. Šobrīd novadā ceļi ir sliktā stāvoklī, īpaši valsts 2.šķiras ceļi, un ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas to uzlabošanai. Džūkstes pagastā nozīmīgs ir cauruļvadu tranzīts. Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2005.-2025.gadam kā iespējamā specializācija Tukuma novadam ir minēta transporta loģistika (starptautisko gaisa, auto/dzelzceļa un satiksmes un pakalpojumu loģistikas infrastruktūra), papildus nosakot, ka dzelzceļa līnija Rīga – Tukums ir paredzama tikai pasažieru pārvadājumiem.

Tukuma lidostas nākotnes attīstības perspektīvā plānots nodrošināt arī pasažieru pārvadājumus, kas sniedz Tukuma novadam iespēju attīstīt jaunas ar tūrismu un pakalpojumiem saistītas uzņēmējdarbības nozares. Jau šobrīd Tukums uzskatāms par aktīvā un kultūras tūrisma centru Rīgas plānošanas reģiona ietvaros. Lidostas attīstība veicinātu arī starpvalstu sakarus kultūras, sporta un citās jomās. Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2005.-2025.gadam Tukuma lidosta minēta kontekstā ar kravu pārvadājumiem, bet nākotnē plānojama kā pasažieru lidosta.

2.3. Tukuma novada attīstības stratēģiskais ietvars

Tukuma novada stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes kopumā ir saskaņā un papildina Rīgas plānošanas reģiona mērķus: 1) augsta cilvēkresursu kvalitāte un attīstība; 2) Ērta reģiona starptautiskā un vietējā sasniedzamība; 3) Konkurētspējīga tautsaimniecība, daudzveidīga un aktīva uzņēmējdarbība; 4) augstas kvalitātes dzīves vide; 5) Rīgas plānošanas reģiona lomas un ietekmes pieaugums nacionālā un starptautiskā līmenī.

2.4. Vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi

2.4.1. IP1: Pieejama, kvalitatīva izglītība un kultūrvide, nodrošināta sociālā un veselības aizsardzība un aktīva dzīves vide

Vidēja termiņa prioritāte	Rīcības virzieni	Uzdevumi
VP1: Cilvēkresursu attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība	RV1.1: Izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšana	U1.1.1: Nodrošināt metodisko palīdzību izglītības iestādēm
		U1.1.2: Nodrošināt izglītības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu
		U1.1.3: Īstenot izglītības iestāžu optimizāciju, nodrošinot izglītības pakalpojumu pieejamību
		U1.1.4: Nodrošināt interešu un profesionālās ievirzes izglītības pieejamību un attīstību
		U1.1.5: Nodrošināt mūžizglītības pieejamību un attīstību
		U1.1.6: Veicināt neformālās izglītības attīstību
		U1.1.7: Nodrošināt profesionālās izglītības attīstību
		U1.1.8: Nodrošināt izglītības iestāžu būvniecību, renovāciju un energoefektivitātes paaugstināšanu
	RV1.2: Aktīva, veselīga un videi draudzīga dzīvesveida veicināšana	U1.2.1: Izveidot un labiekārtot aktīvās atpūtas un veselīga dzīvesveida infrastruktūru brīvā dabā
		U1.2.2: Nodrošināt sporta infrastruktūras attīstību slēgtās telpās
	RV1.3: Kultūrvides uzturēšana un attīstība	U1.3.1: Nodrošināt kultūrvides saglabāšanu un pilnveidošanu
		U1.3.2: Nodrošināt kultūrvēsturiskās apbūves saglabāšanu
		U1.3.3: Nodrošināt kultūras aktivitāšu veikšanai nepieciešamās infrastruktūras attīstību
		U1.3.4: Nodrošināt kultūrvēsturisko objektu saglabāšanu un attīstību
		U1.3.5: Nodrošināt novada bibliotēku materiāli tehniskās bāzes un infrastruktūras attīstību
	RV1.4: Sociālās aizsardzības un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un attīstība	U1.4.1: Nodrošināt veselības aprūpes pieejamību
		U1.4.2: Nodrošināt sociālā darba un sociālās palīdzības pakalpojumu attīstību
		U1.4.3: Uzlabot darba procesa organizāciju un sociālā darba speciālistu profesionalitāti
		U1.4.4: Nodrošināt iedzīvotāju informēšanu par pieejamajiem pakalpojumiem
		U1.4.5: Nodrošināt sociālās aizsardzības infrastruktūras attīstību

2.4.2. IP2: Nodrošināta efektīva resursu pārvaldība

Videja termiņa prioritāte	Rīcības virzieni	Uzdevumi
VP2: Efektīva pārvalde	RV2.1: Pārvaldes kapacitātes stiprināšana	U2.1.1: Paaugstināt pārvaldes kapacitāti ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai
		U2.1.2: Uzlabot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti
	RV2.2: Novada teritorijas un tūrisma mārketinga īstenošana un attīstība	U2.2.1: Izstrādāt teritorijas mārketingu
		U2.2.2: Veicināt tūrisma attīstību
		U2.2.3: Nodrošināt sporta pasākumu un sporta tūrisma attīstību
		U2.2.4: Veicināt velotūrisma attīstību
		U2.2.5: Veicināt kultūrtūrisma attīstību
		U2.2.6: Veicināt lauku tūrisma attīstību
		U2.2.7: Veicināt dabas tūrisma attīstību
	RV2.3: Atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai	U2.3.1: Nodrošināt informatīvu atbalstu uzņēmējiem
		U2.3.2: Nodrošināt partnerības veicināšanu
	RV2.4: Dabas vides saglabāšana un dabas resursu racionāla izmantošana un attīstīšana	U2.4.1: Ieviest ģeogrāfiskās informācijas sistēmu
		U2.4.2: Nodrošināt vides stāvokļa izvērtēšanu un daudzveidošanu.
		U2.4.3: Īstenot ūdenstilpņu, ūdensteču un aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu
		U2.4.4: Veicināt ilgtspējīgu un videi draudzīgu apbūvi
		U2.4.5: Sniegt atbalstu videi draudzīgas lauksaimniecības prakses ieviešanai
	RV2.5: Racionālas resursu pārvaldības administrēšana	U2.5.1: Nodrošināt iedzīvotāju dzīves vides aizsardzību Tukuma lidostas darbības ietekmes zonā
		U2.5.2: Administrēt novadam svarīgo teritoriju pārkārtošanu no kaimiņu novadu teritorijām uz Tukuma novada teritoriju

2.4.3. IP3: Attīstīta transporta, sakaru, ūdenssaimniecības, vides un enerģētikas infrastruktūra un sakārtotas būves drošai dzīves videi un stabilai uzņēmējdarbībai

Videja termiņa prioritāte	Rīcības virzieni	Uzdevumi
VP3: Tehniskās infrastruktūras, pievilcīgas un drošas vides attīstība	RV3.1: Transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstība	U3.1.1: Nodrošināt ceļu un ielu tīkla kvalitātes uzturēšanu un uzlabošanu
		U3.1.2: Nodrošināt satiksmes drošības uzlabošanu
		U3.1.3: Nodrošināt sabiedriskā transporta attīstību un modernizāciju
		U3.1.4: Nodrošināt vides pieejamības un gājēju drošas pārvietošanās iespējas
		U3.1.5: Nodrošināt velotransporta drošas kustības iespējas
		U3.1.6: Uzlabot transporta novietošanas iespējas pilsētā
	RV3.2: Sakaru, vides un inženiertehniskās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	U3.2.1. Nodrošināt inženiertehnisko nozaru attīstību
		U3.2.2: Nodrošināt ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pieejamību un attīstību
		U3.2.3: Nodrošināt siltumapgādes pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību
		U3.2.4: Nodrošināt dabasgāzes izmantošanas iespējas ražošanas un saimniecības vajadzībām
		U3.2.5: Nodrošināt sakaru infrastruktūras un pakalpojumu attīstību
		U3.2.6: Nodrošināt sadzīves atkritumu apsaimniekošanas attīstību
		U3.2.7: Nodrošināt kapu teritoriju apsaimniekošanas attīstību
		U3.2.8: Veicināt ražošanas teritoriju attīstību
	RV3.3: Pievilcīgas un drošas vides veidošana	U3.3.1: Nodrošināt pilsētas un novada teritoriju labiekārtošanu un apzaļumošanu
		U3.3.2: Nodrošināt sabiedrisko drošību un kārtību
	RV3.4: Pašvaldības būvju sakārtošana	U3.4.1: Nodrošināt pašvaldības ēku energoefektivitātes uzlabošanu

2.5. Vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti vidēja termiņa prioritāšu novērtēšanai

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Prognozētā rādītāja vērtība 2017.gadā	Datu avots
VP1: Cilvēkresursu attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība				
RV1.1: Izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšana				
1.	PII skaits	7 (2011.gads)	9	Tukuma novada Izglītības pārvalde
2.	Maksimālais PII piepildījums	755 (2010./2011.m.g.)	1015	Tukuma novada Izglītības pārvalde
3.	Bērnu skaits rindā uz vietām PII	734 (01.01.2011)	504	Tukuma novada Izglītības pārvalde
4.	Pasniedzēju skaits uz vienu izglītojamo vispārējās izglītības sistēmā.	0,11 (4124 izglītojamo un 490 pasniedzēju) (2010./2011.m.g.)	0,12	Tukuma novada Izglītības pārvalde
5.	9.klašu absolventu īpatsvars, kas turpina izglītību Tukuma novada izglītības iestādēs	277 (65%), (pēc 2009./2010.m.g.)	70%	Tukuma novada Izglītības pārvalde
6.	12.klašu absolventu īpatsvars, kas turpina izglītību augstākās izglītības iestādēs	144 (76%), (pēc 2009./2010.m.g.)	80%	Tukuma novada Izglītības pārvalde
7.	Neformālā izglītībā iesaistījušos jauniešu (15-25 gadi) skaits	18% (2011.gads)	35%	Tukuma novada Izglītības pārvalde
8.	Vispārējo izglītības iestāžu skolēnu rezultatīvi rādītāji valsts līmeņa mācību priekšmetu olimpiādēs (1.-3.vietu ieguvēju skaits)	6 (2009./2010.m.g.)	10	Tukuma novada Izglītības pārvalde
RV1.2: Aktīva, veselīga un videi draudzīga dzīvesveida veicināšana				
9.	Publisko peldvietu skaits	0 (2011.gads)	1	Tukuma novada Dome
10.	Peldbaseinu skaits	0 (2011.gads)	1	Tukuma novada Dome
11.	Sporta laukumu un stadionu skaits, t.sk. izglītības iestāžu sporta laukumi, stadioni	9 (2011.gads)	12	Tukuma novada Dome
12.	Sporta zāļu skaits, t.sk. izglītības iestāžu sporta zāles	8 (2011.gads)	9	Tukuma novada Dome
13.	Ledus arēnas apmeklētāju skaits	35000 (2010.gads)	45000	Tukuma novada Dome

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Prognozētā rādītāja vērtība 2017.gadā	Datu avots
14.	Sporta klubu skaits	17 (2010.gads)	17	Tukuma novada Dome
15.	Aktīvās atpūtas pasākumu dalībnieku skaits	25841 (2009.gads)	27000	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
RV1.3: Kultūrvides uzturēšana un attīstība				
16.	Muzeju, galeriju un izstāžu zāļu skaits	9 (2010.gads)	9	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
17.	Muzeju, galeriju un izstāžu zāļu apmeklētāju skaits	39544 (2010.gads)	40000	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
18.	Piļu un muižu skaits	7 (2010.gads)	7	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
19.	Pieminekļu un piemiņas vietu skaits	10 (2010.gads)	10	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
20.	Valsts nozīmes koncertzāļu skaits	0 (2011.gads)	1	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
21.	Bibliotēku skaits	14 (2010.gads)	14	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
22.	Bibliotēku apmeklējumu skaits	174 526 (2010.gads)	180 000	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
23.	Kultūras/tautas namu skaits	11 (2010.gads)	11	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
24.	Pasākumu apmeklētāju skaits Tukuma novada kultūras/tautas namos	128 890 (2010.gads)	150 000	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
25.	Pašdarbības kolektīvu skaits	81 (2010.gads)	82	Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa
RV1.4: Sociālās aizsardzības un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un attīstība				
26.	Sociālo darbinieku ar augstāko izglītību sociālajā darbā īpatsvars kopējā sociālo darbinieku skaitā	44% (2009.gads)	60%	Tukuma novada sociālais dienests
27.	Trūcīgas personas statusam atbilstošo personu skaits vidēji mēnesī	2651 (2010.gads)	2500	Tukuma novada sociālais dienests
28.	Budžeta apjoms (%) sociālās aizsardzības nodrošināšanai	9,7% (2010.gads)	9,0%	Tukuma novada Dome

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Prognozētā rādītāja vērtība 2017.gadā	Datu avots
29.	Ģimenes ārsta prakšu skaits	20 (2010.gads)	20	Tukuma novada Dome
30.	Slimnīcu skaits	1 (2011.gads)	1	Tukuma novada Dome
VP2: Efektīva pārvalde				
RV2.1: Pārvaldes kapacitātes stiprināšana				
31.	Iedzīvotāju īpatsvars, kuri ir apmierināti ar Tukuma novada Domes darbu, %	63% (2010.gads)	70%	Tukuma novada Domes organizēta aptauja
32.	Sniegto pakalpojumu veidu skaits	18 (2011.gads)	20	Tukuma novada Dome
33.	Sniegto e-pakalpojumu skaits	0 (2011.gads)	3	Tukuma novada Dome
RV2.2: Novada teritorijas un tūrisma mārketinga īstenošana un attīstība				
34.	TIC kopējais apkalpoto apmeklētāju skaits	8741 (2010.gads)	10000	TIC
35.	Apskates objektu skaits	111 (2010.gads)	115	TIC
36.	Zemnieku saimniecību skaits, kas ietvertas apskates objektu sarakstā	10 (2010.gads)	12	TIC
37.	Atvērto velonomas punktu skaits	0 (2011.gads)	1	TIC
RV2.3: Atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai				
38.	Ekonomiski aktīvās statistikas vienības	1417 (2009.gads)	1450	CSP
39.	Biznesa inkubatora darbības rezultāti (uzņēmumu, kas izmanto biznesa inkubatora pakalpojumus, skaits)	3 (2011.gads)	10 (2014.gads)	Biznesa inkubators
40.	Īstenoto privātās publiskās partnerības projektu skaits	0 (2010.gads)	2	Tukuma novada Dome
RV2.4: Dabas vides saglabāšana un dabas resursu racionāla izmantošana un attīstīšana				
41.	Natura 2000 teritoriju skaits	4 (2011.gads)	4	Tukuma novada Dome, TIC
42.	Valsts mežu rekreācijas zona, ha	1101 (2011.gads)	1101	A/S „Latvijas valsts meži”
43.	Dabas objektu un teritoriju skaits tūrisma maršrutos	12 (2010.gads)	14	TIC
VP3: Tehniskās infrastruktūras, pievilcīgas un drošas vides attīstība				
RV3.1: Transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstība				
44.	Asfaltēto ielu īpatsvars	53% (2011.gads)	65%	Tukuma novada Dome

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Prognozētā rādītāja vērtība 2017.gadā	Datu avots
45.	Pašvaldības asfaltēto/labas kvalitātes ceļu īpatsvars	5% (2010.gads)	6%	Tukuma novada Dome
46.	Veloceliņu garums, km	8,328 (2010.gads)	15	Tukuma novada Dome
RV3.2: Sakaru, vides un inženiertehniskās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība				
47.	Iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pieejams centralizētās ūdensapgādes pakalpojums	67% (2010.gads)	80%	Komunālā nodaļa
48.	Rekonstruētās siltumapgādes infrastruktūras īpatsvars	30% (2010.gads)	50%	Komunālā nodaļa
49.	Iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pieejams centralizētās siltumapgādes pakalpojums	30% (2010.gads)	50%	Komunālā nodaļa
50.	Publisko interneta punktu skaits	17 (2010.gads)	17	Tukuma novada Dome
RV3.3: Pievilcīgas un drošas vides veidošana				
51.	Labiekārtotu parku skaits	2 (2010.gads)	2	Tukuma novada Dome
52.	Labiekārtotu teritoriju skaits	2 (2010.gads)	3	Tukuma novada Dome
RV3.4: Pašvaldības būvju sakārtošana				
53.	Pašvaldības ēku īpatsvars, kurām veikta energoefektivitātes paaugstināšana	10% (2010.gads)	15%	Tukuma novada Dome

3. RĪCĪBAS PLĀNS

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Athbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
IP1: Pieejama, kvalitatīva izglītība un kultūrvidē, nodrošināta sociālā un veselības aizsardzība un aktīva dzīves vide					
VP1: Cilvēkresursu attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība					
RV1.1: Izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšana					
U1.1.1: Nodrošināt metodisko palīdzību izglītības iestādēm	Metodiskās palīdzības nodrošināšana pirmsskolas izglītības iestādēm	Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidotas metodiskās apvienības
	Metodiskās palīdzības nodrošināšana vispārējās izglītības iestādēm	Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidotas metodiskās apvienības
	Metodiskās palīdzības nodrošināšana speciālās izglītības iestādēm	Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidotas metodiskās apvienības
	Metodiskās palīdzības nodrošināšana interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm	Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidotas metodiskās apvienības
U1.1.2.Nodrošināt izglītības pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu	Pedagogu tālākizglītības koordinēšana, organizēšana, informācijas sniegšana par iespējām	Dome, Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Paaugstināta pedagogu kvalifikācija
	Pasākumu organizēšana saskaņā ar IZM VIIS plānu (olimpiādes, Skolēnu zinātniski pētnieciskie darbi, eksāmeni, konkursi, semināri)	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Organizēta olimpiāžu, zinātniski pētniecisko darbu, eksāmenu norise
	Mācību procesa uzlabošana – konsultatīvās vizītes izglītības iestādēs, 9 klases eksāmenu centralizēta labošana	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Uzlabots mācību process
	Datu pārvaldība un aktualizēšana VIIS un VPIS sistēmās	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Veikta kvalitatīva datu pārvaldība un aktualizēšana

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U1.1.3: Īstenot izglītības iestāžu optimizāciju, nodrošinot izglītības pakalpojumu pieejamību	Pāreja uz elektronisku pieteikšanos pirmsskolas izglītības iestādēs	Dome, Izglītības pārvalde	2011	PB	Pieteikšanās uz vietām PII notiek elektroniski
	Izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana	Dome, Izglītības pārvalde	Pastāvīgi	PB, ESFL	Pilnveidota izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāze
	Izglītības iestāžu tīkla optimizācija, vidusskolu konsolidācija	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Veikta izglītības iestāžu optimizācija
	Speciālo izglītības iestāžu optimizācija	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Veikta izglītības iestāžu optimizācija
U1.1.4: Nodrošināt interešu un profesionālās ievirzes izglītības pieejamību un attīstību	Pirmsskolas izglītības un bērnu uzraudzības grupu optimizēšana un pieejamības nodrošināšana	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017	PB, ESFL, UB	Veikta PII un bērnu uzraudzības grupu optimizācija, nodrošināta pieejamība pirmsskolas izglītības pakalpojumam
	Pasākumu organizēšana saskaņā ar IZM VISC plānu (konkursi, semināri, tālākizglītība u.c.)	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Noorganizēti konkursi, semināri.
	Vietējā mēroga aktivitātes interešu izglītībā un profesionālās ievirzes izglītībā	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		
U1.1.5: Nodrošināt mūzikas izglītības pieejamību un attīstību	Izglītības iestāžu iesaistīšana materiāli tehniskās bāzes piedāvāšanā pieaugušo izglītībai	Dome, Izglītības pārvalde	Pastāvīgi	PB, ESFL	Izglītības iestādes piedāvā materiāli tehnisko bāzi pieaugušo izglītībai
	Sadarbība ar novada mācību centriem, Latvijas pieaugušo izglītības apvienību, Izglītības iniciatīvu centru un augstskolām	Izglītības pārvalde	2011-2017	PB, ESFL	Izveidota sadarbība. Sadarbība kopīgi realizējamu projektu ietvaros
	Izglītības pārvaldes materiālās bāzes pilnveidošana	Dome, Izglītības pārvalde	Pastāvīgi	PB, ESFL	Pilnveidota materiāli tehniskā bāze mūzikas izglītības nodrošināšanai
	Izglītības programmu licencēšanas nodrošināšana	Izglītības pārvalde	Pastāvīgi		Licencētas izglītības programmas
U1.1.6: Veicināt neformālās izglītības attīstību	Jauniešu iniciatīvu centru izveide	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidoti jauniešu centri

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	Regulāras sadarbības izveide starp jauniešu iniciatīvu centru un novada jaunatnes organizācijām	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Izveidota regulāra sadarbība
	Neformālās izglītības atzišana un pieejamības nodrošināšana jauniešiem	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Publikācijas, pasākumi
	Brīvprātīgā darba atzišana un popularizēšana dažādās sabiedrības grupās	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Publikācijas, pasākumi
	Sekmēt jauniešu un jaunatnes darbinieku līdzdalību pieredzes apmaiņā un neformālās izglītības pasākumos	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2017		Dalība pieredzes apmaiņas un neformālās izglītības pasākumos
U1.1.7: Nodrošināt profesionālās izglītības attīstību	Profesionālās izglītības nodrošināšanas iespēju izpēti un īstenošana	Izglītības pārvalde	2012-2017	PB, VB, ESFL	Izpēti un pamatotas iespējas nodrošināt profesionālās izglītības programmas
U1.1.8: Nodrošināt izglītības iestāžu būvniecību, renovāciju un energoefektivitātes paaugstināšanu	Izglītības iestāžu renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	Dome, Pagastu pārvaldes, Izglītības pārvalde	2011-2017	PB, ESFL	Renovētas izglītības iestādes, veikta energoefektivitātes paaugstināšana tajās
	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolas piebūves un ēdināšanas bloka izbūve	Dome, Izglītības pārvalde	2014-2016	PB, ESFL	Izbūvēts ēdināšanas bloks Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolā.
	Jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu celtniecība (M.Smilšu ielā, Kuldīgas ielā Tukumā)	Dome, Izglītības pārvalde	2011-2013	PB, ESFL, UB	Uzbūvētas 2 jaunas pirmsskolas izglītības iestādes
RV1.2: Aktīva, veselīga un videi draudzīga dzīvesveida veicināšana					
U1.2.1: Izveidot un labiekārtot aktīvās atpūtas un veselīga dzīvesveida infrastruktūru brīvā dabā	Sporta laukumu rekonstrukcija un teritoriju labiekārtošana un apzaļumošana	Dome, pagastu pārvaldes	2011-2017	PB, ESFL	Rekonstruētas estrādes un sporta laukumi, labiekārtotas un apzaļumotas to teritorijas. Uzlabotas sporta aktivitāšu un atpūtas iespējas
	Tukuma novada izglītības iestāžu stadionu rekonstrukcija	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Rekonstruēti izglītības iestāžu stadioni. Izbūvēta jauna meliorācijas sistēma stadionos.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U1.2.2: Nodrošināt sporta infrastruktūras attīstību slēgtās telpās	Publisko peldvietu labiekārtošana	Dome	2011-2015	PB, ESFL	Labiekārtotas publiskās peldvietas. Uzlabotas iedzīvotāju aktīvās atpūtas iespējas
	Dabas taku attīstība	Dome	2011-2017	PB, ESFL	Uzlabotas iedzīvotāju aktīvās atpūtas iespējas
	Tukuma pilsētas mākslīgā futbola laukuma infrastruktūras izveidošana	Dome	2012-2017	PB	Sakārtota infrastruktūra Tukuma pilsētas mākslīgajā futbola laukumā
	Labiekārtot SAK stadionu un izveidot jaunus volejbola laukumus	Dome	2013-2014	PB, ESFL	Rekonstruēts SAK stadions. SAK stadionā izveidoti smilšu volejbola laukumi
	Aktīvas atpūtas vides iekārtošana Tukuma mikrorajonos un pagastos	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2017	PB, UB	Ierīkoti smilšu volejbola laukumi, slēpošanas trases dažādos Tukuma mikrorajonos un pagastos
	Bērnu rotaļu laukumu izveide, aprīkošana Tukuma novadā	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2017	PB, ESFL, UB	Izveidoti un aprīkoti bērnu rotaļu laukumi Tukuma novadā
	SAK rekonstrukcija	Dome	2012-2017	PB, ESFL	SAK izbūvēta jauna sporta zāle
	Sporta kompleksa veidošana Revolūcijas ielā 2	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Uzsākts darbs pie jauna sporta kompleksa izbūves
	Tukuma Sporta skolas šautuves rekonstrukcija	Dome	2012-2017	PB	Sakārtotas šautuves telpas atbilstoši prasībām
	Sēmes pagasta sporta zāles izbūve	Dome, pagastu pārvalde	2012	PB, ESFL	Izbūvēta jauna sporta zāle Sēmes pagastā
U1.3.1: Nodrošināt kultūrvides saglabāšanu un attīstību	Peldbaseina būve pie Tumes vidusskolas	Dome, pagastu pārvalde	2016-2017	PB, ESFL	Uzbūvēts peldbaseins pie Tumes vidusskolas
	Sportistu viesnīcas (40 vietām) izbūve pie Irlavas sporta nama	Dome		PB, UB, ESFL	Uzbūvēta viesnīca. Uzlabotas tūrisma attīstības iespējas
	RV1.3: Kultūrvides uzturēšana un attīstība				
U1.3.1: Nodrošināt kultūrvides saglabāšanu un attīstību	Kultūras stratēģijas izstrāde	Dome	2011-2017		Izstrādāta kultūras stratēģija

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
pilnveidošanu	Izstrādāt vienotus kritērijus amatiermākslas kolektīvu vadītāju atalgojumam	Dome	2012	PB	Izstrādāti vienoti amatiermākslas kolektīvu atalgojuma kritēriji novadā
	Atbalstīt Nevalstisko organizāciju (NVO), sporta klubu un citu juridisku personu kultūras aktivitātes	Dome	2012-2017	PB, UB, NVO	Nodrošināts nepārtraukts sadarbības process ar dažādām iedzīvotāju interešu grupām
	Tukuma novada tradīciju pasākumu saglabāšana - Lieldienas, Ziemassvētki, Mākslas dienas u.c., pasākumi pagastos	Kultūras namu un kolektīvu vadītāji	Pastāvīgi	PB	Saglabāti un veicināti Tukuma novada tradīciju pasākumi
	Mazo arhitektūras formu un skulptūru tīkla pilnveidošana	Dome	2011-2017		Pilnveidots mazo arhitektūras formu un skulptūru tīkls
	Veicināt īpašnieku un apsaimniekotāju izpratni un sekmēt līdzdalību kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā	Dome	Pastāvīgi		Saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums
U1.3.2: Nodrošināt kultūrvēsturiskās apbūves saglabāšanu	Ieviest ar pašvaldības finansiālu atbalstu līdzfinansējuma programmas pašvaldības līdzfinansējuma piesaistei kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai	Dome	Pastāvīgi	PB, ESFL	Saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums
	Organizēt pasākumus sabiedrības izglītošanai	Dome	Pastāvīgi		Publikācijas, diskusijas
	Izstrādāt noteikumus nekustamā īpašuma nodokļu atvieglojumiem	Dome	2011		Izstrādāti nekustamā īpašuma nodokļu atvieglojumu noteikumi
U1.3.3: Nodrošināt kultūras aktivitāšu veikšanai nepieciešamās infrastruktūras attīstību	Kultūras/ tautas nama zāles, skatuves aprīkojuma un tehnikas modernizācija	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2014		Kultūras/ tautas nama zāle, skatuve aprīkota ar modernu aprīkojumu.
	Audēju darbības modernizācija	Dome	2012 - 2017	PB, ESFL	Aušanas un citu tradicionālo amatu attīstība un pieejamība iedzīvotājiem
	Brīvdabas estrāžu rekonstrukcija	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2016	PB, ESFL	Atjaunotas brīvdabas estrādes un labiekārtota teritorija

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	Džūkstes Pasaku muzeja modernizācija	Dome, muzejs	2012-2017	PB, VKKF	Atrakīva un apmeklētājus piesaistoša vēstījuma folkloras ekspozīcija Džūkstes Pasaku muzejā
	Modernizēt skaņu ierakstu studiju Tukuma pilsētas kultūras namā	Dome, Tukuma pilsētas kultūras nams	2012 - 2015	PB, ESFL	Papildināta un pilnveidota Tukuma novada kultūras nama skaņu ierakstu studijas materiāli tehnisko bāzi
	Reklāmas nesēju (afišu stabu) izvietošana Tukuma pilsētā un novadā	Dome	2012 – 2015	PB	Uzstādīti jauni afišu stabi Tukuma pilsētā – Brīvības laukumā, pie ledus halles un pie TIC, kā arī pagastos
	Izveidot pašvaldības iestādē – Tukuma pilsētas Kultūras namā jaunu kameramūzikas koncertzāli	Dome, Tukuma pilsētas kultūras nams	2012 – 2017	PB	Atbrīvot esošās Tukuma dzimtsarakstu nodaļas (rosināt pašvaldības vadību par dzimtsarakstu nodaļas pārvietošanu un citām telpām) telpas kameramūzikas zāles vajadzībām
	Labiekārtot tirgus teritoriju Pūres pagastā	Dome, pagastu pārvalde	2012-2017	PB	Labiekārtota teritorija Pūres pagastā amatu prasmju un zaļajiem tirdziņiem
	Irlavas Skolotāju semināra darbības atjaunošana, rekonstruējot bijušo Irlavas Skolotāju semināra ēku un pārveidojot to par modernu semināru, kultūras un radošu darbnīcu centru	Dome, pagastu pārvaldes	2011-2017	PB, ESFL	Rekonstruēta bijusī Irlavas Skolotāju semināra ēka un pārveidota par modernu semināru, kultūras un radošu darbnīcu centru
	Valsts nozīmes koncertzāles izveide Jaunmoku pilī, Tukuma novadā	Dome, AS „Latvijas valsts meži”	2012-2014	PB, ESFL, UB	Izveidota moderna koncertzāle ar „STENWAY” koncertflēģeli Jaunmoku pils kolonu zālē. Regulāra, starptautiski atpazīstama klasiskās mūzikas festivāla iedzīvināšana Jaunmoku pilī.
	Kultūras/tautas namu rekonstrukcija un energoefektivitātes paaugstināšana	Dome, pagastu pārvalde	2012-2014	PB, ESFL	Ierīkota centrālā apkure, izremontēta zāle
	Kultūrvēsturisko objektu apsekošana, dokumentēšana un izpēte	Dome	2012-2013	PB, VKPAI	Sagatavoti priekšlikumi valsts un vietējās nozīmes kultūras
U1.3.4: Nodrošināt kultūrvēsturisko objektu					

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
saglabāšanu un attīstību					pieminekļu sarakstam
	Atbalsts dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekotāju un uzņēmēju, kas darbojas un veicina mantojuma saglabāšanu	Dome, apsaimniekotāji un uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, ESFL	Saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums
	Mūsdienīgs muzejs un reģionāls restaurācijas centrs Durbes pils kompleksā Tukumā	Dome, Durbes muiža	2011-2013	PB, VB, ERAF	Restaurēts Durbes pils kompleksa vēsturiskais plānojums un izveidots mūsdienīgs muzejs
	Vecsaimniecības apbūves restaurācija-rekonstrukcija Zentenes pagasta „Bisniekos” - Pastariņa muzejā	Dome, Pastariņa muzejs	2012-2017	PB, VKKF	Aijaunots Ziemeļkurzemei tipisks tautas celtniecības objekts un attīstīts muzejs bērniem
	Projekts „Tukumnieka māja” - ēkas restaurācija Tukumā Brīvības laukumā 21	Dome	2012-2017	PB, NFI	Restaurēta tipiska Kurzemes mazpilsētas 18. gadsimta tirgotāja dzīvojamā ēka
	Tukuma pilsētas kultūras nama vecās daļas rekonstrukcija (Viesīgās biedrības nams)	Dome, Tukuma pilsētas kultūras nams	2012-2017	PB, ESFL	Rekonstruēta Tukuma pilsētas Kultūras nama vecā daļa
	Durbes parka un brīvdabas estrādes saglabāšana un rekonstrukcija / labiekārtošana rekreācijas nolūkiem	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Saglabāts un rekonstruēts Durbes parks un brīvdabas estrāde. Uzlabotas atpūtas iespējas
	Novada baznīcu restaurācija	Baznīcu draudzes sadarbībā ar Domi, pagastu pārvaldēm	2012-2017	VKKF, baznīcas finansējums	Restaurētas baznīcas
	Tukuma novada bibliotēku infrastruktūras uzlabošana	Dome, pagastu pārvalde	2012-2014	PB, ESFL	Uzlabota bibliotēku infrastruktūras kvalitāte un pakalpojumu pieejamība
	Tukuma novada bibliotēku materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana	Dome, pagastu pārvalde	2012-2014	PB, ESFL	Iegādāts aprīkojums, vairots materiāli tehniskais nodrošinājums
RV1.4: Sociālās aizsardzības un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un attīstība					
U1.4.1: Nodrošināt veselības aprūpes	Ārsta prakses vietu pieejamības nodrošināšana, t.sk. personām ar	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2013	PB, UB	Uzlabota veselības aprūpes pieejamība, t.sk. personām ar

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
pieejamību	funkcionāliem traucējumiem				funkcionāliem traucējumiem
	Ģimenes ārsta prakses vietas izveide vai FVP darbības atjaunošana pagastos	Pagastu pārvalde	2012	PB	Izveidotas ģimeņu ārstu prakses vietas
	Tukuma slimnīcas un Irlavas Sarkanā Krusta slimnīcas infrastruktūras uzlabošana	Dome, SIA „Tukuma slimnīca”, SIA „Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca”	2012-2015	PB, VB, ESFL	Uzlabota Tukuma slimnīcas un Irlavas Sarkanā Krusta slimnīcas infrastruktūra
U1.4.2: Nodrošināt sociālā darba un sociālās palīdzības pakalpojumu attīstību	Nodrošināt minimālās noteikumu prasības sociālās palīdzības sniegšanā Tukuma novada iedzīvotājiem	Dome	2011-2013	PB, VB	Trūcīgo personu, sociālās palīdzības saņēmēju skaits 2011. gadā palielinās par 15%, 2012.gadā samazinās par 10%, bet 2013.gadā samazinās par 20% salīdzinot ar iepriekšējo gadu
	Veikt sociālo darbu ar personām, personu grupām, ģimenēm	Dome	2011-2013	PB	Veicinot sociālo darbu proporcionāli samazinās sociālās palīdzības apjoms
	Veicināt vides pieejamību	Dome, pagastu pārvaldes	2011-2017	PB, ESFL	Ikviens novada iedzīvotājs varēs saņemt visus nepieciešamos sociālā dienesta piedāvātos pakalpojumus
U1.4.3: Uzlabot darba procesa organizāciju un sociālā darba speciālistu profesionalitāti	Datu uzkrāšanas programmas pilnveidošana	Dome	2011-2017	PB, ESFL	Veicinās pilnīgu informācijas uzkrāšanu par katra sociālā dienesta klienta saņemtajiem sociālajiem pakalpojumiem, sociālo palīdzību un veikto sociālo darbu
	Sociālo pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas sistēmas ieviešana iestādē	Dome	2012-2013	PB, ESFL	Uzlabot iedzīvotājiem sniegtā pakalpojuma kvalitāti pilnveidojot organizācijas sistēmu
	Nodrošināt sociālā darba speciālistu profesionālo pilnveidi	Dome	2011-2017	PB, ESFL	Tiks pilnveidota sociālo darbinieku profesionālā kompetence, nodrošinot to apmācības kursus, pieredzes apmaiņas braucienos, u.c.

Uzdevumi U1.4.4: Nodrošināt iedzīvotāju informēšanu par pieejamajiem pakalpojumiem	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	Iedzīvotājiem pieejama informācija par sociālo aizsardzību valstī un novadā	Dome	2011 - 2017	PB, ESFL	Iedzīvotāji tiks informēti par aktuālo informāciju par sociālo aizsardzību valstī un novadā.
	Nodrošināt sociālo pakalpojumu kvalitāti pakalpojuma sniedzēju institūcijās	Dome	2011	PB	Nodrošināti pašvaldības iedzīvotājiem nepieciešamie sociālo pakalpojumi, veicināta dzīves kvalitātes uzlabošanās, integrācijas procesa sabiedrībā nodrošināšana
	Atbalstīt, sadarboties klientu piesaistē, informēt iedzīvotājus par pakalpojuma pieejamību, kuri attīstīsies novada pašvaldībā, novadu pašvaldību apvienību teritorijā vai Rīgas plānošanas reģionā	Dome	2011-2016		Pieejama informācija par pieejamajiem alternatīvajiem sociālajiem pakalpojumiem, kuru mērķis ir pilnveidot personu ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļu, bezpajumtnieku un citu sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu sociālās un funkcionālās prasmes, lai palielinātu mērķa grupas nodarbinātību un integrāciju sabiedrībā
	Izstrādāt pašvaldības normatīvo bāzi par pašvaldības finansiālo atbalstu šo pakalpojumu saņemšanā	Dome	2011 - 2012		
	Sociālās rehabilitācijas un institūcijās alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos	Dome, NVO	2011.g. 1.cet.	ESF	Pilnveidots Slampes un Džūkstes kopienas centrs „Rīti”. Nodrošināts aprūpes mājās mobilās vienības pakalpojums. Pilnveidota sociālā rehabilitācija ģimenēm ar bērniem
	Dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošana	Dome	2011	ESF, PB	Sakārtota, pievilcīga, funkcionāla personām ar īpašām vajadzībām apkārtnē. Iespēja rehabilitācijas procesā izmantot arī kopienas

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U1.4.5: Nodrošināt sociālās aizsardzības infrastruktūras attīstību	Sociālās aizsardzības infrastruktūras renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	Dome	2011 - 2017		centram piegulošo teritoriju Paaugstināta energoefektivitātes sociālās aizsardzības infrastruktūrai
IP2: Nodrošināta efektīva resursu pārvaldība					
VP2: Efektīva pārvalde					
RV2.1: Pārvaldes kapacitātes stiprināšana					
U2.1.1: Paaugstināt pārvaldes kapacitāti ilgspējīgas attīstības nodrošināšanai	Tukuma novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentu izstrāde un īstenošana	Dome	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Izstrādāti 2 Tukuma novada attīstības plānošanas dokumenti
	Pašvaldības darbinieku profesionālās kvalifikācijas paaugstināšana	Dome	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Paaugstināta profesionālā kvalifikācija, t.sk. uzlabotas svešvalodu zināšanas. Pieredzes apmaiņas braucieni
	Projektu sagatavošana finansējuma piesaistei un projektu īstenošanai	Dome	Pastāvīgi	PB, ESFL	Apstiprināti un īstenoti projekti
U2.1.2: Uzlabot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti	Vadības kvalitātes sistēmas izstrāde un ieviešana	Dome	2012-2014	PB	Izstrādāta un ieviesta vadības kvalitātes sistēma
RV2.2: Novada teritorijas un tūrisma mārketinga īstenošana un attīstība					
U2.2.1: Izstrādāt teritorijas mārketingu	Novada zīmola veidošana un pozicionēšana ar uzsvaru uz 3 mērķa grupām: vietējie iedzīvotāji, uzņēmēji un tūristi	Dome, TIC	2011-2017	PB	Izveidots novada zīmols
	Atvērtas un viesmīlīgas pašvaldības tēla popularizēšana (uzņēmējiem un tūristiem)	Dome, TIC	2011-2017	PB	Tūristu skaita pieaugums. Uzņēmumu skaita pieaugums.
	Pievilcīgas dzīves vides tēla veidošana	Dome, TIC	2011-2017	PB	Iedzīvotāju skaits pieaug.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	Drošas un pilnvērtīgas uzņēmējdarbības vides tēla radīšana un uzturēšana (esošie un potenciālie uzņēmēji)	Dome, TIC	2011-2017	PB	Jaundibināto uzņēmumu skaits pieaug.
U2.2.2. Veicināt tūrisma attīstību	Tukuma novada (un Engures novada, Jaunpils novada un Kandavas novada) tūrisma attīstības stratēģijas izstrāde	Dome, TIC	2012-2013	ESFL, PB	Izstrādāta Tukuma novada tūrisma attīstības stratēģija.
	Tūrisma mārketinga pasākumu plānošana un realizēšana	Dome, TIC	Pastāvīgi	ESFL, PB, VB, UB	Realizēti mārketinga pasākumi. Tūrisma skaita ieaugums Tukuma novadā.
	Informācijas norāžu ierīkošana Tukuma novadā	Dome, pagastu pārvaldes, TIC	Pastāvīgi	ESFL, PB, VB, UB	Uzstādītas norādes, informācijas stendi, uzlabota tūrisma pakalpojumu, produktu un objektu pieejamība
U2.2.3: Nodrošināt sporta pasākumu un sporta tūrisma attīstību	Tradicionālo (t.sk. soļošanas) sporta pasākumu saglabāšana un nozīmīgu sporta pasākumu rīkošana sporta un tūrisma attīstībai	Dome, TIC	2011-2017	PB, TIC	Saglabāta un vairota sporta pasākumu (t.sk. soļošanas) norise, aktivitāte
	Kvalitatīvu starptautisku orientēšanās sacensību tradīciju atjaunošana	Dome	2012-2015	PB, UB	Noorganizētas starptautiska līmeņa orientēšanās sacensības Tukuma novadā
U2.2.4: Veicināt velotūrisma attīstību	Atbalsts velotūrisma pakalpojumu infrastruktūras attīstībai	Dome, TIC	2014	PB, TIC	Izveidots velonomas punkts
U2.2.5: Veicināt kultūrtūrisma attīstību	Jaunu kultūrtūrisma produktu veidošana un iekļaušana kultūrtūrisma maršrutos	TIC	Pastāvīgi	PB, UB, ESFL	Izveidoti un kultūrtūrisma maršrutos iekļauti jauni kultūrtūrisma produkti
	Jaunu maršrutu veidošana, tūrisma infrastruktūras pilnveidošana	Dome, TIC	Pastāvīgi	PB, VB, UB, ESFL	Ierīkotas jaunas tūrisma informācijas norādes, stendi
U2.2.6: Veicināt lauku tūrisma attīstību	Jaunu lauku tūrisma produktu veidošana, iekļaujot tradicionālā dzīves veida un lauksaimnieciskās darbības elementus tūrisma piedāvājumā	Dome, TIC	2011-2017	PB, UB, ESFL	Veicināta tradicionālā lauku dzīves veida saglabāšana un lauksaimnieciskās darbības integrēšana tūrisma piedāvājumā

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U2.2.7: Veicināt dabas tūrisma attīstību	Jaunu dabas tūrisma objektu veidošana un infrastruktūras pilnveidošana	Dome, TIC	Pastāvīgi	PB, UB, ESFL	Izveidotas un ar atbilstošu infrastruktūru aprīkotas jaunas pastaigu takas, atpūtas vietas laukumi
	Dabai draudzīga tūrisma un dzīvesveida ideju popularizēšana	Dome, TIC	Pastāvīgi	PB, UB, ESFL	Publikācijas, raksti un diskusijas par dabai draudzīgu tūrisma un dzīvesveidu
	Infrastruktūras sakārtošana uz tūrisma objektu - Dunduru plavas - ceļa zīmju/norāžu izvietošana un uzturēšana	Dome, TIC	2012-2015	PB, UB, ESFL	Izvietotas ceļa zīmes/norādes
	Tukuma novada dižkoku apzināšana un apzīmēšana ar "zaļās ozollapas" zīmēm, iedzīvotāju informēšana/izglītošana par dižkoku vērtību un nozīmi	Dome, TIC, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija	2012-2015	PB, UB, ESFL	Apzināti dižkoki un apzīmēti ar "zaļās ozollapas zīmēm". Iedzīvotāji informēti par dižkoku vērtību un nozīmi
	Sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi veicināšana	Dome, TIC	Pastāvīgi	PB, UB, ESFL	Nodrošināta regulāra sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi (kopīgas tikšanās, diskusijas, projektu plānošana, semināri iedzīvotājiem par dabas vērtībām u.c.)
RV2.3: Atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai					
U2.3.1: Nodrošināt informatīvu atbalstu uzņēmējiem	Informācijas bāzes izveide par dažādiem saimnieciskai darbībai izmantojamiem objektiem novadā (zeme, ēkas, būves)	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, UB	Datu bāze publicēta pašvaldības mājas lapā. Noslēgti ēku, būvju, zems nomas līgumi.
	Informācijas izplatīšana uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai	Dome, uzņēmēji, Biznesa inkubators, TIC	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Regulāri atjaunota un izsūtīta informācija uzņēmējiem. Informēšana par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U2.3.2: Nodrošināt partnerības veicināšanu	Informatīvs atbalsts novada uzņēmējiem par ES struktūrfondu līdzfinansējuma iespējām uzņēmējdarbības attīstībā un konkurētspējas celšanā	Dome, uzņēmēji	2011-2014	PB, VB, ESFL, UB	Regulāri atjaunota, publicēta un izstūfita informācija uzņēmējiem.
	Atbalsts uzņēmējdarbības aktivitātes paaugstināšanai	Dome	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Pieņemti sasītošie noteikumu nodokļu atvieglojumiem, tirdzniecības veicināšanai.
	Atbalsts valsts un privātās partnerības veidošanai novadā	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Realizēti PPP projekti.
	Labvēlīgas vides veidošana investīciju piesaistei uzņēmējdarbības attīstībai, radot jaunas darba vietas	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Radītas jaunas darba vietas
	Informācijas apmaiņas veicināšana ar Rīgas reģiona biznesa inkubatoru	Dome, uzņēmēji	2014	PB, VB, UB	Regulāras tikšanās ar Rīgas reģiona biznesa inkubatora pārstāvjiem. Informācijas apmaiņa. Uzņēmējdarbības uzsācēju skaita pieaugums.
	Ar kaimiņu pašvaldībām kopēju investīcijas projektu sagatavošana un realizācija	Dome, kaimiņu pašvaldības	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Atbalstīti projektu iesniegumi, realizēti projekti.
RV2.4: Dabas vides saglabāšana un dabas resursu racionāla izmantošana un attīstīšana					
U2.4.1: Ieviest ģeogrāfiskās informācijas sistēmu	Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas izveidošana un ieviešana	Dome	2012-2017	PB, VB, ESFL	Dabas resursu apsaimniekošanas racionāla plānošana
U2.4.2: Nodrošināt vides stāvokļa izvērtēšanu un daudzveidošanu.	Vides pārskata izstrāde un regulāra aktualizācija Pilsētas teritorijā esošo mežu inventarizācija un transformācija	Dome	2011-2014 2011-2014	 PB	Vides kvalitātes monitorings Veikta pilsētas teritorijā esošo mežu inventarizācija un transformācija
U2.4.3: Īstenot ūdenstilpņu, ūdensteču un aizsargājamo	Tukuma ūdenskrātuves (Tukuma ezera) atjaunošana	Dome, uzņēmēji	2013-2017	PB, UB, ESFL	Atjaunota ūdenskrātuve, uzlabota vide un atpūtas iespējas

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
dabas teritoriju apsaimniekošanu	Ūdenstilpņu un ūdensteču apsaimniekošanas plāna izstrāde Aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas plāna izstrāde Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana - atkritumu vākšana, noslēdzot līgumus ar Dabas aizsardzības pārvaldi	Dome Dome Dome	2011–2014 2011–2014 2011–2017		Izstrādāts apsaimniekošanas plāns Izstrādāts apsaimniekošanas plāns Organizēta atkritumu vākšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās
U2.4.4: Veicināt ilgtspējīgu un videi draudzīgu apbūvi	Nodokļu atvieglojumi pašvajām mājām Videi draudzīgu un drošu jaunu mājokļu celtniecība Pašvaldību sociālā dzīvojamā fonda veidošana un uzturēšana Nekustamo īpašumu tirgus izpēte.	Dome Dome, uzņēmēji Dome Dome, uzņēmēji	2012–2017 Pastāvīgi Pastāvīgi 2013		Samazināts enerģijas patēriņš un CO2 emisijas Samazināts enerģijas patēriņš. Izveidots pašvaldību sociālais dzīvojamais fonds Veikta nekustamā īpašuma tirgus izpēte
U2.4.5: Sniegt atbalstu videi draudzīgas lauksaimniecības prakses ieviešanai	Sabiedrības informēšana par videi draudzīgas lauksaimnieciskās darbības jautājumiem	Dome, NVO	2011-2017	PB, VB, ESFL, UB PB, VB, E ESFL, UB PB, UB	Vides piesārņojuma samazināšana
RV2.5: Racionālas resursu pārvaldības administrēšana					
U2.5.1: Nodrošināt iedzīvotāju dzīves vides aizsardzību Tukuma lidostas darbības ietekmes zonā	Noteikumu par nodokļu atlaistu piemērošanu izstrāde Lidlauka darbības ierobežojumu noteikšana virs Tukuma pilsētas nakts laikā Speciālu apbūves nosacījumu izstrāde lidlauka darbības zonā	Dome Dome Dome	2011-2012 2011-2012 2011-2012		Izstrādāti nodokļu atlaistu noteikumi. Tukuma lidostas darbības ietekmes zonā dzīvojošo iedzīvotāju dzīves, dzīves vides kvalitāte nepasliktinās Izstrādāti speciāli apbūves nosacījumi

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U2.5.2: Administrēt novadam svarīgo teritoriju parkārtošanu no kaimiņu novadu teritorijām uz Tukuma novada teritoriju	Melnezera rekreācijas teritorijas iekļaušana novada teritorijā	Dome sadarbībā ar Engures novada pašvaldību	2011-2014		Teritorija iekļauta novada teritorijā.
	Sadzīves notekūdeņu attīrīšanas staciju iekļaušana novada teritorijā	Dome sadarbībā ar Engures novada pašvaldību	2011-2014		Notekūdeņu kvalitātes kontroles pārņemšana
	Artēzisko urbumu iekļaušana novada teritorijā	Dome sadarbībā ar Engures novada pašvaldību	2011-2014		Artēziskie urbumi iekļauti Tukuma novada teritorijā.
IP3: Attīstīta transporta, sakaru, ūdenssaimniecības, vides un enerģētikas infrastruktūra un sakārtotas būves drošai dzīves videi un stabilai uzņēmējdarbībai					
VP3: Tehniskās infrastruktūras, pievilcīgas un drošas vides attīstība					
RV3.1: Transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstība					
U3.1.1: Nodrošināt ceļu un ielu tīkla kvalitātes uzturēšanu un uzlabošanu	Tukuma novada ielu infrastruktūras un seguma uzlabošana un attīstība	Dome, pagastu pārvaldes	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Atjaunots, no jauna izbūvēts pašvaldības ielu segums. Noasfaltēts grants segums.
	Tukuma novada ceļu infrastruktūras un seguma uzlabošana un attīstība	Dome, pagastu pārvaldes	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Rekonstruēts pašvaldību autoceļi Tukuma novadā. Uzlabota ceļu infrastruktūra.
	Pilsētas grantēto ielu segumu noasfaltēšana	Dome	2012-2017	PB, VB, ESFL	Noasfaltēts grants segums
	Jaunu ielu izbūve Tukuma novadā piekļūšanai pie jauniem objektiem	Dome, pagastu pārvaldes, pašvaldības uzņēmumi	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Izbūvētas jaunas ielas
U3.1.2: Nodrošināt satiksmes drošības uzlabošanu	Aplveida krustojuma izbūve uz šoseju Rīga - Ventspils un Tukums – Jelgava krustojuma	Dome, Latvijas Valsts ceļi	2012-2017	PB, VB, ESFL	Izbūvēts aplveida krustojums. Uzlabota satiksmes drošība
	Tukuma pilsētas apvedceļu plānošana tranzīta kustības regulēšanai	Dome	2011–2017	VI, PB, ESFL	Izstrādāts apvedceļu plāns tranzīta kustības regulēšanai.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U3.1.3: Nodrošināt sabiedriskā transporta attīstību un modernizāciju	Nodrošināt satiksmes plūsmu lokveida kustībā vairākos krustojumos Tukumā	Dome	2010-2017	PB, VB, ERAF	Rekonstruēti ielu krustojumi, nodrošinot satiksmes plūsmu lokveida kustībā. Uzlabota satiksmes drošība.
	Ielu apgaismojuma tīkla paplašināšana, rekonstrukcija un izbūve Tukuma novadā	Dome, pagastu pārvaldes, SIA "Wesemann"	2012-2017	PB, ESFL	Izbūvēts ielu apgaismojums. Uzlabota satiksmes un sabiedriskā drošība
	Ielu apgaismojuma apkalošanas kvalitātes uzlabošana	Dome, SIA "Wesemann"	2011-2017	PB, UB	Uzlabota satiksmes drošība
	Maršruta tīkla skolēnu pārvadājumu nodrošināšanai izstrādāšana	Dome, pagastu pārvaldes, pasažieru pārvadāšanas uzņēmumi	2011-2017	PB	Uzlabota izglītības pakalpojuma pieejamība
	Sabiedriskā transporta pieturvietu un stāvlaukumu izvietojuma analīze	Dome, pagastu pārvaldes, pasažieru pārvadāšanas uzņēmumi	2011-2017	PB	Uzlabota sabiedriskā transporta pakalpojuma pieejamība un kvalitāte
	Autobusu pieturu, paviljonu un platformu modernizēšana un izbūve	Dome	2012-2017	PB, ESFL, UB	Uzlabota sabiedriskā transporta pakalpojuma pieejamība un kvalitāte
U3.1.4: Nodrošināt vides pieejamības un gājēju drošas pārvietošanās iespējas	Dzelzeļa ēkas un teritorijas rekonstrukcija	Dome	2011-2017	PB, ESFL, VAS „Latvijas dzelzceļš”	Uzlabota sabiedriskā transporta pakalpojuma kvalitāte
	Ātrvilciens no Tukuma uz Rīgu un Ventspili	Dome, Latvijas Dzelzceļš	2011-2017	PB, VB, ESFL, VAS „Latvijas dzelzceļš”	Uzlabota sabiedriskā transporta pakalpojuma pieejamība un kvalitāte
	Vides pieejamības nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem	Dome, uzņēmēji, pagastu pārvaldes	Pastāvīgi	PB, UB	Uzlabota pakalpojumu pieejamība
	Pieejamības nodrošināšana Tukuma novada publiskajām ēkām	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2017	Pašvaldība	Izbūvētas nojumes un uzbrauktuves pie publiskajām ēkām. Uzlabota publisko pakalpojumu pieejamība.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
U3.1.5: Nodrošināt velotransporta drošas kustības iespējas	Jaunu gājēju ceļu projektu īstenošana, izbūve Tukuma novadā	Dome	2011-2017	PB, VB	Izbūvēti jauni gājēju ceļi. Uzlabota satiksmes drošība.
	Tukuma novada gājēju tiltiņu, ceļu projektu īstenošana, uzlabošana	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2017	PB, VB	Rekonstruēti, uzlaboti gājēju tiltiņi, ceļi. Uzlabotas pārvietošanās iespējas.
	Velomaršrutu infrastruktūras pilnveidošana ar mazās infrastruktūras elementiem	Dome, TIC	Pastāvīgi	PB, UB, ESFL	Izvietotas informācijas norādes, stendi. Izveidotas un labiekārtotas (t.sk. tualetes, atkritumu tvertnes, u.c.) sabiedriskās atpūtas vietas
U3.1.6: Uzlabot transporta novietošanas iespējas pilsētā	Veloceliņu tīklu paplašināšana Tukuma novadā	Dome	2011-2017	PB, ESFL	Izveidoti jauni un paplašināti esošie veloceliņi Tukuma novadā. Uzlabota satiksmes drošība.
	Pagalmu stāvlaukumu projektēšana un izbūve mikrorajonos	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Uzlabotas transporta novietošanas iespējas.
	Stāvlaukumu projektēšana un izbūve pie publiski pieejamām vietām	Dome, uzņēmēji	2012-2017	PB, ESFL, UB	Uzlabotas transporta novietošanas iespējas. Uzlabota pakalpojumu (iestāžu) pieejamība
RV3.2: Sakaru, vides un inženiertehniskās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība					
U3.2.1. Nodrošināt inženiertehnisko nozaru attīstību	Ūdenssaimniecības, siltumapgādes, atkritumu apsaimniekošanas, transporta organizācijas un citu nozaru plāni	Dome, pagastu pārvaldes, komunālo pakalpojumu sniedzēju institūcijas	2011-2013	PB, UB	Izstrādāti nozaru attīstības plāni
	Inženierkomunikāciju pieejamības paplašināšana perspektīvajos apbūves rajonos un ražošanas zonās jaunu investoru piesaistei	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Paplašināta inženierkomunikāciju pieejamība
	Pazemes komunikāciju –inženiertehnisko komunikāciju datu bāzes izveide	Dome	2013	PB, VB	Izveidota datu bāze
U3.2.2: Nodrošināt ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu	Lietus kanalizācijas tīkla paplašināšana	Dome, pagastu pārvaldes, komunālo pakalpojumu sniedzēju	Pastāvīgi	PB, ESFL, UB	Paplašināts kanalizācijas tīkls. Novērstas teritoriju aplūšanas risks. Uzlabota satiksmes drošība.

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
pieejamību un attīstību		institūcijas			
	Attīrīšanas iekārtu renovācija un izbūve Tukuma novadā.	Dome, pagastu pārvaldes	2011-2012	PB, ESFL	Vides kvalitātes uzlabošana
	Esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apkalpošanas kvalitātes uzlabošana	Dome, pagastu pārvaldes, komunālo pakalpojumu sniedzēju institūcijas	Pastāvīgi	PB, ESFL, UB	Samazināts gruntsūdeņu piesārņojums.
	Privātmāju dzīvojamajos rajonos grāvju, caurteku izbūve	Dome, pagastu pārvaldes, komunālo pakalpojumu sniedzēju institūcijas	2012-2017	PB, ESFL	Novērsts teritoriju aplūšanas risks. Uzlabota satiksmes drošība.
	Ūdenssaimniecības attīstība Tukuma novadā	Dome, pagastu pārvaldes, komunālo pakalpojumu sniedzēju institūcijas	2011-2017	PB, VB, ERAF	Nodrošināta nepārtraukta ūdens piegāde, rekonstruēta ūdens apgādes sistēma, samazināts gruntsūdeņu piesārņojums. Normām atbilstoša dzeramā ūdens kvalitāte, attīrīti 100% notekūdeņu. Ūdens patērēta samazināšana.
U3.2.3: Nodrošināt siltumapgādes pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību	Centralizētas siltumapgādes sistēmas attīstība, tīklu paplašināšana un videi draudzīga kurināmā ieviešana	Dome, SIA „Tukuma siltums”	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Komunālo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana
U3.2.4: Nodrošināt dabasgāzes izmantošanas iespējas ražošanas un saimniecības vajadzībām	Katlu māju un siltumtīklu rekonstrukcija	Pagastu pārvaldes	2011-2013	PB, ESFL	Ekonomiskais ieguvums- siltums; siltuma zudumu samazināšana; kurināmā izlietojuma samazināšana
U3.2.5: Nodrošināt sakaru infrastruktūras un	Dabasgāzes infrastruktūras izbūve Tukuma novadā	Dome, uzņēmēji	2012-2017	PB, UB, Latvijas Gāze	Izbūvēta dabasgāzes infrastruktūra
	Modernizēt un paplašināt publisko interneta pieejas punktu tīklu	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Modernizēta un paplašināta publiskā interneta lietošanas pieejamība

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
pakalpojumu attīstību					
U3.2.6: Nodrošināt sadzīves atkritumu apsaimniekošanas attīstību	Sadzīves atkritumu dalītās vākšanas un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas paplašināšana	Dome, pagastu pārvaldes, SIA "AAS "Piejūra"	2011–2017		Atkritumi tiek apsaimniekoti ievērojot vides saglabāšanas un ilgtspējas principus
	Ražotāju izlietotā iepakojuma apsaimniekošana	Dome, pagastu pārvaldes, SIA "AAS "Piejūra"	2011–2017		Uzlabota vides kvalitāte. Nodrošināta atbilstoša atkritumu apsaimniekošana.
	Uzturēt elektronisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu	Dome, pagastu pārvaldes, SIA "AAS "Piejūra"	2011–2017		Elektroniskās iekārtas un atkritumi tiek pareizi apsaimniekoti
	Tukuma pilsētas un novada kapu apzaļumošanas, labiekārtošanas koncepcijas izstrāde	Dome, pagastu pārvaldes	2012–2017	PB	Uzlabota kapu apsaimniekošanas kvalitāte
U3.2.7: Nodrošināt kapu teritoriju apsaimniekošanas attīstību	Krematorijas un kolumbārija izbūve	Dome, Uzņēmēji	2012–2017	PB, UB	Izbūvēts krematorija un kolumbārijs
	Kapu celiņu, nožogojumu, ieejas vārtu rekonstrukcija un piebraucamo ceļu renovācija	Dome, pagastu pārvaldes	2012–2017	PB, ESFL	Renovēti vārti, sakārtoti piebraucamie ceļi, laukumi un atkritumu savākšana kapu teritorijās
	Kapu teritoriju paplašināšana	Dome, pagastu pārvaldes	2012–2017	PB, ESFL	Paplašināta kapu teritorijas
	Dzīvnieku kapsētu ierīkošana	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2014	PB, ESFL	Ierīkotas dzīvnieku kapsētas
U3.2.8: Veicināt ražošanas teritoriju attīstību	Rūpniecību teritoriju attīstīšana plānojumā paredzētajās ražošanas zonās	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL, UB	Attīstītas rūpniecības teritorijas
	Ceļu un tehniskās infrastruktūras izbūve pie perspektīvā industriālā parka Rūdas ielā	Dome	2014-2016	PB, ERAF	Izbūvēts ceļš un tehniskā infrastruktūra blakus Rūdas ielai Tukumā.
RV3.3: Pievilcīgas un drošas vides veidošana					
U3.3.1: Nodrošināt pilsētas un novada teritoriju labiekārtošanu un	Tukuma pilsētas un novada ciemu apzaļumošanas, labiekārtošanas un rekreācijas koncepcijas izstrāde	Dome	2011-2017		Izstrādāta koncepcija

Uzdevumi	Pasākumi/aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finansēšanas avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
apzaļumošanu	Parku, laukumu un skvēru u.c. zaļo teritoriju tehnisko projektu izstrāde un realizācija	Dome	2011-2017	PB, ESFL	Izstrādāti tehniskie projekti. Palielinātas apzaļumotās teritorijas
	Parku labiekārtošana Tukuma novadā	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2014	PB, ESFL	Labiekārtotas parku teritorijas
	Tukuma novada skolu, bibliotēku, kultūras un sociālās aizsardzības iestāžu teritoriju labiekārtošana	Dome, Pagastu pārvaldes	2011-2017	PB, VB, ESFL, ELFLA	Labiekārtotas teritorija
	Tukuma novada atpūtas laukumu labiekārtošana	Dome, pagastu pārvaldes	2012-2017	PB, VB, ESFL, ELFLA	Izveidoti laukumi spēlēm un rotaļām; izveidoti gājēju celiņi un aprīkotas gājēju pārejas, ierīkots apgaismojums
U3.3.2: Nodrošināt sabiedrisko drošību un kārtību	Modernizēt un paplašināt komunikāciju izbūvi un videokameru uzstādīšanu	Dome	2012-2017	PB, ESFL	Uzstādītas videokameras. Uzlabota sabiedriskā drošība.
	Atbalsts darba drošības pasākumu ieviešanai	Dome, uzņēmēji	Pastāvīgi	PB, VB, UB	Uzlabota darba drošība
RV3.4: Pašvaldības būvju sakārtošana					
U3.4.1: Nodrošināt pašvaldības ēku energoefektivitātes uzlabošanu	Energoaudita pasākumi pašvaldības ēkām un daudzdzīvokļu mājām.	Dome, ēku apsaimniekotāji	2012-2017	PB, VB, ESFL, UB	Apzināts potenciāls siltuma patēriņa samazināšanai.
	Energoefektivitātes pasākumu veikšana pašvaldības iestāžu un dzīvojamā fonda ēkās.	Dome, ēku apsaimniekotāji, pagastu pārvaldes	Pastāvīgi	PB, VB, ESFL	Samazināts siltuma patēriņš.
	Ugunsdrošības prasību nodrošināšana pašvaldības ēkās	Dome, pagastu pārvaldes	2011-2012	PB	Uzlabota ugunsdrošību prasību nodrošināšana, samazināta ugunsnelaimju iestāšanās iespēja. Būves un iekārtas nodrošināšana pret zibens postījumiem.

3.1. Investīciju plāns

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
IP1: Pieejama, kvalitatīva izglītība un kultūrvidē, nodrošināta sociālā un veselības aizsardzība un aktīva dzīves vide								
VP1: Cilvēkresursu attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība								
RV1.1: Izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšana								
1.	Tumes vidusskolas ēku energoefektivitātes paaugstināšana	VP1	22.	300000	ESFL, PB	2012-2013	Siltināta Tumes vidusskolas ēka. Samazināts ēku siltumu patēriņš.	Tumes vidusskola/ Tumes un Degoles pagastu pārvalde
2.	Tukuma Raiņa ģimnāzijas sporta halles energoefektivitātes paaugstināšana	VP1		400000	ESFL, PB	2013-2014	Siltināta Tukuma Raiņa ģimnāzijas sporta halle. Samazināts ēku siltumu patēriņš.	Tukuma Raiņa ģimnāzija
3.	Irlavas vidusskolas renovācija	VP1	23.	120000	ESFL, PB	2012-2013	Renovēta Irlavas vidusskola.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
4.	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolas piebūves un ēdināšanas bloka izbūve	VP1	5., 6., 11.	1500000	ESFL, PB	2014-2016	Izbūvēts ēdināšanas bloks Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolā.	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola
5.	Atbalsta nodrošināšana Tukuma E. Birznieka-Upīša 1. pamatskolas bērniem un jauniešiem ar zemām pamatprasmēm un funkcionālajiem traucējumiem sociālās atstumtības riska mazināšanai, integrācijai izglītībā un sabiedrībā	VP1	4., 6., 11.	35140	ESF – 100%	2010-2011	Nodrošināti atbalsta pasākumi mācībās bērniem un jauniešiem ar mācīšanās problēmām un zemām pamatprasmēm.	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola
6.	Materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolā	VP1	4., 5., 11	50000	ESFL, PB	2013	Atjaunota un pilnveidota materiāli tehniskā bāze Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolā.	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
7.	Tukuma izglītības iestāžu informatizācija	VP1		125610	ERAF - 100%	2010-2011	Tukuma novada izglītības iestādēs uzstādīti jauni stationārie datori, portatīvie datori, multimediju kabinetu aprīkojums. Attīstīti lokālie tīkli.	Tukuma 2.pamatskola, Tukuma 2.vidusskola, Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola, Tukuma 3.pamatskola, Irlavas vidusskola, Tumes vidusskola, Sēmes sākumskola, Pūre pamatskola, Praviņu pamatskola, Džūkste pamatskola
8.	Kvalitatīva mācību atbalsta nodrošināšana Dzirciema speciālajā internātpamatskolā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem	VP1		70580	ESF – 100%	2010-2011	Nodrošināti atbalsta pasākumi mācībās bērniem un jauniešiem ar mācīšanās problēmām un zemām pamatprasmēm.	Dzirciema speciālā internātpamatskola
9.	Mācību atbalsta nodrošināšana un darba un sadzīves prasmju apguves veicināšana sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem Tukuma Vakara un neklātienas vidusskolā	VP1		60000	ESF – 100%	2010-2011	Nodrošināti atbalsta pasākumi mācībās bērniem un jauniešiem ar mācīšanās problēmām un zemām pamatprasmēm.	Tukuma Vakara un neklātienas vidusskola
10.	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Kuldīgas ielā Tukumā	VP1	11.	*	PPP	2010-2011	Uzbūvēta pirmsskolas izglītības iestāde Kuldīgas ielā, Tukumā. Samazināta esošā rinda uz PII par 136 vietām.	
11.	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Tukumā	VP1	10.	1532055	ERAF - 77,76%, VB - 4,12%, PB - 18,12%	2008-2011	Uzbūvēta pirmsskolas izglītības iestāde M.Smilšu ielā 14, Tukumā. Samazināta esošā rinda uz PII par 136 vietām.	
12.	Pirmsskolas izglītības iestādes „Cīrulītis” renovācija Irlavas pagastā	VP1		100000	ESFL, PB	2013-2014	Renovēta pirmsskolas izglītības iestāde „Cīrulītis” Irlavas pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
13.	Slampes pagasta „Kultūras pils” un pirmsskolas izglītības iestādes „Pienenīte” energoefektivitātes paaugstināšana	VP1	49.	799824	KPFI – 74%, PB – 26% + neatliecināmās	2009- 2011	Rekonstruēta Slampes pagasta „Kultūras pils”, PII „Pienenīte”. Samazināts CO2 izmešu daudzums, ietaupīts siltumenerģijas	Slampes un Džūkste pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
					izmaksas		patērīnš.	
14.	Sociālās atstumtības risku mazināšanas pasākumi Zemgales vidusskolā	VP1		66358	ESF – 100%	2010- 2011	Nodrošināti atbalsta pasākumi mācībās bērniem un jauniešiem ar mācīšanās problēmām un zemām pamatprasmēm.	Zemgales vidusskola Tukuma speciālā internātskola un Engures vidusskola
15.	The European Garden (Eiropas dārzs)	VP1	67.	9839	Comenius partnerības projekts - 100%	2009-2011	Mūžizglītība un pieredzes apmaiņa.	PII Pienenīte/St.Savuours CEVC Nursery and Infant School – Lielbritānija, Kinderta gesstātte Christiansfelde-Ein Forum für Kinder-Vācija, Leikskolinn Njalsborg- Islande, Kuutamopolun Pāivākoti-Somija
16.	Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolēnu pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus	VP1		65481	VRAA, PB	2010- 2011	Iegādāti autobusi skolēnu pārvadāšanai Tukuma novadā.	
17.	Veselīgs dzīvesveids	VP1		14758,884	VA „Akadēmisko programmu agentūra” - 80%, PB-20%	2009-2011	Veicināts veselīgs dzīves veids Tukuma novada skolās.	Tumes vidusskola/ vēl 8 skolas
18.	Multifunkcionāla jaunatnes iniciatīvu centra izveide Tukuma pilsētā	VP1		50655	Latvijas un Šveices sadarbības programma - 95%, PB - 5%	2011	Izveidots jauniešu centrs Sporta ielā 1, Tukumā.	

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
RV1.2: Aktīva, veselīga un videi draudzīga dzīvesveida veicināšana								
19.	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolas sporta laukuma rekonstrukcija	VP1	4., 5., 6.	80000	ESFL, PB	2013	Rekonstruēts sporta laukums Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskolā	Tukuma E.Birznieka-Upīša 1.pamatskola
20.	Tukuma 2.vidusskolas stadiona rekonstrukcija	VP1		80000	ESFL, PB	2013	Rekonstruēts stadions Tukuma 2.vidusskolā.	Tukuma 2.vidusskola
21.	Tukuma 3.pamatskolas sporta laukuma rekonstrukcija	VP1		80000	ESFL, PB	2013	Rekonstruēts sporta laukums Tukuma 3.pamatskolā.	Tukuma 3.pamatskola
22.	Tumes vidusskolas stadiona infrastruktūras uzlabošana	VP1	26., 28., 29., 96.	40000	ESFL, PB	2012-2017	Atjaunoti skrejceļi Tumes vidusskolas stadionā. Labiekārtots stadions.	Tumes vidusskola
23.	Irlavas vidusskolas stadiona infrastruktūras uzlabošana	VP1	3.	40000	ESFL, PB	2012-2017	Nomainīts Irlavas vidusskolas stadiona skrejceļu segums. Labiekārtots stadions	Irlavas vidusskola
24.	Sporta un apūtas kompleksa rekonstrukcija Kuldīgas ielā 74, Tukumā	VP1		300000	ESFL, PB	2013-2014	Rekonstruēti esošie sporta laukumi Kuldīgas ielā 74, Tukumā.	
25.	Lestenes tautas nama sporta pasākumu telpu vienkāršotā rekonstrukcija	VP1	43.	11980	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2012-2013	Rekonstruēta sporta telpa Lestenes tautas namā, Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
26.	Sporta laukumu izbūve Tumes pagastā	VP1	22., 28., 29., 96.	40000	ESFL, PB	2014-2015	Izbūvēts 1 sporta laukums Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
27.	Sporta laukuma izveide Zentenes ciemata centrā	VP1	38.	25000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2013-2014	Izveidots sporta laukums Zentenes ciemata centrā, kur ir futbola, basketbola un volejbola laukums.	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde
28.	Publiskas peldvietas ierīkošana pie Sekļa ezera	VP1	22., 26., 29., 96., 131.	20000	ESFL, PB	2012-2017	Izveidota un aprīkota peldvieta pie Sekļa ezera Tumes pagastā	Dome, Tumes un Degoles pagastu pārvalde
29.	Peldbaseina būve pie Tumes vidusskolas	VP1	22., 26., 28., 96.	*	ESFL, PB	2016-2017	Uzbūvēts peldbaseins pie Tume vidusskolas	Dome, Tumes un Degoles pagastu pārvalde
30.	Viesnīcas izbūve pie Irlavas sporta nama	VP1		500000	ESFL, PB	2015-2017	Uzbūvēta sportistu viesnīca ar 40 gultas	Irlavas un Lestenes

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
	Irlavas pagastā						vietām pie Irlavas sporta nama	pagastu pārvalde
31.	Jaunas sporta halles būvniecība un apsaimniekošana Tukuma pilsētā	VP1		5208189	PPP	2012-2017	Uzbūvēta Tukuma sporta halle Revolūcijas ielā 2, kurā ietilpst sporta, administrācijas, ēdināšanas, tehniskais bloks, peldbaseins.	
32.	Sporta zāles jumta nomaiņa Pūres pagastā	VP1		50000	ESFL, PB	2016-2017	Nomainīts 1 jumts Pūres pamatskolas sporta hallei.	Pūres pamatskola/ Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
33.	Sporta zāles būvniecība	VP1		194313	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Rekonstruēts angārs, kurā izveidota sporta zāle, Sēmes pagastā.	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde
34.	Rotaļu laukuma aprīkojuma iegāde Irlavā	VP1		9800	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2011	Ierīkots bērnu rotaļu laukums ar 14 rotaļu elementiem, 3 atkritumu urnas.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
35.	Tukuma pilsētas rotaļlaukumu izveide mikrorajonos	VP1		100000	ESFL, PB	2013-2015	Izveidoti rotaļlaukumi Tukuma pilsētas mikrorajonos.	
36.	Rekreācijas vides uzlabošana Slampes pagasta pievilcības veicināšanā-2. kārtā	VP1		61599	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Rekonstruēts Zemgales vidusskolas stadions. Rotaļlaukuma izveide Slampes pagasta centrā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
37.	Bērnu rotaļu laukuma izbūve Lestenes pagastā	VP1	80., 81., 84., 91.	6768	EZF -90%, PB - 10%	2011-2012	Izveidots bērnu rotaļu laukums Lestenes pagastā pie bērnu dienas centra „Kausis”	
38.	Bērnu rotaļu laukuma izveide Zentenes pagastā	VP1	27., 124.	10000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2012	Ierīkots bērnu rotaļu laukums Zentenes pagasta centrā	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde
39.	Bērnu rotaļu laukuma izveide Pūres pagastā	VP1		10000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2012	Ierīkots bērnu rotaļu laukums Pūres pagasta centrā	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt, ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
RV1.3: Kultūrvides uzturēšana un attīstība								
40.	Tukuma pilsētas kultūras nama renovācija	VP1		1000000	ESFL, PB	2013-2014	Renovēts Tukuma pilsētas kultūras nams.	Tukuma pilsētas kultūras nams
41.	Durbes estrādes atjaunošana	VP1	42., 52.	800000	ESFL, PB	2014	Atjaunota Durbes estrāde Tukumā un labiekārtota tās teritorija.	
42.	Durbes parka labiekārtošana	VP1	41., 52.	100000	ESFL, PB	2016-2017	Labiekārtots Durbes parks.	
43.	Lestenes tautas nama vienkāršotā rekonstrukcija, 2.kārta	VP1	25.	12100	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2011-2012	Renovētas telpas Lestenes tautas namā, Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
44.	Tumes kultūras nama skatuves aprīkojuma modernizācija	VP1	51., 56.	50000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2013	Aprīkota Tumes kultūras nama skatuve ar modernu aprīkojumu.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
45.	Čubatu brīvdabas estrādes rekonstrukcija Degoles pagastā	VP1	125.	15000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2014	Atjaunoti soli, galdiņi, labiekārtota ugunsкура vieta un estrādes nījume, izbūvētas tualetes un automašīnu stāvlaukums.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
46.	Aprīkojuma iegāde Jaunsātu tautas namam	VP1		1669	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2010-2011	Iegādāts 1 sintezators, 1 mūzikas centrs, 1 disku atskaņotājs, 4 mikrofona statīvi, 6 vokālie mikrofoni, 1 divkanālu bezvada mikrofons, 2 galvas mikrofoni, 1 videokamera Jaunsātu tautas namam.	Jaunsātu tautas nams/ Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
47.	Aprīkojuma iegāde Pūres kultūras namam	VP1		10400	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2010-2011	Iegādāti 50 četrvietīgo krēslu bloki un 50 vienvietīgie krēsli Pūres kultūras nama lielajai zālei.	Pūres kultūras nams/ Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
48.	Brīvdabas estrādes izbūve Lestenes pagastā	VP1	43.	20000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2012-2013	Uzbūvēta brīvdabas estrāde Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
					izmaksas			
49.	Slampes kultūras pils skatuves un zāles modernizācija	VP1	13.	40000	ESFL, PB	2012-2017	Izveidots kvalitatīvs teātra izrāžu centrs Slampes kultūras pilī. Labiekārtota skaisttāju zāle, atjaunots skatuves tehnika.	Slampes kultūras pils/ Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
50.	Bijušo Irlavas Skolotāju semināra ēku rekonstrukcija, pārveidojot to par modernu semināru, kultūras un radošu darbnīcu centru	VP1		100000	ESFL, PB	2011-2017	Rekonstruēta bijusī Irlavas Skolotāju semināra ēka un pārveidota par modernu semināru, kultūras un radošu darbnīcu centru	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
51.	Valsts nozīmes koncertzāles izveide Jaunmoku pilī, Tukuma novadā	VP1	44., 56.	*	ESFL, PB	2012-2014	Izveidota moderna koncertzāle ar „STENWAY” koncertflēģu Jaunmoku pils kolonu zālē. Regulāra, starptautiski atpazīstama klasiskās mūzikas festivāla iedzīvināšana Jaunmoku pilī.	AS „Latvijas valsts meži”
52.	Mūsdienīgs muzejs un reģionāls restaurācijas centrs Durbes pils kompleksā Tukumā	VP1	41., 42.	1686402	ERAF – 71,72%, VB- 2,25%, PB- 26,03% + neattecināmās izmaksas	2011-2013	Rekonstruēts Durbes muižas kompleksā ietilpstošais vāgūzis. Saglabāts un atjaunots kultūras mantojuma objekts.	
53.	Sātu baznīcas ērģeļu restaurācija	VP1		35000	ESFL, KKF, Sātu baznīcas draudze	2012-2013	Restaurētas Sātu baznīcas ērģeles	Sātu luterāņu baznīca
54.	Lestenes baznīcas atjaunošanas un Brāļu kapu kompleksa labiekārtošana	VP1		59000	ESFL, KKF, Lestenes baznīcas draudze	2012-2017	Atjaunota Lestenes baznīca, labiekārtoti Brāļu kapi	Lestenes luterāņu baznīca
55.	Nāc pie mums - spēlēs kopā	VP1		800	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattecināmās izmaksas	2010- 2011	Iegādāts 1 printeris un 1 skeneris, 1 galda spēļu komplekts, 1 lielformāta spēļu komplekts Pūres pagasta bibliotēkai INIC.	Pūres pagasta bibliotēka INIC/ Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
56.	Lazdu bibliotēkas - kultūrizglītības centra Tumes pagasta Vecmokās - infrastruktūras attīstība	VP1	44., 51.	11132	EZF - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Izbūvētas kāpnes, uzbrauktuve, nojume un labiekārtots ceļš un stāvlaukums pie Lazdu bibliotēkas, Tumes pagastā.	Lazdu bibliotēka/ Tumes un Degoles pagastu pārvalde
RV1.4: Sociālās aizsardzības un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un attīstība								
57.	Slampes un Džūkstes pagastu kopienas centra „Rīti” pakalpojuma pilnveide	VP1	129.-131.	50000	ESF - 100%	2011- 2013	Pilnveidots, paplašināts pakalpojumu piedāvājums Slampes un Džūkstes pagastu kopienas centrā „Rīti”	Kopienas centrs „Rīti”/ Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests”
58.	Aprūpes mājās mobilā vienības pakalpojuma nodrošināšana Tukuma novada pašvaldībā	VP1	59.-60.	50000	ESF - 100%	2011- 2013	Nodrošināti sociālie pakalpojumi klienta dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai, personai, kura objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt, kuru dzīvesvieta ir attāla novada teritorijā, lauku viensētā.	Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests”
59.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana ģimenēm ar bērniem	VP1	58.-60.	30000	ESF - 100%	2011- 2013	Nodrošināts sociālās rehabilitācijas pakalpojums ģimenēm ar bērniem - veicināts ģimeņu ar bērniem sociālais atbalsts, sociālo prasmiņu apguve, nodrošināta sociālā integrācija sabiedrībā, samazināties bez vecāku aprūpes palikušo bērnu skaits	Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests”
60.	Kopienas centra pakalpojuma izveide teritoriālās vienībās	VP1	58.-60.	25000	ESF - 100%	2012- 2017	Nodrošināts pakalpojums teritoriālās vienībās.	Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests”
61.	Atbalsts sadzīves jautājumu risināšanā Jaunsātu pagastā	VP1		451	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2010-2011	Iegādāta 1 veļas mašīna ar žāvētāju. Izveidots jauns pakalpojums Jaunsātu pagasta iedzīvotājiem – veļas mazgāšana un žāvēšana.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
62.	Sociālās dzīvojamās mājas "Mežrozītes" Irlavā, siltumnoturības uzlabošanas pasākumi	VP1		186667	ERAF - 75%, PB - 25% + neatiecināmās izmaksas	2011-2011	Nosiltināta, ierīkotas inženierkomunikācijas, labiekārtota sociālā dzīvojamā māja „Mežrozītes” Irlavas pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
63.	Kopienas centra „Rīti” ēkas jumta siltināšana	VP1	57., 126.	60000	ESFL, PB	2012	Nodrošināta pakalpojuma sniegšanas vietas ēkas uzturēšana, saglabāšana tehniskā kārtībā	Kopienas centrs „Rīti”/ Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
64.	Patversmes ēkas rekonstrukcija Tukuma pilsētā	VP1		40000	ESFL, PB	2011-2012	Nodrošināta pakalpojuma sniegšanas vietas ēkas uzturēšana, saglabāšana tehniskā kārtībā	Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests”
IP2: Nodrošināta efektīva resursu pārvaldība								
VP2: Efektīva pārvalde								
RV2.1: Pārvaldes kapacitātes stiprināšana								
65.	Tukuma novada pašvaldības kapacitātes stiprināšana projektu īstenošanai	VP2	66., 68.	23500	ESF - 100%	2011-2012	Pašvaldības darbinieku apmācība.	
66.	Speciālistu piesaiste Tukuma novadam attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšanai	VP2	65., 68.	23000	ESF - 100%	2010- 2012	Piesaistīts un apmācīts speciālists (projektu koordinators) Tukuma novada Domē. Koordinēta Tukuma novada attīstības programmas izstrāde.	
67.	Young People in Action (Jauni cilvēki darbībā)	VP2	15.	14759	ES Mūžizglītības programma Grundtvig – 100%	2010-2012	Pieredzes, ideju, zināšanu apmaiņas braucieni uz katru no 6 partnervalstīm.	Kipra, Bulgārija, Polija, Lietuva, Rumānija, Latvija
68.	Integrētās attīstības programmas izstrāde Tukuma novadā	VP2	65., 66.	23589	ESF - 100%	2010-2011	Izstrādāta 1 Tukuma novada integrētās attīstības programma.	

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
RV2.2: Novada teritorijas un tūrisma mārketinga īstenošana un attīstība								
69.	Norādes zīmju un lielformāta kartes uzstādīšana Lestenē	VP2		2300	EZF - 75%, PB - 25%	2012	Uzstādītas norāžu zīmes un lielformāta kartes Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
70.	Informatīvo materiālu izvietošana un atpūtas vietu izveide Sēmes pagastā	VP2		16940	EZF - 75%, PB - 25% + neatliecināmās izmaksas	2010-2011	Uzstādītas norāžu zīmes un izveidota atpūtas vieta.	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde
71.	Vienotas informatīvās sistēmas izstrāde un realizācija Tukuma novadā	VP2	72., 74., 75., 76.	100000	ESFL, PB	2012-2014	Uzstādītas norāžu zīmes, informācijas stendi un atpūtas vietas izveide Tukuma novadā.	Tukuma Tūrisma informācijas centrs
72.	Tūrisma mārketinga pasākumi Tukuma novadā	VP2	72., 74., 75., 76.	120000	ESFL, PB	2012-2014	Izveidoti mārketinga pasākumi Tukuma novadā. Tūristu skaitu pieaugums Tukuma novadā.	Tukuma Tūrisma informācijas centrs
73.	Velonomas punkta izveide Tukumā	VP2	97., 98., 102.	12000	ESFL, PB	2014	Izveidots velonomas punkts Tukumā.	Tukuma Tūrisma informācijas centrs
74.	Tukuma novada (un Engures novada, Jaunpils novada un Kandavas novada) tūrisma attīstības stratēģijas izstrāde	VP2	71., 72., 75., 76.	9000	ESFL, PB	2012-2013	Izstrādāta Tukuma novada (un Engures novada, Jaunpils novada un Kandavas novada) tūrisma attīstības stratēģija	Tukuma Tūrisma informācijas centrs, Engures novada pašvaldība, Jaunpils novada pašvaldība, Kandavas novada pašvaldība un TIC
RV2.3: Atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai								
75.	Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana	VP2	71., 72., 74., 76.	36000	ESFL, PB	2012-2017	Esošo un jaunu uzņēmēju iesaistīšana tūrisma uzņēmējdarbībā	Tukuma Tūrisma informācijas centrs
RV2.4: Dabas vides saglabāšana un dabas resursu racionāla izmantošana un attīstība								
76.	Tukuma novada ģeogrāfiskās informācijas sistēmas izveidošana un ieviešana	VP2	71	30000	ESFL, PB	2013-2017	Izstrādāta uz ieviesta ģeogrāfiskās informācijas sistēma	Arhitektūras nodaļa

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt, ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
IP3: Attīstīta transporta, sakaru, ūdenssaimniecības, vides un enerģētikas infrastruktūra un sakārtotas būves drošai dzīves videi un stabilai uzņēmējdarbībai								
VP3: Tehniskās infrastruktūras, pievilcīgas un drošas vides attīstība								
RV3.1: Transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta attīstība								
77.	Pašvaldības autoceļu „Kukšu muiža (Bajāri)” un „Jaunciems-Kļavnieki” rekonstrukcija Jaunsātu pagastā	VP3	92., 130	28000	ELFLA – 90%, PB-10%	2011-2012	Rekonstruēti pašvaldības autoceļu posmi un ceļa posmā „Kukšu muiža (Bajāri)” nostiprināts tilts pāri slūžām.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
78.	Pašvaldības autoceļa rekonstrukcija Lestenes pagastā	VP3	81., 93.	500000	ERAF, PB	2013-2014	Rekonstruēts pašvaldības autoceļš vairākos ceļa posmos Lestenes pagastā.	Irļavas un Lestenes pagastu pārvalde
79.	Pašvaldības autoceļu rekonstrukcija Sēmes pagastā	VP3		45000	ERAF, PB	2011-2013	Rekonstruēts pašvaldības autoceļš vairākos ceļa posmos Sēmes pagastā.	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde
80.	Gājēju ceļu izbūve Tumes pagastā	VP3	83., 94., 95., 104.	35000	ERAF, PB	2012	Izbūvēts gājēju ceļiņš Tumes pagasta centrā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
81.	Gājēju ceļa izbūve Lestenes parkā	VP3	78., 93.	16900	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Asfālēts gājēju ceļiņš Lestenes parkā.	Irļavas un Lestenes pagastu pārvalde
82.	Gājēju ceļa izbūve Smilšu ielā Tukumā	VP3	86.	986246	ERAF -85%, VB – 2,25%, PB – 12,75%	2011	Izbūvēts gājēju ceļiņš Smilšu ielā, Tukumā. Minimizēta ceļu satiksmes negadījumu iespējamība, nodrošināta organizēta gājēju kustība.	
83.	Ielu rekonstrukcija Tumes pagastā	VP3	80., 94., 95., 104.	300000	ERAF, PB	2014-2016	Atjaunots telas segums Tumes pagasta centrā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
84.	Pašvaldības autoceļa rekonstrukcija Džūkstes pagastā	VP3	103.	500000	ERAF, PB	2012-2015	Rekonstruēts pašvaldības autoceļš vairākos ceļa posmos Džūkstes pagastā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
85.	Transporta loka izbūve Tukuma pilsētā	VP3	87.-91., 96., 99.	861000	ERAF, PB	2014-2016	Izbūvēts lokveida krustojums Stacijas, Lielās un Kandavas ielu krustojumā un Talsu, Kurzemes, Tīrgus ielu krustojumā. Samazinās tranzīta transporta plūsma caur	

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt, ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
							centru, uzlabota satiksmes drošība.	
86.	Tukumā gājēju tiltiņa no Pils ielas pāri dzelzceļam rekonstrukcija	VP3	82.	100000	ERAF, PB	2012-2013	Rekonstruēts gājēju tiltiņš no Pils ielas pāri dzelzceļam Tukumā.	AS „Latvijas Dzelzceļš”
87.	Tulpju ielas pagarinājuma un atzara izbūve Tūkuma pilsētā	VP3	85., 88.-91., 96., 99.	1229000	ERAF, PB	2014-2016	Izbūvēts jauns ceļa posms no Tulpju ielas līdz Raudas ielai Tukumā. Atslogots Kurzemes – Raudas ielu krustojums no tranzīta satiksmes, satiksme novirzīta pa maršrutu Raudas iela – Tulpju iela – Kurzemes iela – Tirus iela – Lielā iela.	
88.	Kurzemes ielas rekonstrukcija Tūkuma pilsētā	VP3	85., 87.-91., 96., 99.	485000	ERAF, PB	2014-2016	Rekonstruēta Kurzemes iela Tukumā.	
89.	Zemītes ielas rekonstrukcija Tūkuma pilsētā	VP3	87.-91., 96., 99.	622000	ERAF, PB	2014-2016	Rekonstruēta Zemītes iela Tukumā.	
90.	Rūpniecības ielas slēgtās dzelzceļa pārbrauktuves atvēršana Tūkuma pilsētā	VP3	85., 87.-91., 96., 99.	699000	ERAF, PB	2014-2016	Rekonstruēta un atjaunota dzelzceļu pārbrauktuve Rūpniecības ielā Tukumā.	
91.	Ceļu un tehniskās infrastruktūras izbūve pie perspektīvā industriālā parka Rūdas ielā	VP3	85., 87.-90., 96., 99.	1800000	ERAF, PB	2014-2016	Izbūvēts ceļš un tehniskā infrastruktūra blakus Rūdas ielai Tukumā.	
92.	Pašvaldības autoceļa rekonstrukcija Jaunsātu pagastā	VP3	77., 130	150000	ERAF, PB	2013-2014	Rekonstruēts pašvaldības autoceļš vairākos ceļa posmos Jaunsātu pagastā.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
93.	Parka un Skolas ielas un stāvlaukumu rekonstrukcija Lestenes pagastā	VP3	78., 81.	28000	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010-2011	Rekonstruēta Parka un Skolas iela un stāvlaukums Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
94.	Pašvaldības autoceļa "Mazkalnīji - Viksas" rekonstrukcija Tumes pagastā	VP3	80., 83., 95., 104.	86019	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Rekonstruēts pašvaldības autoceļš „Mazkalnīji – Viksas” ceļa posmā 0,06 līdz 5,0 km Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
					izmaksas			
95.	Satiksmes drošības uzlabojumi Tumes pagasta Tumes ciemā	VP3	80., 83., 94., 104.	87128	ERAF - 85%, VB - 2,25%, PB - 12,75%	2010-2011	Izbūvēts apgaismojums Darbības un Skolas ielā (kopā 36 laternas), gājēju ietve (447 m2 platībā), izveidota autobusa pieturas vieta Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
96.	Tukuma pilsētas Jēlgavas ielas rekonstrukcija	VP3	85., 87., 91., 99.	1364500	ERAF - 85%, VB - 2,25%, PB - 12,75%	2010-2011	Rekonstruēta Jēlgavas iela, Tukumā, tilts pāri Sloceņu upei.	
97.	Velotūrisma infrastruktūras attīstība Tukumā	VP3	73., 98., 102.	1381423	ERAF - 55,91%, VB - 4,5%, PB - 39,59%	2009 -2011	Izbūvēti 6 jauni veloslocekļu posmi un rekonstruēti 1 gājēju celiņš, marķēti 1 veloslocekļu posms (kopā 8,428 km).	
98.	Veloslocekļu izbūve: Tume - Tukums; Tukums - Jaunmokas	VP3	73., 97., 102.	99000	ESFL, PB	2014-2016	Izveidoti 3 velomaršruti: Tukums - Jaunmokas, Tukums - Tume, Tume - Jaunmokas	Dome, Tumes un Degoles pagastu pārvalde
99.	Satiksmes drošības uzlabošana Tukuma pilsētas Rīgas, Meža un Dzelzceļa ielas krustojumā	VP3	85., 87., 91., 96.	399875	ERAF - 83,95%, VB - 2,25%, PB - 13,80%	2010-2011	Rekonstruēti Rīgas, Meža un Dzelzceļa ielas krustojums, nodrošinot satiksmes plūsmu lokveida kustībā.	
100.	Dzelzceļa ēkas rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana	VP3		1000000	ESFL, PB	2012-2017	Rekonstruēta dzelzceļa stacijas ēka „Tukums 1” Tukumā.	AS „Latvijas Dzelzceļš”
101.	Tukuma autoostas paviljonu, platformu un stāvvietu rekonstrukcija	VP3		1000000	ESFL, PB	2012-2017	Rekonstruēti Tukuma autoostas paviljons, platforma un stāvvietas.	Tukuma autoosta
102.	Centrālā Baltijas velosloceklis	VP3	73., 97., 98.	2845760	Central Baltic Interreg IV A programme 2007-2013	2011-2013	Izveidots veloslocekļu tīkls Centrālā Baltijas reģionā.	Zemgales, Kurzemes un Vidzemes reģions, Igaunija, Somija, Zviedrija
103.	Ielu apgaismojuma rekonstrukcija Džūkstē, Lanceniekos un Pienavā	VP3	84.	50000	ESFL, PB	2012-2015	Izbūvēti ielu apgaismojums Džūkstē, Lanceniekos un Pienavā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
104.	Ielu apgaismojuma izbūve Tumes pagastā	VP3	80., 83.,	46585	ESFL, PB	2014-2015	Izbūvēti ielu apgaismojums Tumes pagastā	Tumes un Degoles

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
			94., 95.				centrā.	pagastu pārvalde
RV3.2: Sakaru, vides un inženiertehniskās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība								
105.	Ūdenssaimniecības attīstība Džūkstes ciemā Džūkstes pagastā	VP3		335192	ERAF - 70%; PB - 30%	2012-2013	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Džūkstes pagastā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
106.	Ūdenssaimniecības attīstība Slampes pagastā	VP3		436024	ERAF, PB	2012-2013	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Slampes pagastā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
107.	Ūdenssaimniecības attīstība Jaunsātu pagastā	VP3		270000	ERAF, PB	2012-2013	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Jaunsātu pagastā.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
108.	Ūdenssaimniecības attīstība Tumes pagastā	VP3		300000	ERAF, PB	2012-2013	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
109.	Ūdenssaimniecības attīstība Tukuma pilsētā	VP3	110., 137.	11496802	KF, PB	2010-2014	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte (atbilstoši ES Dzeramā ūdens un Notekūdeņu direktīvu prasībām) Tukuma pilsētā.	SIA "Tukuma ūdens"
110.	Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Tukumā II	VP3	109., 137.	3400000	KF, PB	2013-2015	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte (atbilstoši ES Dzeramā ūdens un Notekūdeņu direktīvu prasībām) Tukuma pilsētā.	SIA "Tukuma ūdens"
111.	Tukuma novada Sēmes ciemata ūdenssaimniecības attīstība	VP3		185330	ERAF - 85%, PB - 15%	2010- 2011	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte un paplašināta ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamība Sēmes pagastā.	Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
112.	Ūdenssaimniecības attīstība Pūres ciemā	VP3		323495	ERAF - 85%, VB – 10%, PB – 5% + neattiecināmās izmaksas	2009-2011	Renovēta ūdens attīrīšanas stacija, rekonstruēts ūdensapgādes tīkls. Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
113.	Ūdenssaimniecības attīstība Degoles pagasta Vienības ciemā	VP3		195916	ERAF -85%, PB - 15%	2010- 2011	Izveidots jauns dziļurbums, izbūvēts ūdensvada tīkls 1,75 km garumā Degoles pagasta Vienības ciemā. Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Degoles pagasta Vienības ciemā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
114.	Attīrīšanas iekārtu renovācija Lestenes pagastā	VP3		100000	ESFL, PB	2012-2013	Uzlabota ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte Lestenes pagastā.	Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde
115.	Kapsētu vārtu un piebraucamo ceļu renovācija Tumes pagastā	VP3		20000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2013	Renovēti 1 kapsētu vārti un sakārtots piebraucamais ceļš, laukums pie kapiem Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
116.	Džūkstes pagastu katlu mājas un siltumtīklu rekonstrukcija	VP3		250000	ESFL, PB	2011-2013	Rekonstruēta katlu māja un siltumtīkls Džūkstes pagasta centrā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
117.	Katlu mājas šķeldas nojumes izbūve Degoles pagastā	VP3		20000	ESFL, PB	2014	Izbūvēta 1 nojume šķeldu novietošanai pie Degoles pagasta katlu mājas.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
118.	Apkures sistēmas modernizācija Tukuma novadā	VP3	119., 132., 133.	800000	ESFL, PB	2012-2016	Modernizēta apkures sistēma Tukuma novadā.	
119.	Siltumtīklu rekonstrukcija Tukuma novadā	VP3	118., 132., 133.	1500000	ESFL, PB	2012-2017	Rekonstruēti siltumtīkli Tukuma novadā.	
120.	Centrālās katlu mājas rekonstrukcija Tukuma pilsētā	VP3		2678459	KF - 45,5%, SIA "Tukuma Siltums" -	2010- 2011	Izbūvēts jauns korpus ar 2 koksnes sadedzināšanas katliem. Nodrošināta kopēja siltuma jauda katlu mājai 20 W.	

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
					54,5% + neattiecināmās izmaksas			
RV3.3: Pievilcīgas un drošas vides veidošana								
121.	Džūkstes pamatskolas teritorijas labiekārtošana	VP3	122.-123.	20000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2011-2012	Labiekārtota Džūkstes pamatskolas teritorija, bruģēti celiņi, asfaltēts laukums un uzstādīts nožogojums.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
122.	Džūkstes parka labiekārtošana	VP3	121.-123.	20000	ELFLA - 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2012-2014	Labiekārtots 1 parks Džūkstē, bruģēti celiņi un jauni apstādījumi.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
123.	Džūkstes ciema labiekārtošana	VP3	121.-123.	8228	ELFLA – 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2011-2012	Labiekārtots Džūkstes ciema centrs.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
124.	Pakalpojumu centra teritorijas labiekārtošana Zēntenes pagastā	VP3	38.	8065	EZF – 75%, PB - 25% + neattiecināmās izmaksas	2011	Labiekārtota pakalpojumu centra teritorija, ierīkojot soliņus, atkritumu urnas, izveidojot gājēju celiņus, uzstādot ziņojumu dēli, lielformāta karti.	Sēmes un Zēntenes pagastu pārvalde
125.	Degoles pagasta atpūtas laukuma "Putnu parks" labiekārtošana	VP3	45.	50000	ELFLA – 75%, PB – 25% + neattiecināmās izmaksas	2012-2013	Izveidoti laukumi spēlēm un rotālām, izveidoti gājēju celiņi un aprīkota gājēju pāreja, ierīkots apgaismojums.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
126.	Kopienas centra „Rīti” teritorijas labiekārtošana	VP3	57., 63.	25000	ESFL, PB	2011-2012	Sakārtota, pievilcīga, funkcionāla personām ar īpašām vajadzībām apkārtnē, iespēja rehabilitācijas procesā izmantot arī kopienas centram piegulošo teritoriju	Kopienas centrs „Rīti”/ Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
127.	Tukuma pilsētas parka labiekārtošana	VP3	128., 129.	100000	ESFL, PB	2013-2015	Labiekārtots Tukuma pilsētas parks.	
128.	Saules dārza izveide Tukumā	VP3	127., 129.	100000	ESFL, PB	2016-2017	Labiekārtota teritorija, izveidojot parku un atpūtas vietu Tukumā.	
129.	Brīvības laukuma rekonstrukcija Tukumā	VP3	127., 128.	100000	ESFL, PB	2014-2015	Rekonstruēts Brīvības laukums Tukumā.	
130.	Investīcijas Jaunsātu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai	VP3	77., 92.	132155	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās izmaksas	2010- 2011	Labiekārtots parks Abavnieku centrā, rekonstruēta Parka, Skolas, Kalna un Abavas iela 1,224 km garumā.	Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde
131.	Sekļa ezera apkārtnes labiekārtošana	VP3	28.	20000	ESFL, PB	2012-2017	Iekārtota un aprikota atpūtas vieta pie Sekļa ezera, Tumes pagastā.	Dome, sadarbībā ar AS "Latvijas valsts meži", Tumes un Degoles pagastu pārvalde
RV3.4: Pašvaldības būvju sakārtošana								
132.	Pašvaldību ēku sakārtošana un modernizācija	VP3	118., 119., 133.	100000	ERAF, PB	2012-2017	Sakārtotas un modernizētas pašvaldībai piederošās ēkas Tukumā.	
133.	Energoefektivitātes paaugstināšana Tukuma novada pašvaldības ēkās	VP3	118., 119., 132.	1199200	ERAF, PB	2011-2012	Siltinātas pašvaldībai piederošās ēkas Tukuma novadā.	
134.	Energoefektivitātes paaugstināšana Džūkstes pagasta pašvaldības ēkās	VP3	132., 133	500000	ESFL, PB	2011- 2015	Siltuma zudumu samazināšana sākumskolas ēkai, skolas ēkai, Džūkstes bibliotēkas ēkai, Pienavas bibliotēkas ēkai	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde
135.	Zibensaizsardzības ierīkošana Centra katlu mājai Tumes pagastā	VP3	107.-113.	10000	ESFL, PB	2013	Ierīkota 1 zibensaizsardzības sistēma Centra katlu mājai Tumes pagastā.	Tumes un Degoles pagastu pārvalde
136.	Atjaunojamo energoresursu energoapgādes sistēmas rekonstrukcija Tukuma novada Slampes pagastā	VP3	107.-113.	53500	ELFLA - 90%, PB - 10% + neattiecināmās	2010- 2011	Rekonstruēta siltumapgādes sistēma Slampes pagastā.	Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde

Nr.	Projekta nosaukums	Atbilstība VP	Papildināt. ar citiem projekt.	Indikatīvās projekta izmaksas (LVL)	Finanšu avots	Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Partneri
					izmaksas			
Darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.6.prioritātes "Policentriskā attīstība" 3.6.2.pasākuma "Komplekss atbalsts novadu pašvaldību izaugsmes sekmēšanai" 3.6.2.1.aktivitātes "Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai" ietvaros īstenojamie projekti								
137.	Tukuma pilsētas ielu infrastruktūras sakārtošana pēc ūdenssaimniecības attīstības projektu realizācijas	VP3	109., 110.	2400000	ERAF, PB	2013-2014	Tīks rekonstruēti Tukuma pilsētas mikrorajonu 6 ielu posmi ar kopējo garumu 7,805km un brauktuves laukumu 37 668 m ² , nomainot esošo grants segumu uz asfaltbetona segumu.	

*- precīzas investīciju izmaksas nav zināmas.

4. PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Tukuma novada integrētās attīstības programma 2011.-2017.gadam ir Tukuma novada Domes apstiprināts dokuments, kurā definēta Tukuma novada attīstības vīzija, ilgtermiņā sasniedzamie mērķi un prioritātes, kā arī noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi 7 gadu periodam. Tukuma novada ilgtermiņa mērķu sasniegšanu paredzēts veikt īstenojot 53 uzdevumus atbilstoši 3 izvirzītājām vidēja termiņa attīstības prioritātēm.

Lai nodrošinātu Tukuma novada attīstības novērtēšanas iespējas un identificētu, vai attīstības plānošanas dokumenta rādītāju sasniegšana norit kā plānots, Tukuma novada Domes ir izstrādājusi Tukuma novada integrētās attīstības programmas īstenošanas uzraudzības sistēmu, kas nodrošinās iespēju:

- novērtēt pašvaldības attīstību kopumā;
- novērtēt vidēja termiņa prioritāšu un uzdevumu sasniegšanas progresu;
- demonstrēt pašvaldības darbības progresu un sasniegumus un informēt par to sabiedrību, politiķus un citas ieinteresētās puses;
- identificēt jaunas problēmas un iespējas, kas saistītas ar pašvaldības attīstību un kurām nepieciešams veltīt tālāku izpēti un attiecīgu lēmumu pieņemšanu to risināšanai;
- pamatot attīstības programmas aktualizācijas nepieciešamību.

Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas uzraudzības kārtība saturiski sastāv no četrām sadaļām:

1. Integrētās attīstības programmas uzraudzības institucionālais ietvars un laika grafiks;
2. Tukuma novada attīstības izvērtējuma pamatrādītāji;
3. Integrētās attīstības programmā noteikto vidējā termiņa prioritāšu sasniegšanas izvērtējuma rādītāji;
4. Ikgadējā integrētās attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojuma saturs un iekļaujamā informācija.

4.1. Integrētās attīstības programmas institucionālais ietvars un laika grafiks

Par Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas uzraudzības kārtību un tās ieviešanu atbildīga ir Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības procesā tiks iesaistītas Tukuma novada pašvaldības struktūrvienības, iestādes un aģentūras.

Uzraudzības sistēmas procesu vada Tukuma novada Domes Attīstības nodaļas vadītājs, iesaistot integrētās attīstības programmas īstenošanas un uzraudzības sistēmas procesā struktūrvienību, iestāžu un aģentūru vadītājus, kuri operacionālā līmenī veic uzraudzības īstenošanas procesa darbības saskaņā ar uzdevumiem, kas doti tabulā 4.1.

Tabula 4.1. Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas uzraudzības sistēmas galvenie uzdevumi un atbildīgās institūcijas

Nr.	Veicamais uzdevums	Atbildīgā institūcija
1.	Apstiprināt Tukuma novada integrēto attīstības programmu 2011.-2017.gadam, lemt par integrētās attīstības programmas aktualizēšanas nepieciešamību	Tukuma novada Dome
2.	Tukuma novada integrētās attīstības programmas īstenošanas uzraudzības sistēmas koordinācija un uzraudzība	Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa
3.	Tukuma novada integrētās attīstības programmas Rīcības plāna 2011.-2017.gadam īstenošanas nodrošināšana	Politiskajā līmenī – Tukuma novada Dome Izpildes līmenī - par rīcības plānā uzskaitīto projektu realizāciju atbildīgās Tukuma novada Domes struktūrvienības, iestādes un aģentūras
4.	Regulāra un sistemātiska kvantitatīvo un kvalitatīvo datu vākšana, apkopošana un analizēšana saskaņā ar Tukuma novada integrētās attīstības programmā noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm un novada attīstības izvērtējuma pamatrādītājiem.	Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa, Tukuma novada Domes struktūrvienības, iestādes un aģentūras
5.	Ikgadējā pārskata "Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu" sagatavošana	Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa
6.	Ikgadējā pārskata "Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu" apstiprināšana, nepieciešamības gadījumā lēmuma pieņemšana par grozījumiem attīstības programmā un/vai rīcības plānā.	Tukuma novada Dome
7.	Sabiedrības informēšana par attīstības programmas īstenošanas rezultātiem (pārskata publicēšana Tukuma novada interneta vietnē www.tukums.lv)	Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa sadarbībā ar Tukuma novada Domes struktūrvienībām

Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam uzraudzības procesa rezultāti tiks iekļauti pārskatā „Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu” ik gadu par katru iepriekšējo gadu un 1 reizi 3 gados par 3 gadu periodu. Par pārskata sagatavošanu ir atbildīga Tukuma novada Attīstības nodaļa atbilstoši pārskata sagatavošanas laika grafikam, kas dots tabulā 4.2.

Tabula 4.2. Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas uzraudzības ikgadējā pārskata sagatavošanas laika grafiks

Atbildīgā institūcija	1.cet.	2.cet.	3.cet.	4.cet.
Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa	3. Pārskatu datu analīze un nepieciešamības gadījumā rakstiska papildu datu pieprasīšana no Tukuma novada Domes struktūrvienībām, iestādēm un aģentūrām	4. Ikgadējā pārskata „Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu” sagatavošana, ziņošana par rezultātiem Tukuma novada	1. Sistemātiska datu vākšana un apkopošana	

Atbildīgā institūcija	1.cet.	2.cet.	3.cet.	4.cet.
Tukuma novada Domes struktūrvienības, iestādes un aģentūras	2. Pārskatu sagatavošana un iesniegšana Tukuma novada Domes Attīstības nodaļai	Domei, rezultātu publicēšana Tukuma novada interneta vietnē www.tukums.lv		
Tukuma novada Dome		5. Pārskata apstiprināšana, nepieciešamības gadījumā lēmuma pieņemšana par grozījumiem IAP un/vai rīcības plānā		

Kā tas redzams 4.2.tabulā Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam uzraudzības pārskata sagatavošana noritēs 5 posmos. 1.posmā tiks veikta sistemātiska datu vākšana un apkopošana, pie kuras intensīvs darbs notiks gada 3. un 4.ceturksnī. 2.posmā Tukuma novada Domes struktūrvienības, iestādes un aģentūras pēc Tukuma novada Domes Attīstības nodaļas lūguma līdz 15.februārim sagatavo pārskatu par iepriekšējā gadā savā jomā paveikto saskaņā ar Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam Rīcības plānā ietvertajiem uzdevumiem, pasākumiem un aktivitātēm, kurā iekļauj arī informāciju par vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rādītājiem. 3.posmā Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa analizē iesniegtos pārskatus un datus un nepieciešamības gadījumā līdz 1.martam pieprasa papildu informāciju Tukuma novada Domes struktūrvienībām, iestādēm un aģentūrām. 4.posmā Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa sadarbībā ar Tukuma novada Domes struktūrvienībām, iestādēm un aģentūrām līdz 1.maijam sagatavo ikgadējo pārskatu „Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu” atbilstoši 4.4.sadaļā dotajai pārskata struktūrai un iekļaujamajai informācijai un ziņo par rezultātiem Tukuma novada Domei, kā arī ne vēlāk kā 1 mēneša laikā pēc pārskata apstiprināšanas informē sabiedrību par IAP īstenošanas rezultātiem, publicējot tos Tukuma novada interneta vietnē www.tukums.lv. 5.posmā Tukuma novada Dome apstiprina sagatavoto pārskatu un nepieciešamības gadījumā, pamatojoties uz pārskatā iekļautajiem secinājumiem un ieteikumiem, lemj par grozījumu veikšanu Tukuma novada integrētās attīstības programmā 2011.-2017.gadam un/vai Rīcības plānā.

4.2. Tukuma novada attīstības pamatrādītāju izvērtējums

Tabulā 4.3 ir definēti 7 Tukuma novada attīstības pamatrādītāji, kas nav tieši attiecināmi uz Tukuma integrētās attīstības programmas vidēja termiņa prioritāšu īstenošanas izvērtēšanu, tomēr ar to palīdzību ir iespējams novērtēt Tukuma novada attīstību kopumā, kā arī to ikgadēja izvērtēšanu un uzskaitē ļaus salīdzināt Tukuma novada attīstību ar citu Latvijas novadu attīstību.

Tabula 4.3. Tukuma novada attīstības izvērtēšanas pamatrādītāji

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Rādītāja vērtība pārskata gadā	Vēlamā attīstības tendence 2017.gadā	Datu avots
1	TAI rangs	35.vieta (starp 109 novadiem, 2009.gads)			VRAA
2	Iedzīvotāju skaits	33 318 (2011.gads)			PMLP

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Rādītāja vērtība pārskata gadā	Vēlamā attīstības tendence 2017.gadā	Datu avots
3	Demogrāfiskā slodze	532 (2011.gads)		↘	PMLP
4	Bezdarba līmenis	11,1% (2011.gads)		↘	NVA
5	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju, LVL	244 (2010.gads)		↗	Tukuma novada Dome
6	Ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaits	1550 (2009.gads)		↗	CSP
7	Iedzīvotāju apmierinātība ar dzīvi novadā			↗	Tukuma novada Domes organizēta aptauja

Par Tukuma novada attīstības pamatrādītāju datu apkopošanu un analīzi ir atbildīga Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa, kura izvērtēto rādītāju rezultātus iekļauj ikgadējā pārskatā "Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu". IAP īstenošanas uzraudzības ietvaros Tukuma novada attīstības pamatrādītājus ir iespējams pārskatīt un nepieciešamības gadījumā mainīt, t.sk., veicot aptauju par iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi novadā, papildus iekļaut jautājumus, kas ir aktuāli konkrētajā laika periodā vai specifiski kādā atsevišķā jomā.

4.3. Integrētās attīstības programmā noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas izvērtēšana

Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rezultatīvie rādītāji ir doti IAP 2.5.nodaļā. Vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai IAP īstenošanas uzraudzības ietvaros ik gadu tiks veikts vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtējums, aizpildot ikgadējos rezultātus tabulā, kuras formāts kā piemērs dots tabulā 4.4.

Tabula 4.4. Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas izvērtēšanas rādītāji

Nr.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā	Rādītāja vērtība pārskata gadā	Tendence	Prognozētā rādītāja vērtība 2017.gadā	Datu avots
	VP1: Cilvēkresursu attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība					
	RV1.1: Izglītības kvalitātes un pieejamības nodrošināšana					
1.						

Par Tukuma novada vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtēšanu un iekļaušanu ikgadējā pārskatā „Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu” atbildīga ir Tukuma novada Domes Attīstības nodaļa, pamatojoties uz informāciju, kuru tā ir saņēmusi no Tukuma novada struktūrvienībām, iestādēm un aģentūrām saskaņā ar 2.4.1.nodaļā norādīto datu avotu.

Tā kā Tukuma novada Domei IAP īstenošanas uzraudzības veikšana ir līdz šim nebijusi prakse, tad, veicot vidēja termiņa prioritāru sasniegšanas rādītāju izvērtēšanu pirmo reizi ir ieteicams pārbaudīt praksē izvirzīto rādītāju piemērošanas atbilstību un nepieciešamības gadījumā tos mainīt uz piemērotākiem.

4.4. Ikgadējā integrētās attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojuma saturs un iekļaujamā informācija

Tabulā 4.5 ir dota informācija par ikgadējā pārskata „Pārskats par Tukuma novada attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanu” struktūru un iekļaujamo informāciju.

Tabula 4.5. Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas uzraudzības pārskata struktūra un tajā ietveramā informācija

Pārskata nodaļa	Ietveramā informācija
Ievads	Ievadā ir jāsniedz neliela informācija par IAP nozīmi un sasaisti ar citiem plānošanas dokumentiem, kā arī jāiekļauj informācija par IAP uzraudzības sistēmu, pārskatā ietverto informāciju un kontaktinformāciju komentāru un ieteikumu sniegšanai.
1. Tukuma novada attīstības vispārējs raksturojums	Šajā nodaļā ir jāsniedz vispārīgs Tukuma novada attīstības raksturojums, iekļaujot attīstības pamatrādītāju izvērtējumu saskaņā ar rādītājiem, kas doti 4.3.tabulā.
2. Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam īstenošanas progress: 2.1. Rīcības plāna 2011.-2017.gadam īstenošanas progress; 2.2. Vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtējums	2.1.nodaļā ir jāietver informācija par katras vidēja termiņa prioritātes ietvaros veiktajiem pasākumiem un aktivitātēm, jāanalizē to izpilde vai novirze no plānotā. 2.2.nodaļā ir jāietver vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanas rādītāju izvērtējums saskaņā ar paraugu, kas dots tabulā 4.4.
3. Secinājumi	Šajā nodaļā ir jāietver apkopota informācija par 2.nodaļā konstatētajām novirzēm no plānotā un izdarītajiem galvenajiem secinājumiem.
4. Rekomendācijas	Šajā nodaļā ir jāietver informācija par ieteicamajiem uzlabojumiem, grozījumiem un precizējumiem, kas veicami IAP vai IAP uzraudzības procesā, pamatojoties uz iepriekšējās nodaļās veikto analīzi un izdarītajiem secinājumiem.
5. Izmantotās informācijas avoti	Šajā nodaļā ir jāietver visi informācijas avoti, kas izmantoti sagatavojot IAP uzraudzības pārskatu.
Pielikumi	Pielikumos ir iekļaujama informācija, kas pēc apjoma vai pārskatāmības nevar tik iekļauta pamatdokumentā, vai arī tā nav būtiska pamatdokumenta sastāvdaļa, bet kalpo kā informatīvs materiāls.

Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam trīs gadu uzraudzības ziņojums struktūras ziņā neatšķirsies no ikgadējā uzraudzības pārskata, bet saturiski tajā tiks iekļauta informācija un tās analīze 3 gadu griezumā.

5. PĀRSKATS PAR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PASĀKUMIEM

Lai sekmīgāk apzinātu un apkopotu sabiedrības viedokli Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam izstrādē, tika veikti sekojoši pasākumi:

- Tukuma novada mājas lapā www.tukums.lv tika ievietots paziņojums par Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam izstrādes uzsākšanu;
- Tukuma novada iedzīvotāju un aptaujas veikšana, kura notika laikā no 25.10.2010. līdz 5.11.2010. Aptaujas mērķis – radīt iespēju novada iedzīvotājiem un uzņēmējiem izteikt savu viedokli par Tukuma novada attīstības perspektīvām, apmierinātību ar esošajiem pakalpojumiem un citiem iedzīvotājus interesējošiem jautājumiem. Aptaujās rezultātā tika iegūta informācija no 181 respondenta, kas tika ņemta vērā nosakot Tukuma novada nākotnes attīstības prioritātes, kā arī plānojot turpmākos projektus. (Pielikums Nr.3. Aptaujas anketa; Pielikums Nr.4. Aptaujas rezultātu apkopojums);
- 2011.gada 26.janvārī notika seminārs “Tukuma novada resursu, uzņēmējdarbības vides un iedzīvotāju dzīves vides analīze un SVID novērtējums”, kurā tika aicināti piedalīties novada iedzīvotāji, pašvaldību iestāžu vadītāji, uzņēmumu pārstāvji, sabiedrisko organizāciju pārstāvji, novada pārvalžu vadītāji un speciālisti. Seminārā norisinājās dalībnieku diskusija un darbs grupās:
 - Tukuma novada unikālo vērtību identificēšana un ilgtermiņa attīstības vīzijas līdz 2020.gadam ieskicēšana;
 - Galveno Tukuma novadā atbalstāmo jomu definēšana;
 - Tukuma novada resursu, uzņēmējdarbības vides un iedzīvotāju dzīves vides SVID novērtējums.Pēc semināra dalībnieku diskusiju darbs tika apkopots un izmantots turpmākajā attīstības programmas izstrādēs procesā. (Pielikums Nr.5. 26.01.2011. Semināra programma; Pielikums Nr.6. 26.01.2011. Semināra dalībnieki; Pielikumi Nr.7.; Nr.7.1.; Nr.7.2. 26.01.2011. seminārs. Grupu darba rezultāts - SVID novērtējums, Tukuma novada vīzija, galvenās Tukuma novada attīstāmās jomas).
- 2011.gada 1.februārī notika darba grupas seminārs “Tukuma novada attīstības stratēģijas izstrāde”. Semināra mērķis - apspriest/precizēt/labot/pilnveidot sagatavotos priekšlikumus Tukuma novada IAP Stratēģijas daļai, t.sk.: Tukuma novada attīstības vīziju; Pašvaldības specializāciju; Stratēģiskos mērķus; Ilgtermiņa prioritātes; Vidēja termiņa prioritātes un Rīcības virzienus. (Pielikums nr.8. Seminārs 1.02.2011. prezentācija; Pielikums nr.9. Seminārs 1.02.2011. rezultātu apkopojums).
- Ar 24.03.2011. Tukuma novada Domes lēmumu Nr.3, 5§ tika apstiprināta Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011. – 2017.gadam 1.redakcija, kura nodota sabiedriskai apspriešanai (no 28.03.2011. līdz 26.04.2011.), nodrošinot programmas projekta pieejamību Tukuma novada domes ēkā un pašvaldības mājas lapā www.tukums.lv. (pielikums Nr.10 Tukuma novada Domes lēmums);
- 2011.gada 13.aprīlī notika Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011. – 2017.gadam 1.redakcijas Sabiedriskās apspriešanas sanāksme, kurā piedalījās Tukuma novada

iedzīvotāji, Tukuma novada Domes struktūrvienību, iestāžu un aģentūru pārstāji, VARAM pārstāvis un citas ieinteresētās puses.

- Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011. – 2017.gadam 1.redakcijas Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemts 41 rakstisks priekšlikums labojumu veikšanai no 3 institūcijām – VARAM, biedrība „Jaunatnes līderu koalīcija” un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas. Priekšlikumi un komentāri par to iekļaušanu Tukuma novada integrētās attīstības programmas 2011.-2017.gadam gala redakcijā ir doti pielikumā Nr.13.

PIELIKUMI